

для
ИНСТИТУТОВ
И ФАКУЛЬТЕТОВ
ИНОСТРАННЫХ
ЯЗЫКОВ

Svenska

Н.Е. Погодина

Практический курс шведского языка

Н.Е. Погодина

Практический курс шведского языка

Издание третье, переработанное
и дополненное

*Допущено Министерством высшего
и среднего специального образования СССР
в качестве учебного пособия
для студентов институтов
и факультетов иностранных языков*

МОСКВА
«ВЫСШАЯ ШКОЛА»
1988

Рецензент:

кафедра германского языкознания филологического фак-та Московского государственного университета имени М. В. Ломоносова (зав. кафедрой проф. Н. И. Филичева)

Погодина Н. Е.

П 43 Практический курс шведского языка: Учеб. пособие для студентов ин-тов и фак-тов иностр. яз.—3-е изд., перераб. и доп.—М.: Высш. шк., 1988.—295 с.

ISBN 5—06—001477—0

Целью пособия является комплексное обучение чтению и пониманию шведской литературы, развитие навыков разговорной речи и овладение основами шведского произношения. Пособие состоит из основного курса и приложения, в которое включены грамматическая таблица, ключи к упражнениям и алфавитный указатель.

3-е издание (2-е — 1979 г.) значительно переработано; включены тексты страноведческого характера, расширены грамматический материал и система упражнений.

П 4602020100(4309000000)—528 КБ—58—36—87
001(01)—88

ББК 81.2 Шв-923
4И (Шв)

ISBN 5—06—001477—0 © Издательство «Международные отношения», 1979
© Издательство «Высшая школа», 1988,
с изменениями

Пособие «Практический курс шведского языка» предназначено для широкого круга лиц, впервые приступающих к изучению шведского языка, и может быть использовано как в учебных заведениях (в языковых и неязыковых вузах, на курсах иностранных языков), так и для самостоятельного изучения.

Целью пособия является овладение основами шведского произношения и развитие навыков разговорной речи, обучение учащихся чтению и пониманию шведской художественной и общественно-политической литературы.

«Практический курс шведского языка» охватывает основные разделы шведской грамматики, предусмотренные учебной программой по шведскому языку.

Пособие состоит из основного курса и приложения. Основной курс содержит 20 уроков. В приложении дана таблица глаголов, имеющих отклонения при образовании основных форм, «ключи» к упражнениям и алфавитный указатель слов со ссылкой на урок, где данное слово встретилось впервые.

Каждый урок содержит: 1. грамматический материал и предтекстовые упражнения, 2. 1—2 текста, 3. пояснения к текстам, 4. послетекстовые упражнения.

Весь текстовый материал «Практического курса шведского языка» подобран на основе тематического принципа и охватывает следующие темы: семья и квартира, учеба и занятия в библиотеке, еда, поездки, город, больница и др. Последний текст пособия посвящен 60-летию установления дипломатических отношений между СССР и Швецией. Языковой материал располагается по принципу нарастания трудностей и постепенного усложнения лексики и грамматики.

Каждый урок пособия начинается с изложения грамматического материала, за которым следуют предтекстовые упражнения, построенные на знакомой по предыдущим урокам лексике и служащие для закрепления нового грамматического материала, вводимого в данном уроке. Послетекстовые упражнения имеют целью закрепление и активизацию лексики и грамматики данного урока. К упражнениям со звездочкой даны ключи.

Объяснение грамматики и фонетики проводится на сопоставлении шведского языка с английским и немецким языками. Такое сопоставление обусловлено тем, что многие учащиеся владеют одним из

этих языков в объеме программы средней школы. Шведский, английский и немецкий языки принадлежат к одной языковой группе германских языков и, следовательно, имеют много общего.

Тексты учебного пособия (за исключением начальных) оригинальные. В конце каждого урока дан дополнительный материал для работы над развитием навыков устной речи — короткие рассказы для чтения и пересказа, за которыми следуют вопросы, что позволяет активизировать лексику этих текстов.

Каждому тексту предшествует «список слов» (иногда «список слов и выражений»), а после текста следуют примечания к тексту, в которые включены комментарии, фразеологические словосочетания или целые фразы, представляющие трудности при переводе.

Между уроками существует преемственность. Каждый последующий урок базируется на лексическом и грамматическом материале предыдущих уроков.

В настоящем издании заменены тексты уроков 14, 16, 17, 18, 20. Так, новый текст урока 14 является базой для повторения и закрепления грамматических явлений шведского языка, изложенных в предыдущих уроках. Грамматический материал уроков 16, 17, 18 сохранен, изменен только лексический материал и система упражнений. Полностью обновлен текст и упражнения урока 20. Некоторые грамматические разделы дополнены упражнениями.

Автор будет признателен за замечания и советы, которые несомненно помогут улучшить настоящий курс.

Автор

Шведский алфавит	Название буквы	Передаваемый буквой звук
Aa <i>Aa</i>	a	[a:] [a]
Bb <i>Bb</i>	be:	[b]
Cc <i>Cc</i>	se:	[s] [k]
Dd <i>Dd</i>	de:	[d]
Ee <i>Ee</i>	e:	[e:] [e] [ɛ:] [ɛ]
Ff <i>Ff</i>	ef	[f]
Gg <i>Gg</i>	ge:	[g] [j] [ʃ]
Hh <i>Hh</i>	ho	[h]
Ii <i>Ii</i>	i:	[i:] [ɪ]
Jj <i>Jj</i>	ji:	[j]
Kk <i>Kk</i>	ko:	[k] [ç]
Ll <i>Ll</i>	el	[l]
Mm <i>Mm</i>	em	[m]
Nn <i>Nn</i>	en	[n]

Шведский алфавит	Название буквы	Передаваемый буквой звук
Oo	<i>O o</i>	u: [u:] [u] [o:] [ɔ]
Pp	<i>P p</i>	pe: [p]
Qq	<i>Q q</i>	ku: [k]
Rr	<i>R r, r</i>	æ r [r]
Ss	<i>S s</i>	es [s]
Tt	<i>T t</i>	te: [t]
Uu	<i>U u</i>	u: [u:] [ʉ]
Vv	<i>V v</i>	ve: [v]
Ww	<i>W w</i>	dǔbəl' ve: [v]
Xx	<i>X x</i>	eks [ks]
Yy	<i>Y y</i>	y: [y:] [y]
Zz	<i>Z z</i>	sɛ: ta [s]
Å å	<i>Å å</i>	o: [o:] [ɔ]
Ä ä	<i>Ä ä</i>	ɛ: [ɛ:] [æ:] [æ]
Ö ö	<i>Ö ö</i>	ø: [ø:] [œ:] [œ]

УРОК 1

1. Шведский алфавит. 2. Согласные звуки. 3. Общие правила чтения гласных букв. 4. Гласные переднего, смешанного и заднего ряда. 5. Гласные звуки [a], [э]: [u], [e:], [э:], [э], [e], [ø:], [ø]. 6. Род имен существительных, неопределенный артикль, согласование прилагательного с существительным в роде.

Шведский алфавит

Шведский алфавит состоит из 29 букв. В современном шведском языке, как в немецком и английском языках, используются буквы латинского алфавита. Характерной для шведского и других скандинавских языков является буква **å**.

Каждая буква шведского алфавита имеет собственное алфавитное название, не всегда совпадающее с обозначаемым буквой звуком (или звуками). Например, буква **g** имеет алфавитное название *ge*, но обозначает звук [g], а в ряде случаев — звук [j]. Буква **w** имеет алфавитное название *дубельве*, но обозначает звук [v], буква **q** имеет алфавитное название *ку*, но обозначает звук [k] и т. д. Некоторые согласные шведского алфавита, в частности **b, d, f, h, m, n, l, p, t, s, v** читаются так как в алфавите. Остальные же буквы могут передавать разные звуки и, следовательно, читаться по-разному.

Шведское правописание является традиционным. Оно не всегда соответствует произношению. Так, звук [j] может передаваться с помощью букв **j, g** и с помощью буквосочетаний **hj, dj, lj, gj**.

Для точного обозначения звуков используется транскрипционное письмо. Каждый значок обозначает один звук.

В настоящем пособии за основу взята система международной транскрипции.¹

Примечание. Буквы **q, w** используются только в словах иностранного происхождения и в собственных именах.

¹ Для звуков, специфических для шведского языка, используются транскрипционные знаки, употребляемые шведскими фонетистами, например: [ш:] [û] для передачи звука, отсутствующего в других языках.

Согласные звуки

Согласные звуки шведского языка делятся на:

Шумные	Глухие	Звонкие
смычные	p t t̥ k	b d d̥ g
щелевые	f s s̥ ʃ h	v j
аффриката	ç	
сонанты		
носовые		m n ŋ ŋ̃
чистые		l r

Своеобразием шведского языка является наличие долгих согласных. Гласный звук перед долгим согласным всегда является кратким. Долгий согласный обозначается на письме двойным написанием буквы. Долгота обозначается в транскрипции двоеточием, например: *kvinna* ['kvɪn:a] *женщина*, *komma* ['kɔm:a] *приходить*, *träffa* ['trɛf:a] *встречать*.

Примечания. 1. Звук [k:] всегда изображается с помощью буквосочетания *sk*: *taska* ['tak:a] *благодарить*, *flicka* ['flik:a] *девочка*.

2. Долгота согласных *m*, *n* не всегда обозначается на письме: ¹ *man* [man:] *человек*, *tom* [tum:] *пустой* наряду с *kanna* ['kan:a] *кружка*, *tömma* [tøm:a] *опустошать*.

Согласные звуки [b], [d], [f], [g], [m], [n], [s], [v] сходны с соответствующими русскими звуками. На письме они обозначаются буквами *b*, *d*, *f*, *g*, *m*, *n*, *s*, *v*.

Согласные звуки [k], [p], [t] сходны с русскими звуками [к], [п], [т], однако в шведском языке они произносятся с придыханием в начале ударного слога и в конце слова. На письме они обозначаются буквами *k*, *p*, *t*.

Согласный звук [l] близок к русскому мягкому звуку [л'] в словах *лебедь*, *лицо*. На письме этот звук обозначается буквой *l*. При произнесении шведского звука [l] язык упирается не в передние зубы, а, приблизительно, в середину нёба.

Общие правила чтения гласных букв

В шведском языке гласные могут быть долгими и краткими. В русском языке отсутствует качественное различие между долгими и краткими гласными звуками. Различие между долгими и краткими гласными звуками в шведском языке носит зачастую

¹ Буква *m* удваивается для указания на краткость гласного только в тех случаях, когда за *m* следует другой гласный: *glömma* ['gløm:a] *забывать*. В конце слова *m* обозначается двумя буквами только в словах *damm* [dam:] *пыль*, *lamn* [lam:] *ягненок*, *gamn* [gam:] *таран* в отличие от слов *dam* [da:m] *дама*, *lam* [la:m] *хромой*, *gam* [ga:m] *рама*, в которых краткий согласный следует за долгим гласным.

не только количественный, но и качественный характер. Долгий и соответствующий ему краткий звук имеет в большинстве случаев разную артикуляцию. Подобное явление свойственно и другим языкам, например, английскому и немецкому.

Долгие гласные в шведском языке произносятся протяжнее русских ударных гласных, а краткие гласные — менее протяжно, чем русские ударные гласные.

Гласный звук бывает долгим:

а) в односложном слове, оканчивающемся на гласную, например: *se* [se:] *видеть*;

б) в положении под ударением перед одной согласной, например: *dag* [da:g] *день*, *hög* [hø:g] *высокий*, *tät* [tæt:] *густой*;

в) в ударных слогах, оканчивающихся на гласную, например: *läsa* [ˈle:sa] *читать*; *leka* [ˈle:ka] *играть*.

Краткие гласные звуки в большинстве случаев встречаются:

а) перед долгим согласным или сочетанием согласных, например: *flicka* [flik:a] *девочка*, *väska* [ˈveska] *сумка*, *svensk* [svensk] *шведский*;

б) в неударных слогах в любом положении, например: *tempo* [ˈtempu] *темп*, *hitta* [ˈhit:a] *находит*.

Долгота и краткость гласных в шведском языке имеют смысло-различительную функцию, например: *tak* [ta:k] *крыша*, *tack* [tak:] *спасибо*, *glas* [glɑ:s] *стакан*, *glass* [glas:] *мороженое*.

В шведском языке отсутствуют дифтонги. Если в слове встречаются два гласных звука, расположенных рядом, например *au*, *eu*, то они произносятся как два самостоятельных звука, например: *Europa* [euˈru:pa] *Европа*, *neutral* [neutˈra:l] *нейтральный*, *augusti* [auˈgasti] *август*.

Для шведского языка характерно также почти полное отсутствие редуции, то есть ослабления гласного звука в безударном положении. В тех случаях, когда редуция все же имеет место, редуцированный звук обозначается значком [ə], например: *gosse* [ˈgɔs:ə] *мальчик*.

Гласные звуки переднего, смешанного и заднего ряда

В зависимости от положения языка при произнесении гласных гласные звуки делятся на гласные переднего (язык продвинут вперед), смешанного и заднего ряда (язык оттянут назад). В зависимости от степени подъема языка эти группы гласных делятся также на гласные высокого, среднего и низкого подъема.

Гласные переднего ряда или переднеязычные гласные (поднимается средняя спинка языка):

высокого подъема (узкие или закрытые гласные): [i:], [y:], [ɪ], [y], [e:], [ø:];

среднего подъема: [ш:], [e], [ɛ:], [ø], [ɛ];

низкого подъема (широкие или открытые гласные): [æ:], [æ], [œ:], [œ], [a].

Гласные заднего ряда, или заднеязычные гласные (при их произнесении поднимается задняя спинка языка):

высокого подъема: [u:], [u];

среднего подъема: [o:];

низкого подъема: [ɔ], [a:].

Гласные смешанного ряда среднего подъема: [ə], [ʊ].

Гласные звуки [a], [ɔ], [u], [e:], [ɛ:], [ɛ], [e], [ø:], [ø]

Звук	Буква
[a]	a

[a] — краткий гласный звук переднего ряда, низкого подъема, открытый, нелабиализованный.¹ Язык при его произнесении не напряжен. По образованию он близок к русскому звуку [a] в словах *балка, палка*. (Ср. нем. *dann, matt*.)

Упражнение 1. Прочитайте следующие слова.

tack [tak:] спасибо

tacka [ˈtak:a] благодарить

sats [sats] предложение

kall [kal:] холодный

lampra [ˈlamp:a] лампа

kasta [ˈkasta] бросать

man [man]² мужчина, муж

vacker [ˈvak:ər] красивый

kan [kan]² могу (форма наст. времени от глагола *мочь*)

Звук	Буквы
[ɔ]	o, å

[ɔ] — краткий гласный звук заднего ряда, низкого подъема, открытый, лабиализованный. При его произнесении язык оттянут назад, губы слегка округлены, но вперед не выдвинуты (как при произнесении русского [о] в слове *кофта*). (Ср. нем. *Block, Rock*; англ. *lost, cost*.)

Примечание. Изображение звука [ɔ] с помощью букв o, å отражает исторический процесс развития двух различных гласных, произнесение которых впоследствии совпало. Четких орфографических правил написания той или иной буквы не существует, поэтому следует с самого начала запоминать правописание слов с этим звуком.

Упражнение 2. Прочитайте следующие слова.

ofta [ˈɔfta] часто

post [pɔst] почта

komma [ˈkɔm:a] приходить

kosta [ˈkɔsta] стоять

och [ɔ], [ɔk:] и

klocka [ˈklɔk:a] часы

pojke [pɔjkə] мальчик

soffa [ˈsɔf:a] диван

golv [gɔlv] пол

åtta [ˈɔt:a] восемь

hålla [ˈhɔl:a] держать

boll [bɔl:] мяч

¹ В произнесении звука не участвуют губы.

² См. примечание 2 на с. 8.

[u] — краткий гласный звук заднего ряда, высокого подъема, закрытый, лабиализованный. При произнесении этого звука губы слегка округлены и выдвинуты вперед. (Ср. русск. *ум*; нем. *Mund, Trupp*; англ. *look*.)

Упражнение 3. Прочитайте следующие слова.

ost [ust] сыр	tom [tum:] пустой
ond [und] злой, дурной	blomma ['blum:a] цветок
bonde ['bundə] крестьянин	bio [bi:u] кино
	piano [pi'a:nu] пианино

Звук	Буква
[e:]	е

[e:] — долгий гласный звук переднего ряда, высокого подъема, закрытый, нелабиализованный. При его произнесении губы сильно растянуты, кончик языка упирается в нижние зубы, спинка языка поднята довольно высоко. В русском языке подобный звук встречается в словах *пели, вечер*, однако шведский звук отличается обязательной долготой и напряженностью. (Ср. нем. *Tee, See*.)

Упражнение 4. Прочитайте следующие слова.

se [se:] видеть	dela ['de:la] делить
fel [fe:l] ошибка	leka ['le:ka] играть
veta ['ve:ta] знать	be [be:] просить
del [de:l] часть	ed [e:d] клятва

Звук	Буква
[ɛ:]	ä (редко е)

[ɛ:] — долгий гласный звук переднего ряда среднего подъема, нелабиализованный. При его произнесении губы немного растянуты, кончик языка прикасается к нижним передним зубам. (Ср. русск. *цех, шест*; нем. *Bärg, Räte*.)

Упражнение 5. Прочитайте следующие слова.

äta ['ɛ:ta] есть	äga ['ɛ:ga] владеть
läsa ['lɛ:sa] читать	väga ['vɛ:ga] весить
väg [vɛ:g] путь, дорога	näsa ['nɛ:sa] нос

Звук	Буква
[ɛ]	ä (редко e)

Звук [ɛ] отличается от долгого звука [ɛ:] только долготой. Артикуляция органов речи та же, что и при произнесении звука [ɛ:]. (Ср. нем. Bett; англ. best.)

Упражнение 6. Прочитайте следующие слова.

äpple ['ɛp:lɛ] яблоко	väska ['veska] сумка
väcka ['vek:a] будить	vägg [vɛg:] стена
svensk [svensk] шведский, швед	repna ['rep:a] ручка

Звук	Буква
[ɛ]	e

[ɛ] — краткий гласный звук переднего ряда, среднего подъема, неблабиализованный. Напряжение органов речи отсутствует. (Ср. нем. fest; англ. set.)

В настоящее время звуки [e] и [ɛ] слились в стоковольском диалекте в один звук, а именно в [ɛ].

Упражнение 7. Прочитайте следующие слова.

vecka ['vek:a] неделя	dels [dɛls] частично
sent [sɛnt] поздно	beck [bek:] смола

Упражнение 8. Прочитайте следующие слова.¹

vet [ve:t], vett [vet:], beck [bek:], stek [ste:k], stekt [stek:t], se [se:], sett [set:], bred [bre:d], brett [bret:], veka [ve:ka], vecka ['vek:a]

Звук	Буква
[ø:]	ö

[ø:] — долгий гласный звук переднего ряда высокого подъема, лабиализованный. При произнесении звука [ø:] положение органов речи

¹ В уроках 1—7 даются упражнения на закрепление изучаемых в уроке звуков. В них отсутствует перевод слов на русский язык.

такое же, как при произнесении звука [e:], но губы округлены и выдвинуты вперед. Органы речи сильно напряжены. (Ср. нем. böse.)

Упражнение 9. Прочитайте следующие слова.

lösa ['lɔ:sa] решать (проблему)

möbel ['mø:bəl] мебель

ö [ø:] остров

öka ['ø:ka] увеличивать

möta ['mø:ta] встречать

söt [sø:t] милый, славный; сладкий

Звук	Буква
[ø]	ö

[ø] — краткий гласный звук переднего ряда, среднего подъема, лабиализованный. При произнесении этого звука органы речи занимают такое же положение, как и при произнесении звука [e]. Кончик языка слегка касается нижних зубов, средняя часть языка немного приподнята, губы округлены, но не выдвинуты вперед, органы речи мало напряжены. (Ср. нем. können, Wörter.)

Упражнение 10. Прочитайте следующие слова.

mössa ['mø:s:a] шапка

öppna ['øp:na] открывать

önska ['ønska] желать

ömma ['øm:a] болеть, ныть

sömn [sømn] сон

född [fød:] родившийся

bössa ['bø:s:a] ружье

trött [trø:t] усталый

Упражнение 11. Прочитайте следующие слова.

kall [kal:], kalla ['kal:a], kopp [kop:], tavla ['tavla], mäta ['mø:ta], mått [mø:t:], natt [nat:], ost [ust], möta ['mø:ta], söka ['sø:ka], salt [salt], näst [nøst], nöd [nø:d], odla ['udla], vän [ven], boll [bøl:], golv [golv]

ЗАПОМНИТЕ СЛОВА

att¹ be [be:] просить

en² blomma ['blum:a] цветок

en boll [bøl:] мяч

en bonde ['bunde] крестьянин

bred [bre:d] широкий

en del [de:] часть

att dela ['de:la] делить

ett² fel [fe:] ошибка

ett golv [golv] пол

kall [kal:] холодный

kan [kan] могу (наст. время глагола мочь)

att kasta [kasta] бросать

en klocka ['klok:a] часы

att komma ['kom:a] приходить

att kosta ['kosta] стоять

en lampa ['lampa] лампа

att läsa ['le:sa] читать

en man [man:] мужчина, муж

en mössa ['mø:s:a] шапка

att möta ['mø:ta] встречать

och [ɔ, øk:] и (союз)

ofta ['ofta] часто

¹ att [at:] — инфинитивная частица. (Ср. нем. zu; англ. to.)

² en [en], ett [et:] — неопределенный артикль единственного числа. (См. грамматику этого урока.)

en penna ['pen:a] ручка
 en pojke [poj:kə] мальчик
 en sats [sats] предложение
 att se [se:] видеть
 en soffa ['sof:a] диван
 svensk [svensk] шведский
 en svensk [svensk] швед
 söt [sø:t] милый, славный, сладкий
 ett tack [tak:] благодарность
 tack [tak:] спасибо
 att tacka ['tak:a] благодарить

vacker ['vak:ər] красивый
 en vecka ['vek:a] неделя
 att väcka ['vek:a] будить
 en väg [væ:g] путь, дорога
 en vägg [væg:] стена
 en väska ['veska] сумка
 ett äpple ['æplə] яблоко
 att äta ['ɛ:ta] есть, принимать (пищу)
 att önska ['ønska] хотеть, желать
 att öppna ['ør:na] открывать

Род имен существительных, неопределенный артикль, согласование прилагательного с существительным в роде

В шведском языке существительные имеют два грамматических рода: общий и средний. Показателем рода является артикль. Наличие артикля перед словом всегда означает, что это слово является существительным. Артикль бывает двух видов: определенный¹ и неопределенный.

Существительные общего рода в шведском языке употребляются с неопределенным артиклем *en*. Существительные среднего рода употребляются с неопределенным артиклем *ett*, например:

общий род: *en blomma* цветок, *en man* мужчина, *en väg* путь, дорога;

средний род: *ett fel* ошибка, *ett äpple* яблоко.

Неопределенный артикль — это классифицирующий артикль. Сочетание существительного с неопределенным артиклем дает ответ на вопросы: *Что за предмет?*, *Как он (этот предмет) называется?*, *К какого рода предметам его можно отнести?* и т. п. Существительные с неопределенным артиклем означают предмет вообще, без учета его индивидуальных качеств.

Точных правил определения грамматического рода существительных в шведском языке не существует, поэтому существительные необходимо запоминать вместе с неопределенным артиклем.

Прилагательное в качестве определения находится между артиклем и существительным. В общем роде прилагательное не получает никакого окончания, в среднем роде оно получает окончание *-t*, например: *en svensk sats* шведское предложение, *en vacker blomma* красивый цветок; *ett vackert äpple* красивое яблоко.

¹ Об определенном артикле общего и среднего рода будет сказано в последующих уроках.

Упражнение 12. Переведите следующие слова и выпишите существительные общего рода в одну колонку, а существительные среднего рода — в другую.

ошибка, часть, стена, мальчик, шапка, путь, цветок, неделя, сумка, пол, часы, мужчина, яблоко, мяч, диван

УРОК 2

1. Согласные звуки [h], [r]. 2. Гласные звуки [a:], [o:], [u:]. 3. Ударение в слове. 4. Слогоделение. 5. Два вида определенного артикля. 6. Спряжение глаголов в настоящем времени. 7. Употребление глагола *kunna* в настоящем времени в сочетании с инфинитивом глагола.

Согласные звуки [h], [r]

Звук	Буква
[h]	h

[h] — глухой щелевой согласный. Произносится без участия губ и языка. Звук [h] представляет собой легкий выдох в позиции перед гласным звуком. Губы принимают положение следующего за звуком [h] гласного. Звук [h] встречается в шведском языке только перед гласными в начале слова и в суффиксе *-het*. Звук [h] отличается от русского [х], который образуется при сближении задней части языка с нёбом. (Ср. нем. *Hefte*; англ. *hand*.)

Упражнение 1. Прочитайте следующие слова.

en hand [hand] рука	hem [hem] домой
en hamn [hamn] порт	hemma ['hem:a] дома
ett häfte ['hefte] тетрадь	hes [he:s] хриплый
en hals [hals] шея, горло	hög [hø:g] высокий
han [han] он	
hon [hun] она	

Звук	Буква
[r]	r

[r] — переднеязычный согласный звук, сонант. Артикуляция шведского звука [r] совпадает с артикуляцией соответствующего согласного звука в русском языке, однако шведский звук [r] менее раскатистый.

Упражнение 2. Прочитайте следующие слова.

en rast [rast] отдых, перерыв

att röka [ˈrø:ka] курить

en resa [ˈre:sa] поездка

röd [rød] красный

ett brev [bre:v] письмо

att räcka [ˈræk:a] протягивать, давать

grön [grø:n] зеленый

att träffa [ˈtrɛf:a] встречать

en sommar [sɔm:ər] лето

en dotter [dɔt:ər] дочь

ett fönster [fønstər] окно

en seger [se:gər] победа

Гласные звуки [ɑ:], [o:], [u:]

Звук	Буква
[ɑ:]	а

[ɑ:] — долгий гласный звук заднего ряда низкого подъема, нелабиализованный. Характеризуется низким положением языка с небольшим поднятием его задней спинки. Губы слегка округлены, язык напряжен. Нижняя челюсть опущена.

Упражнение 3. Прочитайте следующие слова.

en dag [da:g] день

ett par [pa:r] пара

att ha [ha:] иметь

en sal [sa:l] зал

att bada [ˈba:da] купаться

att ta [ta:] брать

att svara [ˈsva:ra] отвечать

att vara [ˈva:ra] быть

att tala [ˈta:la] говорить, разговаривать

en gata [ˈga:ta] улица

klar [kla:r] ясный

en fader [ˈfa:dər] отец

en rad [ra:d] ряд, строчка

rak [ra:k] прямой

bra [bra:] хороший, хорошо

ett svar [sva:r] ответ

Упражнение 4. Прочитайте попарно следующие слова.

[ɑ:]
tak [ta:k]

tala [ˈta:la]

mata [ˈma:ta]

fal [fa:l]

→ [a]
tack [tak:]

tall [tal:]

matt [mat:]

falla [ˈfal:a]

[ɑ:]
dag [da:g]

kal [ka:l]

gas [ga:s]

lada [ˈla:da]

→ [a]
dagg [dag:]

kall [kal:]

gassa [ˈgas:a]

land [land]

Звук	Буквы
[o:]	å, o

[o:] — долгий гласный звук заднего ряда среднего подъема, закрытый лабиализованный. Губы округлены и немного выдвинуты вперед, язык оттянут назад. (Ср. нем. Sohn, geh.)

Упражнение 5. Прочитайте следующие слова.

en båt [bo:t] паролод, лодка
att sova ['so:va] спать
så [so:] так, такой
på [po:] на
en son [so:n] сын

att gå [go:] идти
att stå [sto:] стоять
att fråga ['fro:ga] спрашивать
en fråga ['fro:ga] вопрос

Звук	Буква
[u:]	o

[u:] — долгий гласный звук заднего ряда, высокого подъема, закрытый, лабиализованный. Губы сильно округлены и выдвинуты вперед, отверстие рта очень маленькое; задняя спинка языка оттянута назад и поднята к мягкому нёбу. (Ср. нем. Buch, klug; англ. moon; русск. уход)

Упражнение 6. Прочитайте следующие слова.

en flod [flu:d] река	att ropa ['ru:pa] кричать
ett mod [mu:d] мужество	en bok [bu:k] книга
en fot [fu:t] нога	god [gu:d] хороший
en bror [bru:r] брат	en skola ['sku:la] школа
att bo [bu:] жить, проживать	en stol [stu:l] стул
klok [klu:k] умный	att koka ['ku:ka] варить

Упражнение 7. Прочитайте следующие слова.

[ɑ:]	[o:]	[u:]
stare ['sta:rə]	står [sto:r]	stor [stu:r]
stal [sta:l]	stål [sto:l]	stol [stu:l]
bra [bra:]	bråk [bro:k]	bro [bru:]
svar [sva:r]	svår [svo:r]	svor [svu:r]

Ударение в слове

В шведском языке наблюдается два вида ударения: динамическое и тоническое. При динамическом (силовом) ударении разные слоги слова (двусложного или многосложного) произносятся с различной силой. Если слог произносится с максимально большой силой, то он несет на себе главное ударение. Помимо главного ударения в слове может также быть слабое или второстепенное ударение.

Динамическое (силовое) ударение сочетается с тоническим (музыкальным) ударением, т. е. изменением высоты тона на определенном слоге. Различаются два типа тонического ударения: а) простое тоническое ударение (akut) или акцентный акцент обозначается знаком ['], (слово имеет одно ударение. Движение тона вверх или вниз зависит от положения слова в предложении и от типа самого предло-

жения — см. интонацию.). б) сложное тоническое ударение (gravis) или грависный акцент, обозначается значком ['] — тон на первом слоге, несущем главное динамическое ударение, падает, а на следующем слоге, несущем второстепенное или слабое динамическое ударение, повышается. В составных словах второе ударение обозначается значком ['], например:

простое тоническое ударение (akut)

ˈvaken

ˈseger

сложное тоническое ударение (gravis)

ˌtala

ˌhålla

järnˈväg¹

Простое тоническое ударение (akut) имеют:

1. односложные слова: bok [bu:k] *книга*, hand [hand] *рука*, dag [da:g] *день*;

2. большинство двусложных слов с суффиксами -el, -er, -en: fönster [ˈfönstər] *окно*, dotter [ˈdöt:ər] *дочь*;

3. большинство заимствованных слов, а также многосложные слова с ударением не на первом слоге (преимущественно слова иностранного происхождения): bibliotek [bibliˈte:k] *библиотека*, privat [priˈva:t] *частный*, universitet [univeˈiːte:t] *университет*, kollektiv [kolˈlekti:v] *коллективный*, internationell [internatˈjuːnel:] *международный*;

4. ряд сложных слов, оканчивающихся на -dag, -gård, и некоторые географические названия, например: trädgård [ˈtre:go:d] *сад*; Sverige [ˈsvæ:rje] *Швеция*, England [ˈɛŋland] *Англия*, söndag [ˈsønda] *воскресенье*, fredag [ˈfreda] *пятница*.

Сложное тоническое ударение (gravis) имеют следующие слова:

1. большинство двусложных и многосложных слов с силовым ударением на 1-м слоге: äta [ˈɛ:ta] *есть*, klocka [ˈklɔk:a] *часы*;

2. большинство сложных слов: ordbok [ˈu:dˈbu:k] *словарь*, skolflicka [ˈsku:lˈflik:a] *школьница*, bokhylla [ˈbu:kˈhyl:a] *книжная полка*;

3. производные слова с суффиксами -dom, -het, -lek и др.: sjukdom [ˈʃu:kdom] *болезнь*, frihet [ˈfri:het] *свобода*, vänskap [ˈvenskap] *дружба* и др.

¹ Приведенные кривые тонического акцента, передающие мелодический рисунок слова, характерны для Стокгольма и центральной части Швеции. В остальных частях Швеции они имеют иной характер.

Ударный слог в шведском языке заканчивается либо долгой гласной, либо долгой согласной, например: *lä-sa читать*, *ta-la разговари-вать*, *ä-ta есть*, *ku-shat*, *blom-ma цветок*.

Обратите внимание, что в словах с удвоенной согласной слогоделение проходит через двойную согласную, а при сочетании двух согласных первая из них относится к первому слогу, а вторая — к последующему: *sof-fa, poj-ke, fas-ta, väs-ka*.

ЗАПОМНИТЕ СЛОВА

att bo [bu:] жить, проживать
 en bok [bu:k] книга
 bra [bra:] хорошо, хороший
 ett brev [bre:v] письмо
 en bror [bru:r] брат
 en båt [bo:t] пароход
 en dag [da:g] день
 en dotter [døt:ər] дочь
 en fader [fæ:dər] отец
 att falla [ˈfala] падать
 en flod [flu:d] река
 en fot [fu:t] нога
 en fråga [ˈfro:ga] вопрос
 att fråga [ˈfro:ga] спрашивать
 ett fönster [fønstər] окно
 en gata [ˈgø:ta] улица
 god [gu:d] хороший
 grön [grøn] зеленый
 att gå [go:] идти
 att ha [ha:] иметь
 en hals [hals] шея, горло
 en hamn [hamn] порт, гавань
 han [han] он (личн. местоим.)
 en hand [hand] рука
 hem [hem] домой
 hemma [ˈhem:a] дома
 hes [he:s] хриплый
 hon [hun] она (личн. местоим.)
 hög [hø:g] высокий
 klar [kla:r] ясный

klok [klu:k] умный
 ett land [land] страна
 ett par [pɑ:r] пара, несколько
 på [po:] на (предлог)
 en rad [rød] ряд, строчка
 rak [rɑ:k] прямой
 en rast [rast] отдых, перемена
 en resa [ˈre:sa] поездка
 att ropa [ˈru:pa] кричать
 att räcka [ˈræk:a] протягивать, давать
 röd [rød] красный
 att röka [ˈrø:ka] курить
 en sal [sal] зал
 en skola [ˈsku:la] школа
 en sommar [ˈsømtər] лето
 en son [søn] сын
 att sova [ˈso:va] спать
 en stol [stu:l] стул
 stor [stør] большой
 att stå [sto:] стоять
 ett svar [svɑ:r] ответ
 att svara [ˈsvɑ:ra] отвечать
 svår [svø:r] трудный
 så [so:] так, такой
 att ta [ta:] брать
 ett tak [tɑ:k] крыша, потолок
 att tala [ˈtɑ:la] разговаривать
 att träffa [ˈtrɛf:a] встречать
 att vara [ˈvɑ:ra] быть

Два вида определенного артикля

В отличие от немецкого и английского языков, в шведском языке существуют два вида определенного артикля: постпозитивный или суффигированный артикль и препозитивный или свободностоящий определенный артикль.

Определенный постпозитивный артикль имеет в шведском языке следующие формы в единственном числе: **-en, -n** для существительных общего рода; **-et, -t** для существительных среднего рода. Определенный постпозитивный артикль присоединяется

к существительному и пишется слитно с ним, например: en sats — satsen *предложение*, ett land — landet *страна*.

Определенный артикль **-en, -et** прибавляется к существительным, оканчивающимся на согласную, например: en hand — handen *рука*, ett fel — felet *ошибка*. Определенный артикль **-n, -t** прибавляется, как правило, к существительным, оканчивающимся на гласную (отклонения от правила будут рассмотрены в следующих уроках), например: en blomma — blomman *цветок*, ett äpple — äpplet *яблоко*.

Существительные с определенным постпозитивным артиклем¹ сохраняют простое тоническое ударение (akut), например: boken, handen, landet.

Свободностоящий определенный артикль или предпозитивный артикль **den (det)** ставится перед прилагательным или причастием, определяющим существительное в определенной форме, например: den kalla dagen *холодный день*, det stora landet *большая страна*².

Спряжение глаголов в настоящем времени

Глаголы (verb) в шведском языке, в отличие от русского языка, не изменяются по лицам и не имеют категории вида, характерной для глаголов в русском языке. По способу образования форм глаголы имеют 4 спряжения. Под спряжением в шведском языке подразумевается способ образования основных форм глагола: Presens, Preterit (Imperfekt)³, Supinum.

В шведском языке следует различать слабые глаголы (1, 2 и 3-е спряжения) и сильные глаголы (4-е спряжение).

Слабые глаголы образуют форму прошедшего времени при помощи окончаний; сильные глаголы образуют форму прошедшего времени изменением корневой гласной.

Четких правил определения спряжения глагола в шведском языке нет. Тем не менее, следует помнить следующее:

1. Группа глаголов 1-го спряжения (или первая группа)⁴ является самой большой. Все новые глаголы, возникающие в шведском языке, попадают в первую группу. Сюда, в частности, относятся:

а) глаголы, образованные от прилагательных, например: *rensa чистить* (от *ren чистый*), *klarna проясняться* (от *klar ясный*);

б) глаголы, корень которых содержит гласные **a, o, å, u**, например: *tala разговаривать*, *fråga спрашивать*, *rusa мчаться*, *gora кричать*;

в) ряд глаголов, корень которых оканчивается на гласную, при-

¹ Существительное с определенным постпозитивным артиклем часто называется определенной формой существительного.

² О согласовании прилагательного с существительным в определенной форме см. урок 7.

³ См. урок 11.

⁴ В учебниках шведского языка используются оба термина.

чем они сохраняют при образовании временных форм окончание инфинитива, например -а: гоа *забавлять*.

2. Ко 2-му спряжению относятся:

глаголы, корень которых имеет гласные е, i, у, ä, ö и оканчивается на согласные р, к, t, s, например: läsa *читать*, möta *встречать*, lösa *решать* (задачу), mista *терять*, *лишаться*, gyska *хватать*, leka *играть*, köpa *покупать*. (Глаголы, корень которых оканчивается на любую другую согласную, кроме р, t, s, k, и содержат гласные i, e, ä, ö, у, могут относиться как к первому, так и ко второму спряжениям).

3. К 3-му спряжению относятся односложные глаголы, оканчивающиеся на гласный звук, например: bo *жить*, må *чувствовать*.

4. К 4-му спряжению относятся так называемые сильные глаголы¹. Это наиболее часто употребляющиеся глаголы в шведском языке (их около 100), например: komma *приходить*, stå *стоять*, gå *идти*.

Глаголы 1-го спряжения образуют форму настоящего времени путем прибавления суффикса -ar к основе глагола, например: tala — talar, svara — svarar, fråga — frågar.

Глаголы 3-го спряжения и односложные глаголы 4-го спряжения образуют форму настоящего времени путем прибавления суффикса -r к основе глагола², например: se — ser, gå — går, bo — bor, må — mår.

Глаголы 2-го и 4-го спряжений образуют форму настоящего времени путем прибавления суффикса -er к основе глагола, например: läsa — läser, väska — väcker, komma — kommer, äta — äter.

При образовании формы настоящего времени у глагола отпадает окончание -а, являющееся показателем инфинитива, и частица att.

Глаголы в форме настоящего времени, оканчивающиеся на суффикс -er, имеют простое тоническое ударение, например: kommer, leker, möter, läser.

Глаголы в шведском языке сохраняют одну и ту же форму во всех лицах единственного и множественного числа:

я, ты, он, она	}	har, talar, frågar, läser, bor, går, kommer, äter
мы, вы, они		

Запомните! Предложения с глаголом att ha: Han har en bror. Hon har ett äpple и т. д. лучше переводить так: У него (есть) брат. У нее (есть) яблоко.

¹ О сильных глаголах см. урок 10.

² Ряд глаголов 4-го спряжения употребляется в разговорном языке в усеченной форме. В этих случаях форма настоящего времени этих глаголов образуется путем прибавления суффикса -r к усеченной основе: att ta(ga) = att ta — tar; att be(dja) = att be — ber.

Употребление глагола kunna в настоящем времени в сочетании с инфинитивом глагола

Глагол **kunna** *мочь* имеет в настоящем времени форму **kan**. Этот глагол относится к модальным глаголам, выражающим отношение говорящего к действию.

я, ты, он, она мы, вы, они	} kan
Han kan tala.	Он может гово- рить.

Обратите внимание: При сочетании модального глагола **kan** с инфинитивом смыслового глагола, инфинитивная частица **att** опускается.

Упражнение 8. Переведите следующие слова и напишите их с неопределенным артиклем и определенным постпозитивным артиклем.

Образец: ошибка ett fel — felet

часть, часы, стена, яблоко, мальчик, письмо, зал, день, ответ, строчка, предложение, диван, цветок, страна, улица, рука, шея, путь, пол, сумка, пара, сын, школа, крыша, паром

Упражнение 9. Переведите следующие словосочетания с неопределенным артиклем, согласуя прилагательное с существительным.

красивый красный цветок, прямая улица, прямой путь, холодный день, ясный день, красивая страна, зеленая крыша, хорошая поездка, большой шведский порт, холодная рука, холодное лето, шведская школа, умный сын, красивая дочь, трудный вопрос, умный мальчик, большой паром

Упражнение 10. Образуйте форму настоящего времени от инфинитива следующих глаголов (цифра указывает спряжение глагола).

att se (4), att läsa (2), att väcka (2), att kosta (1), att önska (1), att komma (4), att bo (3), att tala (1), att svara (1), att ta (4), att möta (2), att träffa (1), att stå (4), att äta (4), att gå (4), att be (4), att röka (2), att dela (1), att kasta (1)

Упражнение 11. Переведите.

1. Han står. 2. Siv svarar. 3. Bo tar en väska. 4. Han har en klocka. 5. Hon har en dotter. 6. Hon går hem. 7. Karin har en klocka. 8. Han talar bra. 9. Pojken talar bra. 10. Hon svarar. 11. Hon kan svara. 12. Nils kommer. 13. Alf frågar. 14. Han möter Vera. 15. Hon öppnar ett fönster. 16. Han ser en röd blomma. 17. Elsa äter ett äpple. 18. Ellen läser ett brev. 19. Hon frågar och han svarar. 20. Hon kommer och han går. 21. Hon kan gå. 22. Han bor hemma. 23. Hon kan gå hem.

Упражнение 12. Раскройте скобки, поставьте глаголы в форме настоящего времени.

1. Han (att möta²) Sven. 2. Karin (att läsa²). 3. Erik (att svara¹) bra. 4. Han (att komma⁴) hem. 5. Bo (att tacka¹) pojken. 6. Karin (att ha²) en vacker väska. 7. Han (att sova⁴).

** Упражнение 13. Переведите.*

1. Он спит. 2. Мальчик отвечает. 3. У него (есть) красивая сумка. 4. Мальчик часто приходит. 5. Он ест. 6. Он хочет читать. 7. Она берет книгу. 8. Мальчик читает книгу. 9. У него (есть) красивые часы. 10. У нее (есть) зеленое яблоко. 11. Он курит.

УРОК 3

1. Какуминальные¹ согласные звуки [d], [t], [n], [l], [s]. 2. Гласные звуки [i:], [i], [æ:], [æ]. 3. Интонация в предложении. 4. Порядок слов в повествовательном предложении.

Какуминальные согласные звуки [d], [t], [n], [l], [s]

Шведский язык характеризуется наличием какуминальных согласных. Таковы какуминальные смычные [d, t, n, l] и какуминальный щелевой [s]. Звуки [d, t, n, l] образуются в результате смычки кончика языка с альвеолами.

Звуки [d, t, n, l] напоминают по произношению соответствующие звуки в английском языке, последние также образуются при соприкосновении языка с альвеолами. На письме эти звуки обозначаются буквосочетаниями **rd, rt, rn, rl**.

Какуминальный щелевой [s] образуется при сближении кончика языка с альвеолами. Спинка языка при этом приподнята к нёбу, воздух проходит через щель между кончиком языка и альвеолами. Произносимый звук напоминает мягкое [ʃ].² Графически звук передается сочетанием **rs**.

Какуминальные звуки возникли из слияния **r** с последующими **d, t, l, n, s**. Они существуют в языке факультативно. Так, в стокгольмском диалекте какуминальные звуки почти вытеснили сочетания **rd, rt, rn, rl, rs**, в которых каждый звук произносится отчетливо. В диалекте, распространенном в южной Швеции, какуминальные звуки не получили распространения, и в этой части страны продолжает употребляться раздельное произношение буквосочетаний **rd, rt, rn, rl, rs**.

¹ Какуминальный — надзубный звук, произносимый с поднятием кончика языка к альвеолам.

² См. урок 6.

В торжественной публичной речи, при декламации поэзии высокого стиля и в других подобных случаях какуминальные звуки избегаются.¹

Упражнение 1. Прочитайте следующие слова.

ord [u:d] слово	mård [mo:d] куница
bord [bu:d] стол	gård [go:d] двор
nord [nu:d] север	hård [ho:d] твердый; трудный
mord [mu:d] убийство	bård [bo:d] кайма, край

Упражнение 2. Прочитайте следующие слова.

karta ['ka:ta] карта	kvalt [kva:t] четверть
kort [ko:t] короткий	fart [fa:t] скорость
svart [sva:t] черный	fort [fu:t] быстро
sport [spø:t] спорт	bort [bo:t] прочь, вон
snart [sna:t] скоро	

Упражнение 3. Прочитайте следующие слова.

barn [ba:n] ребенок	korn [ku:n] зерно, злаки
garn [ga:n] нитки, пряжа	torn [tu:n] башня
kvarn [kva:n] мельница	horn [hu:n] рог, горн

Упражнение 4. Прочитайте следующие слова.

porla ['po:la] журчать	arla ['a:la] ранний
sorla ['so:la] журчать, гудеть	Karl [ka:] Карл

Упражнение 5. Прочитайте следующие слова.

kors [koʃ] крест	barsk [baʃk] суровый, резкий
vars [vaʃ] чей	torsk [toʃk] треска
norsk [noʃk] норвежский	karsk [kaʃk] бодрый; отважный
Lars [la:s] Ларс	varsågod ['vaso'gu:] пожалуйста

Гласные звуки [i:], [i], [æ:], [æ]

Звук	Буква
[i:]	i

[i:] — долгий гласный звук переднего ряда высокого подъема, не-лабиализованный. При его произнесении уголки губ растянуты, язык сильно напряжен, кончик его упирается в нижние зубы, спинка языка поднята к твердому нёбу. В конце слышится призвук [j]. Перед [i:] согласные в шведском языке не смягчаются, как это происходит в русском языке. (Ср. русск. *тир, синий*). Звук [i:] в немецком языке сходен с соответствующим шведским звуком, однако звук [i:] в немецком языке менее напряженный. (Ср. нем. *Miene*.) Шведский звук

¹ См. Маслова-Лашанская С. С. Шведский язык. ЛГУ. 1953, с. 23—24.

[i:] также напряженнее и резче, чем соответствующий звук в английском языке. (Ср. англ. bee, machine.)

Упражнение 6. Прочитайте следующие слова.

ett krig [kri:g] война	vi [vi:] мы
en tid [ti:d] время	ni [ni:] вы
en krita ['kri:ta] мел	att vila ['vi:la] отдыхать
att skriva ['skri:va] писать	vit [vi:t] белый
liten [li:tən] маленький	en skrivbok ['skri:v bu:k] тетрадь

Звук	Буква
[i]	i

[i] — краткий гласный звук переднего ряда высокого подъема, открытый, нелабиализованный. При его произнесении спинка языка поднята не так высоко, как при произнесении [i:], язык выдвинут вперед меньше, уголки рта несколько растянуты и слабо напряжены. (Ср. русск. свист, киста; нем. Ritt, bitten; англ. wind.)

Упражнение 7. Прочитайте следующие слова.

att sitta ['sit:a] сидеть	en kvinna ['kvɪn:a] женщина
att dricka ['dri:k:a] пить	till [tɪl:] до, к
en vind [vɪnd] ветер	att ligga ['li:g:a] лежать
en flicka ['fli:k:a] девочка	vid [vi(d)] около, у

Звуки	Буквы
[æ:], [æ]	ä, e

[æ:], [æ] — гласные звуки переднего ряда низкого подъема нелабиализованные. При их произнесении нижняя челюсть опущена, губы немного растянуты. Кончик языка касается нижних зубов, язык оттянут назад и как бы образует площадку. Эти звуки встречаются лишь в определенном положении, а именно в ударном положении перед г. (Ср. англ. car, bag.)

Упражнение 8. Прочитайте следующие слова.

här [hæ:r] здесь	att lära ['læ:ra] учить
där [dæ:r] там	en lärare ['læ:raɾə] учитель
nära ['næ:ra] вблизи	är [æ:(r)] есть
en pärla ['pæ:la] жемчужина	

Упражнение 9. Прочитайте следующие слова.

en ärm [ærm] рукав	värre [væ:rə] хуже
ett ärr [ær:] шрам	färsk [fæšk] свежий

Упражнение 10. Прочитайте следующие слова.

[e:]	[ɛ:]	[æ:]
leka ['le:ka]	läka ['lɛ:ka]	lära ['læ:ra]
nesa ['ne:sa]	näsa ['nɛ:sa]	nära ['næ:ra]
hei [he:l]	häl [hɛ:l]	här [hæ:r]
egen ['e:gən]	äga ['ɛ:ga]	ära ['æ:ra]

ЗАПОМНИТЕ СЛОВА

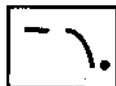
ett barn [bɑ:n] ребенок
 ett bord [bʊ:d] стол
 att dricka ['dri:ka] пить
 där [dæ:r] там
 en flicka ['flik:a] девочка, девушка
 hård [hʊ:d] тяжелый
 här [hæ:r] здесь
 en karta ['kɑ:tə] карта
 kort [kɔ:t] короткий, краткий
 en krita ['kri:tə] мел
 en kvinna ['kvɪ:nə] женщина
 att ligga ['lig:a] лежать
 liten [li:tən] маленький
 en lärare ['læ:rɑ:gə] учитель
 ni [ni:] вы (личн. местоим.)
 norsk [noʃk] норвежский

ett ord [ʊ:d] слово
 att sitta ['sita] сидеть
 att skriva ['skri:və] писать
 en skrivbok ['skri:v bu:k] тетрадь
 snart [snɑ:t] скоро
 svart [svɑ:t] черный
 en tid [ti:d] время
 till [til:] у, до, к (предлог)
 varsågod ['vaʃo'gu:] пожалуйста
 vi [vi:] мы (личн. местоим.)
 vid [vi(d)] около (предлог)
 att vila ['vi:lə] отдыхать
 vit [vi:t] белый
 är [æ:(r)] есть (форма наст. времени глагола быть)

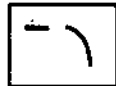
Интонация в предложении

Предложение не может существовать без интонации. С точки зрения интонационной характеристики шведского предложения можно выделить следующие случаи:

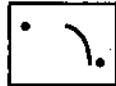
а) падающая интонация в повествовательном предложении. Понижение голосовой мелодии начинается с последнего слова, на которое падает ударение¹, например:

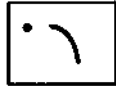
'Sven sitter.
Свен сидит.

'Lars ber.
Ларс просит.

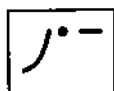
Han 'läser.
Он читает.

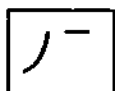
Han 'ber.
Он просит.

¹ Следующие звуки используются при записи интонационного рисунка: (—) для обозначения слога; (·) для обозначения неударного слога; (l) для обозначения падения тона в конечном ударном слоге; (j) для обозначения повышения тона в конечном ударном слоге. Если за последним ударным слогом в предложении с понижающейся интонацией следует несколько безударных слогов, то они произносятся на понижающемся уровне.

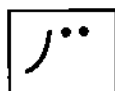
б) вопросительное предложение имеет иной интонационный рисунок, а именно — повышение голосовой мелодии на последнем слове¹, например:

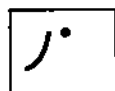
‘Sitter ‘Sven?
Сидит Свен?

‘Ber ‘Lars?
Просит Ларс?

‘Läser han?
Он читает?

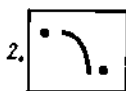
‘Ber han?
Он просит?

Не все слова в шведском предложении произносятся с одинаковым ударением. Под ударение обычно попадают знаменательные слова: существительные, прилагательные, числительные, знаменательные глаголы, наречия. Неударными обычно бывают служебные слова: артикли, предлоги, союзы, вспомогательные и модальные глаголы, личные и притяжательные местоимения.

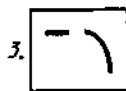
Упражнение 11. Прочитайте следующие предложения согласно интонационному рисунку.

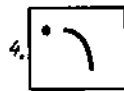
Mats läser.
Sven sover.
Ann skriver.

Han läser.
Vi skriver.
Hon äter.

Iris ber.
Bo går.
Mats står.

Vi ber.
Hon ser.
Vi går.

Упражнение 12. Укажите интонационный рисунок в следующих предложениях.

1. Han kommer. 2. Flickan står. 3. Vi skriver. 4. Sven röker. 5. Han går. 6. Kvinnan läser.

Упражнение 13. Прочитайте следующие предложения, сделав паузу перед вертикальной чертой².

1. På bordet kan han se en penna|och en bok. 2. Pojken säger: "God-dag"|och öppnar fönstret. 3. Han skriver|och hon läser. 4. Vi är hem-ma|och äter.

Порядок слов в повествовательном предложении

Шведский язык относится к числу языков, в которых порядок слов имеет весьма существенное значение. Это связано с тем, что па-

¹ Более подробные сведения об интонационном рисунке вопросительного предложения будут даны в последующих уроках.

² Знак [|] употребляется для разделения ритмических групп в распространенном предложении.

дежная система в этом языке почти полностью разрушена, и передача отношений между словами с помощью порядка слов играет большую роль. С помощью порядка слов уточняется, какое существительное в предложении является подлежащим, а какое — дополнением. Иногда только порядок слов дает возможность различить подлежащее и дополнение, например:

Ofta möter Viktor Karin i läsesalen. Часто Виктор встречается Карину в читальном зале. Или: *Ofta möter Karin Viktor i läsesalen. Часто Карина встречается Виктора в читальном зале.* (Ср. с русским: *Мать любит дочь.* и *Дочь любит мать.*)

Порядок слов в шведском повествовательном предложении может быть прямой и обратный. При прямом порядке слов подлежащее предшествует сказуемому, при обратном порядке — подлежащее следует за сказуемым. Такая постанова подлежащего в повествовательном предложении всегда бывает связана с особым выделением какого-либо другого члена предложения, выдвигаемого на первое место.

Прямой порядок слов: подлежащее + сказуемое + второстепенные члены.

Han sitter på stolen.
Vi kommer hem sent.
Hon räcker Karl en bok.

Он сидит на стуле.
Мы приходим домой поздно.
Она протягивает Карлу книгу.

Обратный порядок слов: второстепенный член + сказуемое + подлежащее.

På bordet ligger en bok.
Vid soffan står en stol.
Karin heter jag!

На столе лежит книга.
У дивана стоит стул.
Меня зовут Карин!

Обратный порядок слов в повествовательном предложении типичен для шведского языка.

Если сказуемое составное, т. е. состоит из 2-х глаголов: вспомогательного или модального во временной форме и инфинитива, то на втором месте в предложении находится изменяемая часть сказуемого, выраженная спрягаемым глаголом, а неизменяемая часть его — после подлежащего, например:

På bordet kan Sven se en bok och en penna. На столе Свен может видеть книгу и ручку.

Прямой порядок слов в повествовательном предложении в шведском языке имеет сходство с соответствующим порядком слов в английском языке, ср.:

Шведский язык	Английский язык
Pojken kan tala svenska.	The boy can speak Swedish.

Однако следует указать на различие в порядке слов в шведском и немецком языках. Так, при прямом порядке слов составное глагольное сказуемое в шведском языке целиком занимает второе место в предложении после подлежащего, дальше следует дополнение. При обратном порядке слов при наличии составного сказуемого неизменяемая часть его также ставится в конце предложения, ср.:

<i>Шведский язык</i>	<i>Немецкий язык</i>
<i>Vi kan ta boken. På bordet kan han se en stor lampa.</i>	<i>Wir können das Buch nehmen. Auf dem Tisch kann er eine gro- ße Lampe sehen.</i>

Порядок слов в шведском, немецком и русском повествовательном предложении

Прямой порядок слов		
<i>Шведский язык</i>	<i>Немецкий язык</i>	<i>Русский язык</i>
Han <i>sitter</i> på stolen. Han <i>vill läsa</i> boken.	Er <i>sitzt</i> auf dem Stuhl. Er <i>will</i> das Buch <i>lesen</i> .	Он <i>сидит</i> на стуле. Он <i>хочет читать</i> кни- гу.
Обратный порядок слов		
<i>På bordet ligger en bok. På bordet kan han se en stor lampa.</i>	<i>Auf dem Tisch liegt ein Buch. Auf dem Tisch kann er eine große Lampe se- hen.</i>	<i>На столе лежит книга. На столе он может ви- деть большую лам- пу.</i>

Примечание: Полу жирным отмечено подлежащее, курсивом — сказуемое, светлым — второстепенные члены предложения: дополнение и обстоятельство.

Упражнение 14. Измените в следующих предложениях прямой порядок слов на обратный.

1. Sven sitter här. 2. En karta ligger på bordet. 3. Lisa kommer hem. 4. Mannen ser en karta på väggen. 5. Hon vilar på soffan. 6. Ett äpple ligger på golvet. 7. Mannen bor här.

Упражнение 15. Измените в следующих предложениях обратный порядок слов на прямой.

1. På golvet står en lampa. 2. På soffan ser han en svensk bok. 3. Sent väcker han Karin. 4. Ordet läser han bra. 5. Ofta träffar han flickan. 6. Boken kan han se på bordet.

Упражнение 16. Переведите следующие предложения. Дайте, где возможно, два варианта (с прямым и обратным порядком слов).

1. Он часто встречает Виктора на улице. 2. У него (есть) брат.

3. Он хорошо говорит. 4. По дороге он встречает Виктора. 5. Он часто приходит. 6. У нее (есть) красивые часы. 7. Девочка часто спрашивает.

Упражнение 17. Составьте предложения из следующих слов. Дайте, где возможно, два варианта (с прямым и обратным порядком слов).

1. han, en bok, att ta, kan; 2. hem, kan, att gå, mannen; 3. Viktor, en bok, att läsa, svensk, kan; 4. bordet, se, på, en lampa, han, kan; 5. Sven, på, att möta, barnet, vägen; 6. han, kan, att öppna, ett fönster; 7. hemma, hon, är

СЛОВА К ТЕКСТУ

en almanacka ['almana'k:a] календарь
gammal ['gam:al] старый
goddag [gu'da:] добрый день, здравствуй-
те
hej ['hej] привет

en golvlampa ['golv'lampa] торшер
också ['ok:sə] также, тоже
att säga ['seja] говорить
en text [tekst] текст

Text

En pojke sitter på stolen vid bordet. Han läser en svensk bok. Han skriver också i skrivboken. En liten flicka är också här. Hon sitter på soffan och läser.

På bordet kan pojken se en penna och en almanacka. En klocka ligger också där. Vid bordet står en stor golvlampa.

En gammal man kommer in.¹ Han säger: "Goddag" och kommer fram till pojken. Pojken och flickan svarar: "Hej".²

Mannen³ talar med pojken om boken. Pojken tar boken, säger: "Var så god" och räcker boken till mannen.⁴ Mannen tar boken och säger: "Tack".

ЗАПОМНИТЕ ПРЕДЛОГИ

i [i] в, med [mɛ(d)] с, совместно с

Пояснения к тексту

1. **in, fram** наречия-модификаторы, широко употребляемые в шведском языке для изменения значения глагола. Наречия-модификаторы имеют собственное лексическое значение: **in** *внутри*, **fram** *вперед* (указывает направление). Для связи с последующим второстепенным членом предложения глаголу-сказуемому, имеющему при себе модификатор, необходим также предлог. Наречие-модификатор в роли предлога выступать не может, например: *komma in i rummet* *войти в комнату*, *komma fram till bordet* *подходить к столу*.

2. **Hej!** *разг.* «привет!» Употребляется как при встрече, так и при

расставании. В шведском языке звучит не так фамильярно, как в русском языке.

3. При прибавлении определенного постпозитивного артикля у существительного *en man* «мужчина» удваивается конечная согласная: *en man* — *mannen*.

4. *Pojken ... räcker boken till mannen* мальчик ... протягивает мужчине книгу. Отношения между словами в повествовательном предложении в шведском языке обычно выражаются с помощью предлогов, в отличие от русского языка, где они выражаются с помощью предлогов и падежей.

Упражнение 18. Расставьте в тексте ударения и разбейте предложения на ритмические группы.

Упражнение 19. Закончите следующие предложения согласно образцу.

Образец: обстоят. + сказуемое (мод. глагол) + подлежащее +
+ вторая часть сказуемого + дополнение
På bordet + kan + han + se + en bok.

1. *Vid lampan kan han ...* 2. *Ofta kan Sven ...* 3. *På soffan kan pojken...* 4. *Ofta önskar han ...* 5. *Hemma önskar hon ...*

Упражнение 20. Составьте предложения из данных слов. Укажите, где возможно, два варианта (с прямым и обратным порядком слов).

1. *att ha, stor, en penna, han, svart;* 2. *att läsa, Karl, en bok, norsk;* 3. *hon, att säga, goddag, att svara, han, och;* 4. *Karl, ofta, han, att möta, en gata, på;* 5. *en blomma, att ha, vacker, röd, hon;* 6. *en sats, att läsa, han, svensk;* 7. *en rast, Karl, att ha, han, och, att öppna, att önska, ett fönster;* 8. *att kasta, en almanacka, på, Sven, golvet*

Упражнение 21. Вставьте вместо точек предлог.

1. *En gammal man vilar ... soffan.* 2. *... golvet sitter en liten flicka.* 3. *Han kommer in ... salen och säger: "Hej".* 4. *Kvinnan talar ... Karin.* 5. *Hon kommer fram ... bordet och tar boken.* 6. *Han talar ... Karin.* 7. *Flickan säger: "Hej" ... mannen.* 8. *Jag skriver ... skrivboken.*

** Упражнение 22. Переведите.*

1. Старый учитель входит в зал и видит мальчика. 2. Он подходит к мальчику и говорит: «Здравствуйте». 3. Вы можете войти в зал. 4. Он разговаривает с Анной. 5. Виктор протягивает учителю книгу и говорит: «Пожалуйста». 6. Учитель благодарит Виктора. 7. Большой черный диван стоит около стола. 8. На диване лежит тетрадь. 9. Мальчик пишет в тетради. 10. Девочка пишет письмо. 11. Он может поблагодарить Виктора. 12. Он протягивает Виктору ручку. 13. Виктор берет ручку и говорит: «Спасибо». 14. Она разговаривает с Карин. 15. Он видит календарь на столе.

1. Согласный звук [j]. 2. Согласные звуки [s], [k], [v] и сочетание согласных звуков [ks]. 3. Гласные звуки [ʊ:], [æ]. 4. Личные местоимения. 5. Глагол-связка *vara* *быть*. 6. Вопросительные предложения без вопросительного слова. 7. Место отрицания *inte* в повествовательном предложении.

Согласный звук [j]

Звук	Буквы
[j]	j, g, dj, hj, gj, lj

[j] — звонкий щелевой согласный звук. При его произнесении язык сильно выдвинут вперед и упирается в нижние зубы, спинка языка сильно поднята и сближается с твердым нёбом, оставляя небольшую щель, через которую с шумом проходит воздух. (Ср. русск. *ель*, *еда*; нем. *ja*, *Java*; англ. *yes*.)

Для обозначения звука [j] употребляются:

1. буква *j* в начале слова перед всеми гласными, например: *jaga* [ˈja:ga] *охотиться*, *jord* [ju:ɖ] *земля*, *ja* [ja:] *да*,

в середине слов перед согласными, например: *nejlika* [ˈnejlika] *гвоздика*,

перед гласными, например: *lejon* [lejon] *лев*;

в конце слов: *kaj* [kaɪ] *набережная*.

2. буква *g* перед *i*, *e*, *y*, *ä*, *ö*¹, например: *giva* [ˈji:va], *ge* [je:] *давать*, *gärna* [ˈjæ:na] *охотно*.

3. буква *g* в конце слова после *l*, *r*, например: *varg* [varɟ] *волк*, *älg* [ɛlɟ] *лось*, *korg* [kɔɟ] *корзина*, *färg* [færɟ] *цвет*.

4. буквосочетания *dj*, *hj*, *lj*, *gj* в начале слова, например: *hjort* [ju:tɟ] *олень*, *gjorde* [ˈju:ɖe] прошедшее время глагола *делать*, *djäv* [jærv] *смелый, дерзкий*.

Упражнение 1. Прочитайте следующие слова.

ja [ja:] *да*
jag [ja:ɟ] *я*
jakt [jakt] *охота*
jaga [ˈja:ga] *охотиться*
jacka [ˈjak:a] *куртка*
ge [je:], *giva* [ˈji:va] *давать*
gissa [ˈjis:a] *отгадывать*
nej [nej] *нет*
torg [tɔɟ] *площадь*

korg [kɔɟ] *корзина*
karg [karɟ] *скудный*
älg [ɛlɟ] *лось*
helg [helɟ] *праздник*
hjärte [ˈjelte] *герой*
hjord [ju:ɖ] *стадо, табун*
färg [færɟ] *цвет*
hjälpa [ˈjelpa] *помогать*
Sverige [ˈsværje] *Швеция*

¹ Также в словах *sig*, *mig*, *dig* (см. урок 6) и в глаголе *säga*.

**Согласные звуки [s], [k], [v] и сочетание
согласных звуков [ks]
Согласный звук [s]**

Звук	Буквы
[s]	s, c, z

Согласный звук [s] обозначается:

1. буквой **s** в любой позиции, например: *saga* [ˈsa:ga] *сказка*, *senat* [seˈna:t] *сенат*, *storm* [stɔrm] *шторм*, *fisk* [fisk] *рыба*;
2. буквой **c** в позиции перед гласными **i, e, y, ä, ö**, например: *cell* [sel:] *клетка*, *center* [ˈsentər] *центр*, *cigarett* [siˈgar:] *сигарета*;
3. буквой **z**, например: *zink* [siŋk] *цинк*, *zon* [su:n] *зона*.

Согласный звук [k]

Звук	Буквы
[k]	k, c, q

Согласный звук [k] может обозначаться:

1. буквой **k** в позиции перед согласной и гласными **a, o, u, ä**, например: *kvinna* [ˈkvin:a] *женщина*, *konst* [kɔnst] *искусство*, *kål* [ko:l] *капуста*, *kunna* [ˈkʉn:a] *знать, уметь*, *kasta* [ˈkasta] *бросать*;
2. буквой **c** в позиции перед согласными и перед гласными **a, o, u**, например: *clown* [klaun] *клоун*, *collie* [ˈkɔli:] *колли*, *cocktail* [ˈkɔk:ˈtejl] *коктейль*, *cup* [kʉp:] *кубок*;
3. буквой **q**, например: *quisling* [ˈkvislin] *изменник*.

Согласный звук [v]

Звук	Буквы
[v]	v, w

Согласный звук [v] обозначается:

1. буквой **v**, например: *vår* [vo:r] *весна*, *vätska* [ˈvetska] *жидкость*, *tävla* [ˈtɛvla] *соревноваться*, *vid* [vi:(d)] *около*;
2. буквой **w** в фамилиях, как шведских, так и иностранных, и географических названиях, например: *Warszawa* [varˈʃava] *Варшава*, *Wessén* [ves:ˈe:n] *Вессен*.

Сочетание согласных звуков [ks]

Звук	Буквы
[ks]	ks, x

Сочетание согласных звуков [ks] обозначается буквами ks, например: koks [kɔks] кокс и буквой x, например: läxa [ˈlɛksa] урок, задание, text [tɛkst] текст, sex [sɛks] шесть.

Упражнение 2. Прочитайте следующие слова.

zoolog [so:ɔ:ˈlo:g] зоолог
zenit [seˈni:t] зенит
väska [ˈveska] сумка
klocka [ˈklɔk:a] часы
sill [sil:] селедка

Walqvist [ˈvalkvist] Вальквист
Wien [vi:n] Вена
cent [sent] цент
ceder [se:dər] кедр
conto [kontu] счет

Гласный звук [u:]

Звук	Буква
[u:]	u

[u:] — долгий гласный звук переднего ряда среднего подъема, лабиализованный. При его произнесении кончик языка находится около нижних зубов, спинка языка приподнята к нёбу. Губы слегка округлены, напряжены, вытянуты (но не выпячены), они образуют щель. Это специфически шведский звук, представляющий большую трудность для произношения. Следует внимательно следить за тем, чтобы звук не переходил ни в [u], ни в [y]. В других языках этот звук отсутствует.

Упражнение 3. Прочитайте следующие слова.

ut [u:t] из, вон
ett ur [u:r] часы
nu [nu:] сейчас, теперь
du [du:] ты

att sluta [ˈslu:ta] кончать
ett hus [hu:s] дом
brun [bru:n] коричневый
hur [hu:r] как

Гласный звук [y]

Звук	Буква
[y]	y

[ɥ] — краткий гласный звук смешанного ряда среднего подъема, лабиализованный. Органы речи при произнесении не напряжены, звук произносится без участия губ. В других языках этот звук отсутствует. Звук [ɥ] сравнительно легко получается, если подготовить органы речи для произнесения русского звука *ы*, но при этом округлить губы и с шумом выдохнуть воздух.

Упражнение 4. Прочитайте следующие слова.

upp [ʌp:] вверх	att uttala [ʊˈtaːla] произносить
under [ˈʊndər] под	att upprepa [ʌpˈreːpa] повторять
en grupp [grʊp:] группа	en student [stʉˈdɛnt] студент
ett rum [rum] комната	att studera [stʉˈdeːra] учиться,
att kunna [ˈkʉnːa] мочь, знать	изучать

Упражнение 5. Прочитайте попарно следующие слова.

[ʉ:] →	[ɥ]	[ʉ:] →	[ɥ]
ut [ʉːt]	under [ˈʊndər]	uv [ʉːv]	unna [ˈʉnːa]
utan [ʉːtan]	udde [ˈʉdːɛ]	hut [hʉːt]	hund [hʉnd]
ute [ʉːtɛ]	ull [ʉlː]	luta [ˈlʉːta]	lund [lʉnd]

Упражнение 6. Прочитайте следующие слова.

[o:]	[u:]	[ʉ:]
bår	bor	bur
båk	bok	buk
råka	ropa	ruka
nå	nog	nu

ЗАПОМНИТЕ СЛОВА

brun [bruːn] коричневый
 de [de:] [dɔm] они (личн. местоим.)
 du [dʉː] ты (личн. местоим.)
 en färg [færj] цвет, оттенок
 att ge [je:] давать
 att giva [ˈjiːva] давать
 en grupp [grʊp:] группа
 att hjälpa [ˈjelpa] помогать
 en hjälte [ˈjelte] герой
 en hund [hund] собака
 hur [huːr] как (нареч.)
 ett hus [huːs] дом
 ja [ja:] да

jag [jaː(g)] я (личн. местоим.)
 att kunna [ˈkʉnːa] мочь, знать
 nej [nej] нет
 nu [nuː] теперь, сейчас
 ett rum [rum] комната
 att sluta [ˈslʉːta] кончать
 en student [stʉˈdɛnt] студент
 att studera [stʉˈdeːra] учиться, изучать
 Sverige [ˈsværje] Швеция
 under [ʉndər] под (предлог)
 upp [ʌp:] вверх
 att upprepa [ʌpˈreːpa] повторять
 att uttala [ʉˈtaːla] произносить

Личные местоимения

В шведском языке имеется 9 личных местоимений, в немецком и английском — 8.

Единственное число				
	Шведский язык	Немецкий язык	Английский язык	Русский язык
1 лицо	jag	ich	I	я
2 лицо	du	du	you	ты
3 лицо	han, hon, den, det	er, sie, es	he, she, it	он, она, оно
Множественное число				
1 лицо	vi	wir	we	мы
2 лицо	ni	ihr	you	вы
3 лицо	de	sie	they	они

Следует обратить внимание на то, что в шведском языке в 3-м лице единственного числа — 4 местоимения: **han, hon, den, det**.

Местоимения **han, hon** замещают одушевленные существительные общего рода.

Местоимения **den, det** замещают неодушевленные существительные. **Den** замещает существительные общего рода, **det** — существительные среднего рода.

Глагол-связка *vara* «быть»

Глагол-связка *vara* *быть*, подобно всем остальным глаголам в шведском языке, не спрягается и сохраняет одну и ту же форму настоящего времени **är** во всех лицах:

jag, du, han, hon,
den, det, vi, ni, de } **är**

Глагол-связка *vara* входит в составное именное сказуемое, именная часть которого может быть выражена существительным или прилагательным, например:

Flickan är studentska.
Texten är kort.

Девушка студентка.
Текст короткий.

Упражнение 7. Напишите следующие глаголы со всеми личными местоимениями единственного и множественного числа (за исключением местоимений den, det).

att sluta (1), att röka (2), att gå (4), att upprepa (1), att komma (4) fram, att väcka (2), att bo (3)

Упражнение 8. Замените выделенные существительные соответствующими личными местоимениями.

1. Vi har en lärare. **Läraren** är bra. 2. En student läser en svensk bok. **Boken** ligger på bordet. 3. Flickan sitter vid bordet och dricker te. **Teet** är

kallt. 4. Han ser ett bord. **Bordet** står vid soffan. 5. Jag har en vacker almanacka. **Almanackan** är stor.

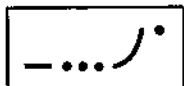
* Упражнение 9. Переведите:

1. Молодая девушка сидит на диване. Она читает книгу. 2. Мы видим карту на стене. Она большая. 3. Мальчик сидит у стола. Он пишет. 4. Я вижу студента. Он разговаривает с учителем. 5. В зале есть стол. Он стоит у стены. 6. Я вижу торшер. Он красивый.

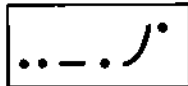
Вопросительные предложения без вопросительного слова

Вопросительные предложения выражают вопрос. В зависимости от характера вопроса различаются: общий вопрос и специальный вопрос.

Общий вопрос имеет целью получить от собеседника подтверждение или отрицание какой-либо мысли. Он всегда требует либо утвердительного ответа **ja** *да*, либо отрицательного ответа **nej** *нет*. Интонация вопросительного предложения без вопросительного слова характеризуется повышением тона в конце вопроса. Например:

Sitter han på stolen?
Он сидит на стуле?

Kan han läsa boken?
Он может читать книгу?

Помимо утверждения **ja**, ответ на общий вопрос может содержать также повторение всего предложения, но в повествовательной форме или повторение подлежащего и первой части глагольного составного сказуемого, например:

Sitter han på stolen? — Ja, han sitter på stolen. (Ja, han sitter.)	Он сидит на стуле? — Да, сидит.
Kan han skriva? — Ja, han kan skriva. (Ja, han kan.)	Он умеет писать? — Да, умеет.

Место отрицания *inte* в повествовательном предложении

Отрицательный ответ начинается со слова **nej** *нет*, а сказуемое употребляется со словом **inte** *не*, стоящим после него. Если сказуемое глагольное или именное, то отрицание **inte** ставится между первой и второй частями сказуемого, например:

Är boken svensk? — Nej, den är inte svensk. Den är engelsk.	Книга шведская? — Нет, не шведская. Английская.
Kan han bo i huset? — Nej, han kan inte bo där.	Он может жить в этом доме? — Нет, он не может там жить.

В разговорной речи при кратких ответах на общий вопрос (особенно в тех случаях, когда сказуемое составное), часто употребля-

ется местоимение **det**, служащее для замены смыслового глагола с относящимися к нему дополнениями и обстоятельством, например:

Kan han läsa boken? — Ja, det kan han. Он может читать книгу? — Да, может.
 Nej, det kan han inte. Нет, не может.

Обратите внимание, что при кратком ответе, содержащем местоимение **det**, порядок слов в ответе обратный.

Если в вопросительном предложении есть отрицание, то при утвердительном ответе на такой вопрос вместо **ja** употребляется слово **jo** с тем же значением, например:

Förstår du inte?	Förstår Lars inte?
— Jo, jag förstår.	— Jo, Lars förstår.
Ты не понимаешь?	Ларс не понимает?
— Да нет, понимаю.	— Да нет, Ларс понимает.

Основное фразовое ударение в общем вопросе падает на сказуемое, второстепенное — на подлежащее, если оно выражено существительным, а не личным местоимением. Голосовая мелодия характеризуется повышением тона.

Порядок слов в шведском вопросительном предложении без вопросительного слова сходен с порядком слов в подобных предложениях в немецком языке. Он схож также в английском предложении с простым сказуемым без отрицания, но отличается от порядка слов в английском предложении с отрицанием и с простым сказуемым. Ср. примеры:

Шведский язык	Немецкий язык	Английский язык	Русский язык
Förstår ni?	Verstehen Sie?	Do you understand?	Вы понимаете?
Kan han tala?	Kann er sprechen?	Can he speak?	Он может говорить?
Kan ni inte tala?	Können Sie nicht sprechen?	Can't you speak?	Вы не можете говорить?

СЛОВА К ТЕКСТУ

ibland иногда

jo да нет (употребляется при утвердительном ответе на вопрос, содержащий отрицание)

nej нет

svenska шведский язык

tavlan классная доска

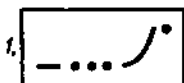
Text

1.	2.
— Sover han?	— Talar du svenska?
— Nej, han sover inte, han läser.	— Ja, jag talar svenska.
— Läser du också?	— Talar du svenska bra?
— Nej, jag läser inte.	— Nej, jag talar inte så bra svenska.

- 3.
- Sitter ni?
 - Ja, vi sitter.
 - Sitter inte Karl?
 - Jo, han sitter. Han sitter på stolen.
 - Står Karin?
 - Nej, hon står inte, hon sitter.
 - Sitter hon på soffan?
 - Nej, hon sitter inte på soffan, hon sitter på stolen.
 - Läser hon?
 - Nej, hon läser inte, hon skriver i skrivboken.

- 4.
- Är läraren också i rummet?¹
 - Ja, han är också här.
 - Står läraren vid tavlan?
 - Nej, han står inte där, han sitter vid bordet.
 - Frågar läraren?
 - Ja, han frågar och vi svarar.
 - Svarar ni bra?
 - Ja, vi svarar bra.
 - Skriver läraren på tavlan?
 - Ja, han skriver på tavlan.
 - Skriver ni inte på tavlan?
 - Jo, ibland.

Упражнение 10. Прочитайте предложения согласно интонационно-му рисунку.

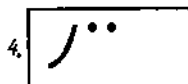
Läser inte Birgit?
Äter inte Viktor?
Sitter inte Ines?
Sover inte Ingvar?

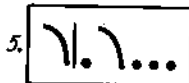
Skriver hon inte?
Reser hon inte?
Röker han inte?
Kommer ni inte?

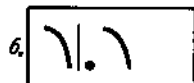
Läser Birgit?
Dricker mannen?
Sitter Viktor?
Faller äpplet?

Reser han?
Röker han?
Äter du?
Sover hon?

Nej, jag kommer inte.
Nej, hon sover inte.
Nej, han röker inte.
Nej, vi skriver inte.

Ja, vi går.
Ja, jag ser.
Ja, han ber.
Ja, han står.

¹ При прибавлении определенного постпозитивного артикля в слове ett rum — rummet комната удваивается конечная согласная. Ср. с. 31 (пункт 3).

Упражнение 11. Расставьте ударение в тексте и разбейте его на ритмические группы.

Упражнение 12. Дайте интонационный рисунок к следующим предложениям.

1. Sitter inte Karl? — Jo, han sitter. Han sitter på stolen. 2. Står inte Ivar? — Jo, han står. Han står vid soffan. 3. Är läraren också i rummet? — Ja, han är här.

Упражнение 13. Дайте утвердительные и отрицательные ответы на следующие вопросы.

1. Bor ni här? 2. Är boken bra? 3. Är dagen kall? 4. Är han där i salen? 5. Står bordet i salen? 6. Kan ni inte fråga Karl? 7. Kan ni inte gå hem? 8. Är han gammal? 9. Kommer läraren in i rummet? 10. Hjälper ni Karin? 11. Uttalar Karin ordet "ligga" bra? 12. Studerar hon? 13. Är de hemma?

Упражнение 14. Поставьте общий вопрос к следующим предложениям.

1. Han kommer in i rummet. 2. Läraren kommer fram till bordet. 3. Flickan vilar på soffan. 4. En svensk bok och en grön penna ligger på bordet. 5. En gammal man räcker Viktor ett brev. 6. En stor båt kommer in i hamnen. 7. Vi är här.

Упражнение 15. Напишите по-шведски 10 вопросительных предложений, содержащих общий вопрос, и дайте на них развернутые утвердительные и отрицательные ответы.

** Упражнение 16. Переведите.*

1. Ты можешь подойти к столу? 2. Ты не пишешь текст? 3. Учитель стоит у доски? 4. Ты читаешь книгу? 5. Ты не можешь отвечать? 6. Ты говоришь по-шведски (на шведском языке)? 7. У вас перерыв? 8. Вы не хотите спросить преподавателя? 9. Ты приходишь поздно домой? 10. Ты не помогаешь Виктору? 11. Ты не встречаешь Веру? 12. У тебя один сын? 13. Ты пишешь в тетради? 14. Ты не берешь книгу? 15. Ты произносишь слово «школа» хорошо? 16. Ты изучаешь шведский язык? 17. Ты помогаешь Виктору? 18. Группа большая? 19. Он сейчас живет в Швеции? 20. Ты не спишь? 21. Ты не можешь прийти? 22. Он сейчас дома? 23. У девочки одно яблоко? 24. У тебя вопрос? 25. Ты можешь помочь Виктору? 26. Книга лежит на столе? 27. Он там? 28. Учитель отвечает на вопрос?

1. Согласный звук [ŋ] и звуко сочетание [ŋk]. 2. Гласные звуки [æ:], [œ]. 3. Форма настоящего времени глаголов 2-го и 4-го спряжений, основа которых оканчивается на -r. 4. Глагол-заместитель att göra. 5. Неопределенное местоимение någon. 6. Отрицательное местоимение ingen. 7. Специальный вопрос.

Упражнение 1. Повторите произношение следующих слов.

[ɑ:]	[o:]	[u:]	[ɑ:]	[o:]	[u:]
bada	båda	bod	hat	hård	hot
lag	låg	log	dag	dåd	dog

Упражнение 2. Повторите произношение следующих слов.

karta, horn, torn, bort, ort, fart, barn, kvarn, sport, ord, fort

Упражнение 3. Повторите произношение следующих слов.

mars, Lars, kors, karsk, fors

Упражнение 4. Повторите произношение следующих слов.

hals, hatt, ha, hård, horn, han, hit, halv, höna, hiss, hell, hår

Упражнение 5. Повторите попарно следующие слова.

piga → pigga	vila → villa
liga ligga	vita vitt

Согласный звук [ŋ]

Звук	Буквосочетания
[ŋ]	ng, gn, nk

[ŋ] — смычный заднеязычный носовой согласный звук. При его произнесении задняя спинка языка поднимается и смыкается с мягким нёбом. Воздух проходит при этом в полость носа. Подобный звук имеется в немецком и английском языках.

На письме звук [ŋ] изображается:

а) буквосочетанием **ng**: lång [lɔŋ] *длинный*;

б) буквой **g** в положении перед **n**, если **n** относится к корню слова: vagn [vaŋn] *вагон*.

Звуко сочетание [ŋk] передается на письме буквосочетанием **nk**: tänka [ˈtɛŋka] *думать*.

Упражнение 6. Прочитайте следующие слова.

lång [lɔŋ] *длинный*

gång [gɔŋ] *раз, один раз*

sång [sɔŋ] *песня*

säng [sɛŋ] *кровать*

äng [ɛŋ] *поле, луг*

hänga [ˈhɛŋa] *висеть*

fånga [ˈfɔŋa] поймать
stänga [ˈstɛŋa] закрывать
länge [ˈlɛŋɛ] долго
ung [ʉŋ] молодой
kung [kʉŋ] король
vagn [vaŋŋ] вагон
ugn [ʉŋŋ] печь
ägna [ˈɛŋna] посвящать

regn [rɛŋn] дождь
Ragnar ['raŋnar] Рагнар
Agnes ['aɪnəs] Агнесса
tänka ['tɛŋka] думать
bänk [bɛŋk] скамейка
enkel ['ɛŋkəl] простой
blank [blɒŋk] блестящий
öving ['œvniŋ] упражнение

Гласные звуки [æ:], [æ]

Звуки	Буква
[œ:], [œ]	ö

Звуки [œ:], [ø] встречаются в определенном положении, а именно — перед переднеязычным согласным *r* в ударном положении. Это лабиализованные звуки переднего ряда. От звуков [ø:], [ø] они отличаются тем, что при их произнесении рот открыт значительно шире. В английском языке похожий звук встречается в слове *bird*, однако в шведском языке он шире и более лабиализован.

Упражнение 7. Прочитайте следующие слова.

ett öra ['æ:ra] ух	att göra ['jœ:ra] делать
att böra ['bœ:ra] долженствовать	att röra ['rœ:ra] касаться
att höra ['hœ:ra] слышать, слушать	att föra ['fœ:ra] вести, водить

Упражнение 8. Прочитайте следующие слова.

en dörr [dœr:] дверь	mörk [mœrk] темный
att förstå [fœʃ'to:] понимать	först [fœʃt] сначала
att börja ['bœrja] начинать	att förklara [fœrk'lɑ:rɑ] объяснять

Упражнение 9. Прочитайте следующие слова.

te [te:]	tö [tø:]	tör [tœ:r]
fel [fe:l]	föl [fø:l]	för [fø:r]
beta ['be:ta]	böta ['bø:ta]	böra ['bœ:ra]
ge [je:]	gök [jøk]	göra [jœ:ra]

Упражнение 10. Прочитайте следующие слова.

mässa ['mes:a]	mössa ['møs:a]	mörka ['mørka]
häll [həl:]	höll [hø:]	hört [hø:]
sälja ['selja]	sölja ['sø:]	sörja ['sørja]

ЗАПОМНИТЕ СЛОВА

att böra ['bœ:ra] долженствовать
att börja ['bœrja] начинать, начинаться
en dörr [dœr:] дверь
enkel ['enkəl] простой
att förklara ['fœrk'la:ra] объяснять
att förstå ['fœ' stœ:] понимать
en gång [gɔŋ] один раз, однажды
att göra ['jœ:ra] делать
att hänga ['heŋa] висеть, вешать

att höra ['hœ:ra] слушать, слышать
lång [lɔŋ] длинный
mörk [mœrk] темный
att stänga ['stɛŋa] закрывать
en sång [sɔŋ] песня
(ett)¹ te [te:] чай
att tänka ['tɛŋka] думать
ung [uŋ] молодой
en övning ['œvniŋ] упражнение

Форма настоящего времени глаголов 2-го и 4-го спряжений, основа которых оканчивается на -г

У глаголов 2-го и 4-го спряжений, основа которых оканчивается на -г, форма настоящего времени совпадает с основой глагола, например:

att göra — jag gör делаю	att fara — jag far еду
att höra — jag hör слышу	att lära — jag lär учу

Упражнение 11. Образуйте форму настоящего времени от следующих глаголов 2-го и 4-го спряжений.

att lära, att fara, att böra, att föra, att störa, att göra, att höra

Упражнение 12. Поставьте глаголы, данные в скобках, в настоящем времени.

1. Han (att sitta⁴) i rummet och (att höra²) på Sven. 2. Karin (att fara⁴) till Kiev. 3. Peter (att föra²) Karin till läsesalen. 4. Han (att göra²) ett fel.

Глагол-заместитель att göra

При кратком ответе на общий вопрос, а также в повествовательном предложении во избежание повторения глагола может быть использован глагол **att göra** (настоящее время **gör**) *делать* в качестве глагола-заместителя.

Talar ni svenska? — Ja, det gör jag. Вы говорите по-шведски? — Да, я говорю (я делаю это).

Talar han inte svenska? — Nej, det gör han inte. Он не говорит по-шведски? — Нет, не говорит (не делает этого).

¹ Существительные, обозначающие вещество, обычно употребляются в предложении без артикля, например: Han dricker te. *Он пьет чай.* При наличии определения необходимо, однако, знать род данного существительного, вследствие того что прилагательное согласуется с существительным в роде, например: (Ett) kallt te. *Холодный чай.*

Han läser texten och det gör hon. Он читает текст, и она тоже.
också.

При замене смыслового глагола глаголом **göra** остальные второстепенные члены предложения не повторяются, а заменяются местоимением **det**, которое ставится перед глаголом **göra**. При замене глагол **göra** употребляется в той же форме, в которой был употреблен смысловой (основной) глагол. Глагол **göra** не заменяет глаголы **ha** (har), **vara** (är) и модальные глаголы.

Упражнение 13. Вставьте вместо точек глагол att göra.

1. Jag går hem nu, säger Peter.— Det ... jag också, svarar Sven. 2. Läser du boken?— Ja, det ... jag. 3. Jag önskar se Karin.— Det ... jag också. 4. Talar du svenska?— Nej, det ... jag inte. 5. Uttalar du ordet "student" bra?— Ja, det ... jag.

Упражнение 14. Ответьте кратко на следующие вопросы, используя глагол att göra.

Образец: Läser du texten?— Ja, det gör jag.
— Nej, det gör jag inte.

1. Talar du svenska? 2. Sitter ni på soffan? 3. Står läraren vid tavlan? 4. Skriver ni i skrivboken? 5. Går Karl fram till tavlan? 6. Tar Karin boken? 7. Svarar du? 8. Förstår du texten? 9. Studerar du svenska?

Упражнение 15. Замените, где возможно, смысловый глагол глаголом att göra и сделайте необходимые изменения в структуре предложения.

Образец: Han talar svenska och hon också talar svenska.
Han talar svenska och hon också gör det.

1. Han skriver en svensk övning och hon också skriver den. 2. Karl frågar Karin och Karin också frågar Karl. 3. Flickan äter ett äpple och pojken också äter ett äpple. 4. Jag öppnar boken och Karin också öppnar boken. 5. Karl är student och Sven också är student. 6. Vi önskar tala med Viktor och han också önskar tala med Viktor.

** Упражнение 16. Переведите.*

1. Она хорошо учится, и он тоже. 2. Она читает книгу, и я тоже читаю книгу. 3. Я даю тетрадь мальчику, а книгу — девочке. Мальчик благодарит меня, и девочка тоже. 4. Он отвечает на вопрос, и она тоже.

Упражнение 17. Переведите.

1. Är hon hemma nu?— Ja, hon är hemma. 2. Går du hem nu?— Ja, det gör jag. 3. Har du en klocka?— Ja, jag har en klocka. 4. Går klockan bra?— Ja, det gör den. 5. Vilar mannen på soffan?— Ja, det gör han. 6. Sitter ni också?— Ja, det gör vi. 7. Äter ni?— Ja, det gör vi.

Неопределенное местоимение någon

Неопределенное местоимение **någon** [nɔn] *какой-нибудь, какой-то* может употребляться в качестве определения. При этом оно согласуется в роде с определяемым существительным. В среднем роде оно имеет форму **något** [no:t].

Kan du ge Karin någon bok?

Ты можешь дать Карин какую-нибудь книгу?

Har du något äpple?

У тебя есть (какое-нибудь) яблоко?

При употреблении неопределенного местоимения **någon** в качестве определения неопределенный артикль у существительного опускается, например: **någon gata** *какая-то улица*, **något äpple** *какое-то яблоко*.

Отрицательное местоимение ingen

Отрицательное местоимение **ingen** может также выступать в функции определения к существительному. В этом случае оно согласуется с существительным в роде. В среднем роде оно имеет форму **inget**. При употреблении отрицательного местоимения **ingen** неопределенный артикль при существительном опускается, например: **ingen bok**, **inget hus**.

Местоимения **någon** и **ingen** часто употребляются в вопросе, в состав которого входит глагол **att ha** *иметь*, например:

Har du ett äpple? Har du något äpple? У тебя есть яблоко? Ты имеешь какое-нибудь яблоко?

Har du en fråga? Har du någon fråga? У тебя есть (какой-нибудь) вопрос?

При отрицательном ответе на вопрос, содержащий неопределенное местоимение **någon**, используется отрицательное местоимение **ingen** (**inget**), которое ставится вместо неопределенного артикля (**ingen** вместо **en**, **inget** вместо **ett**). Отрицание **inte** *не* в этом случае опускается, например:

Har du någon fråga?—Jag har ingen fråga. У тебя (есть) вопрос?—У меня нет (никакого) вопроса.

Har du något äpple?—Jag har inget äpple. У тебя есть яблоко?—У меня нет (никакого) яблока.

Местоимение **ingen** может в простых предложениях заменяться сочетанием **inte någon**, например:

Jag har ingen klocka.	} У меня нет часов.
Jag har inte någon klocka.	
klocka.	

Местоимение **ingen** несет на себе в таких случаях более сильное ударение, чем сочетание **inte någon**.

Словосочетание с отрицательным местоимением **ingen** сходно с аналогичными словосочетаниями в немецком языке (где используется слово *kein*) и в английском языке (где употребляется слово *no*). Сравните:

Шведский язык	Немецкий язык	Английский язык
Jag har ingen bror.	Ich habe keinen Bruder.	I have no brother.

Упражнение 18. Напишите следующие предложения в отрицательной форме, используя отрицательное местоимение *ingen* (*inget*).

1. Han har en bror. 2. Hon har en blomma. 3. De har ett barn. 4. Flickan har en penna. 5. Hon har en dotter och jag har en son.

Упражнение 19. Замените в следующих предложениях отрицательное местоимение *ingen* (*inget*) на форму *inte någon*, *inte något*.

1. Jag har ingen karta. 2. Vi har ingen lärare. 3. De har inget äpple. 4. Gossen har ingen bok. 5. Kvinnan har ingen skrivbok. 6. Flickan har ingen väska. 7. Hon har inget rum.

Упражнение 20. Дайте отрицательные ответы на следующие вопросы.

1. Har du en klocka? 2. Har du en väska? 3. Har han en penna? 4. Har du ett äpple? 5. Har hon en karta? 6. Har de en fråga? 7. Har du en bror?

*** Упражнение 21.** Переведите.

1. У тебя есть книга? — Нет, у меня нет книги. 2. У него есть тетрадь? — Нет, у него нет тетради. 3. У нее есть комната? — Нет, у нее нет комнаты. 4. У них есть сын? — Нет, у них нет сына. 5. У тебя есть письмо? — Нет, у меня нет письма. 6. У девочки есть яблоко? — Нет, у девочки нет яблока.

Специальный вопрос

В специальном вопросе употребляются следующие вопросительные слова: **vad** [va] что, **vem** [vem] кто, **var** [va:r] где, **vart** [va:t] куда, **när** [næ:r] когда, **varför** [ˈva:r.ˈfø:r] почему, **hur** [hu:r] как.

Вопросительное слово в вопросительном предложении в шведском, как и в немецком языке, стоит на первом месте, а сказуемое непосредственно после него.

Шведский язык	Немецкий язык	Английский язык	Русский язык
Vem ropar på Vera? Vad ligger här?	Wer ruft Vera? Was liegt hier?	Who is calling for Vera? What is lying here?	Кто зовет Веру? Что здесь лежит?
Vem ser jag? Vad ser jag? Var bor du?	Wen sehe ich? Was sehe ich? Wo wohnst du?	Whom do I see? What do I see? Where do you live?	Кого я вижу? Что я вижу? Где ты живешь?
När kommer du?	Wann kommst du?	When do you come?	Когда ты при- дешь?
Hur talar du svenska?	Wie sprichst du schwedisch?	How do you speak Swedish?	Как ты гово- ришь по- шведски?

Вопросительные слова **vem** и **vad** могут также быть употреблены при вопросе к второстепенному члену предложения (дополнению, обстоятельству, выраженному сочетанием существительного с предлогом). При вопросе к второстепенному члену предложения предлог может ставиться в конце предложения, например:

Han talar med läraren.
Vem talar han med?
De talar om boken.
Vad talar de om?
Flickan sitter på soffan.
Vad sitter flickan på?

Он разговаривает с учителем.
С кем он разговаривает?
Они говорят о книге.
О чем они говорят?
Девочка сидит на диване.
На чем сидит девочка?

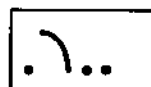
Ответ на специальный вопрос может быть кратким и полным.

Vad sitter hon på?—På stolen.
Hon sitter på stolen.
Hur läser han?—Bra. Han läser bra.
Vad ligger på bordet?—En bok.
En bok ligger på bordet.

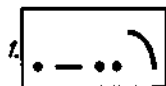
На чем она сидит?—На стуле.
Она сидит на стуле.
Как он читает?—Хорошо. Он читает хорошо.
Что лежит на столе?—Книга.
Книга лежит на столе.

Вопросительное предложение с вопросительным словом характеризуется понижением голосовой мелодии, например:

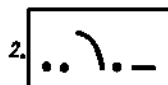
Vad 'skriver Ivar?
Что пишет Ивар?

Если предлог ставится в конце предложения, то он несет на себе ударение:

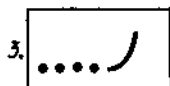
Vad skriver Sven om?
О чем пишет Свен?

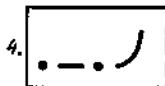
или
Om vad skriver Sven?
О чем пишет Свен?

Примечание: Существительное перед ударным предлогом становится безударным.

Специальные вопросы иногда произносятся с повышением голосовой мелодии. Это происходит, когда говорящий хочет выразить вежливую заинтересованность, например:

Varför är du här?
Почему ты здесь?

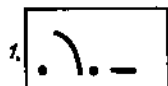

Hur står det till?
Как дела?

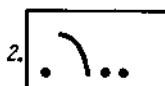
Упражнение 22. Расставьте ударение в следующих предложениях и прочитайте их.

1. Vem sitter här? 2. Hur läser han? 3. Vad säger Sven? 4. Vad skriver han med? 5. Vad ber de om? 6. Varför kommer Sven? 7. Varför går han? 8. Vem dricker te?

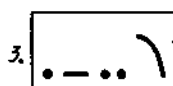
Упражнение 23. Прочитайте следующие предложения согласно интонационному рисунку.

Vad säger Sven?
När kommer Karl?
Hur läser Mats?
Vart reser Sven?

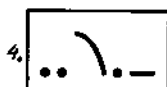

Vad läser han?
Hur skriver hon?
När reser du?
Vem säger det?

Vad skriver han med?
Vem skriver hon om?
Vad skriver hon i?
Vem skriver hon till?

Med vad skriver Sven?
Till vem skriver Lars?
Om vad skriver Mats?

Упражнение 24. Ответьте на следующие вопросы.

1. Vad ligger på bordet? 2. Vad skriver han med? 3. Vad dricker han? 4. Vad står vid soffan i rummet? 5. Var står stolen? 6. Vart går du? 7. När kommer han hem? 8. Hur talar han svenska? 9. Hur läser hon? 10. Varför sitter du inte?

Text 1

1. — Vad är det (här)? — Det (här) är ett klassrum.¹ — Vad är det (här)? — Det (här) är ett bord. — Är det också ett bord? — Nej, det är inget bord. Det är en stol. — Vad är det? — Det är ett fönster. — Är det också ett fönster? — Nej, det är en dörr. — Är det en golvlampa? — Nej, det är en taklampa.	2. — Vad är det (här)? — Det är en bok. — Är det en svensk bok? — Ja, det är en svensk bok. — Är det också en bok? — Nej, det är ingen bok, det är en skrivbok. — Är det också en skrivbok? — Nej, det är det inte.² Det är en penna. — Har du en penna? — Nej, jag har ingen penna. — Är det en blomma? — Nej, det är det inte, det är ett äpple.

Пояснения к тексту

1. В предложениях типа *Det här är ett klassrum* *Это класс, Это классная комната* местоимение **det** в сочетании с наречием **här** переводится на русский язык указательным местоимением *это* и выполняет функцию подлежащего. Кроме того, оно обозначает предмет, о котором говорится в предложении. В предложениях этого типа сказуемое является составным именным сказуемым.

2. *Är det också en skrivbok? — Nej, det är det inte.* *Это тоже тетрадь? — Нет, это не тетрадь.* В кратком отрицательном ответе на общий вопрос, содержащий именное сказуемое, употребляется местоимение **det** для замены именной части сказуемого. Местоимение-заместитель **det** ставится обычно на первое место в предложении-ответе (сразу же после отрицательного слова). Порядок слов в таком предложении обратный: *Är det också en karta? — Nej, det är det inte.*

Упражнение 25. Поставьте вместо точек неопределенный артикль en или ett.

Vad är det här? — 1. Det är ... soffan. 2. Det är ... äpplet. 3. Det är ... rummet. 4. Det är ... fönstret. 5. Det här är ... kartan. 6. Det är ... vacker sång.

** Упражнение 26. Переведите.*

1. Что это? — Это окно. 2. Это тоже окно? — Нет, это не окно. Это дверь. 3. Это книга? — Нет, это не книга, это тетрадь. 4. Он учитель? — Нет, он не учитель. 5. Это сумка? — Нет, это не сумка. 6. Здесь ошибка? — Нет. 7. Это упражнение? — Нет, это не упражнение, это текст.

bara ['ba:ra] только, лишь
 efter ['eftər] после
 en högskola ['høk:'sku:lə] институт
 men [mən] но (союз)

Moskva [mosk'va] Москва
 tre [tre:] три
 varje ['varjə] каждый
 ännu ['ən:u] еще

Text 2

1.	2.
— Var bor du?	— Var är du nu?
— Jag bor i Moskva.	— Jag är i klassrummet.
— Var läser du ¹ ?	— När har du lektion i svenska ⁴ ?
— Jag läser vid högskolan.	— Jag har lektion i svenska klockan tre ⁵ .
— Läser du ² norska ³ ?	— Har du lektion i svenska varje dag ⁶ ?
— Nej, jag läser inte norska.	— Ja, det har jag.
— Vad läser du?	— Vad gör du under lektionen i svenska?
— Jag läser svenska.	— Jag talar svenska, jag frågar och svarar, jag skriver också. Jag skriver i skrivboken.
— Talar du svenska?	— Vad skriver du i skrivboken med?
— Ja, jag talar men inte så bra ännu.	— Jag skriver med penna ⁷ .
— Kan du skriva på svenska?	— Vart går du efter lektionen?
— Nej, det kan jag inte, jag kan bara tala svenska.	— Jag går hem.
— Varför kan du inte skriva på svenska?	
— Jo, jag kan skriva men inte så bra ännu.	

Пояснения к тексту

1. Var läser du? *Где ты учишься?* Глагол att läsa ² очень часто употребляется в значении «учиться».

2. В настоящее время личное местоимение **du** употребляется почти повсеместно при обращении как к знакомым (родственникам, детям, товарищам по работе, коллегам, членам одного коллектива), так и к незнакомым лицам. Если вы однако не уверены, как следует обратиться к незнакомому пожилому человеку, лучше обратиться на «вы» (ni). Лишь в сфере обслуживания (продавцы, почтовая контора, суд и т. п.) сохраняется обращение на «вы».

3. norska *норвежский язык*. Существительные, обозначающие язык, обычно оканчиваются на -a и относятся к общему роду. (Ср. svenska *шведский язык*.) Существительные, обозначающие язык, с неопределенным артиклем не употребляются.

4. lektion i svenska *урок шведского языка*. Обратите внимание на отсутствие артикля.

5. *klockan tre в три часа.* Для указания времени в шведском языке на первое место ставится существительное *klockan часы* в определенной форме, затем следует числительное, обозначающее время. Предлог в этом сочетании отсутствует. Сравните: в немецком, английском и в русском языках в таком словосочетании обязательно должен быть предлог.

Шведский язык	Немецкий язык	Английский язык	Русский язык
klockan tre	um drei Uhr	at three o'clock	в три часа

6. *varje dag каждый день.* Существительное после *varje* стоит без артикля: *varje gång каждый раз*, *varje ord каждое слово*. Обратите внимание на то, что *varje* не согласуется с существительным в роде.

7. *Jag skriver med penna. Я пишу ручкой.* При обозначении орудия действия артикль опускается.

ЗАПОМНИТЕ УПОТРЕБЛЕНИЕ ПРЕДЛОГОВ I, VID, PÅ, EFTER

bo i Moskva жить в Москве
studera vid högskolan учиться
в институте
skriva på svenska писать по-
шведски

lektion i svenska урок шведского
языка
efter lektionen после урока

Упражнение 27. Ответьте кратко на следующие вопросы.

1. Bor du i Moskva? 2. Går du hem efter lektionen? 3. Läser du inte svenska? 4. Kan du stänga dörren? 5. Förklarar läraren texten? 6. Är hon ung? 7. När börjar lektionen? 8. Var läser du?

Упражнение 28. Поставьте вопросы к выделенным словам.

1. Lektionen börjar **klockan tre**. 2. Jag går **hem** efter lektionen. 3. Hon kan **svara**. 4. Vi har **lektion i svenska** nu. 5. Han skriver i **skrivboken**. 6. Hon skriver med **penna**. 7. Flickan talar med **mannen**. 8. Hon svarar **på frågan**.

* *Упражнение 29. Поставьте вместо точек соответствующий предлог.*

1. Karin bor ... Stockholm ['stök 'holm]. 2. Hon läser ... högskolan. 3. Flickan skriver ... tavlan. 4. En gammal man kommer in ... rummet. 5. Läraren tar boken och räcker den ... Sven. 6. En vacker golvlampa står ... soffan. 7. Hon skriver brevet... svenska. 8. Vad gör du ... lektionen? 9. Vad ligger ... bordet? 10. Ett äpple ligger ... bordet. 11. En ung man kommer fram ... Karin och säger: "Hej!".

gärna ['jæ:na] охотно
hungrig ['hʌŋɡrɪ] голодный
att må [mo:] чувствовать себя, жить, по-
 живать

sent [sent] поздно
törstig ['tœʃtɪ] испытывающий жажду
vill [vil:] хотеть (наст. время)

Text 3

A.: Hej, Erik!

B.: Hej! Du kommer sent.

A.: Hur går det?¹

B.: Tack, bra. Och hur mår du?

A.: Bara bra. Är du hungrig?

B.: Nej. Jag är bara törstig.

A.: Vill du ha en kopp kaffe?²

B.: Tack, gärna.

Пояснения к тексту

1. Hur går det? Как дела? Как поживаешь?

2. en kopp kaffe чашка кофе. Обратите внимание на отсутствие артикля при определении меры какого-либо вещества, а также на отсутствие предлога: en kopp te чашка чая. В этом отношении шведский язык обнаруживает сходство с русским и немецким языками (ср. eine Tasse Tee), но отличается от соответствующего употребления словосочетания в английском языке, в котором отсутствует артикль, но необходимо наличие предлога. (Ср. a cup of tea.)

* Упражнение 30. Переведите.

1. Привет, Эрик! — Привет, Виктор! 2. Как дела? — Очень хорошо. 3. Как ты себя чувствуешь? — Спасибо, хорошо. 4. Ты голоден? — Нет, но я хочу пить. 5. Где ты сейчас живешь? — Я живу в Ленинграде. 6. Не хочешь чашку чая? — Спасибо, охотно. 7. Я голоден. 8. Ты хочешь пить?

Упражнение 31. Ответьте на следующие вопросы.

1. Hur mår du? 2. Är du hungrig? 3. Är du törstig? 4. Vill du ha ett äpple? 5. Vill du ha en kopp kaffe? 6. Hur mår Viktor idag? 7. Bor Viktor hemma nu?

УРОК 6

1. Гласные звуки [y:], [y]. 2. Согласный звук [ʃ]. 3. Еще раз о слогоделении. 4. Неопределенная форма прилагательного. 5. Вопрос с вопросительными словами *hurdan, vilken, vad för en (ett)*. 6. Конструкция *det finns*. 7. Объектный падеж личных местоимений. 8. Краткие сведения об образовании наречий. 9. Повелительное наклонение.

Упражнение 1. Повторите произношение следующих слов.

sluta	→	slutta	kula	→	kulle
ful		full	kur		kurra
skuta		skutta	suga		sugga

Упражнение 2. Повторите произношение следующих слов.

ljus, ljud, hjul, ljuv, bjuda, djup, ljuta, gjuta, jul

Упражнение 3. Повторите произношение следующих слов.

du, nu, hus, ute, uppe, mulen, ung, fura, grupp, tunn, sund, mus, luta, grund, guld, gul, fluga, nummer, lugn, kung, kunna, kurs, tusen, hundra, ful, full, brun, luta, lura, kust, brunn, summa, djup, punkt, frukta, gummi, hund, gurka, hunger, ur, trupp, surra, rund, munter, murra

Гласные звуки [y:], [y]

Звук	Буква
[y:]	у

[y:] — долгий гласный звук переднего ряда высокого подъема, закрытый, лабиализованный. Положение органов речи такое же, как при произнесении [i:], но звук [y:] произносится с предельной лабиализацией. Губы сильно округлены и вытянуты вперед, между ними остается очень маленькое отверстие. Язык упирается в нижние зубы, губы и язык напряжены. (Ср. нем. fühlen.)

Упражнение 4. Прочитайте следующие слова.

ny [ny:] новый	att sy [sy:] шить
en by [by:] деревня	syd [sy:d] юг
fyra ['fy:ra] четыре	ty [ty:] так как, ибо

Звук	Буква
[y]	у

[y] — краткий гласный звук переднего ряда высокого подъема, закрытый, лабиализованный. Положение языка такое же, как при произнесении [y:], но губы меньше округлены. При произнесении [y] органы речи менее напряжены, чем при произнесении [y:].

Упражнение 5. Прочитайте следующие слова.

rysk [rysk]	русский (прилагат.)	att tycka ['tyk:a]	полагать, считать
tyck [tyck]	немецкий	en byggnad ['byg:nad]	здание
mycket ['myk:ε]	очень	en syster ['systər]	сестра
ett yrke ['yrke]	профессия	en ryss [rys:]	русский (существ.)

Упражнение 6. Прочитайте следующие пары слов.

by [by:] → bytta ['byt:a] lyte ['ly:te] → lytt [lyt:]

ny [ny:]	nytta ['nyt:a]	lysa ['ly:sa]	lyssna ['lys:na]
yla ['y:la]	ylle ['yl:e]		
yta ['y:ta]	yttra ['yt:ra]		

Упражнение 7. Прочитайте следующие пары слов.

dina ['di:na] →	dyna ['dy:na]	till [til:] →	tyll [tyl:]
bita ['bi:ta]	byta ['by:ta]	risk [risk]	rysk [rysk]
ni [ni:]	ny [ny:]	hitta ['hit:a]	hytta ['hyt:a]
fira ['fi:ra]	fyra ['fy:ra]	hiss [his:]	hyss [hys:]
lisa ['li:sa]	lysa ['ly:sa]	linne ['lin:e]	lynne ['lyn:e]

Упражнение 8. Прочитайте следующие пары слов, обращая внимание на артикуляцию.

sura ['su:ra] →	syra ['sy:ra]	sund [sʌnd] →	synd [syn:]
sula ['su:la]	syl [sy:l]	tull [tʌl:]	tyll [tyl:]
mura ['mu:ra]	myra ['my:ra]	tunga ['tʊŋa]	tynga ['tyŋa]
muta ['mu:ta]	myt [my:t]	lucka ['lʌk:a]	lycka ['lyk:a]
nu [nu:]	ny [ny:]	ruska ['rʌska]	rysk [rysk]
luta ['lu:ta]	lyte ['ly:te]	rucka ['rʌk:a]	rycka ['ryk:a]
ruta ['ru:ta]	rysa ['ry:sa]	nunna ['nʌn:a]	nynna ['nyn:a]

Согласный звук [ʃ]

Звук	Буквы и буквосочетания
[ʃ]	sk, sj, skj, stj, sch, j, ge, g, ti, si, ssi, ch, xi

[ʃ] — глухой щелевой согласный звук. Спинка языка поднимается вверх к твердому нёбу, образуя щель. Воздух с шипением преодолевает препятствие, образуя звук [ʃ]. Шведский звук [ʃ] напоминает нечто среднее между русскими звуками [ш] и [щ]. (Ср. англ. show, нем. Busch, faktisch.)

На письме звук [ʃ] изображается следующим образом:

1. сочетанием **sk** перед **i, e, y, ä, ö**, например: att ske [ʃe:] *происходить, случаться*, att skicka [ʃik:a] *посылать*, ett skäl [ʃe:l] *повод*, skön [ʃø:n] *удобный, красивый*, а также в словах en människa [men:ɪʃa] *человек* и en marskalk [maʃalk] *маршал*.

2. сочетаниями **sj, stj, skj, sch** перед всеми гласными, например: att stjälpa [ʃe:lpa] *опрокидывать*, en själ [ʃe:l] *душа*, en skjorta [ʃu:ta] *рубашка*, ett schema [ʃe:ma] *схема*, att skjuta [ʃu:ta] *стрелять*.

3. буквами и буквосочетаниями **g, ge, j, ch, sh** в словах иностранного происхождения, например: en energi [enærʃi] *энергия*, en gest

[ʃest] *жест*, *charmant* [ʃar'mant] *великолепный*, *jour* [ʃu:r] *дежурство*, *bagage* [ba'ga:] *багаж*, *elegi* [ele'ʃi:] *элегия*, *shop* [ʃop]¹ *магазин*.

4. буквосочетаниями **ti, si, xi** в суффиксах **-tion, -sion, -xion**, например: *en mission* [mi'ʃu:n] *миссия*, *en lektion* [lek'ʃu:n] *урок*, *en reflektion* [reflek'ʃu:n] *отражение*.

В ряде двусложных слов окончание произносится [tʃu:n], например: *motion* [möt'ʃu:n] *движение*, *nation* [nat'ʃu:n] *нация*.

Упражнение 9. Прочитайте следующие слова.

skepp [ʃep:] *судно*
ske [ʃe:] *происходить*
sked [ʃe:d] *ложка*
skina [ʃi:na] *светиться*
skicka [ʃik:a] *посылать*
skida [ʃi:da] *лыжа*
skiva [ʃi:va] *ломоть, ломтик*
skära [ʃæ:ra] *резать*
skämt [ʃemt] *шутка*
skälm [ʃelm] *проказник*
skälla [ʃel:a] *лаять*
skänka [ʃenka] *дарить*
själ [ʃe:l] *душа*

stjåla [ʃe:la] *красть*
stjärna [ʃæ:na] *звезда*
skjorta [ʃu:ta] *рубашка*
schack [ʃak:] *шахматы*
gentil [ʃan'ti:l] *вежливый*
jour [ʃu:r] *дежурство*
journal [ʃur'na:l] *журнал*
ingenjör [in'en'jœ:r] *инженер*
delegation [delega'ʃu:n] *делегация*
passage [pa'sa:] *проход*
religiös [reli'ʃø:s] *религиозный*
garage [ga'ra:] *гараж*
shorts [ʃorts] *шорты*

Еще раз о слогаделении

При делении двусложных слов на слоги следует помнить, что буквосочетания, обозначающие звуки [ŋ] и [ʃ], не делятся, например: *sång-ar* *песни*, *lång-a* *длинные*, *ga-lo-scher* *галоши*. Слова, состоящие из двух значимых компонентов, при слогаделении делятся на составляющие эти слова компоненты, например: *varg-skin* *волчья шкура*, *ålv-strand* *берег реки*.

ЗАПОМНИТЕ СЛОВА

en byggnad [ˈbyg:nad] *здание*
en delegation [delega'ʃu:n] *делегация*
en ingenjör [in'en'jœ:r] *инженер*
mycket [ˈmyk:et] *очень*
en människa [ˈmɛn:ɪʃa] *человек*
ny [ny:] *новый*
en revolution [revolu'ʃu:n] *революция*
rysk [rysk] *русский (прилагат.)*
en ryss [rys:] *русский (существ.)*

själv [ʃelv] *сам*
att skicka [ʃik:a] *посылать*
att skjuta [ʃu:ta] *стрелять*
en station [sta'ʃu:n] *станция*
att sy [sy:] *шить*
en syster [ˈsystər] *сестра*
att tycka [ˈtyk:a] *думать, полагать*
tysk [tysk] *немецкий*

¹ Слово **shop** заимствовано из английского языка и поэтому не подчиняется фонетическим правилам шведского языка.

Неопределенная форма прилагательного

Прилагательное в шведском языке может иметь две формы — неопределенную и определенную.

Прилагательное в неопределенной форме согласуется с существительным в роде (т.е. принимает в среднем роде окончание **-t**)¹ и числе (т.е. принимает во множественном числе окончание **-a**). Согласование прилагательного с определяемым существительным в роде и числе имеет место в русском и немецком языках, но отсутствует в английском языке. Сравните:

Шведский язык	Немецкий язык	Английский язык	Русский язык
en stor plats en stor stad ett stort land stora gator	ein großer Platz eine große Stadt ein großes Land große Straßen	a big (large) place a big (large) town a large country big streets	большое место большой город большая страна большие улицы

Следует также помнить, что в среднем роде:

1. прилагательные, оканчивающиеся на гласную, прибавляют **-tt** и теряют долготу корневого гласного: *ny* [ny:] *nytt* [nyt:] *новый*, *blå* [blo:] *blått* [blot:] *синий*, например: *ett nytt bord* *новый стол*;

2. прилагательные, оканчивающиеся на **-t** и имеющие долгую корневую гласную, при прибавлении еще одного **t** теряют долготу гласного: *vit* [vit:] *vitt* [vit:] *белый*, например: *ett vitt hus* *белый дом*;

3. прилагательные, имеющие долгую корневую гласную и оканчивающиеся на **-d**, изменяют **d** на **tt** и теряют долготу корневого гласного: *bred* [bre:d] *brett* [bret:] *широкий*, *röd* [rø:d] *rött* [røt:] *красный*, например: *ett brett fönster* *широкое окно*, *ett rött äpple* *красное яблоко*;

4. прилагательные, оканчивающиеся на **-d**, которому предшествует еще одна согласная, изменяют в среднем роде **d** на **t**: *hård* [ho:d] *hårt* [ho:t] *тяжелый, трудный*, например: *ett hårt arbete* *тяжелая работа*;

5. прилагательные, оканчивающиеся на **-t**, которому предшествует еще одна согласная, в среднем роде остаются без изменения: *svart* [sva:] — *svart* [sva:] *черный*, *kort* [køt] — *kort* [køt] *короткий*, например: *ett svart bord* *черный стол*, *ett kort ord* *короткое слово*;

6. двусложные прилагательные, оканчивающиеся в общем роде на **-en**, меняют в среднем роде **-en** на **-et**: *liten* ['li:tən] *litet* [li:tət] *маленький*, *belåten* [be'lo:tən] *belåtet* [be'lo:tət] *довольный*, например: *ett litet belåtet barn* *маленький довольный ребенок*;

7. прилагательные, оканчивающиеся на **-a**, **-e**, в среднем роде остаются без изменения: *bra* [bra:] *хороший*, *öde* [ø:də] *пустынный*, например: *ett bra arbete* *хорошая работа*, *ett öde hus* *заброшенный дом*;

8. некоторые прилагательные в среднем роде не употребляются: *lat* [la:t] *ленивый*, *rädd* [rød:] *боязливый*, *höger* ['hø:gər] *правый*, *vänster* ['vənstər] *левый*.

¹ См. урок I.

Запомните! В шведском языке, как и в русском, прилагательные, входящие в именное составное сказуемое, согласуются с существительным, являющимся подлежащим предложения, в роде и числе.

Шведский язык

Rummet är stort.
Taket är vitt.
Texten är lång.
Bordet är långt.
Texterna är långa.

Русский язык

Комната большая.
Потолок белый.
Текст длинный.
Стол длинный.
Тексты длинные.

СЛОВА К ТЕКСТУ

annan ['an:an] другой
bekväm [be'kvæ:m] удобный
en bokhylla ['bu:k hyl:a] книжная полка
en duk [du:k] скатерть
en fätölj [fä'tölj] кресло
gul [gu:l] желтый
ett hörn [hœ:ŋ] угол
en lägenhet ['le:gənhət] квартира

en matta ['mata] ковер
modern [mu'dæ:ŋ] современный
rund [rʊnd] круглый
rymlig ['rymlɪ(g)] вместительный
en stad [sta:d] город
en säng [sɛŋ] кровать
en tavla ['tavla] картина

Text 1

Karin Lundberg bor på Dalgatan 3 i en liten stad i Sverige. Hon bor i ett modernt hus. Hon har en bra lägenhet en trappa upp¹. Lägenheten är liten, den har bara ett rum. Till vänster om dörren i rummet står en säng. Sängen är bred och bekväm. På väggen ovanför sängen hänger en tavla. Tavlan är ny och vacker. Framför sängen ligger en grön matta. I ett hörn står en gul fätölj. Vid fönstret till höger om fätöljen står ett litet bord. Bordet är runt. Vid bordet står en stol. På bordet ligger en vit duk.

Karin har också en lång och rymlig bokhylla. I ett annat hörn står en radioapparat². Men Karin har ingen TV-apparat³. Hon tycker inte om att se på teve men hon tycker om att höra på radio⁴ och läsa en god bok.

Пояснения к тексту

1. Hon har en bra lägenhet en trappa upp. У нее хорошая квартира на втором этаже. Поскольку в многоэтажных домах в Швеции квартиры располагаются, как правило, начиная со второго этажа, то указание на этаж не совпадает с обозначением в русском языке, например: Jag bor tre trappor upp. Я живу на четвертом этаже.

2. en radioapparat ['ra:diuap:a'ra:t] сокращенно en radio ['ra:diu] радио.

3. en TV-apparat [teve], сокращенно en TV или en teve телевизор.

4. hon tycker om att höra på radion ей нравится слушать радио. После глагола att tycka om нравиться употребляется существительное или глагол в инфинитивной форме с обязательной частицей att, например:

Jag tycker om flickan.
Jag tycker om att läsa.
Jag tycker inte om att fråga.

Мне нравится девочка.
Я люблю читать.
Я не люблю спрашивать.

ЗАПОМНИТЕ УПОТРЕБЛЕНИЕ ПРЕДЛОГОВ TILL, OVANFÖR, FRAMFÖR, PÅ, OM

till vänster **om** dörren **на**лево от **д**ве-
ри
till höger **om** fåtöljen **на**право от **к**ре-
сла

ovanför sängen **над** кроватью
framför sängen **перед** кроватью
att höra **på** radio **слушать** ра-
дио
att se **på** TV **смотреть** телеви-
зор

Упражнение 10. Переведите следующие словосочетания.

новая книга, новая тетрадь, длинный стол, желтая лампа, длин-
ный диван, коричневый стул, белый потолок, большая комната,
светлый зал, трудный вопрос, небольшая (маленькая) ошибка, ко-
роткий текст, большая карта, светлое окно, длинное письмо, удоб-
ный диван, круглое кресло, красивая книжная полка, удобная кро-
вать, круглый стол, черный пол, красная книга, хорошее яблоко, мо-
лодой человек, молодой учитель, хороший студент, ленивый маль-
чик, старый инженер, хороший друг, новый товарищ (друг), милая
девушка, маленькая сестра, шведский инженер, холодный день, нор-
вежский порт, немецкий текст, трудное упражнение, трудное слово,
новые часы, ясный день, длинная ночь, красивая страна, большая
страна, шведская делегация, русский чай, большое здание, современ-
ная квартира

Упражнение 11. Вставьте вместо точек прилагательное в соот- ветствующей форме.

1. Vi läser en ... text. (lång) 2. Han läser ett ... brev. (kort) 3. Hon har
ett ... rum. (liten, enkel) 4. Peter har en ... son. (stor) 5. Jag ser en ... stol
vid bordet. (gul) 6. Har du en ... blomma? (röd) 7. Flickan har ett ... äpple.
(röd) 8. Bor ni i ett ... hus? (modern)

* Упражнение 12. Вставьте вместо точек соответствующий пред- лог.

1. Karin bor ... en stor stad. 2. Staden ligger ... Sverige. 3. En stor park
ligger ... högskolan. 4. Bordet står ... höger ... soffan. 5. ... sängen hänger
en karta. 6. ... bordet hänger en lampa. 7. Karin tycker om att titta ... teve.
8. Tycker du om att höra ... radio? 9. Vad står ... hörnet? 10. Vad står ...
soffan? 11. Vad står ... vänster ... fåtöljen? 12. ... soffan ligger en matta.

Упражнение 13. Вставьте вместо точек прилагательные, данные в скобках, в соответствующей форме.

1. Rummet är ... (liten). 2. Flickan är ... (liten). 3. Bordet är ... (liten).
4. Flickan är ... (söt). 5. Teet är ... (söt). 6. Studenten är ... (ny). 7. Texten

är ... (ny). 8. Huset är ... (ny). 9. Skrivboken är ... (ny). 10. Bordet är ... (svart). 11. Pennan är ... (svart). 12. Byggnaden är ... (svart). 13. Texten är mycket ... (lång). 14. Brevet är mycket ... (lång). 15. Lägenheten är ... (modern).

*** Упражнение 14. Переведите.**

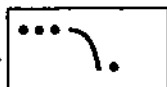
1. Я живу в маленьком городе. 2. У меня есть комната. 3. Я живу на втором этаже. 4. У меня есть кровать. Она большая и удобная. 5. У него нет дивана. 6. Это книжная полка? — Да. (Да, это книжная полка.) 7. У тебя очень красивая картина. 8. У тебя есть круглый стол? 9. У меня очень вместительная полка. 10. Ты любишь читать? 11. Ты любишь смотреть телевизор? 12. Ты любишь слушать радио? 13. Я не люблю смотреть телевизор. 14. Я люблю слушать радио.

Вопрос с вопросительными словами *hurdan* ['hu:dan], *vilken* ['vilkən], *vad för en (ett)* [va:fər'en]

Вопросительное местоимение *hurdan* ['hu:dan] *какой?, каков?* (по виду и качеству) изменяется по родам и числам в зависимости от рода и числа существительного, с которым оно согласуется. В среднем роде оно имеет форму *hurdant*. Это местоимение употребляется при вопросе о качестве какого-либо предмета или явления (каков предмет по виду, по качеству):

Hurdan är boken?

— Какова (эта) книга? 1.

Hurdant är rummet?

— Какова (эта) комната?

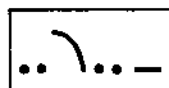
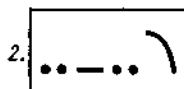
Шведский язык	Немецкий язык	Английский язык
<i>Hurdan är boken?</i>	<i>Wie ist das Buch? Was für ein Buch ist das?</i>	<i>What kind of book is this?</i>
<i>Hurdant är huset?</i>	<i>Wie ist das Haus? Was für ein Haus ist das?</i>	<i>What kind of house is this?</i>

При вопросе *который, какой* (из нескольких предметов), что за (вещь, предмет), когда подчеркивается суть, назначение предмета, употребляется вопросительное местоимение *vilken* ['vilkən], которое также согласуется в роде с существительным и в среднем роде имеет форму *vilket*.

Vilken bok vill du ha? — Jag vill ha en tysk bok (en lärobok, en bok av Tolstoj).

или

Какую книгу ты хочешь? — Я хочу (иметь) немецкую книгу (учебник, книгу Толстого).

Шведский язык	Немецкий язык	Английский язык
Vilken bok vill du ha?	Welches Buch willst du haben?	What book do you want?
Vilket hus bor du i?	In welchem Haus wohnst du?	What house do you live in?

Вопросительное местоимение **vilken** употребляется в вопросе при наличии выбора из ряда определенных предметов. В ответе существительное, как правило, имеет определенный постпозитивный артикль, а прилагательное стоит в определенной форме.¹

Vilket hus bor du i? —

В каком доме ты живешь? —

Jag bor i det stora huset.

Я живу в большом доме.

Словосочетание **vad för en (ett)** *какой, что за?* употребляется при выяснении характеристики предмета. Существительное при этом употребляется обычно с неопределенным артиклем или без артикля.

Словосочетание **vad för en (ett)** либо предшествует определяемому существительному: Vad för en hund har hon? *Что у нее за собака?*, либо включает сказуемое и подлежащее между компонентами: Vad har hon för en hund? *Что у нее за собака?*

При ответе на вопрос с **vad för en** существительное, как правило, употребляется с неопределенным артиклем.

Hon har en kolli.

У неё колли.

Шведский язык	Немецкий язык	Английский язык
Vad för en man är han?—Han är en snäll man.	Was für ein Mensch ist er?—Er ist ein freundlicher Mensch.	What sort of man is he?—He is a kind man.

Упражнение 15. Дайте ответы на следующие вопросы.

1. Hurdant är bordet i rummet? 2. Hurdan är boken? 3. Vad är det för en skrivbok? 4. Vad är det för dag idag? 5. Vad är det för en övning? 6. Hurdan är hunden? 7. Vilket fönster kan jag öppna? 8. Vilken blomma kan jag ta? 9. Hurdan är blomman? 10. I vilket rum läser han? 11. Hurdan är lägenheten?

Упражнение 16. Поставьте вопросы к выделенным прилагательным.

1. Det är ett **kallt** rum. 2. Det är en **norsk** bok. 3. Han är en **bra** student. 4. Rummet är **stort**. 5. Det är en **gul** färg. 6. Jag har en **brun** penna. 7. Vi har lektion i **svenska** nu. 8. Hon är en **söt** flicka. 9. Flickan har en **ny** väska. 10. Huset är **modernt**.

¹ Подробно об определенной форме прилагательного см. урок 7.

* Упражнение 17. Переведите.

1. Что он за человек? 2. Какова эта комната? 3. Какой текст мы сейчас читаем? 4. Какое слово он повторяет? 5. Что у нее за сумка? 6. Что это за мальчик? 7. Каков этот человек? 8. Что это за карта?

Конструкция *det finns*

Конструкция **det finns** с вводящим местоимением **det**, выполняющим в предложении функцию подлежащего, утверждает наличие (или отсутствие) какого-либо предмета или лица в определенных условиях (в данном месте, в данное время, в определенных обстоятельствах).

Det finns ett bord i rummet. В комнате есть стол.

В большинстве случаев существительное при наличии в предложении конструкции **det finns** употребляется с неопределенным артиклем или без артикля. [Ср. нем. *es gibt* и англ. *there is (are)*.] Предложения, содержащие конструкцию **det finns**, при переводе на русский язык начинаются с обстоятельства места, например:

Det finns en soffa i rummet. В комнате — диван.

Обратите внимание на то, что обстоятельство в шведском языке, выраженное существительным с предлогом, обычно употребляется с определенным постпозитивным артиклем.

Det finns en fåtölj i rummet. В комнате — кресло.

Det finns ett äpple på golvet. На полу — яблоко.

Отрицательные предложения образуются с помощью отрицательного местоимения **ingen (inget)**, которое ставится перед подлежащим, или сочетания отрицательной частицы **inte** с местоимением **någon (något)**.

Det finns ingen bok på bordet.	}	На столе нет книги.
Det finns inte någon bok på bordet.		
Det finns inget äpple på bordet.	}	На столе нет яблока.
Det finns inte något äpple på bordet.		

СЛОВА К ТЕКСТУ

ljus [ju:s] светлый
mitt i ['mit:i] посередине
ett språk [sprö:k] язык

Text 2

1.	2.
— Vad är det (här)?	— Finns det någon ¹ i rummet?
— Det här är ett rum.	— Ja, det gör det.
— Hurdant är rummet?	— Och vem är det?
— Det är stort och ljust.	— Det är Karin.
— Finns det något bord i rummet?	— Vad gör Karin?
	— Hon sitter på stolen och läser.

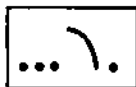
- Ja, det finns ett bord mitt i rummet.
- Hurdant är bordet?
- Bordet är runt. Vid bordet står en stol.
- Hurdan är stolen?
- Den är bekväm.
- Hurdant är taket i rummet?
- Taket är vitt.
- Är golvet också vitt?
- Nej, det är det inte.
- Hurdant är golvet?
- Det är brunt.

- Hon skriver också i skrivboken.
- Har hon lektion?
- Nej, hon har ingen lektion.
- Läser Karin något språk?
- Ja, det gör hon.
- Vilket språk läser hon?
- Hon läser svenska.
- Är svenska ett svårt språk?
- Nej, det är det inte.
- Tycker du om att läsa svenska?
- Ja, det gör jag. Jag tycker mycket om att läsa svenska.

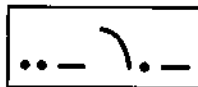
Пояснение к тексту

1. Finns det någon i rummet? *Есть кто-нибудь в комнате?* Местомимение *на́гон* может выполнять роль подлежащего или дополнения *, например: Någon kommer. *Кто-то идёт.* Ser du något? *Ты что-нибудь видишь?*

Упражнение 18. Прочитайте следующее упражнение согласно интонационному рисунку.

- Hurdant är rummet?
- Hurdant är bordet?
- Hurdan är boken?
- Hurdant är golvet?

- Vilken dag kommer Sven?
- Vilket språk läser Karl?
- Vilken tid kommer Mats?
- Vilken tid reser Sven?

Упражнение 19. Ответьте на следующие вопросы.

1. Vilket språk läser du? 2. Är svenska ett svårt språk? 3. Är tyska ett svårt språk? 4. Tycker du om att läsa svenska? 5. Läser du svenska gärna? 6. Var läser du svenska? 7. Har du lektion i svenska varje dag?

Упражнение 20. Поставьте вопросы к выделенным словам.

1. Svenska är ett **svårt** språk. 2. Han talar **svenska** bra. 3. Vi studerar **svenska**. 4. Rummet är **stort och ljus**. 5. Karin har lektion i **tyska**. 6. Hon har en **svensk** bok. 7. Efter **lektionen** går hon hem.

Упражнение 21. Подберите антонимы к следующим прилагательным.
klar, stor, kort, svart, ung, ny, ljus

* Ср. с употреблением неопределенного местоимения *на́гон* в качестве определения, см. урок 5.

** Упражнение 22. Переведите предложения, используя конструкцию det finns.*

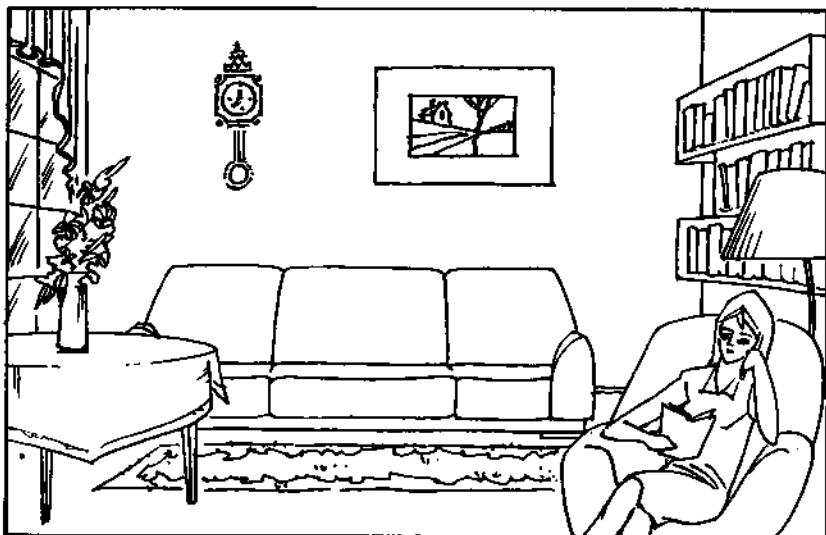
1. В комнате (стоит) стол. 2. На столе (лежит) книга. 3. В сумке (лежит) ручка. 4. Около дома имеется новый парк. 5. В упражнении нет ошибки. 6. В комнате нет ребенка.

Упражнение 23. Дайте полные ответы на следующие вопросы. Прилагательные, стоящие в скобках, поставьте в соответствующей форме.

1. Vad är det för en penna? (gammal) 2. Vad är det för ett äpple? (god) 3. Vad är det för en bok? (svensk) 4. Vad är det för ett bord? (rund) 5. Vad är det för en väska? (liten) 6. Vad är det för ett rum? (ljus) 7. Vad är det för ett hus? (ny)

Упражнение 24. Составьте 10 предложений на шведском языке, используя прилагательные, обозначающие цвета.

Упражнение 25. Посмотрите на рисунок и опишите его.

Объектный падеж личных местоимений

Личные местоимения в шведском языке имеют формы 2-х падежей: именительного и объектного.

Именительный падеж соответствует именительному падежу в русском, немецком и английском языках. Объектный падеж в шведском языке соответствует всем падежам, кроме именительного в русском, всем косвенным падежам в немецком, объектному падежу в английском.

Личные местоимения в функции дополнения всегда употребляются в объектном падеже.

Падеж		Падеж	
Именительный	Объектный	Именительный	Объектный
Единственное число		Множественное число	
jag du han hon den det	mig dig honom henne den det	vi ni de	oss er dem

Примечания: 1. Местоимение **jag** произносится как [ja:].

2. Местоимения **mig, dig** произносятся в современном разговорном языке как [mej] [dej].

3. Местоимение **de** произносится в разговорном языке как [dɔm], объектный падеж его **dem** произносится как [dɔm].

4. Местоимение **ni** в шведском языке употребляется также и в качестве вежливой формы при обращении к собеседнику.

Краткие сведения об образовании наречий

Наречия в шведском языке делятся на наречия времени, места, образа действия и степени. Наречия выполняют в предложении функцию обстоятельства.

Многие наречия образуются от прилагательных путем прибавления суффикса **-t**, например: *vacker* — *vackert* красивый — красиво, *lång* — *långt* длинный — длинно.

При прибавлении суффикса **-t** действуют те же правила, что и при образовании формы среднего рода прилагательного.

СЛОВА К ТЕКСТУ

dåligt ['dɔ:li:t] плохо

fort [fu:t] быстро

ha svårt эд.: испытывать трудности

vet [ve:t] форма наст. времени глагола *vet*

ta ['ve:ta] *знать*

Text 3

— Kan du svenska? ¹

— Nej, det kan jag inte ännu.

— Kan du tyska?

— Ja, det kan jag. Jag förstår tyska mycket bra.

— Förstår du mig?

— Ja, jag förstår dig bra.

— Förstår du Karin?

— Ja, jag förstår henne också.

- Förstår du Peter?
- Nej, honom förstår jag mycket dåligt.
- Varför har du svårt att förstå honom?²
- Han talar mycket fort.
- Träffar du Karin och Peter ofta?
- Ja, jag träffar dem varje dag.
- Var träffar du dem?
- Jag träffar dem i läsesalen.
- Var är Lisa?
- Jag vet inte.
- Är hon hemma?
- Det kan jag inte säga, jag vet inte.

Пояснения к тексту

1. Kan du svenska? *Ты умеешь говорить по-шведски?* Глагол kunna помимо значения «мочь», «быть в состоянии» передает значение «знать, уметь»: Kan du tyska? *Ты умеешь говорить по-немецки?* Запомните словосочетания: kunna något språk *знать какой-либо язык*, kunna läxa *знать урок, домашнее задание*.

2. Varför har du svårt att förstå honom? *Почему тебе трудно понять его?*

Упражнение 26. Ответьте на следующие вопросы (утвердительно и отрицательно).

1. Förstår du mig? 2. Träffar du honom? 3. Hjälper du dem? 4. Ser du oss? 5. Skriver han till dig? 6. Äter han det?

Упражнение 27. Образуйте наречия от следующих прилагательных.

lång, mörk, hård, kort, ny, klar, ljus, klok, svår, bred, god, kall, vacker

Упражнение 28. Вставьте вместо точек местоимение в соответствующем падеже.

Образец: Jag går till henne. Hon går till Hon går till mig.

1. Hon talar svenska med honom. Han talar svenska med 2. Han frågar mig om dig. Jag frågar 3. Vi förstår dem. De förstår 4. Ni förstår henne. Hon förstår 5. Vi skriver till dem. De skriver till 6. De kommer fram till henne. Hon kommer fram till 7. De vill tala om boken med henne. Hon vill tala om boken med

** Упражнение 29. Переведите.*

1. Ты их понимаешь? 2. Они понимают нас хорошо. 3. Ты знаешь шведский язык? 4. Почему ты меня благодаришь? 5. Ты пишешь ей? 6. Он хочет увидеть вас. 7. Ты не хочешь подойти и поблагодарить их? 8. Ты не хочешь сказать им это?

Упражнение 30. Составьте предложения из следующих слов.

1. jag, han, bra, att förstå; 2. hon, du, att fråga, kan; 3. de, tala, vill, du, med; 4. jag, de, att förstå, inte; 5. vi, inte, att tala, med, de, vill; 6. hon, och, att räcka, en bok, han, att tacka

Повелительное наклонение

Повелительное наклонение в шведском языке употребляется для выражения приказа, просьбы и т.п., с которыми говорящий обращается к собеседнику. Глаголы в форме повелительного наклонения в шведском и английском языках, в отличие от немецкого языка, не различаются по лицам.

Форма повелительного наклонения в 1-м и 3-м спряжении совпадает в шведском языке с формой инфинитива без частицы *att*:

Форма инфинитива	Форма повелительного наклонения
att fråga ¹ att tala ¹ att sy ³	Fråga! Спрашивайте! Спрашивай! Tala! Говорите! Говори! Sy! Шейте! Шей! Сшейте! Сшей!

Во 2-м и 4-м спряжении форма повелительного наклонения совпадает с формой основы инфинитива (окончание инфинитива *-a* отбрасывается), например:

Форма инфинитива	Форма повелительного наклонения
att läsa ² att ställa ² att sitta ⁴ att komma ⁴	Läs! Читайте! Читайте! Ställ! Ставьте! Ставь! Sitt! Сидите! Сиди! Kom! Приходите! Приходи!

В предложениях с повелительным наклонением глагол всегда стоит перед дополнением.

Upprepa texten!
Kom fram till tavlan!

Повторите текст!
Подойдите к доске!

В предложениях, содержащих повелительное наклонение, отрицание всегда ставится после глагола в повелительной форме:

Gå inte!
Kom inte!

Не ходите!
Не приходите!

Вежливая форма повелительного наклонения, обращенная ко 2-му лицу, образуется:

а) с помощью оборотов *var god* [va'gu:], *varsågod* [va'sø'gu:] *пожалуйста* или *var snäll* [va'snæl:] *будьте добры* и *var (så) vänlig*

[va[ɔ' venli(g)] *будьте любезны*, союза **och** и формы повелительного наклонения смыслового глагола, например:

Varsågod och sitt! Пожалуйста, садись! Пожалуйста, садитесь!
Var så snäll och läs! Пожалуйста, читай! Пожалуйста, читайте!

б) с помощью глагола **vill** и прямого порядка слов:

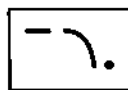
Vill du tala om det. Расскажи, пожалуйста, об этом.

Форма повелительного наклонения, обращенная к 1-му лицу множественного числа, передается с помощью глагола **låta** ['lo:ta] (позволять, допускать) в форме повелительного наклонения:

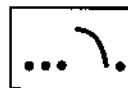
Låt oss gå! Давайте пойдем!

Побудительные предложения, выражающие приказание или какое-либо распоряжение, произносятся с понижением голосовой мелодии, например:

Läs texten!
Читай текст!

Var god och gör det!
Пожалуйста, сделай это!

Форма повелительного наклонения, обращенная к 3-му лицу единственного и множественного числа, образуется с помощью глагола **att låta** в повелительном наклонении (**låt**) и соответствующего местоимения 3-го лица:

Låt honom stanna här. Пусть он останется здесь.
Låt dem komma. Пусть они придут.

Запомните: **att låta** *förstå* *дать понять*

СЛОВА И ВЫРАЖЕНИЯ К ТЕКСТУ

all, allt [al:] [alt] весь, всё
elva ['elva] одиннадцать
att fortsätta [fʊt'set:a] продолжать
från [frɔn] с; со, из, от (*предлог*)
muntligt [muntlit] устно
nästa ['nesta] следующий
att ringa ['riŋa] звонить; **det ringer** ['riŋər]
звонит звонок
rätt [ret:] правильный, верный

sex [seks] шесть
en sida ['sida] страница
att sitta ner ['sita 'nær] садиться
skriftligt ['skriftlit] письменно
att skriva ner записать
slut [slu:t] конечный; **lektionen är slut** урок
окончен
snäll [snel:] любезный
vänlig ['venli] дружелюбный

Text 4

Läraren öppnar dörren och kommer in i rummet. "Hej", säger han. "Lektionen börjar. Vilken hemläxa är det till idag?" — "Vi har en text att läsa och översätta", svarar Viktor. — "Bra, nu börjar vi."

Student Petrov¹ läser texten. "Tack, det är bra"², säger läraren. "Lisa, översätt texten." Lisa börjar översätta³ texten från svenska till ryska och gör ett fel. "Det är fel"⁴, säger läraren. "Vill du upprepa satsen en gång till⁵ och läsa den rätt!" Lisa läser satsen en gång till. "Nu är det bra, tack," säger läraren. "Var snäll och ställ en fråga på texten,"⁶ Peter, och du, Viktor, var vänlig och svara på frågan," fortsätter läraren.

De läser, översätter och frågar på texten i läroboken. "Vill ni skriva ner hemläxan till nästa gång"⁷ säger läraren. "Gör övning tre skriftligt och övning sex muntligt. Läs texten en gång till och ta en annan text på sidan elva. Är allt klart?"⁸—"Ja, det är det." Det ringer.—"Lektionen är slut. Hej så länge!"⁹

Пояснения к тексту

1. Student Petrov. При наличии имени (фамилии) у существительного, обозначающего занятие, должность, профессию, определенный постпозитивный артикль не ставится.

2. Det är bra *зд.: хорошо, достаточно, хватит.*

3. Lisa börjar översätta. *Лиза начинает переводить.* После ряда глаголов (*börja* *начинать*, *sluta* *кончать*) частица *att* не употребляется.

4. Det är fel *это неправильно, неверно.*

5. en gång *till* *еще раз.* *Till* наречие со значением *еще* указывает на добавление чего-то нового к уже существующему количеству (числу). Наречие *till* употребляется в сочетании с существительным и ставится после него: en kopp *till* *еще одна чашка*, en fråga *till* *еще один вопрос*. В шведском языке имеется еще одно наречие, которое является синонимом* к наречию *till*—*ännu*. Это наречие ставится перед словом (существительным), к которому оно относится: Jag vill ställa *ännu* en fråga. *Я хочу задать еще один вопрос.* (См. также текст 2, урок 5.) (Ср. нем. *noch* и англ. *more*.)

6. en fråga *på* texten *вопрос по тексту.* Обратите внимание на предлог. Запомните также: *вопрос к кому-либо* en fråga *till* någon.

7. *till* nästa gång *к следующему разу.* Существительное, употребляющееся в сочетании с прилагательным *nästa*, не принимает артикла.

8. Är allt klart? *зд.: Всё понятно?*

9. Hej så länge! *Ну пока. До встречи!*

Упражнение 31. Переведите следующие глаголы. Напишите их в инфинитиве, в форме настоящего времени и в форме повелительного наклонения.

закрывать, читать, повторять, спрашивать, давать, произносить, входить, пить, встречать, отдыхать, говорить, сказать, писать, отве-

* синоним — сходное по значению слово

чать, помогать, вешать, идти, посылать, стоять, благодарить, будить, заканчивать

** Упражнение 32. Переведите следующие предложения. Укажите также вежливую форму повелительного наклонения.*

1. Ответьте на вопрос! 2. Подойдите к двери! 3. Пишите на доске! 4. Повесьте картину на стену! 5. Встретьте Карин! 6. Не читайте! 7. Не разговаривайте! 8. Не говорите этого! 9. Откройте окно! 10. Закройте дверь! 11. Разбудите Виктора в три часа! 12. Пошлите письмо! 13. Спросите Виктора! 14. Скажите это!

Упражнение 33. Дополните следующие предложения. Дайте по два предложения.

1. Var god och ... 2. Var snäll och ... 3. Var vänlig och ...

Упражнение 34. Поставьте вместо точек глагол в форме повелительного наклонения.

Образец: Flickan öppnar dörren. ... dörren! Öppna dörren!

1. Mor väcker Karin. ... Karin! 2. Vi går gatan fram. ... gatan fram! 3. De översätter övningen. ... övningen! 4. Flickan syr en väska. ... en väska! 5. Han förklarar ordet. ... ordet! 6. Hon står här. Var god och ... här!

Упражнение 35. Попросите вашего товарища выполнить задание по следующему образцу.

Образец: Peter sjunger en sång.
Sjung en sång, Peter.

1. Karin äter ett äpple. 2. Viktor skriver ett brev. 3. Lena dricker en kopp kaffe. 4. Pappa tar en bok. 5. Karin läser en övning. 6. Vera hänger en tavla på väggen. 7. Sven översätter en text.

Упражнение 36. Замените предложения с наречием till предложениями с наречием ännu.

Образец: Han skriver en text till.
Han skriver ännu en text.

1. Vera sjunger en sång till. 2. Karin säger ett ord till. 3. Britta frågar en student till. 4. Läraren ställer en fråga till på texten. 5. Han ger mannen ett äpple till. 6. Karin köper en väska till.

1. Согласный звук [ç]. 2. Определение грамматического рода существительных по значению существительного. 3. Определенный препозитивный артикль и определенная форма прилагательного. 4. Падежная система существительных. 5. Притяжательные местоимения единственного числа.

Согласный звук [ç]

Звук	Буква и буквосочетания
[ç]	k, kj, tj

[ç] — глухая щелевая среднеязычная аффриката. Образуется при смыкании спинки языка с твердым нёбом. После размыкания струя воздуха с шумом проходит в образовавшуюся щель. В русском языке этот звук напоминает звук [щ], однако [щ] произносится мягче.

На письме звук [ç] изображается с помощью:

1) k перед i, e, ö, ä, у в ударном положении: Kina [ˈçi:na] *Китай*, kyss [çys:] *поцелуй*, kär [çæ:r] *дорогой*, kök [çø:k] *кухня*, kela [ˈçe:la] *баловать*;

2) буквосочетаний kj, tj в начале слова: kjol [çu:l] *юбка*, tjock [çøk:] *толстый*.

Упражнение 1. Прочитайте следующие слова.

Kina [ˈçi:na] Китай	kärra [ˈçæ:r:a] телега
kind [çind] щека	kär [çæ:r] дорогой, милый
köpa [ˈço:pa] покупать	kök [çø:k] кухня
känna [ˈçen:a] знать	kittla [ˈçit:la] щекотать
kedja [ˈçedja] цепь, цепочка	kött [çøt:] мясо
kela [ˈçe:la] баловать	tjock [çøk:] толстый
käck [çæk:] смелый, бодрый	tjänst [çenst] служба
kämpa [ˈçempa] бороться	tjäna [ˈçe:pa] служить
kyrka [ˈçyrka] церковь	köra [ˈçø:ra] ехать, ездить (на машине)

ЗАПОМНИТЕ СЛОВА

en kjol [çu:l] юбка
ett kök [çø:k] кухня
att köpa [ˈçø:pa] покупать

att känna [ˈçen:a] знать, чувствовать
att köra [ˈçø:ra] ехать, ездить (на машине)
tjock [çøk:] толстый

Определение грамматического рода существительных по значению существительного

К общему роду относятся существительные, обозначающие:

1. лиц мужского и женского пола, например: en man *мужчина*, *человек*, en kvinna *женщина*, en flicka *девушка*;

2. названия большинства животных, деревьев, растений, например: en hund *собака*, en katt *кошка*, en lind *липа*, en ros *роза*;

3. названия времен года, дней недели, например: en sommar *лето*, en måndag *понедельник*, en tisdag *вторник* и др., и сами понятия en månad *месяц*, en vecka *неделя*;

4. названия профессий, национальностей, родственных отношений, например: en lärare *учитель*, en ryss *русский*, en svensk *швед*, en syster *сестра*, en fader *отец*;

5. названия наук и искусств, например: (en) geografi *география*, (en) musik *музыка*, en balett *балет*.

К среднему роду относятся:

1. названия многих металлов, например: (ett) guld *золото*, (ett) silver *серебро*;

2. названия частей света, стран, областей, городов, например: Europa (det) *Европа*, Sverige (det) *Швеция*, Stockholm (det) *Стокгольм*, кроме Sovjetunionen (den) *Советский Союз*;

3. существительные ett barn *ребенок* и названия некоторых животных, деревьев, растений, например: ett svin *свинья*, ett lejon *лев*, ett träd *дерево*.

Грамматический род существительных можно также определить по суффиксам.¹

Определенный препозитивный артикль и определенная форма прилагательного

Определенный препозитивный артикль употребляется в основном при наличии определения у данного существительного. Он имеет форму **den** для существительных общего рода, **det** для существительных среднего рода и **de** для существительных общего и среднего рода во множественном числе.

Прилагательные в определенной форме получают в обоих родах окончание **-a**, прибавляемое к положительной степени прилагательного в общем роде, например: en stor byggnad *большое здание* — **den stora byggnaden**, ett vitt tak *белый потолок* — **det vita taket**, ett stort rum *большая комната* — **det stora rummet**.

Прилагательные употребляются в определенной форме лишь в качестве определения. Прилагательные, входящие в состав именного сказуемого, в определенной форме не употребляются:

Det stora huset är nytt.

Большой дом — новый.

Den stora byggnaden är ny.

Большое здание — новое.

¹ См. урок 13.

Примечания. 1. Определенная форма прилагательного liten *маленький* — lilla.
2. Прилагательные, оканчивающиеся в единственном числе на *-el, -et, -en*, при прибавлении *a* в определенной форме теряют *e*: vacker — vackra *красивый*, enkel — enkla *простой*, belåten — belåtna *довольный*.

3. Определенная форма прилагательного gammal — gamla.

4. Раньше в шведском языке имело место деление существительных на три рода: мужской, женский и средний. Прилагательные, являвшиеся определением к существительным мужского рода, получали в определенной форме окончание *-e*. В современном шведском языке сохранились остатки таких форм с окончанием *-e* при определении существительных мужского пола: den lille gossen *маленький мальчик*, den store mannen *великий человек*.

Определенный препозитивный артикль употребляется:

а) когда существительное с относящимся к нему определением обозначает уже упоминавшийся предмет, например:

Det finns ett vackert bord i rummet. В комнате находится красивый стол.
Det vackra bordet är stort. Этот красивый стол — большой.

В русском языке отсутствуют артикли, поэтому помните, что словосочетание существительного с определенным препозитивным артиклем в шведском языке рекомендуется переводить на русский язык при помощи указательного местоимения *этот, это, эта*.

Den lille gossen är klok. Этот маленький мальчик — умный.

б) когда существительное обозначает общеизвестный предмет или предмет единственно возможный в данной ситуации.

Vad säger ni om den svenska boken? Что вы скажете об (этой) шведской книге?

Упражнение 2. Объедините прилагательные, данные в скобках, с существительными в словосочетания. Напишите каждое словосочетание в определенной форме.

Образец: (gammal) kartan — den gamla kartan

(ny) boken, (röd) äpplet, (lång) övningen, (liten) felet, (kort) brevet, (bred) gatan, (vacker) landet, (ny) skolan, (stor) pojken, (gammal) mannen, (vacker) paret, (kort) rasten, (svensk) sången, (tysk) delegationen, (tysk) ingenjören, (mörk) köket, (ny) stationen

Упражнение 3. Вставьте вместо точек данные слева прилагательные в соответствующей форме.

svensk	Karin har ... radioapparat.
	Hon tycker om ... musik.
mörk	Tycker du om ... stolen?
	Tycker du om ... huset?
liten	Bordet i klassrummet är ...
	Den ... flickan sitter och läser.
ny	Har du ... bord? ... bordet är stort.

kort		Har du ... soffa? ... soffan är stor.
		Flickan skriver ... brev. ... brevet
		skriver hon till mamma.

Упражнение 4. Напишите следующие сочетания существительных с прилагательными в определенной форме.

en kall dag, ett stort land, en lång övning, en vacker tavla, en blå färg, ett grönt tak, en stor hamn, ett högt hus, en ung man, ett runt bord, ett gult golv, en vacker röd väska, en ny student, en söt flicka, en gammal lärare, en kort text, ett modernt hus, ett gott äpple, en svensk lärobok, ett svårt ord, en ljus sal, ett litet fel, ett stort kök, ett nytt svar

СЛОВА К ТЕКСТУ

av из (предлог)

att bestå (av) [be'sto:] состоять (из)

belåten [be'lo:ten] довольный

en kväll [kve:l] вечер

en park [park] парк

att promenera [prome'ne:ra] гулять

att titta (på) ['tit:a] смотреть

vanligen ['vanli:n] обычно

en våning ['vøniŋ] квартира

Text 1

Jag bor i en liten våning. Den lilla våningen består av ett rum och kök. Våningen ligger en trappa upp i ett stort modernt hus. Det stora moderna huset är nytt. Det nya huset ligger framför en vacker park. Jag tycker om att promenera i den vackra parken. Det gör jag vanligen på kvällen¹.

Det finns ett bord, en soffa och en fätölj i rummet. Soffan är stor och bekväm. Jag tycker om att vila på den stora och bekväma soffan. Vid soffan står en rymlig bokhylla.

Jag har en ny teve. Jag är mycket belåten med den nya teven.² Jag kan titta på teven varje kväll och jag gör det gärna.

Пояснения к тексту

1. på kvällen *вечером*. При обозначении части суток употребляется предлог **på**: på dagen *днем*, på natten *ночью*.

2. Jag är ... belåten *мед* den nya teven. Я доволен новым телевизором. Предлог **med** передает значение творительного падежа в русском языке.

Упражнение 5. Ответьте на следующие вопросы.

1. Vad för ett hus bor du i? 2. Var tycker du om att promenera på kvällen? 3. Hurdan är soffan i rummet? 4. Hurdan är bokhyllan? 5. Vad har du för en teve? 6. Varför tittar du på teve varje kväll?

Упражнение 6. Вставьте вместо точек прилагательные в соответствующей форме.

bred	Han har en ... säng. Den ... sängen är bekväm. Han har ett ... bord. Det ... bordet är bekvämt.
ny	Vi läser en ... bok. Den ... boken är bra. Hon ser ett ... hus. Det ... huset är vackert.
röd	Flickan äter ett ... äpple. Det ... äpplet är gott. Vi har en ... penna. Den ... pennan är en bra penna.

** Упражнение 7. Переведите.*

1. Я живу в новом доме. (Этот) новый дом находится у парка.
2. У меня есть вместительная книжная полка. (Эта) вместительная книжная полка — новая. 3. У нее большая квартира. (Эта) большая квартира находится на втором этаже. 4. У меня новый телевизор. (Этот) новый телевизор очень хороший. Я им доволен. 5. У нас удобный диван. Мы любим отдыхать на (этом) удобном диване.

** Упражнение 8. Укажите, с каким артиклем следует употребить выделенные существительные.*

1. Я познакомился с ним в одном маленьком городке. 2. Какой-то человек ждет вас в коридоре. Он принес вам письмо. 3. Где лежит шведско-русский словарь? — В шкафу. 4. Кто этот мальчик? — Сын одного преподавателя нашего института. 5. Вам звонила какая-то женщина и просила передать, что будет ждать вас в библиотеке. 6. Мы сидели в аудитории и занимались. Вдруг дверь открылась, какой-то незнакомый человек заглянул в комнату и спросил Виктора. 7. Один из моих друзей — актер. Он часто ездит на гастроли по городам Советского Союза. Он всегда охотно рассказывает о жизни советских людей в различных частях нашей страны.

Падежная система существительных

Система склонения существительных в шведском языке сходна с системой склонения существительных в английском языке и гораздо проще системы склонения существительных в немецком и русском языках.

Значения, передаваемые русскими падежами, в шведском языке чаще всего выражаются предложными оборотами.

Падежная система очень проста. В шведском языке существует два падежа: общий и родительный.

Общий падеж в шведском языке выражает значения, которые в русском языке передаются именительным, винительным и дательным падежами.

общ. п. общ. п. общ. п.
Läraren ger flickan boken.

им. п. дат. п. вин. п.
Учитель дает девочке книгу.

Родительный падеж в шведском языке образуется от общего падежа прибавлением окончания *-s*. Если существительное стоит в определенной форме, окончание *-s* ставится за постпозитивным определенным артиклем, например: *en flickas bok* книга какой-то девочки, *flickans bok* книга девочки (определенной).

Следует также отметить, что определяемое слово в шведском языке не имеет артикла, а существительное, стоящее в форме родительного падежа, может употребляться как с определенным постпозитивным артиклем, так и без него.

Прилагательное, стоящее после существительного в форме родительного падежа, всегда стоит в определенной форме, например: *flickans nya bok* новая книга девочки, *klassrummets nya tavla* новая классная доска.

Существительное в форме родительного падежа в шведском языке, как и английском, всегда стоит перед определяемым словом — в отличие от русского и немецкого языков.

Шведский язык	Немецкий язык	Английский язык	Русский язык
<i>en flickas bok</i>	<i>das Buch eines Mädchens</i>	<i>a girl's book</i>	книга (какой-то) девочки
<i>flickans bok</i>	<i>das Buch des Mädchens</i>	<i>the girl's book</i>	книга (определенной) девочки

Существительные, оканчивающиеся на *-s*, *-x* или на *-z*, в шведском языке не прибавляют *-s* в родительном падеже. Для указания на родительный падеж после соответствующих существительных ставится апостроф, например: *Anders' bok* книга Андерса, *Marx' skrifter* труды Маркса.

Примечание. Если существительное, оканчивающееся на *-s*, не является собственным именем (например: *ett hus*, *en dans*), избегайте употреблять его в родительном падеже единственного числа.

Упражнение 9. Переведите следующие словосочетания.

flickans skrivbok, *mannens penna*, *Peters ordbok*, *pojken far*, *studentens svar*, *lärarens fråga*, *rummets fönster*, *husets vägg*, *lärarens moderna lägenhet*, *Lisas nya väska*, *studentens gamla bok*, *kvinnans lilla dotter*, *Karins moderna radioapparat*

*** Упражнение 10. Переведите следующие словосочетания, употребив родительный падеж. (Указательные местоимения переводите с помощью определенного постпозитивного артикла.)**

шведский словарь этой девочки, текст этой книги, ошибка студента, старая сумка студента Петрова, новые часы этого учителя, трудный вопрос учителя, краткий ответ девушки, новый текст урока, красивый цветок этой маленькой девочки, большой современный читальный зал института

Притяжательные местоимения единственного числа

Каждому личному местоимению в шведском языке соответствует определенное притяжательное местоимение. В зависимости от рода существительного, с которым притяжательное местоимение сочетается, оно может иметь форму общего и среднего рода:

jag — **min, mitt**
 du — **din, ditt**
 han — **sin, sitt, hans**

hon — **sin, sitt, hennes**
 den — **sin, sitt, dess**
 det — **sin, sitt, dess**

Притяжательные местоимения указывают на принадлежность соответствующему лицу. Формы притяжательного местоимения **sin, sitt** указывают на принадлежность какого-либо предмета подлежащему, выраженному существительным или местоимением 3-го лица. Они также согласуются с определяемым словом в роде, например:

Han tar sin bok.	Он берет свою книгу.
Han ger mig sitt äpple.	Он дает мне свое яблоко.
Hon talar med sin lärare.	Она разговаривает со своим учителем.
Han talar med hennes lärare.	Он разговаривает с ее (чужим) учителем.

Sin, sitt никогда не стоят перед подлежащим, а лишь перед дополнением.

Все остальные притяжательные местоимения могут стоять и перед подлежащим, и перед дополнением.

Hans syster är ingenjör.	Его сестра инженер.
Hennes mor är hemma.	Ее мать дома.

Местоимения **hans, hennes** означают принадлежность данного предмета другому лицу, например:

Han talar med hans syster.	Он разговаривает с его сестрой. (не со своей сестрой).
-----------------------------------	---

Притяжательное местоимение **dess** указывает на принадлежность тем предметам, которые заменяются личными местоимениями **den, det**, например:

Det här är en soffa. Dess färg är mycket vacker.	Это диван. Он красивого цвета. (Буке. Его цвет очень красивый.)
Det här är ett bord. Jag tycker om dess form.	Это стол. Его форма мне нравится.

После притяжательного местоимения, как и после существительного в родительном падеже, прилагательное употребляется в определенной форме, а существительное не имеет при себе определенного постпозитивного артикля, например: *min nya väska* моя новая сумка, *ditt gamla bord* твой старый стол, *hennes gamla mor* ее старая мать, *hans lilla våning* его небольшая квартира.

Притяжательные местоимения в шведском языке имеют некоторое сходство с притяжательными местоимениями в русском и немецком языках, они согласуются с определяемыми существительными в роде. В английском языке согласование в роде, как известно, отсутствует.

Шведский язык	Немецкий язык	Английский язык	Русский язык
min, mitt	mein, meine, mein	my	мой, моя, мое
din, ditt	dein, deine, dein	your	твой, твоя, твое
sin, sitt	sein, seine, sein		свой, своя, свое
hans	sein	his	его
hennes	ihre	her	ее
dess	sein, ihre	its	его, ее

Для выяснения принадлежности какого-либо предмета используется вопросительное местоимение **vems чей?**, например:

Vems bok är det? — **Det här är min bok.** Чья это книга? — Это моя книга.

Упражнение 11. Ответьте на следующие вопросы (утвердительно и отрицательно).

1. Är det din dotter? 2. Är det ditt rum? 3. Är det din väska? 4. Är det hennes bror? 5. Är det hans bok? 6. Är det hans rum? 7. Är det din penna? 8. Är det hans övning?

Упражнение 12. Вставьте вместо точек притяжательное местоимение, соответствующее подлежащему первого предложения.

Образец: Jag har en stor våning. ... våning är stor.
Min våning är stor.

1. Jag har ett litet barn. ... barn är litet. 2. Du har en brun väska. ... väska är brun. 3. Hon har ett rymligt kök. ... kök är rymligt. 4. Flickan har en ny kjol. ... kjol är svart. 5. Har du en klocka? Är ... klocka ny? 6. Har du ett stort hus? Är ... hus stort? 7. Hon skriver ett långt brev. ... brev är långt. 8. Hon talar med sin lärare. ... lärare är ung.

Упражнение 13. Вставьте вместо точек притяжательное местоимение, соответствующее смыслу предложения.

1. Han går till skolan med ... dotter. 2. Hon ger en kopp kaffe till ... man. 3. Jag kan ge dig ... skrivbok. 4. Går ... son i skolan? — Ja, ... son går i skolan. 5. ... bok ligger på golvet.

* **Упражнение 14.** Переведите.

1. Мой новый товарищ живет в Москве. 2. Где твоя старая книга? 3. Твоя шведская группа хорошо занимается языком. 4. Он дает мне

свою тетрадь. 5. Где твои новые часы? 6. Дай мне свое яблоко. 7. Я охотно даю тебе свою книгу. 8. Тебе нравится ее новая юбка? 9. Это ее сестра. Она читает. 10. Это кресло. Мне не нравится его цвет. 11. Прочитай свое упражнение. 12. Ответь сам на свой вопрос. 13. Ты пишешь своему брату?

СЛОВА К ТЕКСТУ

ett besök [be'søk] визит, посещение; att komma på besök приходить в гости, навещать	att läsa (på) hemläxa готовить урок (задание)
att bli быть, становиться	intressant [intre'sant] интересный
egen ['egən] свой, собственный	lite ['li:tə] немного
ensam ['ensam] один	att prata ['pra:ta] болтать
en hemläxa ['hemleksa] домашнее задание;	ett program [program] программа
	en vän [ven:] друг, товарищ

Text 2

Uno Berg har en liten våning. Hans lilla våning är mycket bekväm. Den består av ett rum och kök. Uno är belåten med sin lilla våning. Han kan vila här, läsa på sin hemläxa, titta på teve och höra på radion. Han kan också laga mat¹ i köket och det gör han gärna.

Låt oss titta in i hans rum. I ett hörn står en stor och bred soffa. Vid den breda soffan finns det en ny golvlampa. Framför soffan ligger en tjock matta. Den nya golvlampen är gul. Den stora soffan är grön. I ett annat hörn hänger en bokhylla. Uno har en ny teve. Den nya teven står vid soffan. Radion står på ett litet runt bord. Det lilla runda bordet står till höger om soffan. Den gula golvlampen står till vänster om Unos gröna soffa.

Unos vän Peter kommer på besök till honom. Han kommer in i våningen och säger: "Hej, Uno! Hur går det?"

— "Bara bra, tack. Och hur står det till med dig?" svarar Uno. — "Fint."

— "Låt oss gå in i rummet", — säger Uno.

De kommer in. "Det här är ett vackert rum", säger Peter. "Vems rum är det här? Bor du ensam här?"

— "Det är mitt rum", svarar Uno. "Jag bor ensam här. Min syster har sin egen våning³. Var så god och sitt. Vill du ha en kopp kaffe, Peter?" frågar Uno honom. "Vi kan dricka kaffe och titta på teve. Det blir ett mycket intressant program⁴ ikväll⁵."

— "Gärna. Och sen kan vi prata lite."

Пояснения к тексту

1. laga mat *готовить еду*. Обратите внимание на отсутствие артикля при существительном.

2. Och hur står det till med dig? [hu:'støðe'til:] *Как ты поживаешь?* Обратите внимание на слияние звуков [r] и [s] при произнесении слов *hur* и *står*.

3. Min syster har sin egen våning. У моей сестры своя (собственная) квартира. Прилагательное **egen** выполняет функцию усилительного слова и употребляется после притяжательного местоимения или формы родительного падежа. При этом прилагательное **egen** не принимает определенной формы, а лишь согласуется с существительным в роде (и в числе): Mitt eget hus. Мой собственный дом. Flickans egen bok (är mycket gammal). Собственная книга девочки (очень старая).

4. Det blir ett mycket intressant program. Будет интересная программа. Глагол **att bli** может употребляться в форме настоящего времени для обозначения запланированного действия в будущем.

5. ikväll *сегодня вечером*. Предлог **i** передает определенный момент суток. См. также idag *сегодня*, inatt *сегодня ночью*. Сочетания с предлогом **i** пишутся и слитно, и раздельно.

Упражнение 15. Ответьте на следующие вопросы.

1. Vad för en våning har Uno Berg? 2. Hurdan soffa har Uno? 3. Vad för en teve har Uno? 4. Vilken färg har Unos golvlyampa? 5. Vad för en matta har Uno? 6. Vad blir det för program i teve i kväll? 7. Vad för en våning har Unos egen syster?

Упражнение 16. Ответьте на вопросы, используя стоящие в скобках слова.

1. Vems rum är det? (Uno) 2. Vems våning är det? (Karin) 3. Vems bok läser du? (han) 4. Vems TV-apparat är det? (fader) 5. Vems lilla bord är det? (jag) 6. Vems tavla hänger på väggen? (hon)

Упражнение 17. Поставьте вопросы к следующим предложениям.

Образец: Det är min våning.
Vems våning är det?

1. Det är hans egen lilla dotter. 2. Det är hennes nya radioapparat. 3. Det här är mitt eget hus. 4. Det här är hennes nya klocka. 5. Det är Peters vän. 6. Det är ditt gamla rum. 7. Det här är min svenska skrivbok.

** Упражнение 18. Переведите предложения, используя оборот låt oss.*

1. Давайте пойдем навестим его. 2. Давайте посмотрим его комнату. 3. Давайте повесим картину на стену. 4. Давайте посидим здесь. 5. Давайте выпьем чашку кофе. 6. Давайте спросим Виктора. 7. Давайте поболтаем. 8. Давайте посмотрим телевизор или послушаем радио. 9. Давайте посетим его собственную квартиру.

** Упражнение 19. Переведите.*

1. Это мой друг. Я читаю его книгу. 2. Это ее кресло. Его форма удобная. 3. Это твоя собственная картина? Ее цвет мне нравится. 4. Это ее сын. Он ходит в школу.

* *Упражнение 20. Вставьте вместо точек соответствующий предлог.*

1. Min våning består ... ett rum och kök. 2. Han sitter ... soffan och tittar ... teve. 3. Vill du höra ... radio ... kväll? 4. Låt oss gå in ... hans rum. 5. När kommer Viktor ... besök ... dig? 6. Jag ser en stor soffa ... hörnet. 7. Vad hänger ... väggen? 8. Vad ligger ... soffan? 9. Den gula golvlampan står ... höger ... soffan.

* *Упражнение 21. Переведите следующие словосочетания.*

небольшая и удобная квартира Уно Берга, удобное кресло Карин, моя новая книжная полка, мой шведский друг, новая интересная программа телевидения, твой старый радиоприемник, ее собственный маленький круглый стол

Упражнение 22. Вставьте соответствующие притяжательные местоимения и прилагательные в определенной форме.

Образец: Jag har en ny teve. Jag tycker om teve.
Jag tycker om min nya teve.

1. Jag har en vacker soffa. Jag tycker om soffa. 2. Han har en söt liten flicka. Tycker han om flicka? 3. Hon har ett rött äpple. Tycker hon om äpple? 4. Peter skriver en lång övning. Tycker Peter om att skriva övning? 5. Hon har ett vackert rum. Hon tycker om rum. 6. Du har en liten son. Tycker du om son? 7. Du har en stor och vacker våning. Tycker du om och ... våning? Hon har en ny golvlampa. Hon tycker om golvlampa. 8. Hon har en rymlig väska. Hon tycker om väska. 9. Jag bor i en ny våning. Jag tycker om våning. 10. Flickan läser en intressant bok. Hon tycker bok. 11. Hon har en ny brun kjol. Hon tycker om kjol.

УРОК 8

1. Сводная таблица звуков шведского языка. 2. Некоторые фонетические особенности шведской разговорной речи. 3. Множественное число существительных (общие сведения) и согласование прилагательных с существительными в числе. 4. Количественные числительные. 5. Порядковые числительные. 6. Употребление притяжательных местоимений во множественном числе.

Сводная таблица звуков шведского языка

Буквы и буквосочетания	Звуки	Позиция в слове	Примеры
а	[a] [ɑ:]	в позиции краткого звука в позиции долгого звука	kalla, kamp, namn dag, tala, bra

Буквы и буквосочетания	Звуки	Позиция в слове	Примеры
au	[au] [ɔ]	в заимствованных словах	au' gusti, auto' mat restaurang [restɔ' ra:ŋ]
b	[b] [p]	в начале слова перед гласной или согласной; в конце слова в конце слова перед глухими согласными	bil, blå, stab stabs
c	[s] [k]	перед i, e, ä, ö, y перед a, o, u, å и согласными	cirkel, cykel clown (klaun), cocktail
cc	[ks]	в заимствованных словах	succé [suk' se] accent [ak' sent]
ch	[ʃ] [k] [ç]	в заимствованных словах в слове och в заимствованных словах	chassi [ʃa' si] [ɔk] [ɔ] chartra [ˈʧartra]
ck	[k:]	в ударном слоге после краткого гласного	tacka, kvick
d	[d] [d:] [t]	в начале и в конце слова после кратких гласных в ударном слоге перед глухими согласными	dag, glad bredd gods
dj	[j]	в начале ударного слога	djun, djur
e	[e:] [ɛ]	в позиции долгого звука и в суффиксах -lek, -het в стокгольмском варианте произношения	se, leka storlek, frihet vecka, sett, penna
e	[æ] [ɛ]	перед r в безударных слогах	verk, berg, herr pojke, fågel
eu	[eu] [ɛv]	в иностранных словах	Europa, neutral pneumatisk [pnɛvma:tisk]
f	[f]	в любой позиции	finna, film

Буквы и буквосочетания	Звуки	Позиция в слове	Примеры
g	[g] [j] [ŋ] [ʃ]	в начале слова перед а, о, и, ä и в конце слова перед i, e, ä, ö, у в начале слова и после l, r в конце слова в сочетании ng и перед n в корне слова в иностранных словах	gata, gång, gul, dag ge, göra, gärna helg, varg ung, kung Agnes, ugn geni, energi
gi	[j]	в начале ударного слога	giuta, gjorde
h	[h]	в начале слова	ha, hand
hj	[j]	в начале ударного слога	hjälpa, hjort
i	[i:] [i] [e]	в позиции долгого гласного перед несколькими согласными в словах mig, dig, sig	skriva, lita sill, sitta mig[e], dig[e], sig[e]
j	[j] [j]	в начале и в конце слова в иностранных словах	jag, ja, nej journal
k	[k] [k] [ç]	перед а, о, ä, и перед безударным гласным в конце слова перед i, e, ä, ö, у	kall, komma, kust rike Kina, kylig, köpa
kj	[ç]	перед ударным гласным	kjol
l	[l] [l:]	в любой позиции после кратких гласных	tala, kal vill, till
m	[m] [m:]	в любой позиции в конце слова	mål, mor, mat hem, kam
n	[n] [n:] [ŋ]	в любой позиции в конце слова согласно правилу и перед k	natt, niga man, kan ung, tänka

Буквы и буквосочетания	Звуки	Позиция в слове	Примеры
o	[u:] [u] [o:] [ɔ]	в позиции долгого гласного в ряде слов и в суффиксах -dom, -or в некоторых словах перед v, l, n в ряде слов перед долгой согласной или несколькими согласными	stor, stol blomma, ungdom, flickor sova, kol, son folk, komma, kosta, konst
p	[p]	в любой позиции	park, prata
q	[k]	в именах, фамилиях и в некоторых названиях	Quintus ['kvi:n-tus], Lindqvist, Husqvarna
r	[r]	в любой позиции	lära, orm
rd rl rn rs rt	[d] [l] [n] [s] [t]	при слиянии согласных звуков r и d при слиянии согласных звуков r и l при слиянии согласных звуков r и n при слиянии согласных звуков r и s при слиянии согласных звуков r и t	bord Karl baru kors kort, karta
s	[s]	в любой позиции	läsa, sitta
sch	[ʃ]	в любой позиции	schack
(s)si	[ʃ]	в иностранных словах в суффиксе -(s)sion	passion, division
sj	[ʃ]	в любой позиции	själ, sju
sk	[sk] [ɔ] [ɔ]	перед a, o, å, u перед i, e, ä, ö, y в словах marskalk, människa	skola, skål, sko sken, skön, skära marskalk, människa
skj	[ʃ]	в любой позиции	skjorta
stj	[ʃ]	в любой позиции	stjärna
t	[t]	в любой позиции	tak, båt, plats

Буквы и буквосочетания	Звуки	Позиция в слове	Примеры
ti	[ʃ]	в иностранных словах с суффиксом -tion	reparation
ti	[s]	в некоторых словах с суффиксами -tia , -tie , заимствованных из латинского языка	aktie ['aksie] initial [inisi'a:l]
tj	[ç] [tʃ]	в любой позиции в некоторых словах, оканчивающихся на -ttja	tjänst, tjuv lättja ['letja]
u	[u:] [ʊ]	в позиции долгого звука в позиции короткого звука	hus, tuta hund, full
v	[v] [f]	в любой позиции перед глухими согласными	vin, vals havs
w	[v]	в любой позиции	Warszawa, Wiklund
x	[ks]	в любой позиции	läxa
xi	[kʃ] [k]	в суффиксе -xion в названии города	reflexion [reflek'ʃu:n] Växjö ['vækʃø:]
y	[y:] [ʏ] [j]	в позиции долгого гласного в позиции короткого гласного в ряде заимствованных слов	fyra, by rysk, ylle yen [jen], yoga [jo:ga], yoghurt [joghurt]
z	[s]	в любой позиции	zon [su:n]
å	[o:] [ɔ]	в позиции долгого гласного в ряде слов, часто перед ng и tt	gå, få sång, gång, fått
ä	[ɛ:] [ɛ]	в позиции долгого гласного в позиции короткого гласного	äta, läsa häst, vägg

Буквы и буквосочетания	Звуки	Позиция в слове	Примеры
ä	[æ] [æ]	перед г перед г с последующим согласным	här, lära märka, ära [ˈæra]
ö	[o:] [ø] [œ:] [œ]	в позиции долгого гласного в позиции короткого гласного перед г перед г с последующим согласным	köpa, söt höst höra, bör mörk, björn [bjœ:n]

Некоторые фонетические особенности шведской разговорной речи

Важнейшими особенностями разговорного стиля являются следующие:

1. отпадение конечных согласных **d, g, t**:

god [go:] *хороший*, med [me:] *с* (предлог), jag [ja:] *я*, mycket [ˈmyk:ɛ] *много*, vad [va:] *что*, dag [da:] *день*, det [dɛ] *это*.

Иногда отпадают целые слоги: taga [ta] *брать*, kläda [klä] *одевать*, haва [ha] *иметь*. Слова ta, klä, ha и др. уже вошли в письменный язык;

2. выпадение безударных звуков и слогов в середине слова, например:

dagen (dan) *день*, staden (stan) *город*, något (nåt) *что-то, нечто*, träden (trän) *деревья*, någonting (nånting) *что-нибудь*, sedan (sen) *затем* и др.

Подобное произношение уже отразилось и в написании слов, например: stan, dan, sen, nåt;

3. буквосочетание **ds** часто произносится [s:], например: ledsen [ˈles:ən] *печальный*;

4. прилагательные, оканчивающиеся на **-ig**, часто теряют конечное **g**. То же самое происходит у прилагательных в форме среднего рода и множественного числа, например: vänlig [ˈvenli] *дружелюбный*, [ˈvenli(g)t] — форма среднего рода [ˈvenli(g)a] — форма множественного числа;

5. в разговорной речи (особенно молодых людей, школьников и т. п.) часто опускается окончание прошедшего времени глаголов 1-го спряжения и употребляется форма, напоминающая инфинитив, например: han pratade — han pratar *он болтал*;

6. формы прошедшего времени глаголов **säde** *говорил*, **lade** *кладал* теряют в разговорной речи конечное **-de**, например: sa, la;

7. в словах **karl** [ka:r] *мужчина* и **värld** [væ:ɖ] *мир* согласный [l] немой.

Множественное число существительных (общие сведения) и согласование прилагательных с существительными в числе

Существительные в шведском языке имеют формы единственного и множественного числа. В зависимости от суффикса — показателя множественного числа — существительные распределяются по пяти классам. У большого количества существительных форма множественного числа совпадает с формой единственного. Такого рода существительные выделены в особый, пятый класс.

	1-й класс	2-й класс	3-й класс	4-й класс	5-й класс
Ед. ч.	en flicka девушка en lampa лампа	en del часть en gosse мальчик	en dam дама en film фильм	ett äpple яблоко ett piano пианино	ett hus дом ett bord стол
Мн. ч.	flickor lampor	delar gossar	damer filmer	äpplen pianon	hus bord

Примечание. О каждом классе см. в последующих уроках.

Существительные во множественном числе имеют следующие определенные постпозитивные артикли:

1-й класс	2-й класс	3-й класс	4-й класс	5-й класс
-na	-na	-na	-a	-en -na ¹

Определенный препозитивный артикль множественного числа для существительных всех классов — **de**. Прилагательное, выступающее в виде определения к существительному во множественном числе, согласуется с ним в числе и принимает окончание **-a**. Окончание **-a** сохраняется и в определенной форме множественного числа, например: *en vacker tavla* красивая картина, *vackra tavlor* красивые картины, *de vackra tavlor*на красивые картины (определенная форма).

Запомните: форма множественного числа прилагательного **liten** маленький — **små**.

¹ В 5-й класс входят как существительные среднего рода, так и ряд существительных общего рода, которые не изменяют форму во множественном числе. В определенной форме множественного числа существительные среднего рода принимают определенный постпозитивный артикль **-en**, а существительные общего рода — определенный постпозитивный артикль **-na**. (См. урок 13.)

Упражнение 1. Напишите следующие существительные в форме множественного числа согласно образцам.

Образец: en flicka — flickor

en matta, en tavlа, en bokhylla, en lampa, en soffa, en klocka, en blomma, en penna, en gata, en väska

Образец: en bil — bilar

en våning, en säng, en stol, en dörr, en buss, en båt, en övning, en kopp, en gosse, en del, en vägg

Образец: en person — personer

en lektion, en garden, en färg, en tid, en byggnad, en ingenjör, en kommunist, en student, en station

Образец: ett häfte — häften

ett äpple, ett ställe

Образец: ett bord — bord

ett hus, ett sätt, ett golv, ett år, ett par, ett fel, ett fönster, ett ord, ett rum, ett barn, ett kök

Упражнение 2. Напишите формы множественного числа существительных из предыдущего упражнения с определенным постпозитивным артиклем.

Упражнение 3. Напишите следующие словосочетания в определенной форме множественного числа.

Образец: en vacker tavla — de vackra tavlorna

en kall dag, en stor byggnad, ett rött äpple, ett runt bord, en vacker park, en lång övning, en stor station, en ung kvinna, ett svårt ord, en gammal text, en ny fråga, ett klokt svar, ett vackert par, en modern lägenhet

Количественные числительные

Количественные числительные от 1 до 12 имеют следующие формы:

en, ett [ɛn] [ɛt] один
två [tvo:] два
tre [tre:] три
fyra ['fy:ra] четыре
fem [fem:] пять
sex [seks] шесть

sju [ʃu:] семь
åtta ['ɔ:tə] восемь
nio ['niə] ['niju] девять
tio ['tiə] ['tiju] десять
elva ['elva] одиннадцать
tolv [tolv] двенадцать

Все количественные числительные не согласуются в роде с существительными (исключение составляет числительное *один*, имеющее форму среднего рода *ett*).

Числительные от 13 до 19 образуются с помощью суффикса *-ton* (после гласного *-tton*):

tretton ['tret:ɔn] тринадцать
 fjorton ['fjʊ:ɔn] четырнадцать
 femton ['fem:ɔn] пятнадцать
 sexton ['sek:ɔn] шестнадцать

sjutton ['ʃut:ɔn] семнадцать
 aderton, arton ['a:tɔn] восемнадцать
 nitton ['nit:ɔn] девятнадцать

Числительные, обозначающие десятки, начиная с 30 (числительное 20 *tjugo* ['ʃu:ɔn] является исключением), образуются прибавлением суффикса **-tio** после гласного **-tio**:

trettio ['tret:i] тридцать
 fyrtio ['fø:ti] сорок
 femtio ['fem:ti] пятьдесят
 sextio ['sek:ti] шестьдесят

sjuttio ['ʃut:i] семьдесят
 åttio ['ɔ:t:i] восемьдесят
 nittio ['nit:i] девяносто

В разговорной речи **nio**, **tio** произносятся [niə] [tiə], а десятки произносятся **ti** [ti] и т. д., что отражается иногда и на письме: *tretti*, *fyrsti*, *femti*, *sexti*, *sjutti*, *åtti*, *nitti*.

Сложные количественные числительные 21, 22 и т. д. представляют собой сочетание числительного, обозначающего соответствующий десяток, с числительным, обозначающим единицу. Порядок следования составных частей в этом случае совпадает с аналогичным порядком следования составных частей в русском и английском языках, но отличается от немецкого языка. Сложное количественное числительное в шведском языке пишется слитно, как и в немецком языке.

Шведский язык	Немецкий язык	Английский язык	Русский язык
tjugoen tjugotvå	einundzwanzig zweiundzwanzig	twenty-one twenty-two	двадцать один двадцать два

Количественные числительные употребляются при нумерации глав, страниц книги, при нумерации домов, комнат и т. д., например: *kapitel två* глава вторая, *hus (nummer) tio* дом 10, *rum (nummer) tjugofyra* комната 24. Запомните: *sidan 4*, 20... страница 4, 20...

В названии десятичных дробей каждая цифра обычно обозначается отдельным количественным числительным. Целое число отделяется от десятичной дроби запятой, например: 0,5 ['nɔl: 'kɔm:a fem:], 22,5 ['ʃu:ɔn tʌvɔ: 'kɔm:a fem:].

Проценты читаются следующим образом: 20% — *tjugo procent*, 40% — *fyrtio procent*, 100% — *hundra procent*. Обратите внимание на то, что слово **en procent** *процент* остается без изменений.

Запомните количественные числительные: *ett hundra* ['hʌndrə] сто, *ett tusen* ['tu:sən] тысяча, *en miljon* [mil'jʌn] миллион.

Порядковые числительные

Порядковые числительные от 1 до 12 имеют следующие формы:

första, förste ['fø:stə] femte ['fem:te] nionde ['ni:jənde]

andra, andre ['andra]
tredje ['tredje]
fjärde ['fjæde]

sjätte ['set:e]
sjunde ['funde]
åttonde ['ot:onde]

tionde ['tijænde]
elfte ['elfte]
tolfte ['tolfte]

Порядковые числительные, соответствующие количественным от 13 до 19, а также числительным 100 и 1000, образуются с помощью суффикса **-de**: *trettonde* *тринадцатый*, *fjortonde* *четырнадцатый*, *femtonde* *пятнадцатый*, *hundrade* *сотый*, *tusende* *тысячный*.

Порядковые числительные, соответствующие количественным числительным, обозначающим круглые десятки от 20 до 90, образуются с помощью суффикса **-nde**: *tjugonde* *двадцатый*, *trettionde* *тридцатый*, *fyrionde* *сороковой*, *femtionde* *пятидесятый*.

Порядковые числительные не изменяются. В функции определения они часто стоят с определенным препозитивным артиклем **den** (**det**, **de**). Числительные *första* и *andra* могут также иметь окончание **-e** при согласовании с существительными, некогда относившимися к мужскому роду: *den förste eleven* *первый ученик*, *hennes andre man* *её второй муж*.

В дробях числитель обозначается количественным числительным, а знаменатель порядковым числительным в сочетании со словом *del* *часть*, например: $1/3$ — *en tredjedel*; $1/4$ — *en fjärdedel*; $3/5$ — *tre femtedelar*; $3/6$ — *tre sjättedelar*.

Половина ($1/2$) обозначается словом *halv*, которое изменяется согласнo определяемому слову: *halvt: en halv kaka* *половина кекса*; *ett och ett halvt kilo* *полтора килограмма*; *ett halvt äpple* *половина яблока*.

В вопросительных предложениях при вопросе о количестве употребляются словосочетания *hur många?* *сколько*, когда речь идет об исчисляемых существительных, и *hur mycket?* *сколько* — применительно к неисчисляемым существительным, например:

Hur många frågor? ['hu:r 'mɔŋa]	Сколько вопросов?
Hur mycket te? ['hu:r 'myk:tə]	Сколько чая?

Запомните арифметические действия

Сложение: $2 + 4 = 6$ [två plus fyra är (lika med) sex]

Вычитание: $8 - 3 = 5$ [åtta minus tre är (lika med) fem]

Умножение: $4 \times 3 = 12$ [fyra gånger tre är (lika med) tolv]

Деление: $10 : 5 = 2$ [tio delat med fem är (lika med) två]

Упражнение 4. Прочитайте по-шведски:

$6 + 2 = 8$	$36 - 18 = 18$	$5 \times 4 = 20$	$48 : 12 = 4$
$9 + 13 = 22$	$24 - 11 = 13$	$6 \times 6 = 36$	$72 : 9 = 8$
$14 + 11 = 25$	$55 - 45 = 10$	$3 \times 13 = 39$	$65 : 13 = 5$

Упражнение 5. Прочитайте следующие числительные.

3, 6, 12, 19, 21, 30, 35, 40, 48, 50, 52, 60, 67, 70, 79, 80, 81, 90, 99, 100, 1000, 10 000

Упражнение 6. Напишите словами следующие простые и десятичные дроби.

1/2; 1/5; 1/7; 2/8; 3/10; 2 1/3; 72/3; 1,5; 4,8; 0,05; 2,8; 1,5; 4,5

Употребление притяжательных местоимений во множественном числе

Притяжательные местоимения в шведском языке согласуются с определяемым существительным не только в роде, но и в числе. В форме множественного числа они прибавляют окончание -a: *mina* мои, *dina* твои, *våra* наши, *era* ваши.

В 3-м лице множественного числа возможно употребление двух притяжательных местоимений: *deras* их и *sina* свои. Притяжательное местоимение *deras* их является неизменяемым и с существительным во множественном числе не согласуется, например: *deras skola* их школа, *deras skolor* их школы, *deras gossar* их мальчики.

Притяжательное местоимение *sina* свои может определять только дополнение и употребляется при наличии в предложении подлежащего, выраженного существительным или личным местоимением 3-го лица, например:

Hon pratar med sina två pojkar. Она говорит со своими двумя сыновьями (мальчиками).

Прилагательное после притяжательного местоимения множественного числа всегда имеет окончание -a, например: *mina gamla vänner* мои старые друзья, *dina vackra väskor* твои красивые сумки, *era intressanta frågor* ваши интересные вопросы.

Местоимение *egen* имеет форму множественного числа *egna*:

mina egna kamrater
hans egna frågor

мои собственные товарищи
его собственные вопросы

Согласование притяжательных местоимений в числе с существительными напоминает аналогичное согласование в числе притяжательных местоимений в немецком языке: *mein, meine*.

Шведский язык	Немецкий язык	Английский язык	Русский язык
<i>mina frågor</i>	<i>meine Fragen</i>	<i>my questions</i>	мои вопросы

Упражнение 7. Вставьте притяжательное местоимение во множественном числе, соответствующее личному местоимению, стоящему в скобках.

1. Var står (du) blommor? 2. (jag) systrar är hemma nu. 3. Läraren är belåten med (ni) frågor. 4. (ni) långa bokhyllor är mycket bekväma. 5. Hon pratar med (hon) vänner. 6. (de) vänner kommer ofta på besök till dem. 7. (vi) väskor ligger på soffan.

att arbeta [ar'beta] работать
 en fabrik [fab'rik] фабрика, завод
 en familj [fa'milj] семья
 en fru [fru:] жена; госпожа
 främmande [frəm:andə] иностранный
 att fylla år ['fyla 'o:r] достигать возраста
 föräldrar [fœr eldrar] родители
 gift [gift] женатый, замужем
 att vara gift быть женатым,
 замужем
 att heta ['heta] зваться, носить имя

en husmor ['hu:s'mu:r] домашняя хозяйка
 en kommunist [kø-] коммунист
 kommunistisk [kø-] коммунистический
 en medlem [med'lem] член (организации)
 en mor [mu:r] мать
 ett parti [pa'ti:] партия
 Sovjetunionen [søv'jetuni'u:nøn] Совет-
 ский Союз
 ett år [o:r] год

Text 1

Jag heter Viktor Ivanov. Jag är 28 år gammal.¹ Jag är gift. Min fru heter Nina. Hon är 26 år. Vi har två barn, en pojke och en flicka. Vår pojke heter Peter. Han är fem år gammal. Han fyller år den 6 december.² Vår flicka heter Lena. Hon är tre år gammal. Hon fyller år den 12 mars. Då blir hon fyra.

Jag är ingenjör.³ Jag arbetar på en fabrik i Moskva. Min fru är lärare i svenska. Hon arbetar vid högskolan för främmande språk i Moskva.

Mina föräldrar bor också i Moskva. De är inte gamla. Min far är 55 år. Han arbetar på samma fabrik som jag.⁴ Min mor är husmor. Hon kommer ofta på besök till oss och hjälper oss med barnen. Hon köper också mat och ibland hjälper hon min fru att laga mat.

Min far är kommunist. Han är medlem i Sovjetunionens kommunistiska parti.

Пояснения к тексту

1. Jag är 28 år **gammal**. *Мне 28 лет.* Прилагательное **gammal** *старый* употребляется, когда речь идет о возрасте: Hur **gammal** är ni? *Сколько вам лет?* При констатации возраста возможно употребление более краткого варианта: Jag är 28. *Мне 28.* Jag är 28 år. *Мне 28 лет.*

2. Han **fyller år** den 6 december. *6 декабря у него день рождения.* Словосочетание **fylla år** означает *достичь определенного возраста*.

3. Jag är ingenjör. *Я инженер.* При указании профессии, национальности, должности и т. п. существительное, выступающее в качестве именной части сказуемого, употребляется без артикля. При вопросе о профессии, общественном положении, характере занятий того или иного лица обычно употребляется вопросительное местоимение *vad*: Vad är Viktor Ivanov? *Кто (такой) Виктор Иванов?*

4. Han arbetar på **samma** fabrik som jag. *Он работает на той же фабрике, что и я.* Существительное, определяемое местоимением **samma** *такой же, тот (та) же*, всегда употребляется без какого-либо артикля. Местоимение **samma** не изменяется, т. е. не согласуется ни в роде, ни в числе с определяемым существительным.

ЗАПОМНИТЕ УПОТРЕБЛЕНИЕ ПРЕДЛОГОВ I, FÖR

en lärare i svenska

преподавательница шведского
языка

Högskolan för främmande språk
medlem i partiet

Институт иностранных языков
член партии

ЗАПОМНИТЕ НАЗВАНИЯ МЕСЯЦЕВ

januari (janu'ari) январь
februari [febru'ari] февраль
mars [maʃ] март
april [ap' ri:l] апрель
maj [maj] май
juni ['ju:ni] июнь

juli ['ju:li] июль
augusti [au' gusti] август
september [sep' tembər] сентябрь
oktober [ok' tu:bər] октябрь
november [nu' vembər] ноябрь
december [de' cembər] декабрь

Упражнение 8. Ответьте на вопросы, используя стоящие в скобках цифры.

1. Hur gammal är ni? (25) 2. Hur gammal är din vän? (22) 3. Hur gammal är din pojke? (7) 4. Hur gammal är din flicka? (9) 5. Hur gammal är din far? (67) 6. Hur gammal är din mor? (53) 7. Hur gammal är din bror? (18) 8. Hur gammal är din syster? (26) 9. När fyller du år? (6.6.) 10. När fyller din far år? (7.9)

Упражнение 9. Переведите.

1. Han läser samma bok som jag. 2. Vi går i samma skola. 3. Läs samma text en gång till! 4. Hon vill svara på samma fråga. 5. Jag kan laga samma mat som du. 6. Vi bor i samma hus. 7. Flickan läser samma bok som du.

СЛОВА К ТЕКСТУ

ett betyg оценка, отметка
duktig способный
engelsk английский
flera многие, некоторые
en journalist журналист
en matematik математика

att sköta (om) заботиться (о)
att stanna оставаться
syskon брат и сестра, братья и сестры
tillsammans вместе
att undervisa преподавать
ett universitet университет

Text 2. Min familj

Jag har flera syskon. Min syster Natasja är lärare. Hon undervisar i engelska i en skola i Moskva. Hon är gift och har en son, Sasja. Han är 10 år gammal.

Min bror Peter är student vid Moskvauniversitetet¹. Han studerar matematik. Han är mycket duktig och läser dag och natt för att få höga betyg. Han är inte gift.

Min yngsta syster² Katia bor inte i Moskva. Hon bor i Odessa tillsammans med sin man. Hennes man är journalist. De har tre barn: en pojke på fem år, en flicka på 10 år och en annan flicka på sju år. Varje sommar kommer de på besök till oss. Katia arbetar inte nu. Hon stannar hemma och sköter om barnen.

1. Moskvauniversitetet *Московский университет*. В шведском языке возможно образование сложных слов, в состав первого компонента которых входит какое-либо известное имя или название города, местности и т. п.: Moskvauniversitetet, Tjechovgatan. Существительное выступает как единое целое, сохраняя возможность употребления определенного постпозитивного артикля: Moskvauniversitetet, Kirovgatan *улица Кирова*, Klaraälven *река Клара*

2. min yngsta syster *моя младшая сестра*

ЗАПОМНИТЕ УПОТРЕБЛЕНИЕ ПРЕДЛОГОВ I, VID, PÅ, OM

att undervisa i något språk
student vid Moskvauniversitetet

en flicka på tio år
en pojke på fem år
att sköta om någon

преподавать какой-нибудь язык
студент Московского университета

девочка десяти лет
мальчик пяти лет
ухаживать за кем-л., заботиться
о ком-л.

* Упражнение 10. Вставьте вместо точек предлоги.

1. Min fru arbetar ... en fabrik ... Moskva. 2. Min mor är lärarinna ... engelska. 3. Hans syster arbetar ... högskolan ... främmande språk. 4. Jag arbetar ... samma fabrik som min far. 5. Min mor kommer ofta ... besök ... oss. 6. Min far är medlem ... Sovjetunionens kommunistiska parti. 7. Min syster undervisar ... tyska. 8. Hon har en son ... tre år. 9. Han är student ... Moskvauniversitetet. 10. Hon hjälper oss ... barnen. 11. Min bror bor ... Odessa tillsammans ... sin fru.

Упражнение 11. Вставьте притяжательные местоимения hans, hennes, deras, sin.

1. Vad heter ... bror? — Han heter Viktor. Han är ingenjör och arbetar på samma fabrik som ... far. 2. Hon reser ofta tillsammans med ... man. ... man är journalist. 3. ... syster bor inte tillsammans med ... föräldrar. Hon har ... våning. 4. Hon kommer ofta på besök till ... vänner. ... vänner bor på Kirovgatan. 5. Var är ... bokhylla? — Jag vet inte.

* Упражнение 12. Переведите следующие сочетания.

Ленинградский университет, Киевский университет, улица Горького, улица Чехова, улица Кирова, улица Пушкина, Упсальский университет

СЛОВА И ВЫРАЖЕНИЯ К ТЕКСТУ

en bio ['biu] кино
en biograf [biu gra:f] кинотеатр
en film кинокартина
måste долженствовать (модальн. глагол)
nämligen дело в том, что...; а именно

som кто, что, который, как (относит. местоим.)
ett sällskap компания; göra sällskap составить компанию
en söndag воскресенье

tillbaka обратно
trevligt приятно
tyvärr к сожалению
upptagen занят

vara upptagen быть занятым
verkligen действительно
väl хорошо, ведь

Text 3. På gatan

Nils Berg går och träffar sin vän Olaf.

Nils: Hej, Olaf! Hur står det till?

Olaf: Tack, bara bra. Och hur mår du själv?

Nils: Tack, jag mår också bra. Vart är du på väg?¹

Olaf: Jag går på bio. Det finns många intressanta filmer på biograferna nu. Vill du inte göra mig sällskap?

Nils: Tyvärr är jag upptagen. Jag måste hem och sköta om mina barn. Min fru arbetar nämligen idag. Varför är du ensam? Varför är din fru inte med?²

Olaf: Hon är inte i Tumba nu. Hon är i Stockholm just nu hos sina föräldrar. Hennes far fyller 70 år. Hon är där för att hjälpa sin mor med födelsedagskalaset³.

Nils: Är hon det?⁴ Och när kommer hon tillbaka?

Olaf: Hon kommer hem på söndag. Kom på besök till oss nästa söndag. Det blir väl trevligt!

Nils: Tack, gärna. Och nu måste jag verkligen gå. Vi ses!⁵ Hej på dig!

Olaf: Hej, hej! Och hälsa din fru!⁶

Пояснения к тексту

1. Vart är du på väg? Куда ты идешь (направляешься)? В сочетании vara på väg отсутствует определенный постпозитивный артикль.

2. Varför är din fru inte med? Почему твоя жена не с тобой? Предлог med употребляется здесь для обозначения совместного действия.

3. födelsedagskalaset празднование по случаю дня рождения

4. Är hon det? Зд.: Да? Неужели? Местоимение det заменяет в данном случае именную часть сказуемого.

5. Vi ses! Увидимся!

6. Hälsa din fru! Кланяйся жене! Передай привет жене! Глагол hälsa (1) имеет значения «здороваться, кланяться, передавать кому-нибудь привет».

* Упражнение 13. Переведите.

Нильс встречается своего друга на улице: «Здравствуй, Улаф! Как ты живешь?»

— Привет, Нильс! Спасибо, хорошо. А ты как?

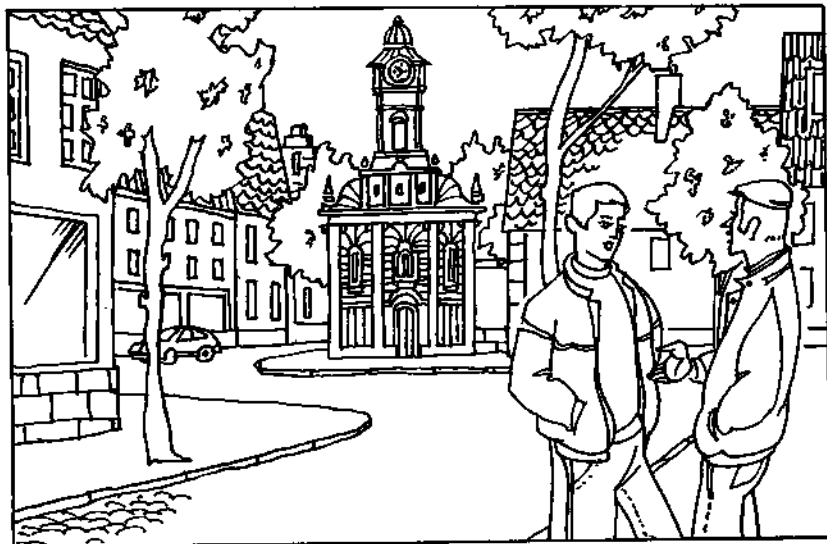
— Спасибо, я тоже хорошо. Куда ты идешь?

— Я иду в кино. Не хочешь составить мне компанию?

— Нет, я не могу. Я занят. Я должен идти домой и присмотреть за детьми. А почему ты один? Почему ты без жены?

— Она сейчас в Стокгольме. Она помогает матери готовиться к празднованию дня рождения своего отца. Ему исполняется 70 лет.

Упражнение 14. Посмотрите на рисунок и опишите его.

Упражнение 15. Составьте короткие рассказы на темы:

1. Min familj.
2. Mina syskon.
3. Mina föräldrar.

УРОК 9

-
1. Возвратное местоимение *sig*.
 2. Обозначение времени.
 3. Частицы *nog, ju, väl*.
 4. Употребление наречий *mycket, många, lite, få*.
 5. Вопрос с *hur många, hur mycket*.
-

Возвратное местоимение *sig*

В шведском языке, в отличие от русского языка, не существует местоимения *себя*, которое употреблялось бы во всех лицах.

Возвратное местоимение *sig* [sɛj] употребляется только при наличии подлежащего, выраженного существительным или местоимением в 3-м лице единственного или множественного числа. В 1-м и 2-м лице единственного или множественного числа употребляется объектный падеж соответствующего личного местоимения.

Возвратное местоимение *sig* соответствует немецкому местоимению *sich* и отличается от употребления возвратного местоимения в английском языке.

**Сопоставительная таблица возвратных местоимений
в шведском, немецком, английском и русском языках**

<i>Шведский язык</i>	<i>Немецкий язык</i>	<i>Английский язык</i>	<i>Русский язык</i>
Jag tvättar mig. Du tvättar dig. Han } tvättar sig. Hon }	Ich wasche mich. Du wäschst dich. Er } wäscht sich. Sie }	I wash myself. You wash yourself. He } himself. She } washes herself.	Я умываюсь. Ты умываешься. Он } умывается. Она }
Vi tvättar oss. Ni tvättar er.	Wir waschen uns. Ihr wascht euch.	We wash ourselves. You wash yourselves.	Мы умываемся. Вы умываетесь.
De tvättar sig.	Sie waschen sich.	They wash themselves.	Они умываются.

СЛОВА И ВЫРАЖЕНИЯ К ТЕКСТУ

en arbetsdag рабочий день
ett badrum ванная комната
att borsta (1) [a-] чистить
byxor брюки
att bädda (1) застилать (кровать)
därefter после этого, потом
en ekonomi [ekɔnɔ'mi:] экономика
för слишком
att förbereda (2) sig готовиться
en föreläsning лекция; en föreläsningssal
лекционный зал
hastig поспешный
en hatt шляпа
en historia история
att kamma (1) sig причесываться
en kavaj пиджак
att klä på (2) sig одеваться
kokt сваренный
en kvart четверть
att lyssna (1) слышать, слушать
en matsal столовая
mest больше всего
en minut [mi'nut:t] минута
en morgon [mɔr:ɔn] утро

en morgongymnastik [mɔr:ɔn'jymnas'tik]
утренняя гимнастика
(en) ost сыр
politisk [pɔ'li:tisk] политический
att raka (1) sig бриться
riktigt как следует, по-настоящему
en rock 1) пиджак, 2) пальто (мужск.)
en skjorta [ʃu:ʔa] рубашка
en sko. -r [sku:] ботинок, туфля
en slips галстук
en smörgås бутерброд
stark сильный, крепкий
att stiga (4) upp вставать
en strumpa чулок, носок
en tand (tänder) зуб
en teater театр
tidigt рано
att tvätta (1) sig умываться
vaken проснувшийся
varm теплый, горячий
ett vatten вода
en väckarklocka будильник
att åka (2) ехать
ett ägg яйцо

Text 1

Väckarklockan ringer mycket tidigt, klockan sju på morgonen. Jag måste stiga upp för att inte komma för sent till högskolan¹. Jag stiger upp och gör min morgongymnastik. Sen bäddar jag sängen och går in i badrummet. Där tvättar jag mig i kallt vatten för att bli riktigt vaken¹. Jag rakar mig, borstar tänderna, kammar mig och går sedan tillbaka till mitt rum och klär på mig. Jag tar på mig strumpor, byxor och skor. Efter det tar jag på mig en slips och en kavaj. Det tar mig tjugo minuter att göra allt detta. Se(da)n åter jag en hastig frukost.² Jag åter ett par kokta ägg och en

smörgås med ost och dricker en kopp starkt te. En kvart i åtta går jag hemifrån³. Det är kallt i dag och jag tar en varm rock och en hatt på mig.

Lektionerna vid högskolan börjar halv nio. Det tar mig fyrtio minuter för att komma till högskolan. Jag tar av mig rocken och hatten och går till föreläsningssalen. Min arbetsdag börjar med en föreläsning i historia. Sen har vi ett seminarium⁴ i politisk ekonomi och klockan tolv går vi till lunch. Vanligen äter vi lunch i högskolans matsal och sen har vi lektion i svenska. Efter lektionen åker jag hem.

Middag äter jag hemma. Därefter förbereder jag mig till nästa dags lektion i svenska. Jag läser också andra böcker för att förbereda mig till seminarier.

Ibland går jag på bio eller på teater på kvällen, men jag tycker mest om att stanna hemma och titta på teve eller lyssna på radio. Jag tycker också om att läsa en god bok.

Пояснения к тексту

1. **för** att inte komma för sent till högskolan *чтобы не опоздать в институт*; **för** att bli vaken *чтобы проснуться*. Инфинитивная конструкция с предлогом **för** указывает на цель действия.

2. Se(da)n äter jag en hastig frukost. *Затем я быстро завтракаю*; att äta frukost *завтракать*, att äta lunch *есть второй завтрак*, att äta middag *обедать*. В отличие от английского языка, предпочтительнее не употреблять глагол **att ha** в этих словосочетаниях.

3. ... jag går hemifrån. *Я ухожу из дома*. Направление движения может быть выражено сочетанием соответствующего наречия: här *здесь*, där *там*, upp *вверх*, ner *вниз* с предлогом **ifrån**, например: därifrån *оттуда*, härifrån *отсюда*, uppfifrån *сверху*, nerifrån *снизу* и т. п.

4. ett seminarium *семинар*. Слово латинского происхождения. При прибавлении определенного постпозитивного артикля, а также суффикса множ. числа, конечное -um выпадает: ett seminarium — seminariet — seminarier. Подробнее об этом см. урок 17.

ЗАПОМНИТЕ УПОТРЕБЛЕНИЕ ПРЕДЛОГОВ PÅ, AV, I

Jag klär **på** mig. Я одеваюсь.

Jag tar en kappa **på** mig. Я надеваю пальто.

Jag tar **av** mig kappan. Я снимаю пальто.

En föreläsning **i** historia. Лекция по истории.

Ett seminarium **i** politisk ekonomi. Семинар по политэкономии.

Упражнение 1. Напишите следующие предложения во всех лицах единственного и множественного числа.

1. Jag kammar mig. 2. Jag tvättar mig. 3. Jag klär **på** mig. 4. Jag förbereder mig till lektionen.

Упражнение 2. Вставьте вместо точек возвратное местоимение sig или форму личного местоимения в косвенном падеже.

1. Han förbereder ... till nästa lektion. 2. Vi tvättar ... varje morgon.
3. Rakar du ... varje morgon? 4. Han rakar ... en gång i veckan.

** Упражнение 3. Вставьте вместо точек предлоги.*

1. Väckarklockan ringer klockan sju ... morgonen. 2. Jag vill inte komma för sent ... högskolan. 3. Han klär hastigt ... sig. 4. Hon stiger upp klockan sju ... morgonen. 5. Lektionerna ... högskolan börjar klockan nio. 6. Vad börjar er arbetsdag ...? 7. Nu går jag ... föreläsningssalen. 8. Vad äter ni vanligen ... lunch? 9. Jag äter vanligen lunch ... högskolans matsal. 10. Hon går ofta ... bio. 11. Jag tycker mest om att titta ... teve eller lyssna ... radio.

** Упражнение 4. Переведите предложения, используя наречия till или ännu.*

1. Прочитай текст еще раз. 2. Дайте мне еще один бутерброд.
3. Я хочу выпить еще чашку кофе. 4. Ответьте еще на один вопрос.
5. Я хочу съесть еще одно вареное яйцо. 6. Сходи еще на одну лекцию. 7. У нас будет еще один семинар.

Упражнение 5. Укажите определенную форму следующих словосочетаний, а также форму множественного числа.

ett långt brev, en hastig frukost, en tidig morgon, en stor läsesal, en god bok, en vacker matta, en stor familj, en svår fråga, ett trevligt arbete, en vacker kavaj, en ny skjorta, en svart sko, ett långt seminarium, en svart hatt, en lång rock

** Упражнение 6. Переведите.*

1. Где твои книги? 2. Ваши книги лежат на столе. 3. Его книга лежит на моем столе. 4. Это ее сестра. 5. Он разговаривает со своим другом. 6. Чем вы занимаетесь на (ваших) уроках шведского языка? 7. Что ты можешь рассказать о своей стране? 8. Тебе нравится его новая песня?

Упражнение 7. Посмотрите внимательно на рисунок (см. с. 99) и опишите его.

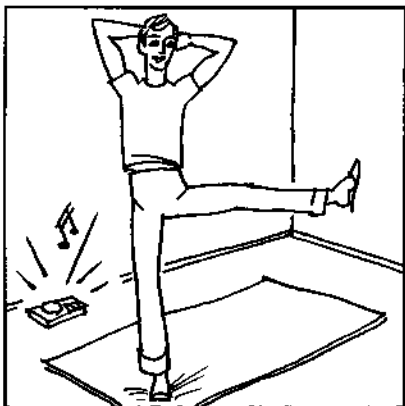
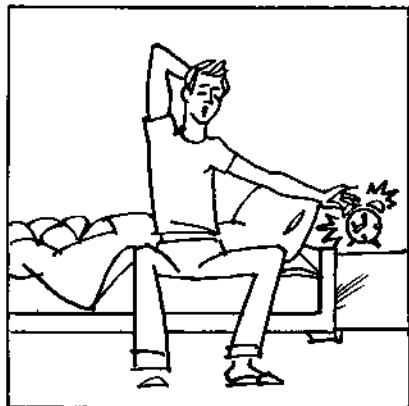
Обозначение времени

При обозначении времени пользуются следующими выражениями: **Vad är klockan? Hur mycket är klockan? Kоторый час?**

При ответе на этот вопрос пользуются как словом **klockan**, так и местоимением **den**, а также в разговорном языке местоимением **hon**, например:

Klockan är fyra.
Den är fem.
Hon är fem.

} Сейчас четыре (часа).
} Сейчас пять (часов).

При ответе на вопрос о времени, выраженном в минутах, используются предлоги *över, i*, например:

Den är tjugo (minuter) över fyra.
Klockan är tre (minuter) i två.

Двадцать минут пятого.
Без трех минут два.

Запомните другие выражения, связанные с обозначением времени.

Klockan är halv fyra.

(Сейчас) половина четвертого.

" " tjugo (minuter) över fyra.

" " двадцать минут пятого.

" " fem (minuter) i halv fem.

" " двадцать пять (минут) пятого (бука. без пяти половина)

" " tjugo (minuter) i fem.

" " без двадцати (минут) пять.

" " en kvart i fem.

" " без четверти пять.

Min klocka går före.

Мои часы спешат.

Hans klocka går efter.

Его часы отстают.

Din klocka går fel.

Твои часы идут неправильно.

Min klocka står.

Мои часы стоят.

Klockan slår åtta.

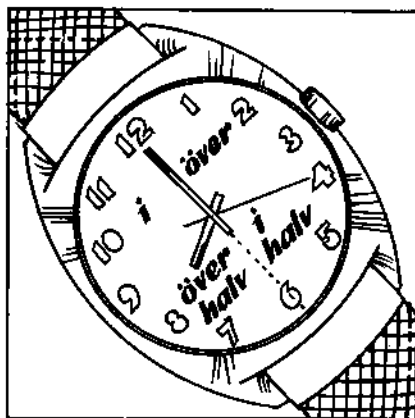
Часы бьют восемь.

Klockan elva på förmiddagen.

Одиннадцать часов утра.

Klockan fyra på eftermiddagen.

Четыре часа дня.

Помните, что при обозначении полного часа (например: в два, три и т. п. часа) в шведском языке не употребляется предлог. Сравните:

Шведский язык	Немецкий язык	Английский язык	Русский язык
Klockan fem.	Um fünf Uhr.	At five o'clock.	В пять часов.

Упражнение 8. Ответьте на вопросы, используя стоящие в скобках обозначения времени.

1. När ringer väckarklockan? (7.05) 2. När stiger du upp? (7.10)
3. När äter du frukost? (7.30) 4. När går du hemifrån? (7.45) 5. När kommer du till högskolan? (8.25) 6. När börjar lektionerna? (8.30)
7. När äter du lunch? (12) 8. När äter du middag? (6) 9. När tittar du på teve? (börjar 7.30, slutar 10.45)

Частицы *nog*, *ju*, *väl*

Из модальных частиц в шведском языке наиболее употребительными являются *nog*, *väl*, *ju*.

Частица *nog* *наверное, видимо* означает вероятность совершения какого-либо действия, но без достаточной уверенности:

Han kommer *nog* snart.

Он, наверное, скоро придет.

Частица *väl* *ведь, пожалуй* чаще всего употребляется при вопросе, содержащем предположение:

Du kommer *väl* till oss i morgon? Ты ведь придешь к нам завтра?

Частица *ju* *же, ведь* передает уверенность в совершении какого-либо действия:

Där kommer *ju* tåget redan.

Да вон же идет поезд.

СЛОВА И ВЫРАЖЕНИЯ К ТЕКСТУ

annars иначе, в противном случае
direkt прямо
en konduktör проводник
Köpenhamn [ˈçø:pen ˈhamn] Копенгаген
redan уже

att skynda (1) sig торопиться
att springa (4) бежать
ett tåg поезд
en upplysning сведение, информация
över над, через (*предлог*)

Text 2. På väg till Köpenhamn

Nils: Skynda dig, Erik! Klockan är fem i tolv, och tåget går tre minuter över tolv.

Erik: Ta det lugnt! ¹ Det är ingen brådska! ² Din klocka går fem minuter före.

Nils: Nej, det är din som går efter. Nu måste vi springa, annars kommer vi för sent.

Erik: Ja, titta, där kommer ju tåget redan. Du har rätt. ³

På tåget.

Nils: När är vi framme i Malmö? ⁴

Erik: Det vet jag inte. Vi frågar konduktören. Han kommer nog snart.

Nils: Säg, konduktörn, ⁵ hur dags ⁶ kommer vi till Malmö?

Konduktören: Fem minuter i halv nio.

Nils: Båten går väl till Köpenhamn direkt sedan?

Konduktören: Nej, den går inte förrän en kvart i tio ⁷.

Nils: Tack för upplysningen.

(Efter Learn Swedish)

1. Ta det lugnt! *Успокойся! Не волнуйся! Не торопись!*
2. Det är ingen brådska! *Не надо спешить! (букв. Нет спешки!)*
3. Du har rätt. *Ты прав.* Обратите внимание на глаголы-связки в шведском и русском языках: att ha rätt *быть правым.*
4. När är vi framme i Malmö? *Когда мы приезжаем в Мальме?* Сочетание att vara framme означает *быть на месте.*
5. konduktörn *проводник.* У двух- и многосложных существительных общего рода, оканчивающихся на -(e)r, -(o)ö)r в разговорной речи прибавляется определенный постпозитивный артикль -n. Ср. два вида определенного постпозитивного артикля в тексте: при обращении — konduktörn и в повествовании автора konduktören.
6. hur dags? *в котором часу?*
7. inte förrän en kvart i tio *не ранее (чем) без четверти десять.*

Упражнение 9. Переведите.

1. Jag slutar nog mitt arbete efter klockan sex. 2. Då går vi väl på bio? 3. Du läser ju samma bok som jag. 4. Du kan väl gå och köpa mat nu. 5. Det är ju svenska och inte engelska språket! 6. Han kommer nog i morgon. 7. Alla kan svara på din fråga. Alla kan ju texten!

** Упражнение 10. Переведите.*

1. Торопись! Нам надо спешить. 2. Почему вы не торопитесь? Вы можете опоздать. 3. Не беспокойтесь! Я не опоздаю. 4. Сейчас без десяти пять. Поезд приходит в пять часов. 5. Когда приходит поезд? — Без двадцати пяти минут восемь. 6. Почему ты бежишь? — Я опаздываю на поезд. 7. Твои часы отстают? — Нет, мои часы спешат, а твои отстают. 8. Спасибо за информацию. Теперь нам надо спешить. 9. В котором часу вы приходите домой? 10. В котором часу приходит поезд? 11. В котором часу вы обедаете?

Упражнение 11. Посмотрите внимательно на рисунок (с. 103) и опишите его.

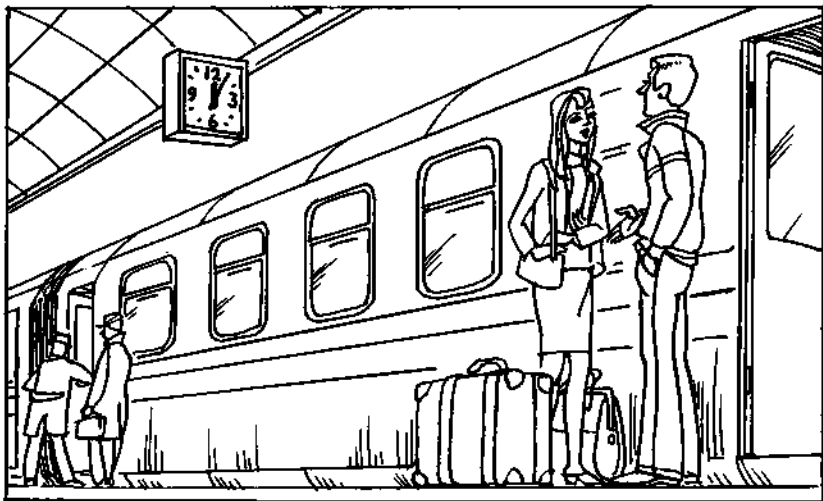
Употребление наречий mycket, många, lite, få

Наречия **mycket** *много* и **lite** *мало* употребляются с неисчисляемыми существительными, например:

Jag dricker mycket kaffe.	Я пью много кофе.
Jag har lite tid på mig.	У меня мало времени.

Наречия **många** *много* и **få** *мало* употребляются с исчисляемыми существительными, например:

Hon har många böcker.	У нее много книг.
Han har få vänner.	У него мало друзей.

Наряду с **många** зачастую употребляется слово **flera**¹ с тем же значением, например: *Hon har många vänner.* = *Hon har flera vänner.* У нее много друзей.

Вопрос с **hur många** и **hur mycket**

Сочетание **hur många** употребляется при вопросе, когда речь идет об исчисляемых предметах, например:

Hur många studenter finns det i rummet? Сколько студентов в комнате?

Сочетание **hur mycket** используется в вопросе, когда речь идет о неисчисляемых существительных, например:

Hur mycket te vill du ha? Сколько тебе чая?

* Упражнение 12. Переведите.

1. У тебя есть немного времени? 2. У тебя много друзей в институте? 3. У меня мало книг на шведском языке. 4. У нас мало мела. 5. У нее много лекций сегодня. 6. Утром я пью много кофе. 7. Здесь мало цветов.

Упражнение 13. Ответьте на следующие вопросы.

1. **Hur många** böcker har du? 2. **Hur mycket** ost vill du ha? 3. **Hur många** pennor ligger på bordet? 4. **Hur mycket** tid vill du ha för att läsa texten? 5. **Hur många** studenter består er grupp av? 6. **Hur många** övningar finns det i boken?

¹ О происхождении **flera** см. урок 15.

Упражнение 14. Составьте предложения из следующих слов.

jag			tid
du			krita
han			ägg
hon			smörgåsar
vi		många	systrar
ni		flera	koppar kaffe
de	har	få	te
Viktor		mycket	kaffe
Karin		lite	skjortor
Peter			skor
Lena			äpplen
Sven			ost

* Упражнение 15. Переведите.

1. Сколько у вас книг? 2. Сколько вопросов мы можем задать вам? 3. Сколько у тебя есть мела? 4. Сколько у вас сыра? 5. Сколько у тебя есть времени? 6. У меня мало времени. 7. У нее мало книг.

СЛОВА К ТЕКСТАМ

en fotboll футбол
att förlåta (4) [fœ lo:ta] прощать, извинять
en halvtimme полчаса
hos y (предлог)
att hosta [u] (1) кашлять
att hälsa передавать привет

att lämna (1) оставлять, покидать
i morgon завтра
ont больно
sjuk больной
en telefon телефон
varandra друг друга

ТЕКСТЫ ДЛЯ РАЗГОВОРНОЙ ПРАКТИКИ

Text 1

Det är lördag. Det ringer på telefonen hos herr Lind.

Herr Lind: 12 35 55.¹

Herr Palm: Hej, det är Lasse.

Herr Lind: Hej Lasse. Hur mår du?

Herr Palm: Tack bra. Och hur står det till med dig?

Herr Lind: Jag har lite ont i halsen. Men annars är det bra.

Herr Palm: Trevligt att höra det. Jag vill titta på fotboll i morgon. Vill du gå med?

Herr Lind: Mycket gärna. När börjar det?

Herr Palm: Det börjar klockan två.

Herr Lind: Det är bra. Då kan jag träffa dig vid stadion halv två.

Herr Palm: Bra. Halv två i morgon. Hej på dig!

Herr Lind: Ja. Hej då!

Text 2

Det är måndag. Klockan är en kvart i tre. Det ringer på telefonen.

Fru Lind: Lind.¹

Fru Stark: Hej, det är Ingrid.

Fru Lind: Hej, Ingrid! Hur står det till?

Fru Stark: Tack, det är bara bra. Och hur mår du?

Fru Lind: Jag och min man mår bra. Men vår flicka är sjuk. Hon har ont i halsen och hostar lite.

Fru Stark: Så synd² då.— Men jag vill gå på bio ikväll. Vill du gå med?

Fru Lind: Nej, inte idag. Jag vill inte lämna flickan ensam. Min man arbetar ikväll.

Fru Stark: Kan du gå med på bio på torsdag kväll?

Fru Lind: Ja, på torsdag kväll är det bra. Min man är hemma då.

Fru Stark: Då ringer jag på onsdag kväll. Hälsa din man och flickan.

Fru Lind: Ja tack.

Fru Stark: Och hej då!

Fru Lind: Hej, hej!

(Efter Svenska för er)

Пояснения к текстам

1. При ответе на телефонный звонок в Швеции принято называть собственный номер телефона или фамилию владельца квартиры.

2. Så synd! *Как жаль!* В разговорной речи конечная согласная -d в слове synd не произносится [so syn:].

ЗАПОМНИТЕ НАЗВАНИЯ ДНЕЙ НЕДЕЛИ

en måndag понедельник

en tisdag вторник

en onsdag [u] среда

en torsdag [u] четверг

en fredag пятница

en lördag суббота

en söndag воскресенье

УРОК 10

1. Порядок слов в сложноподчиненном предложении. 2. Некоторые союзы и союзные слова, вводящие придаточные предложения. 3. Порядок слов, место отрицания *inte* и некоторых наречий в придаточном предложении. 4. Образование и употребление будущего времени. 5. Указательные местоимения. 6. Детерминативные местоимения. 7. Относительные местоимения.

Порядок слов в сложноподчиненном предложении

Если придаточное предложение предшествует главному, то в главном предложении всегда будет обратный порядок слов. Порядок слов в придаточном всегда прямой.

Om du tar den (bussen), är du vid stationen om tio minuter. Если ты сядешь в него (автобус), то ты будешь на вокзале через 10 минут.

Аналогичный порядок слов в сложноподчиненном предложении характерен и для немецкого языка.

Порядок слов внутри придаточного предложения в шведском языке аналогичен порядку слов внутри придаточного предложения в английском языке. Что касается порядка слов внутри всего сложноподчиненного предложения, то он отличается в тех случаях, когда придаточное предложение стоит перед главным предложением, например:

Jag vet att han är hemma.

I know that he is at home.

Я знаю, что он дома.

Но:

När han kommer säger jag det till honom.

Когда он придет, я скажу ему об этом.

When he comes, I'll tell him about this.

Некоторые союзы и союзные слова, вводящие придаточные предложения¹

Наиболее употребительными подчинительными союзами являются:

att что

Ursäkta att jag besvärar er.

Извините, что беспокою вас.

vad что

Han berättar för mig vad jag måste göra.

Он рассказывает мне, что я должен делать.

när, då когда

Välkommen till oss när ni kommer till Norrköping.

Добро пожаловать к нам, когда вы приедете в Норчепинг.

Jag säger det till honom då jag ser honom.

Я скажу ему это, когда я увижу его.

Временные союзы **när, då** взаимозаменяемы. Однако надо постоянно помнить, что союз **då** является также причинным союзом, синонимичным союзам **eftersom, därför att**.

eftersom, därför att, då потому что, так как, поскольку

Jag är hemma därför att (eftersom, då) jag är sjuk.

Я нахожусь дома, потому что я болен.

Помните, однако, что союз **därför att** чаще всего употребляется в середине, а не в начале сложноподчиненного предложения. Со-

¹ Ввиду ограниченного объема «Практического курса» мы не касаемся вопросов пунктуации (в частности, расстановки запятых перед придаточными предложениями).

юзы **eftersom**, **då** могут употребляться как в начале, так и в середине сложноподчиненного предложения.

Då (eftersom) han är sjuk, stannar han hemma. Поскольку он болен, он дома.

Han kan inte svara på frågan, därför att han inte kan texten. Он не может ответить на вопрос, поскольку он не знает текста.

om если

Om ni tar bussen, är ni vid stationen snart. Если вы сядете в автобус, вы скоро будете на станции.

Om употребляется также при косвенном вопросе и соответствует частице *ли* в русском языке.

Han frågar om jag kan texten. Он спрашивает, знаю ли я текст.

hur как

Kan ni visa mig här på kartan hur jag måste gå? Вы можете показать мне по карте, как мне идти?

var где

Kan ni säga mig var järnvägsstationen ligger? Вы можете сказать мне, где находится железнодорожный вокзал?

där где

Här är ett hus där jag bor. Вот дом, где (в котором) я живу.

som который

Det är en bok, som jag nu läser. Вот книга, которую я сейчас читаю.

Примечание. Во временных и условных придаточных предложениях в шведском языке используется форма настоящего времени для обозначения действия в будущем. (Ср. английский и немецкий языки.)

Порядок слов, место отрицания **inte** и некоторых наречий в придаточном предложении

В придаточных предложениях в шведском языке подлежащее всегда предшествует сказуемому (за исключением бессоюзных условных предложений):

Jag vill se var han sitter. Я хочу посмотреть, где он сидит.

Eftersom du är här, kan du hjälpa mig. Поскольку ты здесь, ты можешь помочь мне.

Особенностью порядка слов в придаточных предложениях является то, что отрицания **inte**, **icke**, а также ряд наречий (**alltid** *всегда*,

aldrig никогда, **ofta** часто, **hara** только, **nästan** почти, **nu** теперь, **ibland** иногда и др.) следуют непосредственно за подлежащим, например:

Läraren säger att vi ibland kommer. Учитель говорит, что мы
för sent till lektionen. иногда опаздываем на урок.
Hon säger att hon aldrig går på be- Она говорит, что она никогда
sök till sina vänner. не навещает своих друзей.

Образование и употребление будущего времени

Форма будущего времени образуется:

1. при помощи модального глагола **skola** в настоящем времени **ska** (II) и инфинитива смыслового глагола. Форма будущего времени с **ska** (II) передает различные модальные оттенки: намерение, волеизъявление, обещание и др. Например:

Vad ska(II) du göra?	Что ты будешь делать?
Ska jag öppna fönstret?	Открыть окно?
De ska(II) resa till Kiruna i juli.	Они поедут в Кируну в июле.

2. при помощи глагола **komma** в форме настоящего времени **kommer** с обязательным употреблением частицы **att** перед инфинитивом смыслового глагола. Данная форма не выражает никаких дополнительных модальных оттенков. Например:

Jag kommer att vara i Stockholm (i)	На следующей неделе я буду
nästa vecka.	в Стокгольме.

3. при помощи глагола в форме настоящего времени, но при этом в предложении обычно имеется какое-либо обстоятельство, указывающее на будущее время. Например:

Han reser bort i morgon.	Завтра он уезжает.
--------------------------	--------------------

Упражнение 1. Закончите следующие предложения.

1. När han kommer hem ... 2. Om du köper boken ... 3. Vad han vill säga ... 4. Då du skriver övningen ... 5. Det här är en buss ...

** Упражнение 2. Вставьте подходящие по смыслу союзы.*

1. Han säger ... vi ska läsa på våra läxor. 2. Hon säger till mig ... jag måste gå till Storgatan. 3. Det här är mannen ... vi talar om. 4. Vera bor i ett hus ... har grönt tak. 5. Säg mig ... jag ska skriva övningen. 6. Vad kan du säga om rummet ... du bor.

Упражнение 3. Замените форму настоящего времени формой будущего.

1. Jag ställer dig en fråga. 2. Vi tittar på kartan. 3. Min syster läser svenska. 4. Pojken upprepar texten. 5. Min bror kommer hem ikväll. 6. De går på bio ikväll. 7. Vera öppnar ett fönster.

* Упражнение 4. Переведите.

1. Он показывает мне, что я должен написать. 2. Если вы поедете этим поездом, вы будете на месте через час. 3. Я знаю, что я должен прийти сюда через полчаса. 4. Вы не скажете мне, где находится университет?

СЛОВА К ТЕКСТУ

att besvära (1) беспокоить
borta далеко, вдали
en bro мост
en buss автобус
dit туда
fram вперед
att följa (2) следовать, сопровождать
förbi [fœr'bi] мимо
ganska довольно
jasa [jasə] вот как, неужели
en järnvägsstation вокзал
kanske может быть
en krona ['kru:nə] крона (шведская денежная единица)

en kyrka ['çyrka] церковь
ett nummer номер
en orsak ['u:ʂak] причина, основание
en spårvagn трамвай
ett torg площадь
att tro думать, полагать
att ursäka (1) (syn. att förlåta) извинять, прощать
att visa (1) показывать
visst конечно
åh! o! (восклицание, выражающее удивление)

Text 1. På gatan

- Goddag. Ursäkta, att jag besvärar. Kan ni säga mig, var järnvägsstationen ligger?
- Ja, det är ganska långt härifrån. Ni kan gå Strandvägen¹ och sedan ta till höger vid bron.
- Kan ni kanske visa mig här på kartan, hur jag ska gå?
- Ah, jasanya. Då ska vi se. Nu står vi här på torget. Ni går Strandvägen fram till bron, och sedan följer Storgatan förbi kyrkan till stationen.
- Det är verkligen ganska långt. Kan jag komma dit med buss eller spårvagn?
- Ja visst, ni kan ta buss² nummer sju. Den stannar där borta. Om ni tar den, är ni vid stationen om tio minuter³.
- Hur mycket kostar det att åka dit?
- Sex kronor, tror jag.
- Då tar jag nog bussen. Tack så mycket för hjälpen. Adjö.
- Åh, ingen orsak⁴. Adjö, adjö.

(Efter Learn Swedish)

Пояснения к тексту

1. Strandvägen *Страндвэген*, Storgatan *Стургатан*. Названия улиц не переводятся.

2. ta buss(en) *сесть в автобус*. Синонимичным выражением является att åka (med) buss *ехать автобусом*.

3. om tio minuter *через 10 минут*. В шведском языке существуют омонимы, т. е. слова, сочетающиеся в одной звуковой оболочке разные

значения, например, слово **om**. Ср.: **Om** ni tar den, är ni vid stationen **om** 10 minuter. Если вы сядете в него, вы будете на станции через 10 минут. В первом случае **om** является союзом условного придаточного предложения, во втором — временным предлогом.

4. ingen orsak *не стоит благодарности*. Данное словосочетание употребляется в ответ на слова благодарности.

Упражнение 5. Укажите формы настоящего и будущего времени, а также форму повелительного наклонения следующих глаголов.

att besvära, att ursäkta, att ligga, att ta, att visa, att gå, att följa, att komma, att stanna, att tro, att tacka

Упражнение 6. Укажите синонимы следующих слов и словосочетаний.

att ursäkta, att ta buss, om tio minuter, ganska

** Упражнение 7. Вставьте вместо точек соответствующий предлог.*

1. Ni måste ta ... höger ... bron. 2. Visa mig ... kartan hur jag ska gå. 3. Nu står vi här ... torget. 4. Ni ska gå ... kyrkan. 5. Jag vill komma dit ... buss. 6. Han ska vara ... stationen ... tjugo minuter. 7. Vi vill tacka er ... hjälpen.

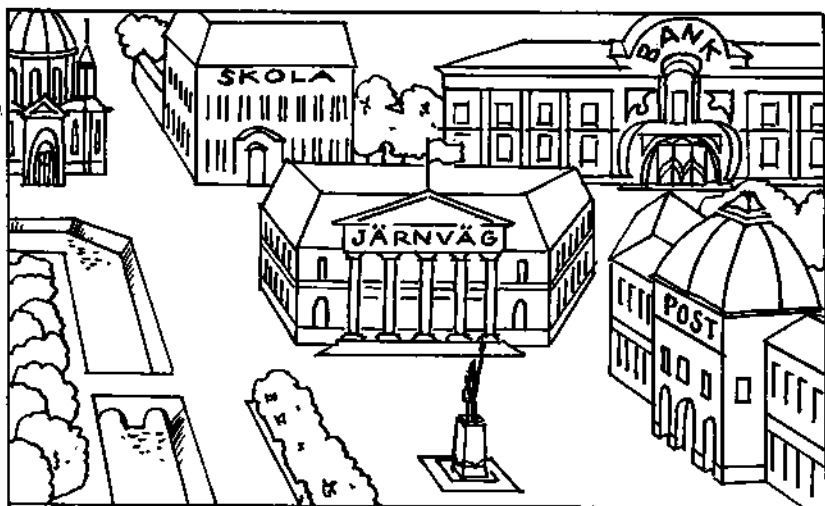
Упражнение 8. Переведите.

1. På sommaren kommer många människor till Suzdal. De tycker att Suzdal är en vacker och trevlig stad. 2. Läraren förklarar för mig vad jag måste göra med min skrivbok. 3. Om du blir sjuk på natten eller på lördag eller söndag, kan du ringa till sjukhuset. 4. Min vän frågar om jag vill dricka en kopp kaffe tillsammans med honom. 5. Vi kan inte gå och titta på fotboll eftersom jag är lite sjuk. 6. Ring mig då du nästa gång kommer till Moskva. 7. Berätta för mig hur jag måste gå för att komma till Bolsoj-teatern.

** Упражнение 9. Переведите.*

1. Когда вы будете на станции, купите мне карту. 2. Если вы сядете в автобус номер 7, вы будете на станции через 15 минут. 3. Я не могу прийти к вам, поскольку я болен. 4. Покажите мне на плане (по карте), где находится Московский университет. 5. Скажите, пожалуйста, где находится железнодорожный вокзал. 6. Покажите мне по карте, где вы живете. 7. Если можете, ответьте, пожалуйста, на мой вопрос. 8. Я знаю, что я должен делать.

Упражнение 10. Посмотрите внимательно на рисунок и опишите его (см. с. 111).

Указательные местоимения

В шведском языке существуют следующие указательные местоимения: *den, denna* *этот, эта, det, detta* *это, de, dessa* *эти*. Местоимения *denna, detta, dessa* мало употребительны в разговорной речи и заменяются большей частью местоимениями, состоящими из собственно местоимения *den, det, de* и наречия *här*, например: *den här* для общего рода, *det här* для среднего рода, *de här* для множественного числа. Прилагательное после указательного местоимения всегда стоит в определенной форме, например: *denna svenska bok, detta vackra hus, dessa kalla veckor*.

Существительное после указательных местоимений *denna, detta, dessa* не принимает постпозитивного определенного артикля, а после местоимений, *den här, det här, de här* обязательно принимает постпозитивный определенный артикль: *den här svenska boken, det här vackra huset, de här kalla veckorna*.

Указательные местоимения в шведском языке, в отличие от немецкого языка, не склоняются. В английском языке указательные местоимения, как известно, по родам не изменяются. Однако они согласуются с существительными в числе.

Сопоставительная таблица указательных местоимений в шведском, немецком, английском и русском языках

Шведский язык	Немецкий язык	Английский язык	Русский язык
<i>denna, den här detta, det här dessa, de här</i>	<i>dieser, diese dieses diese</i>	<i>this this these</i>	этот, эта это эти

В шведском языке часто используются местоимения **den där** тот, та, **det där** то, **de där** те. После этих местоимений прилагательное всегда стоит в определенной форме, а существительное принимает определенный постпозитивный артикль, например: **den där svenska boken** та шведская книга, **det där vackra huset** тот красивый дом, **de där kalla veckorna** те холодные недели.

Сопоставительная таблица указательных местоимений в шведском, немецком, английском и русском языках

Шведский язык	Немецкий язык	Английский язык	Русский язык
den där det där de där	jener, jene jenes jene	that that those	тот, та то те

Детерминативные местоимения

Указательные местоимения **den, det, de** иногда служат для указания на последующее определение к существительному (чаще всего на придаточное предложение, играющее роль определения). Тогда эти указательные местоимения называются детерминативными, например:

Det är den bok som jag skriver.
Det är det hus, som vi talar om.

Это та книга, которую я пишу.
Вот дом, о котором мы говорим.

Детерминативные местоимения в шведском языке, особенно в письменном, употребляются шире, чем в русском (в русском языке они используются только в случаях особого подчеркивания). Сравните:

Den man som du talar om är mig obekant. (Тот) человек, о котором ты говоришь, мне незнаком.

Детерминативное местоимение **den** имеет форму родительного падежа **-dens** (в единственном числе) и **deras** (во множественном числе). Например:

Det är dens uppgift som går sist att låsa dörren. Запирать дверь — обязанность того, кто идет последним.
Det är deras uppgift som är starka att hjälpa de svaga. Обязанность сильных — помогать слабым.

Относительные местоимения

Относительными местоимениями являются **som, vilken (vilket, vilka), vad**.

Неизменяемое местоимение **som** вводит определительные придаточные предложения, например:

Pojken, som leker på gatan, är min son. Мальчик, который играет на улице, мой сын.

Hunden, (som) du ser på gatan, är min väns. Собака, которую ты видишь на улице, принадлежит моему другу.

Если **som** не выполняет функцию подлежащего, оно может опуститься.

В родительном падеже вместо **som** употребляются местоимения **vars** (в единственном числе) и **vilkas** (во множественном числе). Например:

Pojken, vars mamma inte var hemma, satt och tittade på teve. Мальчик, мать которого отсутствовала, смотрел телевизор.

Mammorna, vilkas barn leker på gatan, känner varandra. Матери, чьи дети играют на улице, знают друг друга.

Запомните! Перед **som** никогда не ставится предлог. Предлог ставится в конце предложения:

Stolen, som du sitter på, är ny. Стул, на котором ты сидишь, новый.

Относительное местоимение **som** может быть заменено местоимением **vilken** (vilket, vilka):

Flickan, till vilken jag ger boken, är min syster. Девочка, которой я даю книгу, моя сестра.

При местоимении **vilken** возможно употребление предлога. Местоимение **vilken** более характерно для письменного языка.

Форма **vilket** может также вводить придаточные предложения, относящиеся ко всему главному предложению, а не к одному какому-либо его члену. Например:

Hon läser svenska gärna, vilket gläder mig. Он охотно изучает шведский язык, что меня радует.

Неизменяемое местоимение **vad** вводит предложения, служащие определением к слову **allt** *всё*. Например:

Hon säger allt vad hon vill. Она говорит всё, что хочет.

В тех случаях, когда **vad** выступает в качестве подлежащего относительного придаточного предложения, необходимо добавление **som**:

Han gör allt vad som faller honom in. Он делает всё, что ему приходит в голову.

Упражнение 11. Вставьте вместо точек соответствующие указательные местоимения denna, detta, dessa, den här, det här, de här, согласуя их с существительными.

1. ... studenter arbetar här varje dag. 2. ... hus ligger på Kirovgatan. 3. ... blomman är mycket vacker. 4. ... övningen är lång och svår. 5. ... resor hjälper oss att studera svenska. 6. ... bord är runt. 7. Jag tycker om ... klocka. 8. ... väskorna är bekväma.

Упражнение 12. Замените в следующих предложениях denna, detta, dessa на den här, det här, de här. Следите за употреблением артикля.

1. Detta stora rum är ljust. 2. Dessa långa övningar är svåra att över-sätta. 3. Denna röda blomma är Karins. 4. Dessa svar är intressanta. 5. Denna kvinna är lärarinna i svenska. 6. Detta höga hus är mycket vackert.

** Упражнение 13. Переведите.*

1. Вы читаете эту книгу? 2. Мне не нравится этот цвет. 3. Эта кровать очень удобна. 4. Этот порт очень крупный (большой). 5. Я буду в Москве эти дни. 6. Я не могу открыть это окно. 7. Эти мальчики сидят здесь два часа. 8. Я напишу эту часть упражнения.

** Упражнение 14. Переведите следующие предложения при помощи детерминативных местоимений:*

1. Вот улица, где я родился. 2. Вот девушки, которые помогают мне в работе. 3. Вот дом, в котором живет моя младшая сестра. 4. Вот здание, где я работаю. 5. Вот студенты, которые всегда опаздывают на занятия.

Упражнение 15. Переведите.

1. Du som är så klok kan väl hjälpa mig. 2. Jag behöver någon som hjälper mig. 3. Jag tycker om grammatik vilket inte alla gör. 4. Det ring-er en man i telefonen, vars röst jag inte kan känna igen. 5. Berätta vad du vet. 6. Det ligger något i vad du säger. 7. Uno är en god vän som jag ofta får brev ifrån. 8. De här är några tavlor som är mycket gamla. 9. Han berättar att han ska resa till Sverige vilket gläder mig.

** Упражнение 16. Переведите.*

1. Как зовут студента, который стоит у окна? 2. Мальчик, у которого отец учитель, хорошо занимается. 3. Дети, родители которых работают в школе, хорошие ученики. 4. Вот всё, что я могу сказать об этом. 5. Он хорошо учится, что радует его родителей. 6. Дом, в котором я живу, старый. 7. Вот ученик, имени которого я не знаю.

adjö (ajö) до свидания
 att bråka (1) шуметь
 att fira (1) праздновать
 fira jul праздновать рождество

en gitarr гитара
 lugnt спокойно
 en tidning газета
 tyst тихо, спокойно

Text 2. En decemberkväll hos Nilssons¹

Det är tyst och lugnt hemma hos Nilssons. Herr Nilsson läser en tidning och fru Nilsson läser en bok.

Fru N.: Vad läser du?

Herr N.: Jag läser Newsweek².

Fru N.: Är det en engelsk tidning?

Herr N.: Nej, det är en amerikansk tidning.

Fru N.: Jaså.

Herr N.: Vad läser du?

Fru N.: Jag läser en bok om modern tysk musik.

Herr N.: Är det en tysk bok?

Fru N.: Nej, det är en svensk bok.

Herr N.: Är det en bra bok?

Fru N.: Ja, det är det.

Herr N.: Var är Lena i kväll?

Fru N.: Hon är på bio och ser en fransk film.

Herr N.: Och var är Olle?

Fru N.: Han är hemma hos Lasse och spelar gitarr.

Herr N.: Vad det är tyst och lugnt hemma i kväll.³

Fru N.: Ja, det är skönt. (Det ringer i telefonen).— Ja tack, bra. ... Ja, vi är hemma i kväll. ... Nej, Lena är på bio och ser en fransk film, och Olle är hemma hos en kamrat och spelar gitarr. ... Ja tack, gärna. Det ska bli roligt. ... Ja, det ska vi göra. ... Jaså, kan de inte komma? ... Nej. ... Jaså. ... Ja tack. ... Ja, det ska jag göra. Och hälsa pappa. ... Adjö. Mamma frågar, om vi vill komma och fira jul tillsammans med dem.

Herr N.: Ja, det ska bli roligt.

Fru N.: Olle. Vad gör du? Inte ska du bråka så där.⁴ Varför är ni inte hemma hos Lasse nu?

Olle: Nej, vi får inte spela⁵ gitarr hemma hos Lasse.

Fru N.: Jaså?

Olle: Ja, de har främmande⁶ i kväll. Men mamma, kan vi inte få spela gitarr här?

Fru N.: Ja, men spela inte så högt.

Herr N.: Det är så skönt, när det är tyst och lugnt hemma.

(Efter Swedish by radio)

Пояснения к тексту

1. hos Nilssons в доме у Нильсонов. Суффикс -s указывает на собирательность.

2. Newsweek название американского журнала «Ньюсвик».

3. Vad det är tyst och lugnt hemma i kväll. *Как тихо и спокойно сегодня вечером в доме.* Обратите внимание на прямой порядок слов в восклицательном предложении.

4. Inte ska du bråka så där. *Нельзя так шуметь!*

5. vi får inte spela... *нам нельзя играть...* Глагол få с отрицанием inte указывает на запрет.

6. de har främmande *у них гости*

Упражнение 17. Ответьте на следующие вопросы.

1. Hur är det hemma hos Nilssons i kväll? 2. Vilken tidning läser herr Nilsson? 3. Vilken bok läser fru Nilsson? 4. Läser fru Nilsson en svensk bok? 5. Vilken film ser Lena? 6. Läser Lena någon bok? 7. Ser Lena en svensk film? 8. Bråkar det någon hemma hos Nilssons?

Упражнение 18. Употребите глаголы в форме будущего времени.

1. De firar jul tillsammans med fru Nilssons föräldrar. (komma)
2. Det är roligt att fira jul tillsammans med fru Nilssons föräldrar. (skola)
3. Lena går på bio. (skola) 4. Fru Nilsson hälsar till sin man från sin mamma. (skola) 5. Olle är hemma hos en kamrat och spelar gitarr. (komma)

** Упражнение 19. Переведите.*

1. Дома у Нильсонов тихо и спокойно. 2. Г-н Нильсон сидит в кресле и читает американский журнал. 3. Г-жа Нильсон сидит на диване и читает книгу о современной немецкой музыке. 4. Лены нет дома. Она в кино. 5. Улле у своего товарища, они играют на гитаре. 6. Звонит телефон, и г-жа Нильсон подходит. 7. Она разговаривает со своей матерью. 8. «Давайте отпразднуем рождество вместе», говорит мать г-жи Нильсон. 9. «Прекрасно», — отвечает г-н Нильсон, — «мы приедем к вам». 10. Улле возвращается домой, потому что у родителей его товарища гости. 11. Улле спрашивает мать, нельзя ли им поиграть на гитаре у них дома. 12. Мать дает согласие, но просит мальчиков не играть слишком громко.

СЛОВА К ТЕКСТУ

en affär [af:'ær] магазин
en bank банк
ett centrum [sen-] центр
cirka [sirkä] около, примерно
Göteborg [jotø:'börj] Гетеборг

en huvudstad столица
en industri эд.: отрасль промышленности
en invånare житель
en person человек
en tunnelbana метро

Text 3

Vad är det för en bok? — Det är en svensk bok. Vad heter denna bok? — Den heter "Moskva". Vad står det i boken om Moskva?¹ — Det står många intressanta fakta² om Sovjetunionens huvudstad.

Vad är det för en karta? — Det är en karta över Moskva. Har ni en karta över Sverige? — Ja visst. Vad heter Sveriges huvudstad? — Sveriges huvudstad heter Stockholm. Hur många invånare har Stockholm? Stock-

holm har cirka en miljon invånare. Har Stockholm några industrier? Stockholm har många industrier. De ligger inte i centrum. I centrum ligger många affärer och banker. Stockholm har en tunnelbana. Den är ganska ny. Många personer åker tunnelbana eller buss till centrum varje dag. Flera personer arbetar där. Vilka andra stora städer³ finns det i Sverige? — Det finns många stora städer, till exempel⁴ Göteborg, Malmö, Uppsala, Norrköping och så vidare.⁴

(Efter "Moskva" och "Säg det på svenska")

Пояснения к тексту

1. Vad står det i boken om Moskva? *Что написано в книге о Москве?*
Обратите внимание: **det står i boken** в книге написано.

2. fakta *факты* — форма множественного числа существительного ett faktum *факт*.

3. städer *города* — форма множественного числа существительного en stad *город*.

4. till exempel, сокращено *t ex* *например*: och så vidare, сокращено *osv* *и так далее*. Предпочтительнее употреблять сокращения. Запомните эти сокращения.

ЗАПОМНИТЕ УПОТРЕБЛЕНИЕ ПРЕДЛОГА ÖVER

en karta över Moskva карта Москвы

en karta över Sverige карта Швеции

Предлог *över* в подобного рода сочетаниях на русский не переводится.

Упражнение 20. Ответьте на следующие вопросы, используя слова, данные в скобках.

1. Vad för en tidning läser ni? ("Pravda") 2. Vad för en bok ligger framför er? (en lärobok) 3. Vad för en bok läser er vän? (svensk) 4. Vad för en karta har ni? (en karta över Moskva) 5. Vad för en karta har er vän? (en karta över Sverige) 6. Vad heter denna stad? (Moskva) 7. Vad heter denna bok? (lärobok i svenska)

* Упражнение 21. Переведите.

1. Что это за книга? — Это книга о Москве. 2. Что это за карта? — Это карта Швеции. 3. Какие интересные факты имеются в этой книге? 4. Как называется столица Советского Союза? 5. Как называется столица Швеции? 6. Какие крупные города есть в Советском Союзе? 7. Какие крупные города есть в Швеции?

Упражнение 22. Прочитайте и переведите следующий текст с помощью списка слов, данного ниже.

En smula statistik

Moskva är Sovjetunionens huvudstad. Dess yta är 888,5 kvadratkilometer. Moskva har 8,7 miljoner invånare. Moskva har många industrier, som inte ligger i centrum. Moskva är landets gamla kulturcentrum. Här

finns det mer än 40 teatrar och konserthallar *, mer än ¹ 100 biografer, 150 museer och utställningshallar, 50 så kallade ² kulturhus och bibliotek.

Det finns många minnesmärken på stadens gator och torg. Moskva är vetenskapens stad. Här finns det Sovjetunionens vetenskapsakademi och andra akademier, många högskolor och mellanskolor. Moskvauniversitetet ligger på Leninhöjden.

en konserthall концертный зал
ett kulturhus дом культуры
en kvadratkilometer квадратный километр
Leninhöjden Ленинские горы
en mellanskola средняя школа
ett minnesmärke памятник

en smula крошка, самая малость, немного
en utställningshall выставочный зал
en vetenskap наука
en vetenskapsakademi Академия наук
en yta поверхность, территория
än чем (союз)

Пояснения к тексту

1. mer än *более чем, больше чем*
2. så kallade, ед. ч. så kallad — сокращенно sk *так называемый*. Предпочтительно использовать сокращение.

Упражнение 23. Ответьте на следующие вопросы.

1. Vad heter Sovjetunionens huvudstad? 2. Hur stor yta har Moskva?
3. Hur många invånare har Moskva? 4. Hur många teatrar och konserthallar finns det i Moskva? 5. Hur många biografer finns det i Moskva?
6. Hur många museer och utställningshallar finns det i Moskva? 7. Hur många konserthus finns det i Moskva? 8. Hur många bibliotek finns det i Moskva? 9. Var ligger Moskvauniversitetet?

УРОК 11

1. Переходные и непереходные глаголы. 2. Образование формы претерита. 3. Употребление формы претерита. 4. Образование множественного числа существительных общего рода с помощью суффикса -or. 5. Образование множественного числа существительных общего рода с помощью суффикса -ar. 6. Модальные глаголы kunna, vilja, skola, böra и глагол måste. 7. Глагол att veta. 8. Неопределенно-личное местоимение man. 9. Конструкция с эмфатическим выделением.

Переходные и непереходные глаголы

В шведском языке существуют глаголы, которые не требуют дополнения. Предложения с такими глаголами в роли сказуемых закончены в смысловом отношении. Такие глаголы называются непереходными или интранзитивными. Например:

Han kommer. Он приходит.
Eva sover. Ева спит.

* Обратите внимание, что в слове konsert конечная согласная -t не произносится [kɔn'sæ:r].

Другая группа глаголов требует после себя дополнения. Предложение с таким глаголом в роли сказуемого без дополнения воспринимается как не законченное по смыслу. Такие глаголы называются переходными или транзитивными. Например:

Han tar.	Он берет. (что?)
Vi träffar.	Мы встречаем. (кого?)
Han tar en bok.	Он берет книгу.
Vi träffar en vän.	Мы встречаем друга.

Существует еще одна группа глаголов, которые могут иметь после себя два дополнения.

Karin ger en bok till sin bror. Карин дает своему брату книгу.

Одно из дополнений является прямым (en bok), а другое — косвенным (till sin bror). Косвенное дополнение чаще всего вводится с помощью предлогов **till, för, åt**.

Один и тот же глагол может быть переходным и непереходным, соответственно меняя свое значение, например:

Tavlan hänger på väggen. Картина висит на стене.

Flickan hänger tavlan på väggen. Девушка вешает картину на стену.

При некоторых глаголах возможно употребление косвенного дополнения без предлога. В этом случае косвенное дополнение ставится перед прямым. Например:

Eva lär Olle svenska. Ева учит Улле шведскому языку.

Образование формы претерита¹

В шведском языке имеется два основных типа спряжения глаголов: слабое и сильное. Сильное спряжение характеризуется тем, что глаголы этого спряжения при образовании формы претерита, а зачастую и супина², изменяют корневую гласную. Поэтому сильные глаголы рекомендуется запоминать сразу в трех основных формах: инфинитиве, претерите и супине.

Слабые глаголы (глаголы 1-й, 2-й, 3-й групп) образуют претерит путем прибавления суффиксов **-ade, -de, -te, -dde** к основе глагола, например: att fråga (1) — **frågade**, att ställa (2) — **ställde**, att läsa (2) — **läste**, att sy (3) — **sydde**.

Наличие двух суффиксов прошедшего времени у глаголов 2-й группы объясняется тем, что к основе, оканчивающейся на звонкий

¹ Под термином «претерит» подразумевается прошедшее время, иногда называемое в грамматиках термином «имперфект».

² Неизменяемая глагольная форма, служащая для образования перфектных времен. Эта форма характерна только для шведского языка. (О супине см. урок 13.)

согласный, прибавляется **-de**, а к основе, оканчивающейся на глухой согласный, **-te**, например: att ringa — ringde, att möta — mötte, att leka — lekte, att köra — körde.

Некоторые глаголы 2-й группы наряду с прибавлением суффикса меняют в претерите и корневую гласную, например: att lägga — lade, att säga — sade, att göra — gjorde.

Глаголы 4-й группы образуют претерит и супин путем чередования гласных в корне. Можно выделить следующие варианты чередования:

а) корневые гласные инфинитива, претерита и супина различные (условно А—Б—С), например: att finna — fann — funnit *находить*, att dricka — drack — druckit *пить*;

б) корневые гласные инфинитива и супина одинаковые (условно А—Б—А), например, att äta — åt — ätit *есть, кушать*; att gå — gick — gått *идти*.

У двух глаголов 4-й группы корневая гласная остается неизменной, например: att komma — kom — kommit *приходить*, att sova — sov — sovit *спать*.

Употребление формы претерита

Претерит обозначает действие в прошлом, которое не связано с настоящим или связь которого с настоящим моментом не подчеркивается. Поэтому претерит обычно употребляется при наличии в предложении слов, указывающих на прошедший, уже закончившийся отрезок времени, например: i går [igår] *вчера*, förra veckan *на прошлой неделе*, förra året *в прошлом году* и др.

Претерит является также формой, которая обычно употребляется при повествовании (ср. Imperfekt в немецком языке и Past Indefinite в английском).

Претерит в устной речи в шведском языке встречается значительно чаще, чем в немецком.

При описании событий, имевших место в прошлом, в шведском языке, также как и в немецком и английском языках, используется форма прошедшего времени, например:

Det var en gång en liten flicka. En dag gav hennes mamma henne i present en röd mössa. Alla de andra barnen sade, att hon var mycket vacker i sin röda mössa. Alla kallade henne sedan Rödluvan.	Однажды жила-была девочка. В один (прекрасный) день мама подарила ей красную шапочку. Все другие дети говорили, что она очень красива в своей красной шапочке. После этого все звали ее Красная Шапочка.
--	--

Претерит может обозначать действие, происходящее в настоящее время, придавая ему эмоциональную окраску, например:

Det var synd att du måste gå.
Det var roligt att se dig.

Как жаль, что ты должен уйти.
Очень рад видеть тебя.

Кроме того, претерит может обозначать действие, происходящее в будущем (последующем) по отношению к прошедшему, в условных и временных придаточных предложениях.

De hade så mycket att berätta för sina kamrater innan skolan började. Им надо было так много рассказать своим товарищам, до того как начнутся занятия в школе.

Упражнение 1. Bilda preteritum av följande verb. (Образуйте форму претерита следующих глаголов.)

att tacka (1), att kosta (1), att komma (4), att väcka (2), att be (4), att träffa (1), att tala (1), att svara (1), att stå (4), att bo (3), att må (3), att hänga (2), att förstå (4), att börja (1), att vila (1), att studera (1)

Упражнение 2. Infinitivformen av de verb som ska bilda predikat står inom parentes. Sätt verben i presensform och läs meningarna. (В следующем отрывке в скобки заключена неопределенная форма глаголов, которые в предложении должны стать сказуемым. Поставьте глаголы в форме настоящего времени и прочитайте предложения.)

Ellen (vakna) klockan sju. Hon (stiga) upp, (tvätta) sig och (klä) på sig. När klockan (vara) halv åtta, (gå) hon till skolan. Då (hinna) hon bra. Om hon inte (kunna) läxa riktigt, (ställa) hon väckarklockan på halv sju.

Упражнение 3. Läs om stycket och sätt predikaten i preteritum. (Прочитайте предыдущее упражнение еще раз, поставив глаголы-сказуемое в претерите.)

** Упражнение 4. Översätt följande meningar till svenska. (Переведите следующие предложения на шведский язык.)*

1. Он открыл книгу и начал читать. 2. Вчера он говорил со мной. 3. Почему ты не разбудил меня в 8 часов утра? 4. Когда ты видел его? — Я видел его на прошлой неделе. 5. Я отправил твое письмо вчера.

Образование множественного числа существительных общего рода с помощью суффикса -or

Большинство существительных общего рода, оканчивающихся в единственном числе на -a, получают во множественном числе суффикс -or, который прибавляется к основе существительного, например: en kvinna — kvinnor женщина, en flicka — flickor девочки, девушка.

В форме множественного числа эти существительные получают определенный постпозитивный артикль -na, например: flickorna, kvinnorna.

Запомните также некоторые исключения: en ros — rosor *роза*, en våg — vågor *волна*, en toffel — tofflor *туфля*.

Упражнение 5. Skriv pluralformen av följande substantiv. (Напишите форму множественного числа следующих существительных.)

en sida, en karta, en resa, en gata, en vecka, en lampa, en penna, en soffa, en tavlа

Упражнение 6. Skriv pluralformen av substantiv, som är uppräknade i övning 5 med bestämd artikel. (Напишите существительные, данные в упражнении 5, в определенной форме множественного числа.)

Образование множественного числа существительных общего рода с помощью суффикса -ar

Суффикс -ar во множественном числе принимают следующие существительные общего рода:

а) ряд односложных существительных, оканчивающихся в единственном числе на одну или несколько согласных, dag — dagar *день*, del — delar *часть*, en häst — hästar *лошадь*;

б) ряд двусложных существительных, оканчивающихся в единственном числе на безударное -e, borste — borstar *щетка*, pojke — pojkar *мальчик*;

в) ряд односложных существительных, оканчивающихся в единственном числе на гласную: en sjö — sjöar *озеро*, en fru — fruar *дама, госпожа*;

г) ряд существительных, обозначающих национальность: ryss — ryssar *русский*, en svensk — svenskar *швед*, en tysk — tyskar *немец*;

д) ряд существительных, оканчивающихся в единственном числе на безударные -el, -er, -en. При прибавлении суффикса множественного числа эти существительные теряют безударное -e суффикса: artikel — artiklar *статья*, vinter — vintrar *зима*, en socken — socknar *приход, волость*;

е) существительные с суффиксами -ling, -ing, -ning, -dom в единственном числе: en vattenledning — vattenledningar *водопровод*, en våning — våningar *квартира*, en handling — handlingar *действие*, en sjukdom — sjukdomar *болезнь*;

ж) некоторые существительные употребляются только в форме множественного числа: föräldrar *родители*, pengar *деньги*.

В определенной форме множественного числа все существительные этого типа имеют определенный постпозитивный артикль -na: pojkar — pojkarna *мальчики*, artiklar — artiklarna *статьи*, sjöar — sjöarna *озера*, våningar — våningarna *этажи, квартиры*.

При наличии определения к существительным этого типа перед всем словосочетанием ставится определенный препо-

зативный артикль **de**: de stora pojkarна большие мальчики, de långa artiklarna длинные статьи.

Упражнение 7. Skriv pluralformen av följande substantiv. (Напишите форму множественного числа следующих существительных.)

en pojke, en tidning, en timme, en dag, en upplysning, en hatt, en morgon, en söndag, en slips, en måndag, en syster, en våning, en fru, en buss, en dörr

Упражнение 8. Skriv pluralformen av substantiv, som är uppräknade i övning 7 med bestämd artikel. (Напишите существительные, перечисленные в упражнении 7, в определенной форме множественного числа.)

Модальные глаголы kunna, vilja, skola, böra и глагол måste

Модальные глаголы передают понятия возможности, необходимости, желательности чего-либо. В данном уроке мы рассмотрим глаголы **kunna** *мочь*, **skola**, выражающий долженствование, намерение, приказ, **böra**, выражающий обязанность, необходимость сделать что-либо, (а при наличии отрицания необходимость не делать чего-либо), глагол **vilja** *хотеть* или же употребляющийся для выражения вежливой просьбы¹, а также глагол **måste**, выражающий необходимость, неизбежность чего-либо, например:

Han kan göra det idag.

Он может сделать это сегодня.

Du ska öppna fönstret.

Ты должен (тебе надо) открыть окно.

Du bör göra det.

Ты должен (тебе следует) сделать это.

Jag vill läsa denna bok.

Я хочу прочитать эту книгу.

Han måste gå nu.

Теперь ему надо (необходимо) идти.

Модальные глаголы, как и все другие глаголы в шведском языке, не изменяются по лицам:

jag, du, han, hon	} kan, vill, bör
vi, ni, de	

От других глаголов модальные глаголы отличаются следующим:

а) они имеют три основные формы: инфинитив, претерит и супин (за исключением глагола **måste**); но не образуют причастия;

б) они не могут самостоятельно употребляться в предложении;

в) инфинитив, следующий за модальным глаголом, употребляется без частицы **att**, например:

Du ska gå.

Тебе надо идти.

¹ См. урок 6 (повелительное наклонение).

Таблица основных форм модальных глаголов

Инфинитив	Настоящее время	Претерит	Супин
att böra att kunna att vilja att skola	bör kan vill ska(II) måste ¹	borde kunde ville skulle måste	bort kunnat velat skolat måst

Следует также запомнить, что модальные глаголы не замещаются глаголом-заместителем **att göra**, им замещается только смысловой глагол, например:

Bör jag gå dit? — Ja, det bör du göra.	Мне следует идти туда? — Да, следует.
Kan du läsa texten? — Ja, det kan jag göra.	Ты можешь читать текст? — Да, могу.
Ska du svara? — Nej, det ska jag inte göra.	Ты будешь отвечать? — Нет, не буду.

Для перевода русских инфинитивных предложений типа: «Читать дальше?» «Открыть окно?» «Помочь вам?» в шведском языке также используются конструкции с модальными глаголами: "Ska jag läsa vidare?" "Ska jag öppna fönstret?" "Kan jag hjälpa er?"

Глагол att veta

Глагол **veta** *знать* сходен с остальными модальными глаголами тем, что у него в форме настоящего времени отсутствует характерный для этой формы суффикс **-r**. Запомните формы этого глагола.

Инфинитив	Настоящее время	Претерит	Супин
veta	vet	visste	vetat

Упражнение 9. Använd preteritum i följande meningar. (Употребите форму прошедшего времени в следующих предложениях.)

1. Vi kan hjälpa dig. 2. Jag ska göra detta arbete själv. 3. Hon bör översätta den här texten. 4. Hon måste skriva sina hemläxor. 5. De kan svenska bra. 6. Hon vill inte skriva detta brev.

¹ Как видно из таблицы, глагол **måste** не имеет всех форм, присущих модальным глаголам. У этого глагола сохранились лишь формы настоящего времени, претерита и супина, но отсутствует форма инфинитива.

* *Упражнение 10. Översätt följande satser till svenska. (Переведите следующие предложения на шведский язык.)*

1. Я не могу закончить работу сегодня. 2. Можете ли вы перевести этот текст? 3. Я должен послать ему письмо. 4. Вы знаете это? 5. Я должен это сделать. 6. Мне следует это сделать. 7. Вы можете стоять здесь. 8. Должен ли я ответить на ваш вопрос? 9. Я не могу помочь вам сейчас. 10. Ты не хочешь прочитать этот текст? 11. Открыть дверь? 12. Он не мог ответить на вопрос. 13. Вам следовало написать это упражнение.

СЛОВА И ВЫРАЖЕНИЯ К ТЕКСТУ

att deklamera (1) декламировать
en diktamen диктант; skriva efter diktamen
писать под диктовку
att duga (2) годиться
entonig монотонный
frånvarande: att vara frånvarande отсут-
ствовать
att få (4) betyg получить оценку
att glömma (2) bort забыть (начисто)
en grammatik грамматика
en hemskrivning письменная домашняя ра-
бота
att hinna (4) успевать
ett hjälpverb вспомогательный глагол
ett huvud голова; ont i huvudet голова бо-
лит
ett intyg справка
att få (4) intyg получить справку
att leka (2) играть
att lämna (1) in (arbetet) сдать (работу)
en läsebok хрестоматия

mer больше
nåja Ну что ж! (*восклицание*)
närvarande: att vara närvarande присут-
ствовать
ordentligt как следует
precis точно, как раз
en repetition повторение
en röst голос
ett samtal беседа
en sida страница, сторона
en skolpojke школьник
att slå (4) igen закрыть (книгу)
tydligt отчетливо
uppi från сверху
utantill наизусть; lära (2) dikten utantill
выучить стихотворение наизусть; läsa
dikten utantill прочитать стихотворение
наизусть
att vända (1) проветрить
ett ämne предмет

Text 1. Samtal

Läraren (kommer in): God morgon!¹ Sitt ner! Är alla närvarande?

En skolpojke: Knut Petersson är frånvarande.

L.: Finns det någon, som vet, vad det är med honom?

S.: Han är visst sjuk.

L.: Jaså. — Vilken hemläxa hade ni till i dag, Erik Svensson?

S.: Vi hade två sidor i läseboken och repetition av hjälpverben i grammatiken.

L.: Du kan börja läsa på sidan trettionio. Läs högt och tydligt! ... Hur uttalar du tredje ordet från vänster på andra sidan uppi från? ... Nej, det är fel ... Du måste läsa på dina läxor bra, annars får du inget betyg i det här ämnet.

S.: Jag hade ont i huvudet i går, så jag kunde inte läsa på läxan. Då ska du ha intyg från dina föräldrar. Sitt ner. Fortsätt, Sven Eriksson! Kan du det här ordentligt?²

S.: Ja, jag tror det.² (Läser)

L.: Ja, det där gick ju bra.³ Så bör alla kunna sina läxor. Hör du, Lars Hansson! Sitt inte och lek under lektionerna! Kan du läsa upp den där dikten,⁴ som ni skulle lära er utantill?

S.: Ja. (Han deklamerar med entonig röst.)

L.: Nåja, inte var det någon välläsning precis.⁵ Men det kan väl duga.⁶ Nu slår vi igen böckerna. Vi ska skriva lite efter diktamen ... Så där, nu hinner vi inte mer den här gången. Lektionen är slut. Till nästa gång tar vi två sidor till i läseboken. Och glöm inte bort den engelska hemskrivningen som ni bör lämna in på torsdag. Vill ni öppna fönstren⁷ och vädra ordentligt under rasten.

(Efter First Swedish Book)

Пояснения к тексту

1. God morgon! *Доброе утро!* В таких сочетаниях существительное употребляется без артикля: God dag! *Добрый день!*

2. Kan du det här ordentligt? *Ja, jag tror det. Ты это хорошо знаешь? — Да, я полагаю (мне так кажется).* При утвердительном ответе на вопрос часто употребляется конструкция: личное местоимение + глагол att tro *думать, полагать* + местоимение det. Такой ответ выражает предположение, надежду: Kan du göra det? — Ja, jag tror det. *Ты можешь это сделать? — Думаю, что да.*

3. ... det där gick ju bra. *Вот это хорошо.* Глагол att gå употребляется в значении: *получаться, удаваться, давать результат.* Ср. Nå, hur går det? *Ну, как дела?* Сам глагол в этом значении не переводится.

4. Kan du läsa upp den där dikten...? *Ты можешь прочитать стихотворение...?* Глагол с модификатором att läsa upp равнозначен выражению *прочитать вслух.*

5. Inte var det någon välläsning precis. *Зд.: Блестящим чтением это не назовешь.*

6. Men det kan väl duga. *Но это вполне подойдет.* Запомните! Det duger inte. *Это не годится.*

7. fönstren *окна.* Существительные среднего рода, оканчивающиеся на -er, теряют -e при прибавлении постпозитивного определенного артикля как в единственном, так и во множественном числе: fönstret, fönstren.

ЗАПОМНИТЕ УПОТРЕБЛЕНИЕ ПРЕДЛОГОВ TILL, I, UNDER

till idag	к сегодняшнему дню
ett betyg i något ämne	оценка по какому-л. предмету
under { lektionen rasten	во время { урока перерыва

Упражнение 11. Ställ frågor till de markerade orden. (Поставьте вопросы к выделенным словам.)

1. Sven Eriksson är frånvarande i dag. 2. Vi hade två sidor i läseboken till i dag. 3. Han läser en text på sidan 39. 4. Flickan uttalar ordet "läxa"

dåligt. 5. Du bör lära texten utantill till i morgon! 6. Han slår igen boken. 7. Ni ska lämna in arbetet på torsdag. 8. Han fyller år den sjätte december. 9. Texten var mycket svår.

Упражнение 12. Bilda frågor på grund av följande svar. (Образуйте вопросы к приведенным ниже ответам.)

1. Nej, jag tycker inte om att lära dikter utantill. 2. Jo, jag kan läxorna till idag. 3. Ja, alla är närvarande i dag. 4. Jo, hon var frånvarande i går. 5. Jo, han är sjuk. 6. Nej, han kom fram till oss från vänster.

Упражнение 13. Svara på följande frågor. (Ответьте на следующие вопросы.)

1. Vad är det med Karin? Varför är hon frånvarande i dag? 2. Vad säger läraren, när han kommer in i klassrummet? 3. Är alla närvarande på lektionen i dag? 4. Kan du uttala ordet "universitet"? 5. Hur uttalar Sven samma ord? 6. Läser du på hemläxorna varje kväll? 7. Kan du läsa upp den nya dikten? 8. Slår du inte igen boken? 9. Vid vilken högstskola läser du?

** Упражнение 14. Översätt följande meningar till svenska. (Переведите следующие предложения на шведский язык.)*

1. Что с ним? Почему его нет сегодня? 2. Ты болен? — У меня болит голова. 3. Прочитайте эту страницу и переведите все вопросы. 4. Выучите эти слова к следующему уроку и напишите пять предложений с ними. 5. Не пишите это слово. 6. Не закрывайте книгу. 7. Сдайте все работы Свену. 8. Ты не знал задания к сегодняшнему уроку? 9. Дайте мне, пожалуйста, еще одну книгу. 10. Кто сегодня отсутствует? Виктор? Что с ним? 11. Читайте текст. Начните со второй строчки сверху и продолжайте до конца страницы. 12. Ты должен меня слушать. Иначе ты получишь плохую оценку по этому предмету. 13. Ну, как дела? Ты скоро уезжаешь?

Упражнение 15. Använd modala verb: måste, kunna, vilja, skola, böra i följande satser. (Употребите модальные глаголы: måste, kunna, vilja, skola, böra в следующих предложениях.)

Exempel: Han lär dikten utantill.

Han måste lära dikten utantill.

” kan	”	—	”
” vill	”	—	”
” ska	”	—	”
” bör	”	—	”

1. Jag uttalar det här ordet bra. 2. Han läser upp den här dikten. 3. Han börjar läsa den här texten. 4. Slå igen böckerna, när ni skriver diktagen. 5. Lämna in hemskrivningen på fredag.

Упражнение 16. Svara kort på följande frågor. (Ответьте кратко на следующие вопросы.)

1. Kan jag börja tala nu? 2. Vill du ha en kopp kaffe? 3. Kan du svara på min fråga? 4. Måste du läsa på hemläxorna nu? 5. Måste ni komma hit?

Упражнение 17. Översätt följande satser till ryska. Lägg märke till verbet kunna. (Переведите следующие предложения на русский язык. Обратите внимание на перевод глагола kunna.)

1. Han kan tala ryska, svenska och norska. Nu läser han franska. 2. Kan du denna dikt utantill? 3. Du kan komma till mig i morgon. 4. Kan du tala med honom? 5. Kan du alla ord i den här texten? 6. Kan du texten ordentligt?

Упражнение 18. Använd substantiv som står inom parentes i pluralformen. (Употребите существительное в скобках во множественном числе.)

1. Vi måste läsa tolv (sida) till i dag. 2. På soffan satt två (flicka) och pratade. 3. Han kan sina (läxa) bra. 4. På väggarna i rummet hängde några (tavla). 5. Det finns tre (studentska) i vår grupp. 6. Vill du ha dessa röda (blomma)?

Упражнение 19. Skriv korta meningar, använd modala verbet vill i imperativformen. (Напишите короткие предложения, используя модальный глагол vill в форме повелительного наклонения.)

Exempel: att skriva brev — Vill du skriva brevet!

att öppna dörren, att läsa dikten, att gå hem, att slå igen boken, att gå fram till tavlan, att läsa dikten utantill, att läsa upp

* *Упражнение 20. Översätt följande meningar till svenska. (Переведите следующие предложения на шведский язык.)*

1. Вам следует прочитать две страницы этого учебника. 2. Вы можете сдать работу сейчас? 3. Ты можешь допустить (сделать) ошибку. 4. Я хочу поговорить с этими молодыми девушками. 5. Тебе следует хорошо учиться. 6. Вы не хотите пойти домой? 7. Можете закрыть книги. Урок окончен. 8. Вам следует (вы должны) хорошенько проветрить комнату во время перерыва. 9. Хочешь выпить еще чашку кофе? 10. Ты знаешь немецкий язык? 11. Я должен прочитать текст.

* *Упражнение 21. Fyll i prepositioner som passar. (Вставьте соответствующие предлоги.)*

1. Vem skriver du brevet ...? 2. Karin började läsa texten ... sidan fyra. 3. På kvällen är Sven hemma och läser ... sina hemläxor. 4. Flickan svarade ... alla frågor. 5. ... lektionerna läser vi texter och översätter ... ryska ... svenska. 6. Har du betyg ... detta ämne? 7. Det är vår lärarinna ... svenska. 8. Ni bör lämna in era hemskrivningar ... måndag. 9. ... rasten vädrade vi ... rummet. 10. Han deklamerar dikten ... entonig röst. 11. Jag läste två sidor ... läseboken ... dag.

Неопределенно-личное местоимение **man**

Неопределенно-личное местоимение **man** не имеет прямого соответствия в русском языке и употребляется в шведском языке по-разному. **Man** выступает в предложении как подлежащее с неопределенно-личным или обобщенно-личным значением. В объектном падеже вместо **man** употребляется **en**, например:

Man kan fråga honom.

Его можно спросить.

Man kan bli trött om alla ansätter **en** med frågor.

Можно устать, если тебя засыпают вопросами.

Конструкция с эмфатическим выделением

В шведском языке используется оборот **det är (var) ... som** для выделения какого-либо члена предложения. Это так называемая конструкция с эмфатическим выделением. Выделяемое слово выступает в качестве именного сказуемого при наличии формального подлежащего **det** и связки. Выделительный оборот сопровождается придаточным предложением. Эта конструкция служит для эмфатического выделения одного из членов предложения. Предложения с подобной конструкцией обычно переводятся на русский язык как простые предложения. Например:

Det är Sven som inte kan svara på frågan.

Это Свен не может ответить на вопрос.

Det är Alfred som kommer för sent.

Это Альфред опаздывает.

СЛОВА К ТЕКСТУ

ett avsnitt отрывок

däremot напротив, наоборот

en elev ученик

att flyga (4) летать

ett förhör опрос

intelligent смысловой; интеллигентный

att knacka (1) стучать

en mening предложение, фраза

otroligt невероятно

ett papper бумага

plötsligt внезапно

att skolka (1) прогуливать

en skrivning письменная проверочная работа

säkert наверняка

utländsk иностранный

ett ögonblick мгновение

Text 2. I skolan

Det är en lektion i svenska för utländska studenter. Läxan till idag är lång och svår, men eleverna är otroligt intelligenta; de kommer säkert att få höga betyg. **Man** läser texten och översätter den.

Därefter säger läraren:

— Vill ni slå igen böckerna ett ögonblick? Vi ska ta ett kort förhör på orden i läxan.

Han frågar den ena efter den andra.¹ De kan allt.

Plötsligt knackar det på dörren.² **Det är** Alfred som kommer för sent. Han kommer alltid, när förhöret är slut.

Nu skriver läraren på svarta tavlan alla de meningar som klassen skall ha i läxa till nästa dag. Snart är kritan slut. Elevernas pennor flyger över papperet.

Nästa vecka blir det skrivning på ett avsnitt av grammatiken. Alfred tänker skolka då. Han tycker inte om skrivningar. Hans kamrater däremot läser dag och natt för att bli riktigt duktiga i svenska.

(Efter Lerne Schwedisch)

Пояснения к тексту

1. Han frågar **den** ena efter **den** andra. Он спрашивает одного за другим. Неопределенное местоимение **en** один обычно употребляется в сочетании с местоимением **annan** другой. Обоим местоимениям обычно предшествует определенный препозитивный артикль, а они сами употребляются в определенной форме, т. е. имеют окончания **-a**.

2. Plötsligt knackar **det** på dörren. Внезапно в дверь постучали. Местоимение **det** в сочетании с глаголом образует безличный оборот. **Det** является формальным подлежащим в предложениях такого типа.

ЗАПОМНИТЕ УПОТРЕБЛЕНИЕ ПРЕДЛОГА PÅ

förhör **på** orden опрос слов

Det knackar **på** dörren. В дверь стучат.

Упражнение 22. Utbyt en futurumform mot en annan. (Замените одну форму будущего времени другой.)

1. Jag ska gå dit. 2. Ska du läsa texten? 3. De ska säkert få höga betyg. 4. Ska du fråga oss? 5. Ska vi ha skrivning på detta avsnitt? 6. Hon ska tvätta sig nu. 7. Jag ska äta först och sedan ska jag svara på era frågor.

Упражнение 23. Ge synonymer till följande ord och uttryck. (Дайте синонимы к следующим словам и выражениям.)

dag och natt, de kommer att få höga betyg, därefter, en mening, vi ska ha en skrivning, att skolka från lektionen, en intelligent flicka, att kunna något

* *Упражнение 24. Översätt till svenska med hjälp av adjektivet nästa. (Переведите на шведский язык, используя прилагательное nästa.)*

1. На следующей неделе будет письменная работа. 2. Он придет на следующий день. 3. Я выучу все к следующему уроку. 4. Следующий урок будет во вторник. 5. Не пропускайте следующий урок. 6. Я встречу тебя в следующую пятницу.

Упражнение 25. Ändra meningarna så att subjektet i varje mening markeras med enfatisk utbrytning. (Измените предложение, выделив эмфатически подлежащее.)

Exempel: Han kan denna text. Он знает этот текст.

Det är han som kan denna text. Именно он знает этот текст.

1. Alfred kommer för sent. 2. Studenterna ska få höga betyg. 3. Alfred tänker skolka då. 4. Någon knackar på dörren. 5. De här meningarna ska ni ha i läxa till nästa lektion.

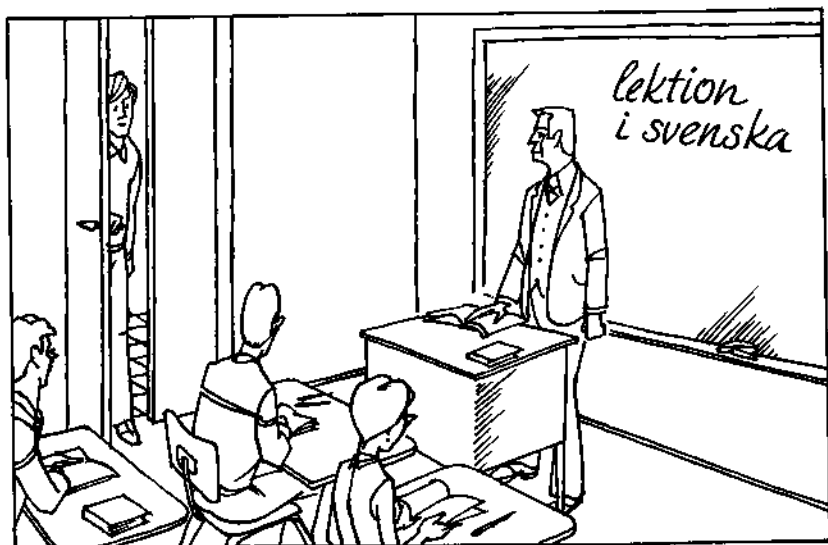
Упражнение 26. Översätt följande meningar till ryska. (Переведите следующие предложения на русский язык.)

1. Man ska skriva tydligt så att alla kan läsa det. 2. Man ska inte dricka här. 3. Man dricker mycket kaffe i Sverige. 4. Kan man sitta här? 5. Här kan man finna allt. 6. Vad ska man göra?

** Упражнение 27. Översätt följande meningar till svenska. (Переведите следующие предложения на шведский язык.)*

1. Здесь можно хорошо поест. 2. Здесь можно отдохнуть. 3. Если это съест, можно заболеть. 4. Здесь шьют хорошо. 5. Здесь любят цветы.

Упражнение 28. Titta på bilden uppmärksamt och beskriv den. (Посмотрите внимательно на рисунок и опишите его.)

SVENSK HUMOR

СЛОВА К ТЕКСТАМ

enligt согласно
ingenting ничего, ничто, никак
en magister преподаватель

en ordlista словарь
att stava (1) писать по буквам или читать по складам

Pappa

Det kom en ny flicka i klassen och läraren frågar henne vad hennes far heter:

- Pappa, var svaret.
- Ja, jag vet. Men vad kallar din mamma honom?
- Hon kallar honom ingenting.¹ Hon tycker om honom.

I skolan

Läraren: Hur stavar du till ordet "fotograf"?²

Anders: Fottograf.

Läraren: Det är fel. Enligt ordlistan ska man stava ordet med ett "t".

Anders: Ja, men magistern³ frågade, hur jag stavade det.⁴

Пояснения к текстам

1. Hon kallar honom ingenting. *Она его никак не называет.* Att kalla (1) *звать, называть, давать кличку, прозвище.*

2. Hur stavar du till ordet "fotograf"? *Как ты пишешь слово «фотграф»?* Man stavar ordet med ett "t". *Слово пишется с одним «т».*

3. magistern *обращение к учителю в шведской школе.* См. также примечание 4.

4. Men magistern frågade, hur jag stavade det. *Но ведь вы спросили, как я пишу его (слово).*

Раньше в шведском языке было принято обращение в 3-м лице по отношению к старшим по возрасту (например, обращение младших школьников к учителям). При этом использовалось либо собственное имя, либо должность (звание) собеседника. (Такое обращение использовалось как особо вежливая форма. В настоящее время при обращении все чаще употребляется местоимение du):

Vad tycker herr Ekman?

Как вы считаете, господин Экман?

Tillåter professorn, att jag lämnar rummet?

Профессор, вы разрешите мне выйти из комнаты?

Svara på följande frågor. (Ответьте на следующие вопросы.)

1. Varför kunde flickan inte svara på lärarens frågor? 2. Vad vet du om verbet "att heta" och verbet "att kalla"? 3. Kunde pojken stava? 4. Tror du att Anders är intelligent? 5. Förstår du svensk humor?

1. Устойчивые сочетания глаголов с наречиями-модификаторами. 2. Употребление наречий *också* и *heller*. 3. Употребление союзов *men* и *utan*. 4. Местоимения со словосочетанием *som helst*. 5. Форма супин. 6. Образование и употребление временных форм перфекта и плюсквамперфекта.

Устойчивые сочетания глаголов с наречиями-модификаторами

В словообразовании глаголов большую роль играют так называемые наречия-модификаторы или прилагольные наречия. Такие наречия обычно следуют за глаголом и, как правило, несут на себе ударение, например:

De hälsar ofta 'på varandra.

Они часто навещают друг друга.

Man tycker mycket 'om henne på arbetet.

Ее очень любят на работе.

У большинства глаголов наречия-модификаторы всегда отделены от глагола (в форме инфинитива, в претерите, в перфектных формах, в форме будущего времени), например: *slå igen* *закрывать*, *slog igen* *закрыл(а)*, *har (hade) slagit igen* *закрыл(а)*, *kommer att slå igen* *закроет*. И лишь в форме причастия II они пишутся слитно с формой причастия.¹

Многие глаголы образуют параллельные формы — глаголы, употребляемые с наречием-модификатором, и глаголы, у которых наречие-модификатор выступает как бы в качестве отделяемой приставки: *att känna igen* — *att igenkänna* *узнать, признать*, *att slita sönder* — *att sönderslita* *износить*.

В некоторых случаях подобный параллелизм связан со смысловым различием: *att avbryta (ett samtal)* *прервать (разговор)* — *att bryta av (en käpp)* *сломать (палку)*.

Наречия-модификаторы в шведском языке напоминают так называемые отделяемые приставки в немецком языке: *att komma in* — *hereinkommen* *войти*, *att avbryta* — *abbrechen* *прервать*.

Наречия-модификаторы схожи с аналогичными наречиями в английском языке *att sitta ner* — *to sit down* *садиться*, *att stiga upp* — *to stand up* *вставать, подниматься*.

Упражнение 1. Översätt följande meningar till ryska och säg vilka förändringar verbpartikeln inför i verbets betydelse. (Переведите следующие предложения на русский язык и укажите, какие изменения наречие-модификатор вносит в значение глагола.)

1. Flickan gick ut för att promenera lite med sin hund. 2. Den gamle

¹ См. урок 18.

mannen gick upp för trappan. 3. När pojken kom hem, gick han in i sitt rum. 4. Föräldrarna går ut med barnen. 5. De hälsar ofta på sina föräldrar. 6. Ni ska inte glömma bort den här dikten!

* *Упражнение 2. Sätt in partiklar som passar. (Вставьте соответствующее наречие-модификатор.)*

1. Vi ska skriva lite efter diktamen. Slå ... böckerna! 2. Läraren kommer ... i klassrummet. 3. Alla studenter tyckte mycket ... filmen. 4. Alla ska lämna ... sina skrivböcker i god tid. 5. Hon gick ... i rummet och satte sig på soffan. 6. Läs ... den här dikten! 7. Glöm inte ... att ta boken med dig nästa gång. 8. Var goda och skriv ... hemläxan till nästa gång!

* *Упражнение 3. Översätt till svenska. (Переведите на шведский язык.)*

1. Войди в комнату. 2. Сядь, пожалуйста. 3. Запиши это новое слово в тетрадь. 4. Закройте книги, мы будем писать письменную работу. 5. Подойди к доске и напиши это слово. 6. Выйди из комнаты.

Упражнение 4. Bilda meningar med följande uttryck. (Составьте предложения со следующими словосочетаниями.)

att slå igen, att gå upp, att gå ned (ner), att skicka in, att skicka ut

Употребление наречий också и heller

Наречие **också** *тоже, также* употребляется в утвердительных предложениях, например:

Han kom på lektionen och hon också var där.	Он пришел на урок, и она тоже была там.
Ska du också läsa den här boken?	Ты тоже будешь читать эту книгу?

В отрицательных предложениях вместо наречия **också** употребляется наречие **heller**, например:

Hon kom inte på lektionen och inte han heller .	Она не пришла на урок, и он тоже.
Flickan kunde inte svara på frågan och inte heller gossen kunde göra det.	Девочка не смогла ответить на этот вопрос, и мальчик тоже не смог (это сделать).

В немецком языке, как в утвердительных, так и в отрицательных предложениях употребляется auch.

В английском языке в утвердительных предложениях употребляется too, в отрицательных either, neither, сравните примеры:

Шведский язык	Немецкий язык	Английский язык	Русский язык
Han är också här i dag. Hon kom inte på lektionen och inte han heller. Min far är på kontoret och min mor är inte heller hemma.	Er ist heute auch hier. Sie ist nicht zur Lektion gekommen, und auch er nicht. Mein Vater ist im Büro, und meine Mutter ist auch nicht zu Hause.	He is here today too. She didn't come to the lesson and neither did he. My father is at the office and my mother is not at home either.	Он тоже здесь сегодня. Она не пришла на урок, и он тоже (не пришел). Мой отец на работе (в конторе), и матери тоже нет дома.

Упражнение 5. Sätt in adverbena också eller heller. (Вставьте наречие också или heller.)

1. Han kan svara på en svår fråga och hon kan ... göra det. 2. Vera var sjuk och Karl var ... sjuk. 3. Viktor lämnade inte in sitt arbete i går och Sven inte ... 4. Nästa vecka reser jag till Leningrad och det gör min son ... 5. Han visste ingenting och inte ... hon.

** Упражнение 6. Översätt till svenska. (Переведите на шведский язык.)*

1. Он не знал ответа на этот вопрос, и я тоже не знал. 2. Как ты себя чувствуешь?—Спасибо, хорошо. А ты?—Я тоже хорошо. 3. Свен отсутствовал сегодня, и Виктор тоже. 4. Ты тоже должен прийти в институт в пять часов?

Употребление союзов **men** и **utan**

Men — противительный союз.

Han steg upp klockan sju **men** kom ändå för sent. Он встал в семь часов, но все же опоздал.

Utan также противительный союз, но при употреблении **utan** необходимо наличие отрицания в первой части предложения и четкое противопоставление во второй части тому, что утверждается в первой части. При этом подлежащее в обеих частях предложения одно и то же. Например:

Lars dricker aldrig te **utan** bara kaffe. Ларс никогда не пьет чай, а только кофе.

Utan, кроме союзной функции, выполняет в шведском языке также предложную функцию, например:

Han kom in **utan** att säga "god-dag". Он вошел, не поздоровавшись.

	Шведский язык	Немецкий язык	Английский язык	Русский язык
Союзная функция	Han gav mig boken men sade att jag skulle lämna tillbaka den om ett par dagar. Det var inte Karl utan Vera som ringde.	Er gab mir das Buch, aber sagte, daß ich es nach ein paar Tage zurück-bringen soll. Das klingelte nicht Karl, sondern Vera.	He gave me the book, but said that I should give it back in a few days. It was not Karl, but Vera, who rang up.	Он дал мне книгу, но сказал, что я должен вернуть ее через несколько дней. Не Карл, а Вера позвонила.
Предложная функция	Han gick utan att säga "adjö".	Er ging, ohne auf Wiedersehen zu sagen.	He went without saying "good-bye".	Он ушел не попрощавшись.

Упражнение 7. Sätt in men eller utan. (Вместо точек вставьте *men* или *utan*.)

1. Jag kan komma ... jag ska inte hjälpa dig. 2. Han lärde dikten utantill ... hann inte skriva övningar. 3. Pojken ville inte fortsätta läsa ... slog igen boken och gick ut. 4. Jag glömde ta boken med mig ... jag tog mina skrivböcker. 5. Han kom in ... att säga "hej" till oss.

*** Упражнение 8. Översätt till svenska.** (Переведите на шведский язык.)

1. Он ничего не сказал, а просто протянул мне книгу. 2. Я читал эту книгу на прошлой неделе. 3. Он вышел, не ответив на наш вопрос. 4. Мы не можем уйти, не поговорив с ним. 5. Я должен сказать ему это, но его нет (здесь). 6. Она не посмотрела на нас, а продолжала шить.

Местоимения со словосочетанием *som helst*

Местоимения *vem som helst* *кто угодно* и *vad som helst* *что угодно* являются неизменяемыми. Они могут употребляться в предложении в функции подлежащего или дополнения.

Функция подлежащего, например:

Kan någon översätta den här texten?—Javisst, det kan **vem som helst** göra!

Может кто-нибудь перевести этот текст?—Да, конечно. Любой может. (Кто угодно.)

Функция дополнения, например:

Han kan göra **vad som helst** för sin fru.

Он может все, что угодно, делать для (ради) своей жены.

Местоимение *vilken som helst* имеет форму среднего рода *vilket som helst* и форму множественного числа *vilka som helst*. Существительное, определяемое местоимением *vilken (vilket, vilka) som helst*, ставится между *vilken (vilket, vilka)* и словосочетанием *som helst*. Сочетание *vilken (vilket, vilka) som helst* выполняет функцию определения, например:

Та *vilken text som helst*!

Возьми любой текст!

Помимо перечисленных выше местоимений возможны сочетания вопросительных местоименных наречий с *som helst*, например: *när som helst* когда угодно, *hur som helst* как угодно, *var som helst* где угодно, *vart som helst* куда угодно. Эти сочетания выполняют функцию обстоятельства, например:

Jag kan gå vart som helst med dig.

Я могу пойти с тобой куда угодно.

Du kan ringa mig när som helst.

Ты можешь позвонить мне в любое время (когда угодно).

* Упражнение 9. Översätt till svenska. (Переведите на шведский язык.)

1. Кто угодно может ответить на этот вопрос. 2. Он может сказать что угодно. 3. Вы можете подойти к любому (к кому угодно) и спросить, где находится эта улица. 4. Где мы встретимся? — Где угодно. 5. Приходи когда угодно (в любое время). Я буду дома. 6. Сделай это любым способом (как хочешь). 7. Я могу пойти куда угодно. 8. Я могу прийти к вам в любой день.

СЛОВА К ТЕКСТУ

alls совсем, вовсе
ett bröst грудь
att bulta (1) колотить, колотиться
farligt опасно
frisk бодрый, свежий, довольный
en fröken зд.: учительница
glad радостный
att hissa (1) поднимать (флаг)
ett hjärta сердце
innan прежде чем (союз)

att vara noga med тщательно следить (за чем-л.)
en plats место
roligt весело, интересно
en sak вещь
en skolgård школьный двор
ett sommarminne летнее впечатление
att sätta (2) sig садиться
en timme час, зд.: урок
ett äventyr приключение

Text 1. Skolan börjar

Så började skolan.

Hans och Lisa steg upp tidigt för att hinna i god tid till skolan. De ville titta på sina kamrater, och de hade så mycket nytt att berätta för dem, innan skolan började¹.

Man hissade flaggan på skolgården², och flera av kamraterna³ var redan där. Alla såg de så friska och glada ut⁴, och alla hade så mycket roligt att berätta om sina äventyr under sommaren.

Nu skulle de ju gå i andra klassen.⁵ De visste, att deras lärarinna var snäll och att det inte var farligt alls att gå i skolan utan bara roligt. Hjärtat bultade inte heller så hårt i bröstet nu som förra året⁶ då de för första gången⁵ kom till skolan.

Snart kom fröken och hon såg också frisk och glad ut. Skolklockan ringde och barnen gick in i klassrummet. Fröken hälsade på dem allesammans⁷, och så satte de sig på sina gamla platser.

De ordnade sina böcker.⁸ Fröken var så noga med, att alla alltid hade god ordning i sina bänkfack⁹ och inte kastade ner sina saker hur som helst.

Andra timmen sa fröken, att barnen skulle berätta om sina sommarminnen. Flera av dem var på landet¹⁰ under sommaren, och de hade så mycket att berätta.

(Ur Vill du läsa?)

Пояснения к тексту

1. *innan* skolan började *пока не начались занятия в школе*. В отличие от соответствующей конструкции в русском языке *innan* не требует после себя отрицания.

2. Man hissade flaggan på skolgården ... *В школьном дворе был поднят флаг...* По шведскому обычаю, в школьном дворе в начале учебного года поднимается флаг.

3. Flera av kamraterna *многие из товарищей*. В конструкциях «часть от целого» — «целое» обычно употребляется с определенным постпозитивным артиклем: *en av flickorna* одна из девушек, *ett av husen* один из домов.

4. ... såg de så friska och glada ut ... *они выглядели бодрыми и радостными...* Определение стоит между глаголом *att se* и наречием-модификатором *ut* и согласуется с подлежащим в роде и числе: *Huset såg mörkt ut*. Дом казался мрачным. *De såg sjuka ut*. Они выглядели больными.

5. Nu skulle de ju gå i andra klassen. *Теперь они будут учиться во втором классе*. Ср. также *för första gången* впервые, в первый раз. В подобных устойчивых сочетаниях отсутствует определенный препозитивный артикль.

6. *förra året* в прошлом году. В словосочетаниях с прилагательным *första* существительное всегда имеет определенный постпозитивный артикль, определенный препозитивный артикль отсутствует.

7. Fröken hälsade på dem allesammans... *Учительница поздоровалась со всеми...* При описании шведской школы и при обращении к учительнице используется слово *fröken барышня* (ср. с обращением к учителю в школе, см. 11 урок).

8. De ordnade sina böcker. *Они привели в порядок свои книги*. Глагол *ordna* (1) означает *приводить в порядок, устраивать, налаживать*. Jag ska ordna allt. Я все улажу. Att göra något i ordning привести что-либо в порядок.

9. ett bänkfack *парта, отдельный столик с ящичком для книг.*

10. att vara (bo) på landet *быть за городом (жить за городом, в сельской местности).*

ЗАПОМНИТЕ УПОТРЕБЛЕНИЕ ПРЕДЛОГОВ PÅ, FÖR, OM

att titta **på** någon

посмотреть, взглянуть на кого-л.

att berätta **för** någon

рассказать кому-л.

att berätta **om** något

рассказать о чем-л.

Упражнение 10. Skriv preteritum på följande verb. (Напишите форму прошедшего времени следующих глаголов.)

att stiga upp, att hinna, att vilja, att titta, att ha, att berätta, att hissa, att komma, att se, att gå, att veta, att vara, att sätta sig, att göra, att få, att börja

Упражнение 11. Sätt in verben i den nödvändiga tidsformen. (Вставьте глаголы, данные в скобках, в соответствующем времени.)

Förra veckan ... (att vara) jag ute på landet. Det ... (att vara) en vacker dag. Jag ... (att stiga) upp tidigt på morgonen, ... (att tvätta sig), ... (att äta) frukost, ... (att dricka) ett glas mjölk och ... (att gå) sedan ut för att promenera. Klockan två ... (att komma) jag hem och ... (att börja) laga lunch. Efter lunchen ... (att vila) jag lite.

Упражнение 12. Sätt in adverbena också eller heller. (Вставьте наречие också или heller.)

1. Går du ... med oss på teatern? 2. Hon kunde inte ... svara på min fråga. 3. När flickan lämnade in sitt arbete och läraren såg igenom det var det klart att han inte var belåten. Flickan skolkade ofta från lektioner, inte ... besökte hon föreläsningar. 4. Vill ni inte ha en kopp kaffe? — Nej, tack, jag dricker aldrig mer än en kopp. Inte ni ...? — Jo tack. Jag ska gärna dricka en kopp kaffe till.

Упражнение 13. Sätt in konjunktionerna men eller utan. (Вставьте союз men или utan.)

1. De ville inte stiga upp när mor ville väcka dem ... fortsatte att ligga. 2. Klockan var bara halv nio på kvällen ... hon satt och läste på sina hemläxor. 3. Det är inte alls farligt ... bara roligt att för första gången gå till skolan. 4. Du ska inte gå hem efter lektionerna ... stanna här och läsa på dina hemläxor.

** Упражнение 14. Sätt in prepositioner. (Вставьте предлоги.)*

1. Han tittade ... den här tavlan utan att säga något. Sedan berättade min vän ... mig att han stod så en timme. 2. Jag vill gärna berätta ... dig ... min resa ... Jalta. 3. Flickan hälsade ... mig men stannade inte utan gick vidare. 4. Flera ... Lisas kamrater var ... landet ... sommaren. 5. Jag har så mycket att berätta ... dig ... mina sommaräventyr. 6. Om du kommer ... god tid, kan vi prata. 7. Gör rummet ... ordning. Viktor sa att han skulle hälsa ... oss. 8. Jag läser den här boken ... första gången.

** Упражнение 15. Översätt till svenska. (Переведите на шведский язык.)*

1. Он не только перестал (кончил) с нами разговаривать, но и попросил всех выйти из комнаты. 2. Он пришел заблаговременно, но не успел написать этот текст. 3. Петр на даче, и Свен тоже там. 4. Я встретил его вчера в читальном зале. Он был там вместе со своей женой. Он плохо выглядел, и она тоже. 5. Петр не мог ответить на мой вопрос. И Свен тоже не смог ответить. 6. Он ушел, не поблагодарив за книгу. 7. Не Карл, а Вера рассказала мне об этом. 8. Он не поздоровался и не посмотрел на меня, когда вошел в комнату.

Форма супин

Глагольная форма **супин** специфична для шведского языка. Она служит для образования перфектных форм (перфект, плюсквамперфект) глагола, а также для образования инфинитива II (перфектного инфинитива). Супин входит в число основных форм глагола. Поскольку в английском и немецком языках формы перфекта и плюсквамперфекта образуются с помощью причастия II, то форму супин можно по функции сравнить с причастной формой в немецком и английском языках. Супин образуется от основы глагола при помощи следующих суффиксов:

1-е спряжение **-at**: att fråga — frågade — frågat

2-е спряжение **-t**: att ställa — ställde — ställt, att köpa — köpte — köpt

3-е спряжение **-tt**: att bo — bodde — bott

4-е спряжение **-it**: att komma — kom — kommit

-tt: att se — såg — sett, att få — fick — fått

Запомните! 1. Супин всегда кончается на **-t** (у односложных глаголов на **-tt**): bott, sytt, gått, sett, fått.

2. Супин — неизменяемая глагольная форма.

Образование и употребление форм перфекта и плюсквамперфекта

Перфект образуется с помощью вспомогательного глагола **att ha** в форме настоящего времени **har**, а плюсквамперфект — при помощи глагола **att ha** в форме претерита **hade** и супина смыслового глагола, например:

Han **har läst** svenska.
Flickan **hade skrivit** brevet.

Он учил шведский язык.
Девочка написала письмо.

Форма перфект употребляется в шведском языке, когда речь идет о прошедшем действии. Форма перфект подчеркивает не

время совершения действия в прошлом, а сам факт совершения действия. Перфект выступает как форма прошедшего времени, соотносящаяся непосредственно с моментом речи, например:

Vem har talat om det för dig?

Кто рассказал тебе об этом?

Когда же все внимание концентрируется на смене событий в прошлом, употребляется претерит:

Han kom in i rummet, öppnade fönstret, drog upp rullgardinerna och tittade ut i köket för att se om någon var hemma.

Он вошел в комнату, открыл окно, поднял шторы и заглянул в кухню, чтобы посмотреть, есть ли кто-нибудь дома.

Употребление перфекта в шведском языке можно сопоставить с употреблением аналогичной формы в английском языке. Что касается немецкого языка, то здесь наблюдается различие. Форма претерит в шведском языке более распространена и употребляется и в тех случаях, когда действие относится к определенному моменту в прошлом, так же как это имеет место в английском языке. В немецком же языке в этих случаях чаще употребляется перфект.

Шведский язык	Немецкий язык	Английский язык	Русский язык
Vad gjorde du i går? Jag läste en intressant bok.	Was hast du gestern gemacht? Ich habe ein interessantes Buch gelesen.	What did you do yesterday? I read an interesting book.	Что ты делал вчера? Я читал интересную книгу.

Таким образом, формы перфекта и претерита одинаковы в смысле предшествования моменту речи, но форма претерит обладает большей констатирующей силой. Употребление формы перфект характерно для диалога, для газетного стиля, где роль момента речи очень велика, например:

Vi har sett två mellanskolor i Moskva ..., vi har sett opera, balett och filmer.

Мы посетили две средние школы в Москве... Мы побывали в опере, на балете, посмотрели фильмы.

Форма плюсквамперфект употребляется для обозначения действия, предшествовавшего определенному моменту в прошлом, например:

Han hade redan ätit middag när jag kom hem.

Он уже пообедал, когда я пришел домой.

В современном шведском письменном языке существует тенденция опускать вспомогательный глагол **har**, **hade** в прида-

точных предложениях, содержащих формы перфект или плюсквамперфект, например:

Titta, vilken vacker väska jag köpt mig! Посмотри, какую красивую сумку я себе купила!

*Упражнение 16. Översätt till svenska. (Переведите на шведский язык.)

1. Вчера мы читали текст о Стокгольме. Студенты рассказали все, что они знали. Виктор, который в прошлом году был в Стокгольме, отвечал на вопросы. Потом мы все вместе пошли в кино и посмотрели фильм о Швеции. 2. Вы были в Киеве? Это очень красивый город. 3. Он уже рассказал нам эту новость. Мы уже знаем об этом. 4. На прошлой неделе Вера приезжала к нам и рассказала, что она была очень тяжело больна. 5. Я ничего об этом не слышал. Кто рассказал вам это?

СЛОВА К ТЕКСТУ

att avlägga (2) сдавать (экзамен)
att bada (1) купаться
att klara (1) выдерживать (экзамен)
att koppla (1) av sig отключиться, отдохнуть
ett läsår учебный год
nästan почти
att plocka (1) собирать
ett semesterhem дом отдыха
en skida лыжа; åka skidor ходить на лыжах

en skog лес
solbränd загорелый
en sommarstuga летний домик, дача
en svamp гриб
en termin семестр
att tillbringa (1) проводить (время)
utom кроме (предлог)
att vara (1) длиться
ett väder погода

Text 2. Vårt läsår

Vårt läsår består av två terminer: en hösttermin och en vårtermin. Höstterminen börjar den första september. Då kommer vi alla efter våra sommarlov som vi tillbringat i olika delar av vårt land. Vi har blivit solbrända och glada och vi träffar gärna våra vänner.

Under höstterminen har vi lektioner, seminarier och föreläsningar sex dagar i veckan: alla dagar utom söndag. På söndagen vilar vi ut ordentligt och kopplar av oss efter en svår arbetsvecka.

Vi har tentamina och examina¹ två gånger om året. Då avlägger vi examina i nästan alla ämnen som vi läst under läsåret. Det tar oss tre eller fyra veckor. Vanligen klarar vi examina med höga betyg.

På vintern, sedan vi har klarat alla examina, har vi vinterlov². Då åker vi ut till olika semesterhem, där vi kan åka skidor, göra långa promenader, titta på filmer, dansa och ha det roligt.

Vårterminen börjar den sjunde februari och vi läser fram till juni. Då avlägger vi examina och tentamina igen och har våra sommarlov som varar i nästan två månader.

Vad mig beträffar³ tycker jag om att tillbringa mina lov på landet. Om det är vackert väder, tycker jag om att gå ut i skogen och plocka svamp, bada i floden som inte ligger långt från vår sommarstuga, gå på bio eller stanna hemma och läsa någon bok.

1. tentamina och examina *зачеты и экзамены*. Единственное число en tentamen *зачет*, en examen *экзамен*. Эти слова имеют специфические формы множественного числа. Они не прибавляют определенного постпозитивного артикля ни в единственном, ни во множественном числе.

2. ett lov *каникулы* (обычно студенческие и школьные каникулы), подразделяются на ett vinterlov *зимние каникулы* и ett sommarlov *летние каникулы*; en semester *отпуск* (для рабочих и служащих).

3. Vad mig beträffar ... *Что касается меня...* Обратите внимание, что vad и beträffar образуют рамочную конструкцию, в которую включается лицо (предмет), о котором идет речь.

Запомните следующее стихотворение.

Januari börjar året,
februari kommer näst,
mars, april har knopp i håret *,
maj och juni blommar mest.

Juli, augusti och september,
ljust och härligt (приятно) är det
då,
men oktober och november
och december, de är grå (серый)

Упражнение 17. Negera följande meningar. (Поставьте предложения в отрицательной форме.)

1. Vi har en föreläsning i dag. 2. Det finns några studenter i rummet. 3. Han kopplar av efter en svår arbetsvecka. 4. Han har klarat alla examina på en vecka. 5. Har du vinterlov i januari? 6. Jag har plockat mycket svamp i skogen i år.

Упражнение 18. Ställ frågor på grundval av följande svar. (Поставьте вопросы к нижеприведенным ответам.)

1. Nej, läsåret börjar den första september. 2. Nej, jag går nu i andra klassen. 3. Jo, jag har klarat examina med goda betyg. 4. Vad mig beträffar tycker jag om att stanna hemma och läsa. 5. Jo, jag badar varje dag. 6. Nej, det var mycket varmt igår. 7. Vår sommarstuga ligger inte långt från Moskva.

Упражнение 19. Skriv svar på följande frågor och använd de datum som står inom parentes. (Напишите ответы на вопросы, используя числа, стоящие в скобках.)

1. När börjar läsåret vid högskolan? (1 september). 2. När slutar dina lektioner i svenska? (25 maj). 3. När börjar du avlägga examina? (börjar den 1 juni och slutar 24-25 juni). 4. När har du vinterlov? (börjar 25 januari, slutar 6 februari). 5. När har du sommarlov? (börjar 26 juni, slutar 30 augusti). 6. När fyller du år? 7. När fyller dina föräldrar år?

* har knopp i håret *распускаются почки*.

Упражнение 20. Skriv ett brev till din vän (en sida i skrivboken). Börja brevet med orden: Käre (om det är en man) eller Kära (om det är en flicka). (Напишите письмо своему другу (одна страница в тетради). Начните письмо словами: «Дорогой» (если речь идет о мужчине) или «Дорогая» (если речь идет о девушке).)

1. Beskriv dina examina vid högskolan. Fråga honom (henne), när han (hon) har sina lov och be honom (henne) komma på besök till dig för att tillbringa loven tillsammans. Beskriv livet på landet. 2. Du fick ett brev från din vän igår. Han skriver att du kan komma på besök till honom. Skriv till honom och säg att du är mycket upptagen, eftersom du har examina. Men när du har klarat dem kommer du gärna på besök till honom. Tacka honom för brevet. 3. Skriv till din vän att du träffat en söt flicka. Ni tyckte mycket om varandra. Ni vill gifta er när du har klarat dina examina. Du är så glad.

SVENSK HUMOR

СЛОВА К ТЕКСТАМ

att besluta (4) beslöt, beslutit решать
bullersam шумный, шумливый
förskräcklig ужасный
lära (2) sig учиться

någoting что-нибудь
ett oväsen шум
tyst тихий, молчаливый
vov! гав!

Främmande språk

Den lilla hunden var så intelligent att fröken Månsson som hade den, beslöt att skicka hunden till hundskolan. Då hunden kom hem efter första skoldagen, frågade hon:

- Na, Pompe, har du lärt dig något i skolan?
- Vov!
- Har du lärt dig att läsa och skriva?
- Vov!
- Kan du något främmande språk också?
- Mjau.

På lektionen

Barnen i skolklassen var en dag mycket bullersamma och läraren sade:
— Vad är det här för ett förskräckligt oväsen? Klassen här bredvid sitter så tyst där.

- En av pojkarna svarade:
- De har kanske en fråga.

Svara på följande frågor. (Ответьте на следующие вопросы.)

1. Kunde den lilla hunden något främmande språk? 2. Vilket språk kunde den lilla hunden? 3. Vad hette fröken som hade den lilla hunden? 4. Varför var barnen i skolklassen mycket bullersamma? 5. Varför satt barnen i skolklassen bredvid så tysta?

СПИСОК ГРАММАТИЧЕСКИХ ТЕРМИНОВ

По мере усложнения материала задания к упражнениям, начиная с 13-го урока, даются только на шведском языке. Во избежание ошибок необходимо заучить грамматические термины.

substantiv -et существительное
genus (-i) род
en-substantiv существительное общего рода
ett-substantiv существительное среднего рода
singularis единственное число
pluralis множественное число
en obestämd artikel неопределенный артикль
en bestämd artikel определенный артикль
en fristående bestämd artikel свободно стоящий определенный артикль
genitiv -en родительный падеж
adjektiv -et прилагательное
obestämd form singularis (pluralis) неопределенная форма единственного числа (множественного числа)
bestämd form singularis (pluralis) определенная форма единственного числа (множественного числа)
adjektivets komparation степени сравнения прилагательного
komparationsformer формы степеней сравнения
positiv положительная степень
komparativ сравнительная степень
superlativ превосходная степень
räkneord -et числительное
grundtal -et количественное числительное
ordningstal -et порядковое числительное
pronomen -et, (pronomena) местоимение
personliga pronomena личные местоимения
possessiva (relativa, interrogativa) pronomena притяжательные (относительные, во-

просительные) местоимения
demonstrativa (determinativa, indefinita, reflexiva) pronomena указательные (детерминативные, неопределенные, возвратные) местоимения
verb -et глагол
verbets tema основные формы глагола
infinitiv -en инфинитив
verbets tidsformer временные формы глагола
presens настоящее время
preteritum прошедшее время
perfekt перфект
pluskvamperfekt плюсквамперфект
futurum -et будущее время
tempusharmoni -n согласование времен
konjugation -en спряжение
presens particip причастие настоящего времени
perfekt particip причастие прошедшего времени
passiv страдательный залог
konjunktiv -en сослагательное наклонение
modala verb модальные глаголы
adverb -et наречие
preposition -en предлог
konjunktion -en союз
ordföljd -en порядок слов
rak ordföljd прямой порядок слов
omvänd ordföljd обратный порядок слов
en mening (en sats) предложение
en huvudsats главное предложение
en bisats придаточное предложение
en utropssats восклицательное предложение

УРОК 13

1. Определение рода существительных по словообразовательным признакам.
 2. Образование множественного числа существительных среднего рода. 3. Образование множественного числа существительных общего рода, оканчивающихся на суффикс -are. 4. Употребление глагола *att bruka*.

Определение рода существительных по словообразовательным признакам

Ранее мы говорили о возможности определения рода по значению существительного.¹ Род существительных можно определить также по их суффиксам. Так, к общему роду относятся:

¹ См. урок 7.

а) существительные с суффиксами: **-nad, -dom, -ing, -ling, -het, -else, -skap, -när, -are, -ska, -inna**, например: en byggnad *здание*, en sjukdom *болезнь*, en regering *правительство*, en yngling *юноша*, en frihet *свобода*, en berättelse *рассказ*, en vänskap *дружба*, en resenär *путешественник*, en lärare *учитель*, en studentska *студентка*, en målarinna *художница*;

б) существительные иностранного происхождения, образованные с помощью суффиксов: **-tion, -ism, -ist, -ent, -ant, -nom, -or, -ur, -ik**, например: en lektion *урок*, (en) kommunism *коммунизм*, en kommunist *коммунист*, en student *студент*, en laborant *лаборант*, en agronom *агроном*, en doktor *доктор*, en litteratur *литература*, en politik *политика*.

К среднему роду относятся:

а) существительные с суффиксами: **-eri, -ium/-eum**, ряд существительных с суффиксом **-skap**, например: ett tryckeri *типография*, ett auditorium *аудитория*, ett museum *музей*, ett landskap *ландшафт*;

б) существительные, образованные от глагольной основы с помощью суффиксов **-ande, -ende**, например: ett utseende *внешность*, ett öppnande *открытие*.

Ряд существительных могут быть общего и среднего рода, например: (en, ett) finger *палец*, (en, ett) paraply *зонтик* и др.

Образование множественного числа существительных среднего рода

Большинство существительных среднего рода, оканчивающихся на гласную, получают во множественном числе суффикс **-n**, например: ett arbete *работа*—arbeten *работы*, ett äpple *яблоко*—äpplen *яблоки*, ett hjärta *сердце*—hjärtan *сердца*.

В определенной форме множественного числа эти существительные имеют форму: arbetena, äpplena, hjärtana.

Запомните формы двух существительных, имеющих отличные от остальных существительных этой группы формы: ett öga *глаз*—ögat, ögon, ögonen *глаза*, ett öra *ухо*—örat, öron, öronen *уши*.

Большинство существительных среднего рода, оканчивающихся на согласную, не меняют во множественном числе свою форму, например: ett bord *стол*—bord *стола*, ett institut *институт*—institut *институты*, ett fönster *окно*—fönster *окна*, ett betyg *оценка*—betyg *оценки*.

В определенной форме множественного числа эти существительные имеют определенный постпозитивный артикль **-en**: например: borden, fönstren, instituten, betygen.

Образование множественного числа существительных общего рода, оканчивающихся на суффикс **-are**

Существительные общего рода, оканчивающиеся на суффикс **-are**, не изменяют во множественном числе свою форму, например:

en lärare *учитель* — lärare *учителя*, en arbetare *рабочий* — arbetare *рабочие*.

В определенной форме множественного числа эти существительные имеют определенный постпозитивный артикль **-na**, например: lärare — lärarna, arbetare — arbetarna. При прибавлении определенного постпозитивного артикля во множественном числе эти существительные теряют безударное **-e**, например: lärare — lärarna.

Övning 1. Skriv följande substantiv i pluralis (obestämd och bestämd form).

Exempel: ett år — år, åren, en lärare — lärare, lärarna

ett betyg, ett arbete, ett ord, ett brev, ett hus, ett fel, ett piano, ett äpple, ett barn, en läkare, en sångare, en arbetare, en läsare

Употребление глагола att bruka

Сочетание глагола **att bruka** с инфинитивом смыслового глагола обозначает регулярно повторяющееся действие. Перед инфинитивом глагола, стоящего после глагола **att bruka**, отсутствует частица **att**.

Глагол **att bruka** в сочетании с инфинитивом смыслового глагола переводится на русский язык при помощи слов *обычно, постоянно, иметь обыкновение* и др.

Han brukar komma hem sent på kvällen.	Он обычно приходит домой поздно вечером.
Vår familj brukade resa ut på landet varje sommar.	Наша семья имела обыкновение выезжать на дачу каждое лето.

В английском языке похожие значения часто передаются лексически с помощью наречий **usually, regularly, generally**, в прошедшем времени часто употребляется сочетание **used to**, например:

Han brukar komma hit.	He usually comes here.
Som han brukade säga ...	As he used to say ...

Övning 2. Översätt följande meningar till ryska.

1. Förra året brukade vi ofta besöka det här museet. 2. På söndagarna brukar han gå till biblioteket för att läsa nya engelska tidningar. 3. När jag var på landet förra sommaren hade jag roligt där. Jag brukade promenera tillsammans med mina kamrater. 4. Jag brukar köpa alla varor här.

** Övning 3. Översätt följande meningar till svenska med hjälp av verbet bruka.*

1. Он обычно приходит домой около семи часов вечера. 2. Мы часто говорили об этом. 3. Он имеет обыкновение задавать этот вопрос. 4. Чем вы обычно занимаетесь летом? 5. Вы бывали в этом музее? 6. По вечерам мы бывало сидели дома и читали какую-нибудь книгу.

aldrig никогда	kläder одежда
beredd наготове; stå beredd стоять наготове	en knapp пуговица
en bit кусоч	en kniv нож
att beställa (2) заказывать	en maträtt блюдо
att betala (1) оплачивать	(en) mjölk молоко
en bit кусоч	en restaurang ресторан
blank блестящий	att servera (1) обслуживать, подавать
en bricka поднос	en servett салфетка
(ett) bröd хлеб	sist последний
en disk прилавок	en självservering кафетерий, столовая самообслуживания
dyrt дорого, дорогостоящее	en sked ложка
därför потому	till slut наконец
fin хороший, изящный	(ett) smör масло
att flytta (1) sig продвигаться, передвигаться	snett наискось
framåt вперед	ett ställe место; i stället вместо
fransk французский; på franska по-французски	till och med (tom) даже
förut прежде	att uträtta (1) выполнять
en gaffel вилка	en vaktmästare швейцар
hel весь, целый	väldig огромный
en kassa касса	att välja (2) выбирать

Text 1. I självserveringen

— Så synd att vi inte är hemma, sa Ulla, när de var ute på gatan igen ¹. Jag har blivit så hungrig!

— Jag tänkte att vi skulle äta på en restaurang där borta, sa moster ². Det är en hel del till ³ vi måste uträtta, innan vi kan åka hem.

De gick nerför gatan ⁴ en bit och kom till slut till en restaurang som Lasse hade sett förut.

— Här är visst alla bord upptagna, sa moster, när de kom till ett rum, där en vaktmästare med blanka knappar stod beredd att ta emot deras kläder. Vi ska gå och äta på självserveringen nere på Storgatan i stället.

På vägen dit gick de förbi ett par andra restauranger.

— Å, vad det doftar gott! sa Lasse, när de gick förbi den sista.

Barnen hade aldrig förut ätit på en självservering och därför kände de sig en smula bortkomna ⁵. Moster, Ulla och Lasse tog var sin bricka, servett, kniv, sked och gaffel och flyttade sig framåt längs en disk. Innanför disken ⁶ stod servitriser ⁷. En av dem lämnade ut bröd och smör, en annan serverade mjölk, en tredje lämnade ut varmrätter, som mostern hade beställt. Vid kassan betalade mostern den mat, som de fått på brickorna. Först därefter kunde de sätta sig vid ett bord och börja äta.

— Det här gick smidigt ⁸, tyckte Lasse. Det är nog en väldigt fin restaurang.

— Å nej, svarade moster, särskilt ⁹ fin är den inte. Men snett över gatan finns det en mycket fin restaurang. Där väljer man maträtter efter en särskild matsedel, och matens namn brukar till och med stå på franska ¹⁰.

Men det kan bli dyrt att äta där. När man betalar, ska man också ge drickspengar¹¹.

— Så bra maten smakar¹², när man äter borta, tyckte Ulla.

(Efter Orienteringen i hembygden.)

Анмärkningar på texten

1. ... de var ute på gatan igen. ... *они снова были на улице.*

В шведском языке различаются обстоятельство, сочетающиеся с глаголами состояния, и обстоятельство, сочетающиеся с глаголами движения. Первые отвечают на вопрос *где?*, вторые — на вопрос *куда?*, например:

	<i>Где?</i>		<i>Куда?</i>
ute	снаружи, вне дома	ut	вон, из, наружу
inne	внутри	in	внутрь
hemma	дома	hem	домой
framme	впереди	fram	вперед
ner	вниз	ner	вниз
borta	далеко вдали	bort	прочь, вдаль

2. en moster *тетя* (по матери); en faster *тетя* (по отцу); en tant *тетя* (без различия родственной линии). Часто употребляется детьми при обращении к женщине. Иногда употребляется уничижительно в разговоре о пожилой, немодно одетой женщине с устаревшими взглядами: den där gamla tanten *та старуха, та пожилая женщина*.

В шведском языке строго различается родство по материнской и отцовской линиям:

	<i>По материнской линии</i>	<i>По отцовской линии</i>
дядя	en morbror	en farbror
бабушка	en mormor	en farmor
дедушка	en morfar	en farfar

Как видно из примеров, первый компонент сложного слова указывает, по какой линии ведется родство.

3. Det är en hel del till... *Еще много всего, много разных дел...*

4. De gick nerför gatan ... *Они пошли (вниз) по улице...* nerför gatan *вниз по улице* (nerför указывает направление вниз), uppför gatan *вверх по улице* (uppför указывает направление вверх).

5. ... därför kände de sig en smula bortkomna. ... *поэтому они чувствовали себя немного растерянными.* Прилагательное, употребляющееся вместе с словосочетанием *känna sig* *чувствовать себя*, согласуется с подлежащим в роде и числе: Flickan kände sig lycklig. *Девушка чувствовала себя счастливой.* Barnen kände sig bortkomna. *Дети чувствовали себя растерянными.*

6. Innanför disken *за прилавком* (с внутренней стороны).

7. en servitris *официантка*. Обратите внимание, что в шведском языке слово *официант* образуется, в отличие от русского языка, от иного корня, чем слово *официантка*: en kypare *официант*.

8. Det här gick smidigt ... *зд.: Это было (прошло) как по маслу ...*

9. särskild прилагательное *особый, отдельный*; en särskild matsedel (*особое*) *специальное меню*. Särskilt наречие со значением: а) *особенно, отдельно*, б) *специально*. Пример из текста: Särskilt fin är den (restaurangen) inte! Он (*ресторан*) не особенно хорош! Наречие särskilt выступает в функции определения к прилагательному.

10. ... matens namn brukar till och med stå på franska. Названия блюд часто даже бывают написаны по-французски. Запомните сокращение till och med (tom) соответствующее даже в русском языке.

11. ge drickspengar (сокращенно dricks) *давать чаевые*.

12. Så bra maten smakar ... *Как вкусно бывает еда...* att smaka (1) *быть вкусным*. Сравните далее: Det smakar bra, gott (dåligt). *Это вкусно (невкусно)*. En smak *вкус*: att falla någon i smaken *понравиться кому-либо, прийтись по вкусу*; smaklig прилагательное *вкусный, аппетитный*. Запомните также выражение: Smaklig måltid! *Приятного аппетита!*

KOM IHÅG HUR FÖLJANDE PREPOSITIONER ANVÄNDS PÅ, VID, EFTER

att gå **på** en restaurang (en självservering) *пойти в ресторан (кафетерий)*

att sätta sig **vid** ett bord

att välja **efter** en matsedel

att äta **på** en restaurang (en självservering) *есть (обедать) в ресторане (кафетерии)*

сестя за стол

выбирать в меню

Övning 4. Ändra meningarna så att verben skulle stå i perfekt.

Exempel: Han läser boken.—Han har läst boken.

1. Hon studerar svenska. 2. Hon lagar mat. 3. Hon äter middag.
4. De öppnar fönstret. 5. Flickan ropar på kyparen. 6. Han sätter sig vid bordet. 7. Flickan tar en sked och en gaffel. 8. Jag är hungrig. 9. Hon äter på en självservering.

Övning 5. Ändra meningarna så att verben skulle stå i pluskvamperfekt.

Exempel: De går nerför gatan och kommer till en restaurang som Lasse har sett förut.—De gick nerför gatan och kom till en restaurang som Lasse hade sett förut.

1. Efter det att de har gjort sig i ordning kommer de in i ett stort rum.
2. Barnen har aldrig ätit på en restaurang och därför känner de sig en smula bortkomna. 3. Efter det att de har fått var sin bricka flyttar de sig längs en disk. 4. De ställer på brickorna all den mat som de beställt. 5. Sedan de har fått all mat, som de beställt, sätter de sig vid ett bord och börjar äta.

*** Övning 6. Översätt följande meningar till svenska.**

1. Как жаль, что ты его не слышал. Он так хорошо говорил.
2. Проголодавшись (когда он становится голодным), он заходит в кафетерий, расположенный на нашей улице. Там можно поесть быстро, вкусно и недорого. 3. Нужно знать, как и куда положить вилки, ножи и ложки, когда сервируешь стол. 4. Пройди мимо того серого дома и посмотри, нет ли во дворе Веры. 5. Будем садиться за стол или подождем еще немного Уно? 6. Я завтракаю в 8 часов утра, а обедаю в 6 часов вечера.

Övning 7. Översätt följande meningar till ryska.

1. Han brukar äta på den här självserveringen på lördagarna. 2. Vad brukar du ta till varmrätt? 3. Var brukar du betala den mat, som du har beställt? 4. Brukar man ge drinks när man äter på restaurang?

Övning 8. Fyll i rätt form av verbet.

Exempel: skriva — Ska du skriva brev i kväll?

— Nej, jag har redan skrivit det.

— När gjorde du det?

— Jag skrev det klockan fem.

1. börja	Ska Peter ... arbeta snart?
Nej, han ... arbeta.
När gjorde han det?
Han ... arbeta i slutet av juli.
2. åka	Ska herr och fru Lundberg ... på landet?
Nej, de ... på landet.
När gjorde de det?
De ... på landet i juni.
3. läsa	Ska Peter ... tidningen?
Nej, han ... den.
När gjorde han det?
Han ... den när han kom hem från skolan.
4. gå	Ska Viktor ... till sin vän?
Nej, han ... till honom.
När gjorde han det?
Han ... dit klockan tre.
5. lägga	Ska Vera ... sig nu?
Nej, hon ... sig.
När gjorde hon det?
Hon ... sig för en timme sedan.

*** Övning 9. Översätt följande meningar till svenska.**

1. Он никогда раньше не бывал в кафетерии. Он всегда обедал только дома. 2. Как жаль, что ты не мог прийти вчера. У нас было очень весело. 3. Вы не дали мне ножа и вилки, и ложки тоже не дали. Чем же я буду есть? 4. Не пробуй этот пирог, а попробуй тот. Он очень вкусный. 5. Вчера я впервые был в кафетерии около моста.

Входишь в зал, берешь поднос, вилку, нож, ложку, затем идешь вдоль прилавка и выбираешь ту еду, которая тебе нравится. Затем платишь в кассу, садишься за чистый голубой столик, ешь и уходишь. У меня ушло всего лишь полчаса на обед (чтобы пообедать).

Övning 10. Sätt in adverbena ute, inne, hemma, framme, borta eller ut, in, hem, fram, bort.

1. Pojkarna var snart ... vid järnvägsstationen. 2. Gå ... till honom och ge honom din skrivbok. 3. Flickan är inte Hon är ... och leker med barnen. 4. Hunden sitter ... vid huset. 5. Vad gör du där ...? Kom ... till mig! 6. Han steg ... i rummet och såg att alla hans kamrater redan var 7. Ska du vara ... ikväll?—Det vet jag inte. Jag kanske går 8. Det finns många vackra blommor där ... vid floden. Jag vill inte gå så långt ... för att plocka dem.

Övning 11. Avsluta följande meningar.

Exempel: Han ska gå ut. Han är redan ute.

1. Han ska gå fram till stationen. Han är redan 2. Karin gick in i rummet. Karin är redan 3. Klockan 13 gick vi hem för att äta. Klockan 14 var vi redan 4. Hon vill gå upp för trappan. Nu är hon redan 5. Gå ut ur rummet!—Jag är redan

ORD OCH UTTRYCK TILL TEXTEN

en beställning заказ
ta upp beställning принять заказ
en dessert [de'sæ:ɾ] десерт
dum глупый, бестолковый
faktiskt фактически, в действительности
en fisk рыба
en frukt фрукты
(en) glass мороженое
en gurka огурец
en kollega коллега
en kyckling цыпленок
ett kött мясо
en nota счет (в ресторане)
en potatis картофель

en renstek жаркое из оленьего мяса
en sallad салат
samtidigt одновременно
en soppa суп
en sparrissoppa суп из спаржи
stekt жареный
strax тотчас
en svampsås грибной соус
en tomat-soppa томатный суп
en tårta торт
överens согласно, заодно
att komma överens med någon om något договориться с кем-л. о чем-л.

Text 2. På restaurangen

Ingenjör Nilsson har kommit överens med sina kolleger om att gå ut och äta middag. De sitter nu vid ett bord på en restaurang i Gamla stan¹ och tittar på matsedeln. En kypare kommer fram till dem för att ta upp beställningen.

Ing. N.: Ska vi börja med sandwiches² eller soppa?

Ing. J.: Jag vill gärna ha sparrissoppa.

Ing. H.: Ja, det tar jag också³. Och du Åke?

Ing. N.: Jag ska nog ha tomat-soppa.

Kyparen: Och vad ska vi ta för varmrätt? Fisk eller kött?

Ing. J.: Jag tror, att jag ska ta renstek med svampsås och stekt potatis.

Ing. H.: Och jag ska be att få kyckling med sallad och gurka.

Ing. N.: Ja, det tar jag med ³.

Kyparen: Ja tack, och någonting att dricka?

Ing. N.: Vi kanske kan få se på vinlistan ⁴.

Kyparen: Ja, varsågoda. ⁵

Ing. N.: Vad ska vi välja för någonting?

Om en timme

Ing. J.: Ja, den här rensteken smakade verkligen gott. Det har jag faktiskt aldrig ätit förr.

Ing. N.: Jåså, inte det? Ja, den här kycklingen var inte dum heller ⁶. Ska vi ta någon dessert också? Vad tycker ni? Det finns både glass och tårta och frukt att välja på.

Ing. H.: Nej tack, inte för min del ⁷. Men jag vill gärna ha en kopp kaffe.

Ing. J.: Gärna kaffe för mig också.

Ing. N.: Vaktmästarn! ⁸ Kan vi få tre kaffe?

Kyparen: Ja tack.

Ing. N.: Och så kan vi få notan samtidigt.

Kyparen: Ja tack, jag kommer strax.

(Förkortad efter Swedish by Radio.)

Анмәркningar på texten

1. Gamla stan *Старый город* (старинная часть Стокгольма).

2. sandwiches *бутерброды*. Слово заимствовано из английского языка и ныне широко употребляется в шведском языке. Оно имеет артикль *en* и во множественном числе суффикс *-ar*, однако чаще всего во множественном числе сохраняет *-s* — показатель множественного числа существительного в английском языке. Sandwich обозначает небольшой бутерброд (с ветчиной, икрой и т. п.). Первоначально обозначал двойной бутерброд.

3. det tar jag också = det tar jag med *я тоже возьму это*

4. en vinlista *прейскурант вин* (в ресторане)

5. Ja, varsågoda. *Да, пожалуйста*. Обратите внимание, что при обращении к нескольким лицам употребляется форма множественного числа прилагательного *god*, входящего в состав словосочетания *varsågod* — *varsågoda* *пожалуйста*.

6. den här kycklingen var inte dum heller *и цыпленок тоже был недурен*. Слово *dum* часто употребляется при оценке качества пищи, еды и переводится на русский язык словом *неплохой, недурной*.

7. inte för min del *нет, мне не надо*

8. Vaktmästarn! *Официант!* Vaktmästaren в шведском ресторане обычно принимает заказы от посетителей, следит за их исполнением и рассчитывается с клиентами, но сам обычно не обслуживает. Слово *vaktmästare* имеет, кроме того, ряд значений, например: *швейцар, гардеробщик*.

** Övning 12. Översätt följande meningar till svenska.*

1. Мы договорились со своими товарищами пообедать вместе.
2. Мы зашли в ресторан пообедать. 3. Мы сели за стол. Нас было четверо. 4. Скоро к нам подошел официант, чтобы принять заказ.
5. Мой товарищ заказал томатный суп и жаркое из оленьего мяса. Я тоже заказал жаркое. Супа я не стал заказывать, потому что я был не очень голоден. 6. Обед был очень вкусный. После обеда мы выпили по чашке кофе. 7. Мой товарищ подозвал официанта и попросил счет.

Övning 13. Använd verbet att bruka i följande meningar.

1. Matens namn på fina restauranger står vanligen på franska.
2. Man ger vanligen drickspengar till servitrisen efter det att man ätit sin middag. 3. Förut åt jag ofta på den här självserveringen. 4. Vaktmästarna på fina restauranger står vanligen beredda att ta emot era kläder.
5. Jag dricker vanligen kaffe efter maten.

Övning 14. Översätt följande text till ryska.

Greta: Vill du ha en kopp kaffe?

Bengt: Tack, hellre (скопее) lite te.

Greta: Och Erik, vad vill du ha?

Erik: Kan jag välja?

Greta: Ja varsågod, kaffe, te, choklad, saft eller mjölk, vad du vill.

Erik: Ja tack, då tror jag, att jag tar ett glas saft. (стакан сока)

Greta: Och du Nils?

Nils: Tack, jag vill ha lite te.

Greta: Varsågod! Vill du ha mjölk i teet?

Nils: Nej tack.

(Efter Svenska för utlänningar)

SVENSK HUMOR

ORD OCH UTTRYCK TILL TEXTERNA

artig вежливый
att behövas (2) быть нужным; **det behövs inte** этого же не надо
bon appétit *фр.* приятного аппетита
en bordsgranne сосед по столу
en fransman француз
en gäst гость
en häst лошадь

konstig странный, чудаковатый
kors! черт! господи! (восклицание)
en landsman соотечественник
en måltid еда, время еды
ett namn имя; **vid namn** по имени
att presentera (1) **sig** представиться
att resa (2) ехать, путешествовать
en värdinna хозяйка

En historia

Familjen hade just satt sig till bords tillsammans med sina gäster.

— Stina, sa värdinnan. Varför har du inte lagt fram kniv och gaffel åt herr Sjösten?

— Det behövs väl inte, sa flickan. Frun sade ju, att han äter som en häst.

Smaklig måltid

En svensk vid namn Lundgren skulle resa till USA. Han kunde inte få plats på en svensk båt och till sist reste han med en fransk båt.

Vid måltiden hade han en fransman som bordsgranne. När de satte sig till bords sade fransmannen:

— Bon appétit.

— Lundgren, sade Lundgren.

Det var lite svårt att fortsätta samtalet och de började äta. Vid nästa måltid sade fransmannen igen:

— Bon appétit.

— Lundgren, sade Lundgren.

Också den tredje gången blev det så. Om någon tid träffade han en landsman på båten och berättade för honom om sin bordsgranne.

— Jag har en konstig bordsgranne. Varje gång vi sätter oss till bords presenterar han sig.

— Vad heter han?

— Bon appétit.

— Men snälla du, det är ju inget namn. Han vill ju bara säga "smaklig måltid".

— Kors, sa Lundgren, så dum jag har varit.

När han kom till matsalen och såg sin bordsgranne ville han vara artig och sa först:

— Bon appétit.

— Lundgren, sa fransmannen glatt.

Svara på följande frågor.

1. Vad menade värdinnan när hon sade att herr Sjösten åt som en häst? 2. På vilket sätt förstod Lundgren fransmannen när denne sade "Bon appétit?" 3. Varför svarade fransmannen "Lundgren" när svensken sade "bon appétit"?

На вопрос типа: Vill du ha en kopp kaffe? следует ответить: Ja tack. Nej tack, обязательно употребив слова *ja* или *nej* + *snacks*, а не просто *snacks*, как в русском языке. При ответе на вопрос, содержащий отрицание, употребляется слово *jo* (см. фонетический курс, урок 4): Vill du inte ha en kopp kaffe? — Jo tack. Nej tack.

В шведском языке имеется еще ряд стереотипных фраз для выражения благодарности.

После обеда хозяйке следует сказать: Tack för maten! *Snacks* за *obed*, на что она обычно отвечает: Tack, tack.

При прощании говорится: Adjö och tack för i dag! *Do* свидания и *snacks* за проведенный день.

Если встреча происходит на следующий день, то при встрече говорится: Goddag och tack för i går! *Zdravstvuyte*, *snacks* за *вчерашний день*. Ответная фраза звучит: För all del! *He* стоит *благодарности*! или Tack själv! *Vam snacks*!

Если встреча происходит через несколько дней, то при встрече говорится: Tack för senast! *буке*. *Snacks* за *прошлый раз*!

KOM INÅG NÅGRA UTTRYCK, SOM ANVÄNDS FÖR ATT VISA TACKSAMHET

tack спасибо
tack så mycket большое спасибо
tusen tack тысяча благодарностей
tack för sällskapet спасибо за компанию
tack för hjälpen спасибо за помощь
tack för uppmärksamheten спасибо за внимание
jag tackar благодарю

tack ska du ha спасибо тебе (употребляется между друзьями, близко знакомыми людьми)
tack för att du (ni) kom спасибо за то, что ты (вы) пришел (пришли)
tack, snälla du (ni) спасибо, это очень мило с твоей (вашей) стороны
tack för allt спасибо за все

УРОК 14

1. Прямая и косвенная речь. 2. Союзы *innan, medan*

Прямая и косвенная речь

Прямая речь в предложении выделяется кавычками. После прямой речи в предложении следует обратный порядок слов: "Du ska läsa upp dikten", sade läraren. «Ты должен прочитать стихотворение», — сказал учитель.

При переводе прямой речи в косвенную следует помнить следующее:

а) предложение, передающее прямую речь, становится придаточным предложением (чаще всего дополнительным с союзом *att*); при этом общий вопрос в прямой речи становится придаточным дополнительным предложением с союзом *om* (на русский язык этот союз переводится частицей *ли*), а специальные вопросы — придаточными предложениями с соединительными словами, выраженными союзными местоимениями *vem, vad*, относительным местоимением *vilken* и относительными наречиями *när, var, vart, varför, hur*, которые в прямой речи выполняли соответственно функции вопросительных местоимений и вопросительных наречий. В придаточном предложении обычно бывает прямой порядок слов даже в тех случаях, когда в прямой речи был обратный порядок слов;

б) местоимения 1-го и 2-го лица меняются на местоимения 3-го лица;

в) при переводе из прямой речи в косвенную действует правило согласования времен:

Vera frågade: "Vill du ha en kopp kaffe?"

Vera frågade om jag ville ha en kopp kaffe.

Han sade: "Jag vet hur jag kan göra detta arbete."

Han sade att han visste hur han kunde göra detta arbete.

Min vän undrade: "När kommer du till Moskva nästa gång?"

Min vän undrade när jag skulle komma till Moskva nästa gång.

Вера спросила: «Хочешь выпить чашку кофе?»

Вера спросила, не хочу ли я выпить чашку кофе.

Он сказал: «Я знаю, как я могу сделать эту работу.»

Он сказал, что он знает, как он может сделать эту работу.

Мой товарищ поинтересовался: «Когда ты в следующий раз приедешь в Москву?»

Мой товарищ поинтересовался, когда я приеду в Москву в следующий раз.

Союзы **innan** и **medan**

Временной союз **innan** связывает предложения, действия в которых происходят в разные отрезки времени. Например:

Du ska tänka ordentligt innan du börjar svara.

Innan jag kom hit, hade jag avslutat skolan.

Тебе следует хорошенько подумать, прежде чем отвечать.

Прежде чем приехать сюда, я окончил школу.

Временной союз **medan** связывает предложения, которые выражают действия, происходящие в один и тот же отрезок времени. Например:

Lars var på semester medan hans syster låg på sjukhuset.

Ларс был в отпуске, пока (в то время как) его сестра находилась в больнице.

Övning 1. Ändra till indirekt anföring.

1. "Idag har jag varit på biografen och sett en ny film," sa hon en dag.
2. "Var har du fått dem ifrån," frågade jag. 3. "Jag ska gå och lägga mig", sa hon. 4. "Varför heter det så då?" undrade hon. 5. "Vill du ha en smörgås till?" frågade jag.

Övning 2. Översätt följande meningar till ryska.

1. Medan du äter ska jag ringa ett samtal. 2. Innan jag går hemifrån ska jag göra ordning i rummet. 3. Kom hem innan det blir mörkt. 4. Medan jag drack kaffe läste jag morgontidningen. 5. Jag bodde i Norrköping innan jag kom till Uppsala.

* Övning 3. Översätt följande meningar till svenska.

1. Пока он занимался утренней гимнастикой, она приняла душ.
2. Пока она завтракала, он приготовил кофе. 3. Пока они пили кофе, они слушали радио. 4. Она сделала гимнастику, прежде чем

sest за стол. 5. Пока она болела, она прочитала всю книгу до конца. 6. Позвони ему, прежде чем ты пойдешь к нему.

ORD OCH UTTRYCK TILL TEXTEN

en akvileja аквилегия, водосбор (название цветка)
en blåklocka колокольчик (название цветка)
en diskussion дискуссия
att dra (4) av стягивать, снимать
att döpa (2) давать имя, название; крестить
ett fall случай
i alla fall во всяком случае
att handla (1) покупать, делать покупки
ett knä колено
att le (4) улыбаться
en leksskola детский сад
att mena (1) иметь в виду, подразумевать

en nalle детская мягкая игрушка «мишка»
en prästkragе маргаритка (название цветка)
en pyjamas [py'ja:mas] пижама
ett rakvatten лосьон для бритья
en regel правило
att sjunga (4) петь
en smörblomma лютик (название цветка)
en stund небольшой промежуток времени
ständig постоянный
att tiga (4) молчать
en tjej разг.: девочка, девушка
en träsko деревянный башмак
en tröja фуфайка, кофточка

Text. Samtal med en liten tjej

(efter Lars Forsberg)

Vi har ständiga diskussioner.

"Idag har jag varit med mamma nere i Brunnbohallen och handlat", sa hon en dag.

"Det heter Brunnsbohallen",¹ sa jag. "Brunnsbohallen med s."

"Vi har i alla fall handlat där", sa hon.

En annan dag sjöng hon.

"Kom rosor och akvavera"², sjöng hon.

"Det heter akvileja", sa jag. "Det är en blomma. Akvavera är ett rakvatten."

"I skolan sjunger vi akvavera", sa hon.

"Då har skolan fel", sa jag.

Hon hörde mig inte.

En annan dag kom hon hem med nya träskor.

"Var har du fått dem ifrån", sa jag.

"Monica gedde mig dem", sa hon.

"Det heter gav", sa jag.

Hon teg.

"Det heter gav", sa jag.

"Ja, ja", sa hon som till ett barn.

"Du ska inte säga gedde, när det heter gav", sa jag.

"Varför heter det så då", undrade hon.³

"Det heter så", sa jag. "Gedde är fel."

"Vem har sagt det", sa hon.

"Sagt och sagt", sa jag. "Ett språk består av ord ... av ord bildar man meningar ... varje ord har sin form ... jag menar ... det finns regler ... det finns inget ord som heter gedde. Det finns bara inte."

"Jag sa det", sa hon, "då måste det finnas."

Jag försökte igen.

"Du vet inte vad imperfektum är, men låt oss säga det som hände i förflutet tid. Igår alltså. Det kallar man imperfektum. Idag ger man någon något. Igår gav man någon något. Man bestämmer alltså att imperfektum av ge heter gav. Man döper det till gav om du så vill. På samma sätt som man ger namn åt varje blomma: ros, prästkraige, blåklocka..."

"Ja, och smörblomma som vi har på sommarlandet."

"Ja just det", sa jag. "Just det."

"Och Brunnbohallen heter Brunnsbohallen", sa hon.

"Just det", upprepade jag.

Och så tänkte jag att bara man ger sig tid och förklarar kan man förklara allting.

En kväll skulle hon gå och lägga sig.

"Gå och lägg dig", sa jag.

"Jag ska bara klä av han", sa hon medan hon drog tröjan av sin nalle.

"Det heter honom", sa jag. "Det heter klä av honom."

Nästa kväll kom hon in i pyjamas och satte sig i soffan med nallen i knät innan hon skulle gå till sängs.

"Jag ska gå och lägga mig", sa hon.

"Bra", sa jag.

"Jag ska bara klä av han", sa hon.

"Du ska inte vara dum", sa jag. "Du vet att det heter honom."

Du vet vad vi pratat om. Det heter att klä av honom. Inte klä av han."

Hon såg en stund på mig. Så log hon.

"Jag har döpt honom till Han", sa hon.

Anmärkningar på texten

1. Brunnbohallen название торгового центра в Стокгольме

2. Kom rosor och akvavera = Kom rosor och akvileja (sлова из шведской народной песни)

3. "Varför heter det så då", undrade hon. «Почему это тогда так называется?» — поинтересовалась она. Глагол undra (I) имеет ряд значений, из которых основным является «хотеть знать», «любопытствовать», «интересоваться».

Övning 4. Svara på följande frågor.

1. Hur gammal är flickan, tror du? 2. Varför sade flickans pappa att det heter Brunnsbohallen med s? 3. Varför berättade hennes pappa för flickan att akvavera är ett rakvatten? 4. När sa pappa till flickan att det inte finns något ord som heter "gedde"? 5. Vad svarade flickan då? 6. Vad ville flickan göra innan hon gick och lade sig? 7. Vad sade hon för fel? 8. Varför upprepade hon felet nästa gång? 9. Hurdan är den här pappan som "språklärare"?

Övning 5. Förklara på svenska vad följande ord och uttryck betyder.

att ha ständiga diskussioner, hon teg, en träsko, att döpa, förfluten tid, att lägga sig, att komma in i pyjamas, hon såg en stund på mig

Övning 6. Fyll i rätt form av verbet.

sjunga: 1. Han spelar piano och 2. Vi dansade och 3. Vill du ... för oss? 4. Jag har aldrig ... den här sången tidigare. 5. ... inte så högt!

lägga: 1. Vi ska gå och ... oss nu. 2. Igår kväll ... de sig kl. 10. 3. ... boken på bordet! 4. Var har du ... boken? 5. Jag tycker inte om att du ... mössan på golvet.

ge: 1. De ... en ny film på kulturhuset den här veckan. 2. ... du honom skrivboken igår? 3. Han har aldrig ... dem pengar. 4. Jag tycker mer om att ... än att få. 5. ... honom pengar!

säga: 1. Jag hörde inte vad du 2. Hon ... att hon är sjuk. 3. ... ingenting till honom om det här! 4. Jag ska inte ... någonting. 5. Vad kan hon ... dig om oss?

Övning 7. Gör en mening av två satser med hjälp av konjunktionerna innan — medan — när.

Exempel: Hon lagar mat. Hon äter.

Hon lagar mat innan hon äter.

1. Hon dricker te. Hon tittar på TV. 2. Sven kommer hem. Skolan slutar. 3. Viktor sjunger. Han duschar. 4. Karin äter en smörgås. Hon går och lägger sig. 5. Ulle går på restaurang. Han avlägger en tentamen. 6. Erik röker. Han talar i telefon. 7. Karin gör rummet i ordning. Hon går hemifrån.

Övning 8. Skriv vad de frågar, säger eller vill veta.

Exempel: Erik: "Vill du ha en kopp kaffe?" Vad vill Erik veta?

Erik vill veta om jag vill ha en kopp kaffe.

1. Karin: "Här hänger man upp kläder." Vad visar Karin? 2. Ulla: "Hur mycket är klockan?" Vad vill Ulla veta? 3. Karin: "Jag visar gärna hur man gör." Vad säger Karin? 4. Viktor: "Så här gör man när man startar en bil." Vad visar Viktor? 5. Ulla: "Måste Olle verkligen sätta på radion så högt?" Vad undrar Ulla? 6. Mats: "Det här har vi gjort på lek-skolan idag." Vad berättar Mats? 7. Åke: "Var har du lärt dig så bra svenska, Viktor?" Vad vill Åke veta? 8. Karin: "Olle, du måste tala om vart du ska gå." Vad måste Olle göra? 9. Sven: "Jag har varit i Leningrad i år." Vad berättar Sven för Karin? 10. Eva: "Kan jag få tala med herr Nilsson?" Vad undrar Eva?

** Övning 9. Översätt följande meningar till svenska:*

1. Пока мы обедаем, мы постоянно что-то обсуждаем. 2. Прежде чем начать петь, она пришла в комнату и села на диван. На коленях у нее был медвежонок—игрушка. 3. «Откуда у тебя эти деревянные башмаки?»—спросил я ее, когда она вошла в комнату.

4. «Почему это так называется?»—поинтересовалась она. 5. «Раз я так сказала, значит такая форма существует»,—ответила моя дочь. 6. «Мы даем названия всем вещам, которые существуют (имеются) вокруг нас, например, цветам»,—пояснил я. 7. «Иди ложись спать»,—сказал я ей в один прекрасный вечер. 8. «Я сейчас лягу»,—ответила она, пока раздевала медвежонка. 9. «Прежде чем ты ляжешь спать, надень пижаму»,—сказал я.

Övning 10. Översätt till ryska.

I går var vi i stan
mamma och jag
Vi handlade
Vi köpte ett par byxor
Vi köpte ett par skor
Vi åkte tunnelbana
Vi köpte en randig tröja åt Per
Vi var på banken
Vi såg en farbror
som var halt
och inte kunde gå upp på trottoaren själv
Vi köpte en köksklocka

Jag satt i en stol
när mamma provade tre klänningar

”Vad har ni gjort i dag då?”
frågade pappa när vi kom hem.
”Varit i stan och roat oss,” svarade mamma.
Konstigt!
Jag tyckte inte alls att det var roligt

randig полосатый

en farbror эд.: дядя
halt хромо́й

en köksklocka тай-
мер, кухонные часы

en klänning платье
att prova (1) при-
мерять

Siv Widerberg (Ur *Leva bland människor*)

Övning 11. Översätt till svenska och böj i rätt form de ord som står inom parentes.

(В один прекрасный день) hade pappa en lång diskussion med (своей дочерью). Flickan kom hem och sa att hon (была со своей мамой в Брунсбухаллен и делала покупки). Men hon gjorde ett fel när hon (произносила название места), där hon hade varit med sin mor. Pappa (исправил) henne. Flickan var envis och sa: ”Vi har (во всяком случае) handlat där.” (Однажды) kom hon hem med nya (деревянные башмаки). Pappa frågade henne var hon hade fått dem ifrån. Flickan (объяснила) att det var Monica (дала ей башмаки). (И снова она сделала ошиб-

ky). Pappa rättade henne igen. "Du ska inte säga gedde," sa han. "Det heter ju gav." («Почему это тогда так называется?») undrade flickan. Och pappa hade svårt att förklara för henne varför det var så. (Язык) består av (sлова). Av ord (образуются предложения). Varje ord har sin form. Det finns (regler). (Нет такого слова) som heter gedde. Det finns bara inte. («Я сказала его»), svarade flickan, "då måste det finnas."

SVENSK HUMOR

FÖR FEMTIO ÅR SEDAN

- Kan du säga mig tre saker som inte fanns för femtio år sedan, Anders? — frågade läraren.
- Atombomben.
- Riktigt.
- TV.
- Bra. Och det tredje?
- Ja,... mja... ja, och så jag!

Förhör

En dag skickade klassläraren tre av sina gossar till rektorn. (en rektor — директор школы) Rektorn förhörde pojkarna.

- Nå, vad har du gjort?
- Jag har bara kastat sten (en sten — камень) i vattnet, sa den förste.
- Nåja, det var ju inte så farligt. Och du då?
- Jag har också bara kastat sten i vattnet, sa den andre.
- Him,— sa rektorn.— Och du då? — frågade han den tredje pojken. Har du också kastat sten i vattnet?
- Nej, svarade pojken. Det är jag som är Sten.

En historia

En liten gosse sitter och ritar (att rita (1) рисовать) på ett papper.

- Vad gör du? frågar hans kamrat.
- Jag skriver ett brev till min bror, svarar han.
- Men du kan ju inte skriva!
- Det gör ingenting. Min bror kan inte läsa heller.

Svara på följande frågor.

1. Är det verkligen bara tre saker som inte fanns för femtio år sedan?
2. Varför skickade klassläraren tre av sina gossar till rektorn? 3. Gjorde alla tre pojkar samma sak? 4. Vad gjorde den pojke som satt och ritade på ett papper? 5. Kunde hans bror läsa hans brev?

1. Образование множественного числа существительных общего рода при помощи перегласовки гласных. 2. Степени сравнения прилагательных. 3. Употребление степеней сравнения прилагательных. 4. Степени сравнения наречий. 5. Образование причастия II. 6. Страдательный залог (простая и составная формы).

Образование множественного числа существительных общего рода при помощи перегласовки гласных

Образование множественного числа при помощи перегласовки гласных довольно широко распространено в шведском языке, например:

en fa(de)r <i>отец</i> — fäder	en mus <i>мышь</i> — möss
en bro(de)r <i>брат</i> — bröder	en gås <i>гусь</i> — gäss
en man <i>мужчина</i> — män	

Также распространено образование множественного числа при помощи перегласовки гласных с одновременным прибавлением суффиксов множественного числа: **-er**, **-ar** (суффикс **-ar** принимают два существительных общего рода, наряду с перегласовкой: en mo(de)r *мать* — mödrar, en dotter *дочь* — döttrar).

Ряд существительных, наряду с перегласовкой, принимают суффикс **-er**. Наиболее употребительными из них являются:

en stad <i>город</i> — städer	en son <i>сын</i> — söner
en hand <i>рука</i> — händer	en bok <i>книга</i> — böcker
en strand <i>берег</i> — stränder	en fot <i>нога</i> — fötter
en tand <i>зуб</i> — tänder	en bokstav <i>буква</i> — bokstäver
en natt <i>ночь</i> — nätter	ett land <i>страна</i> — länder

Övning 1. Sätt substantiv som står inom parentes i pluralis.

1. Han tvättade sig om (hand) när han kom. 2. Du ser så trött ut. Arbetar du på (natt)? 3. Jag har en syster och tre (broder). 4. Hur många (stad) har du redan besökt? 5. Doktorn sa att två av mina (tand) var dåliga. 6. Jag har ont i (fot). 7. Hur många (bokstav) består det här ordet av?

Степени сравнения прилагательных

Прилагательные в шведском языке, как и в русском, английском и немецком языках, имеют три степени сравнения: положительную (positiv), сравнительную (komparativ) и превосходную (superlativ).

Большинство прилагательных образует сравнительную степень от положительной степени путем прибавления суффикса **-are**, превосходную степень — путем прибавления суффикса **-ast**, например:

fin (прекрасный)	— finare	— finast
billig (дешевый)	— billigare	— billigast
trevlig (приятный)	— trevligare	— trevligast

Прилагательные, оканчивающиеся на **-el, -er, -en**, теряют безударный **e** при прибавлении суффиксов сравнительной и превосходной степени, например:

enkel (простой)	— enklare	— enklast
vacker (красивый)	— vackrare	— vackrast
trogen (верный)	— trognare	— trognast

Следующие прилагательные при образовании степеней сравнения прибавляют суффиксы **-re, -st** и одновременно имеют перегласовку корневого гласного (за исключением прилагательного **hög**, не имеющего перегласовки):

ung (молодой)	— yngre	— yngst
tung (тяжелый)	— tyngre	— tyngst
stor (большой)	— större	— störst
grov (грубый)	— grövre	— grövst
låg (низкий)	— lägre	— lägst
lång (длинный)	— längre	— längst
trång (тесный)	— trängre	— trängst
hög (высокий)	— högre	— högst

Некоторые прилагательные имеют не все степени сравнения, например:

små (маленькие, мелкие)	— smärre
få (немногие, редкие)	— färre

Следующие прилагательные имеют особенности в образовании степеней сравнения:

а) Ряд прилагательных образуют супплетивные¹ формы:

god (bra) (хороший, вкусный)	— bättre	— bäst
	— godare	— godast ²
dålig (плохой)	— sämre	— sämst
	— dåligare	— dåligast
gammal (старый)	— äldre	— äldst
liten (маленький)	— mindre	— minst
många (многий)	— flera	— flest
(старая форма mången)		
mycken (много по количеству)	— mera	— mest
ond (злой, сердитый)	— värre	— värst
	— ondare	— ondast

¹ Т. е. формы одного и того же слова, образованные от разных корней или основ.

² godare, godast употребляются, когда речь идет о еде.

б) Два прилагательных расширяются согласным **m** при прибавлении суффиксов сравнительной и превосходной степени:

nära	(близкий)	— närmare —	närmast
fjärran	(далекий)	— fjärrare —	fjärmast

в) Прилагательные, оканчивающиеся на **-e, -a, -isk**, а также причастия образуют степени сравнения с помощью **mer(a), mest**, например:

öde	(пустынный)	— mera öde	— mest öde
långväga	(далекий, прибыв- ший издалека)	— mera långväga	— mest långväga
typisk	(типичный)	— mera typisk	— mest typisk
kritisk	(критический)	— mera kritisk	— mest kritisk
intresserad	(заинтересованный)	— mera intresserad	— mest intresserad

Öyning 2. Bilda komparativ och superlativ av följande adjektiv.

söt, klar, öde, kort, liten, ond, intressant, hög, vacker, låg, lång, enkel, rolig, gammal, dålig, kritisk, grov, mycket, trogen, bra, små, fjärran, ung, varm

Употребление степеней сравнения прилагательных

Употребление степеней сравнения прилагательных в шведском языке в основном совпадает с употреблением их в русском языке. Однако имеется ряд различий:

а) сравнительная степень прилагательных в шведском языке в качестве определения нередко выступает в абсолютном значении (а не для выражения сравнения), например: *en äldre man* *пожилой человек*, *en större stad* *довольно большой город*;

б) прилагательное в сравнительной степени в качестве определения не согласуется с существительным ни в роде, ни в числе, например: *en äldre man* *пожилой человек*, *ett äldre hus* *довольно старый дом*, *äldre texter* *довольно устаревшие тексты*; *ett ljusare rum* *более светлая комната*.

Прилагательные в сравнительной степени обычно употребляются с союзом **än** *чем*, например:

Det här rummet är större än det där. Эта комната больше, чем та.

Прилагательное в превосходной степени, выступающее в качестве определения, всегда стоит в определенной форме и имеет, как правило, определенный препозитивный артикль: *den längsta texten* *самый длинный текст*.

При этом следует помнить, что к прилагательным, оканчивающимся на **-st** в превосходной степени, прибавляется в определенной форме окончание **-a**, например: *den största staden* *самый большой город*, а к прилагательным, оканчивающимся в превосходной степени на **-ast**, прибавляется окончание **-e** в определенной форме, например: *den kortaste dagen* *самый короткий день*.

Прилагательные в превосходной степени, входящие в состав именной части сказуемого, не согласуются с подлежащим ни в роде, ни в числе, например:

Idag är dagen kortast.

Сегодня самый короткий день.

På vintern är dagarna kortast.

Зимой дни самые короткие.

Степени сравнения наречий

Наречия, как и прилагательные, имеют степени сравнения. Степени сравнения наречий, образованных от прилагательных, совпадают со степенями сравнения прилагательных, однако следует помнить, что суффикс наречий **-t** отпадает при образовании сравнительной и превосходной степеней, например: klart ясно — klarare — яснее — klarast яснее всего.

Наречия, образованные от прилагательных, имеющих супплетивные формы степеней сравнения, имеют аналогичные супплетивные формы, например: liten маленький — mindre, minst, litet мало — mindre меньше — minst меньше всего.

Запомните степени сравнения наречия gärna охотно: gärna — hellre желательнее — helst желательнее всего.

Образование причастия II

Причастие II образуется от основы глагола путем прибавления следующих суффиксов: **-ad** (1-я группа), **-d/-t** (2-я группа), **-dd** (3-я группа) и **-en** (4-я группа). Причастие II согласуется с существительным в роде и числе, выступая как в функции определения, так и входя в состав именного сказуемого.

Группа	Причастие II		
	В функции определения		В составе именного сказуемого
I	en delad grupp ett delat äpple delade grupper delade äpplen	разделенная группа поделенное яблоко разделенные группы поделенные яблоки	Gruppen är delad. Äpplet är delat. Grupperna (äpplena) är delade.
IIa	en stängd dörr ett stängt fönster stängda dörrar stängda fönster	закрытая дверь закрытое окно закрытые двери закрытые окна	Dörren är stängd. Fönstret är stängt. Dörrarna (fönstren) är stängda.
IIb	en köpt bil ett köpt hus köpta bilar köpta hus	купленная машина купленный дом купленные машины купленные дома	Bilen är köpt. Huset är köpt. Bilarna (husen) är köpta.

	Причастие II		
Группа	В функции определения		В составе именного сказуемого
III	en sydd kjol ett sytt skärp sydda kjolar sydda skärp	сшитая юбка сшитый пояс сшитые юбки сшитые пояса	Kjolen är sydd. Skärpet är sytt. Kjolarna (skärpen) är sydda.
IV	en skriven bok ett skrivet brev skrivna böcker skrivna brev	написанная книга написанное письмо написанные книги написанные письма	Boken är skriven. Brevet är skrivet. Böckerna (breven) är skrivna.

Обратите внимание на то, что причастия II от глаголов 1-го спряжения образуют форму множественного числа путем прибавления суффикса *-e*, в то время как причастия от глаголов трёх остальных спряжений прибавляют во множественном числе суффикс *-a*.

Причастие II в функции определения образует степени сравнения при помощи слов *mer(a)*, *mest*, например:

Han är intresserad av att läsa. Он интересуется чтением.
 Hon är mer intresserad av att läsa. Она больше интересуется чтением.
 Han är mest intresserad av att läsa. Он больше всего интересуется чтением.

Причастие II внешне частично совпадает с формами суфина. Разница состоит в том, что супин — форма несклоняемая, входящая в состав глагольных форм перфекта и плюсквамперфекта.

Страдательный залог (простая и составная формы)

Страдательный залог в шведском языке образуется двумя способами:

- а) сочетанием глаголов *att bli(va)* или *att vara* и причастия II смыслового глагола (составная форма);
- б) прибавлением суффикса *-s* к основным формам глагола (простая или флексивная форма).

а) Составная форма страдательного залога

Составная форма страдательного залога распространена преимущественно в разговорном языке. Причастие II смыслового глагола согласуется с подлежащим в роде и числе. При этом оно соединяется с одной из форм вспомогательного глагола *att bli* или *att vara*. Формы вспомогательного глагола указывают на время действия, например:

Han blev skickad till Moskva.

Его послали (он был послан)
в Москву.

Bordet är dukat.

Стол накрыт.

Alla gäster har blivit bjudna på cocktail.
Всех гостей пригласили на коктейль.

Глагол **att bli**, употребляющийся при образовании страдательного залога, подчеркивает протяженность какого-либо действия, переход от одного состояния к другому, в то время как глагол **att vara** указывает на состояние, результат какого-либо действия, например:

Hunden är bunden vid dörren.

Собака привязана к двери.

Hunden blev bunden vid dörren, medan vi gick in i butiken.
Собака была привязана к двери, пока мы заходили в магазин.

Сравните изменение глаголов **att bli(va)** и **att vara** во всех временах (помните, что причастие II согласуется с подлежащим в роде и числе, но каких-либо других изменений не претерпевает):

Presens	Bordet är dukat. Стол накрыт. Han blir skickad dit. Его посылают туда.
Preterit	Bordet var dukat. Стол был накрыт. Han blev skickad dit. Он был послан туда.
Futurum	Bordet ska vara dukat. Стол будет накрыт. Han ska bli skickad dit. Он будет послан туда.
Perfekt	Bordet har varit dukat. Стол был накрыт. Han har blivit skickad dit. Он был послан туда.
Pluskvamperfekt	Bordet hade varit dukat. Стол был накрыт. Han hade blivit skickad dit. Он был послан туда.

Если в пассивной конструкции упоминается лицо, производящее действие, то оно оформляется дополнением с предлогом **av**, например:

Alla frågor blev besvarade **av** **prof-** На все вопросы ответил профессор Н.
fessor N.

Составная форма страдательного залога соответствует составной форме страдательного залога в немецком и английском языках.

Övning 3. Byt ut aktiv konstruktion mot passiv enligt tabellen som finns ovanför.

1. Karl läser den här boken. Karin översätter övningarna. 2. Han

besvarar alla frågor, hon skriver allt. 3. Peter ordnar böckerna på bokhyllan. Vera lagar mat. 4. Kamrat N. skriver ett brev. Hans fru skickar alla brev.

* *Ovning 4. Översätt till svenska med hjälp av verben att bli, att vara + particip II.*

1. Книгу перевели на русский язык. 2. Вопрос был поставлен. 3. Счет был оплачен. 4. Стол не накрыт. 5. Учебники были написаны известным профессором. 6. Ему не поверили.

б) Простая форма страдательного залога

Простая форма страдательного залога, так называемый пассив на -s, называется также флексивной, поскольку -s как бы входит в состав слова. Пассив на -s соответствует чаще всего страдательному залогу возвратных глаголов в русском языке, например: *huset byggs dom ströitses, huset byggdes dom ströitses.*

Пассив на -s образуется присоединением окончания -s к формам глагола в действительном залоге, например:

Временная форма	Действительный залог	Страдательный залог
Presens	öppnar	öppnas
Preterit	öppnade	öppnades
Futurum	ska öppna	ska öppnas
Perfekt	har öppnat	har öppnats
Pluskvamperfekt	hade öppnat	hade öppnats

Форма, к которой присоединяется -s, остается почти всегда неизменной. Исключение составляет форма настоящего времени, в которой при прибавлении -s глагол утрачивает конечное -g, например:

<i>Действительный залог</i>	<i>Страдательный залог</i>
öppnar (1)	öppnas
stänger, köper (2)	stänges, stängs, köpes, köps
syg (3)	sys
skriver (4)	skrives, skrivs

Примечание. Глаголы 2-го и 4-го спряжений имеют две флексивные формы страдательного залога: разговорную (*stängs, köps, skrivs*) и письменную (*stänges, köpes, skrives*). В настоящее время разговорные формы становятся преобладающими.

Простая форма страдательного залога выражает процесс и употребляется часто в бытовых и технических инструкциях преимущественно после вспомогательных и модальных глаголов. Эта форма также очень типична для газетного стиля и научных работ.

Övning 5. Förvandla de aktiva satserna till passiva (med hjälp av s-passiv samt av verben att bli och att vara + particip II).

1. Min bror har skickat brevet. 2. Jag ska köpa den här boken. 3. Servitrisen gav flickan en ny sked. 4. Mamma tvättade barnets kläder. 5. Eva deklamerade två dikter för sina föräldrar.

** Övning 6. Översätt följande meningar till svenska med hjälp av s-passiv.*

1. Текст был зачитан. 2. Кофе был подан, и все сели за стол. 3. Летом нашу страну посещает много туристов. 4. В Ленинграде построено много мостов, соединяющих различные части города. 5. После того, как был построен этот порт, сюда начали заходить (приходить) большие суда.

ORD OCH UTTRYCK TILL TEXTEN

en affärsstad деловая часть города
ett aktiebolag (AB) акционерное общество
en anställning должность, пост, работа
em apa обезьяна
att avtäckta (2) открывать (памятник)
en balett балет
att bebygga (2) застраивать, заселять
en björn медведь
em botanist ботаник
att bredda (1) расширять
djup глубокий
en djurpark зоопарк
en dryck напиток
en elefant слон
en export (utförsel) экспорт
en folkfest народный праздник
att forska (1) исследовать, изучать
framstående выдающийся
ett friluftsmuseum музей на открытом воздухе (этнограф.)
färdig готовый
att förbjuda (4) запрещать
att föreställa (2) изображать, представлять (собой)
förknippad связанный
en förort пригород
en förstad пригород
en glashytta стеклодувная мастерская
att grunda (1) основывать
en grundläggare, en grundare основатель
en gräns граница
att gynna (1) благоприятствовать
ett gödningsämne искусственное удобрение
ett handelsläge торговое положение
en holme небольшой остров
ett hotell гостиница, отель
att inviga (2) открывать
kemisk [çe-] химический
att klassa (1) относить к какому-л. разряду
ett konstverk произведение искусства

ett kontor контора, учреждение
en kopia копия
kring у, около, вокруг (предлог)
krokig кривой, изогнутый
en kung король
ett kvalitetsstål высококачественная сталь
livlig оживленный
en maskin машина, станок
en medelpunkt центр (перен.)
att märka (2) замечать, обращать внимание
märklig знаменательный, замечательный
att njuta (4) ав наслаждаться
offentlig общественный, публичный
olik различный
ett postkontor почтамт
ett rike государство, королевство
en riksdag риксдаг, парламент
att rymma (2) вмещать
att samla (1) собирать
en samling коллекция
samt а также (союз)
en sevärdhet достопримечательность
ett sjölejon морской лев
en sjötrafik судоходство
ett slott замок
smal узкий
småningom постепенно
ett spel игра
ett stadshus ратуша
en storlek размер
ståtlig величественный, импозантный
ett sätt способ
en trafik уличное движение
en trohetsed клятва верности
ett tryckeri типография
tätt плотно
utlandet заграница
utmärkt отличный, великолепный
en utrustning снаряжение
att utskeppa (1) вывозить морским путем

Text 1. Stockholm

Stockholm är Sveriges huvudstad. Här bor kungen, här samlas riksdagen och här finns rikets stora ämbetsverk. Stockholm är också Sveriges största stad med över en miljon invånare.

Stockholm grundades år 1252. Det äldsta Stockholm var en liten stad. Så småningom växte staden och de närmaste holmarna hade bebyggts. Birger Jarl¹ såg, att Stockholm hade ett utmärkt handelsläge och gynnade det på alla sätt. Därför brukar man kalla honom Stockholms grundläggare.

Stockholm är en av de vackraste huvudstäderna. I staden finns det många parker t. ex Hagaparken, Humlegården och Skansen. Hagaparken är förknippad med Bellmans namn.² Hit kom man i goda vänners sällskap och tillbringade dagen med sång och spel, mat och dryck. Traditionen återupplivas varje år på Hagadagen. Det är sommarstockholms största folkfest. Humlegården ligger i centrum av staden. Här avtäcktes den 15 maj 1886 Fritiof Kjellbergs Linnéstaty³ till minne av den mest framstående botanisten i Sveriges vetenskapshistoria. Hit flyttade 1878 Kungliga Biblioteket (KB). KB har sen dess om- och tillbyggs flera gånger.⁴ Turister från Sovjetunionen kommer ofta till KB på sina Stockholmsbesök. Här forskade V. Lenin vid sina Stockholmsbesök.

Skansen har sedan många år klassats som Stockholms sevärdhet nummer ett. Skansen invigdes officiellt den 11 oktober 1881. Skansen är ett friluftsmuseum. Här kan man se gamla Stockholmskvarter, hantverkhus och glashyttan⁵ som är en kopia av en glashytta från Dalarna. På Skansen ligger också en mindre djurpark, där björnar och elefanter, apor och sjölejon m. m. finns.

I Stockholm finns många stora offentliga byggnader, såsom Slottet, Riksdagshuset, Nationalmuseum, Nordiska museet, Stadshuset, Operan m. fl. samt flera högskolor.

Den äldsta delen av Stockholm kallas "Gamla stan", där husen ligger tätt intill varandra, gatorna är smala och krokiga och trafik är förbjuden. Stockholms Slott ligger också i Gamla stan.

Nationalmuseum blev färdigt 1866 och har en märklig samling av tavlor. Museets märkligaste konstverk är Rembrandts "Batavernas trohets-ed".⁶

Det finns många teatrar i Stockholm. Biografer finns det också gott om.⁷ På Kungliga Operan kan man njuta av musik, sång och balett. I Konserthuset hålles konserter. Den stora musiksalen rymmer två tusen människor. Vid den vackra byggnadens trappa står ett konstverk som föreställer sagofiguren Orfeus.⁸

Stadshuset invigdes 1923 med en ståtlig fest. Stockholm hade fått en av sina skönaste byggnader. Stockholms omgivningar vid Mälaren och Saltsjön är berömda för sin skönhet.⁹ På de skogklädda holmarna kring staden ligger sommarvillor.

Stockholm är Sveriges största affärsstad. Här ligger Sveriges största banker, hotell och varuhus. Staden är den viktigaste medelpunkten för järnvägstrafiken. Centralstationen, centralpostkontoret, de stora stockholmstidningarnas tryckerier och hotellen ligger i stadens centrum. Här ligger också många kontor.

Stockholm har breddat sina naturliga gränser. Nya förstäder har växt upp. Många av de människor, som har anställning i Stockholm, bor i förorterna. Man far till sitt arbete i den centrala delen av staden med järnväg, tunnelbana och buss.

I Storstockholm ligger en stor mängd kända fabriker och aktiebolag, såsom ASEA (Allmänna Svenska Elektriska AB), Svenska AB Gasaccumulator (AGA), AB Elektrolux m. fl.

Få städer av samma storlek har så livlig sjötrafik som Stockholm. De största och djupaste hamnarna har Stockholm åt Saltsjösidan. Dit kommer de största båtarna från Sverige och från utlandet.

Stockholm har större import än Göteborg, men dess export är inte så stor. Det som utskeppas är mest maskiner, olika slags utrustning, kvalitetsstål, gödningsämnen, kemiska produkter m. m.

Anmärkningar på texten

1. Birger Jarl *Ярл Биргер* — Ярл Биргер считается основателем города Стокгольма. Правитель Швеции в 1248—66 гг. Возглавил поход шведских феодалов против Новгорода (поражение в Невской битве 1240) и поход против финских племен (1249), закончившийся завоеванием части их территории.

2. Hagaparken är förknippad med Bellmans pamn. *Парк в Хаге связан с именем Бельмана*. К. М. Бельман (1740—1795) — певец стокгольмской бедноты, сочинял музыку к собственным произведениям, и сам их исполнял. Наиболее известными являются «Песни Фредмана» и «Послания Фредмана».

3. Här avtäcktes den 15 maj 1886 Fritiof Kjellbergs Linnéstaty ... *Здесь 15 мая 1886 года был открыт памятник Линнею, автором которого является Фритьюф Чельберг...* К. Линней (1707—1778) — создатель классификации растений и животных, первый президент шведской Королевской Академии наук, почетный член академий многих стран, в том числе и России.

4. KB har sen dess om- och tillbyggt flera gånger. *Королевская библиотека с тех пор несколько раз перестраивалась и расширялась*. Во избежание повторения одного и того же слова (или части его) в шведском языке в стилистических целях используется дефис вместо первого употребления слова (или части его).

5. Här kan man se gamla Stockholmskvarter, hantverkhus och glashtytan ... *Здесь можно увидеть старинный жилой квартал Стокгольма, дома ремесленников и старую стеклодувную мастерскую...*

6. Museets märkligaste konstverk är Rembrandts "Batavernas trohetsed". *Наиболее замечательным произведением искусства в музее*

является полотном Рембрандта «Клятва верности батавов». Это сохранившийся фрагмент исторической картины Рембрандта «Заговор Юлия Цивилиса», тема которой (борьба батавов за свою независимость) была взята из далекого прошлого Голландии.

7. Biografer finns det också gott om. = Det finns också många biografier. Имеется также много кинотеатров. Ср. также det finns gott om papper = det finns mycket papper. Есть много бумаги. Словосочетание gott om употребляется как в отношении исчисляемых, так и неисчисляемых существительных. Gott om является синонимом и к många много и к mycket много.

8. sagofiguren Orfeus сказочная фигура Орфея (Работа известного шведского скульптора К. Миллеса (1875—1955).

9. Stockholms omgivningar vid Mälaren och Saltsjön är berömda för sin skönhet. Окрестности Стокгольма на озере Меларен и у залива Сальтшён славятся своей красотой.

Övning 7. Ange alla former (obestämd och bestämd) på följande substantiv.

ett namn, en gata, en stad, ett tåg, en dotter, en man, en kvinna; en natt, en bokstav, en mus, ett hus, ett land, en huvudstad, en grundläggare, ett rike, ett ämbetsverk, en bok, en son

Övning 8. Fyll i superlativ form av adjektivet. Titta först på exemplen.

Exempel: Göteborg är en stor stad. Men Stockholm är störst.

1. Den här parken är vacker. Men Gorkijparken är 2. Den här byggnaden är gammal. Men den där byggnaden är 3. Den här stationen är ny. Men den där stationen är 4. Denna gata är kort, men den där gatan är 5. Det här huset är högt, men det där huset är 6. Den musik, som jag hör, är vacker. Men den musik, som jag hörde igår var 7. Den här texten är intressant, men nästa text blir

Övning 9. Ge motsats till följande adjektiv och ange deras komparativ- och superlativformer.

stor, smal, gammal, viktig, vacker, låg, snäll

* Övning 10. Översätt till svenska.

1. Стокгольм — самый большой город Швеции. 2. Москва больше, чем Ленинград. 3. Этот автобус красивее, чем тот. 4. Эта линия метро новее, чем та. 5. Это самая маленькая комната в этом доме. 6. В этом поезде больше людей, чем в том. 7. В этой части города самые узкие улицы. 8. Улица, на которой я живу, самая широкая в городе.

Övning 11. Ange tema på följande verb (inklusive particip II).

att vila, att avtäcka, att göra, att stå, att förbjuda, att gå, att njuta, att hålla, att rymma, att inviga, att ligga, att utskeppa, att återuppliva, att bredda, att märka

Övning 12. Byt ut aktiv konstruktion mot passiv.

1. Man samlar riksdagen i riksdagshuset. 2. Birger Jarl grundade Stockholm år 1252. 3. Man kan köpa många saker på Centralstationen. 4. Den 15 maj 1886 avtäckte man Linnéstatyn i Humlegården. 5. Nästan varje kväll håller man konserter i Konserthuset. 6. Sovjetiska delegationer besöker ofta KB under sina resor till Stockholm. 7. Man klassar Skansen som sevärdhet nummer ett.

** Övning 13. Fyll i rätt preposition.*

1. Min vän Viktor bor ... Stockholm. 2. Man kan se gott ... bilar och bussar ... den här staden. 3. Vår stad består ... många delar. 4. Den här platsen duger ... barnen. 5. Varje morgon reser han ... sin arbetsplats ... tåg. 6. ... Centralstationen ... Stockholm finns det en stor sal ... många små kiosker. 7. Stockholm ligger ... inte mindre än tjugo öar och holmar. 8. Man kan njuta ... vacker musik, sång och balett ... Kungliga Operan.

** Övning 14. Översätt till svenska.*

1. только что купленный телевизор — телевизор только что куплен; 2. переполненный автобус — автобус переполнен; 3. переполненный зал — зал был переполнен; 4. увеличившееся уличное движение — уличное движение увеличилось; 5. только что открытый памятник — памятник только что открыт

Övning 15. Komplettera följande meningar enligt exemplet.

Exempel: Gå och köp mjölk! Mjölken är ... Mjölken är köpt.

1. Gå och koka tre ägg! Äggen är ... 2. Gå och samla böcker! Böckerna är ... 3. Besök Skansen! Skansen är redan ... 4. Gå och skicka brevet! Brevet är ... 5. Gå och visa honom den här boken! Boken är ... 6. Gå och skriv den här övningen! Övningen är ... 7. Du ska översätta detta stycke! Detta stycke är ... 8. Du ska säga honom allt. Allt är ...

Övning 16. Svara på följande frågor enligt exemplet.

Exempel: Vill du stanna här? — Nej tack, jag ska hellre gå hem.
Vill du ha en kopp kaffe? — Nej tack, hellre te.

1. Vill du sitta här inne? — Nej tack, ... 2. Vill du gå hem med mig? — Nej tack, ... 3. Vill du njuta av klassisk musik? — Nej tack, ... 4. Vill du se baletten? — Nej tack, ... 5. Ska du skriva hem idag? — Nej tack, ...

** Övning 17. Översätt till svenska.*

1. Стокгольм расположен на многих островах. Поэтому в городе (город имеет) так много мостов. 2. Стокгольм является крупным портом, куда приходят суда из многих стран. 3. Стокгольм находится на берегу одного из крупнейших озер Швеции — Меларен. 4. Население Стокгольма составляет около одного миллиона человек. 5. Многие шведы живут в окрестностях Стокгольма и приезжают на работу на поезде, метро или автобусе. 6. В Стокгольме много парков. Парк Хага связан с именем выдающегося шведского

поэта Бельмана. 7. В центре города находится Королевская библиотека, в которой работал В. И. Ленин во время своих посещений Стокгольма. 8. В центре города, перед Концертным залом, стоит сказочная фигура Орфея. Это работа К. Миллеса. 9. В Концертном зале часто устраиваются концерты, где можно наслаждаться прекрасной музыкой. Концертный зал вмещает 2000 человек.

Övning 18. Översätt följande text till ryska.

Leningrad

Vi kom så småningom till Leningrad, där vi fick en guide (гид) som hade studerat svenska språket, och kunde detta språk mycket bra. Hon visade oss runt i staden, och lärde oss en hel del om stadens historia.

Leningrad har cirka 4 miljoner invånare. Staden är byggd på hundra öar och det finns över 350 broar i staden. Peter den store grundade staden 1703 och 1712 blev den Rysslands huvudstad.

Staden är vetenskapens och studenternas stad, där finns 42 högskolor och ca (cirka) 200 000 studenter. Leningrad har ett mycket rikt kulturliv med många museer. Ett av de största museerna är Eremitaget, där man kan se tavlor av alla tiders största konstnärer (художники).

Huvudgatan heter Nevskij Prospekt. På den kan man träffa människor från alla delar av Sovjetunionen och se många vackra byggnader och platser. Efter Oktoberrevolutionen förlades (была переведена) huvudstaden till Moskva. Det var 1918.

ORD OCH UTTRYCK TILL TEXTEN

administrativ [administra'tiv] административный

arkitektonisk [-'tunisk] архитектурный

att bilda (1) образовывать

att bygga (2) строить; **att bygga från grunden** строить с самого основания

Centralkommittén Центральный комитет

ett centrum центр

drygt около, приблизительно, примерно

elektronisk [-trə-] электронный

en elkraft электроэнергия

federativ [-'ti:v] федеративный

en flygindustri авиационная промышленность

fullständig полный, всеобъемлющий

före до, прежде (*предлог*)

ett förlag [fœ'la:g] издательство

en grund основа

en industriproduktion промышленное производство

en institution учреждение, институт

ett kol [ko:l] уголь

ett kollektivjordbruk колхоз

ett konstmuseum [kə-] музей искусств

kulturell культурный

Ministerrådet Совет Министров

modern [mu'dæn] современный

en målare художник

en målning картина

obligatorisk [ɔbligə'turisk] обязательный

(en) olja [ɔlja] нефть

att omfatta (1) охватывать

ett parlament [parla'ment] парламент

att producera (1) [prɔdʊ'setə] производить

radioteknisk радиотехнический

en regering правительство

snabbt быстро

socialistisk [sɔsia'listisk] социалистический

en sovjetrepublik [sov'jetrepub'lik] Советская республика

statlig государственный

att sträcka (2) sig простираться

att svara (1) för отвечать (за)

ett territorium территория

att tillverka (1) производить, выпускать

en ungdom молодежь

en unionsrepublik союзная республика

att utbilda (1) выпускать (из института)

att uppta (4) занимать

att utge (4) издавать

vetenskaplig научный

övrig прочий

Text 2. Detta är RSFSR

Ryska socialistiska federativa sovjetrepubliken (RSFSR) är den största av de femton unionsrepubliker som tillsammans bildar Sovjetunionen. Den upptar tre fjärdedelar * av unionens territorium och sträcker sig från Östersjön i väster till Stilla havet ¹ i öster.

Republikens och hela Sovjetunionens huvudstad är Moskva, som med sina 8,7 miljoner invånare är landets största stad. Det är landets administrativa, politiska, industriella, vetenskapliga och kulturella centrum. I Moskva samlas Sovjetunionens parlament, som heter Högsta Sovjet, här ligger Sovjetunionens kommunistiska partis CK (Centralkommitté), här ligger Sovjetunionens regering, Ministerrådet, och många andra regeringsinstitutioner, flera ämbetsverk, teatrar, biografer samt flera högskolor. Här finns landets viktigaste vetenskapliga institution — Sovjetunionens vetenskapsakademi — och ett 80-tal högskolor.

RSFSR svarar för drygt två tredjedelar * av Sovjetunionens industriproduktion. Republiken har över 26 000 industriföretag ², över 12 000 statsjordbruk ³ och cirka 12 000 kollektivjordbruk. Den producerar över 60% ** av elkraften, 80% av oljan, 50% av kolet och 80% av bilarna i Sovjetunionen.

Republikens industri fortsätter att växa snabbt. Ett stort antal nya moderna industrigrenar ⁴ (flygindustri, elektronisk industri, radioteknisk industri etc) har byggts upp från grunden.

I RSFSR och övriga unionsrepubliker har man f. n. tioårig obligatorisk skola ⁵.

RSFSR har vidare ca 500 högskolor och mer än 2500 fackskolor ⁶. Där utbildas f. n. över 5 miljoner ungdomar.

Det finns i RSFSR över 300 teatrar, hundratals museer och tusentals ⁷ bibliotek. På republikens förlag utges över en miljard böcker om året. Böckerna utges på många språk.

Sovjetunionens huvudstad har många revolutionshistoriska, historiskt-arkitektoniska och konstmuseer. Mest känt är Statliga Tretiakovgalleriet som grundades av köpmannen Tretiakov år 1856. I dag omfattar Tretiakovgalleriet nära 40 000 målningar och ger en nästan fullständig bild av rysk och sovjetisk konst från äldsta tider till dagens socialistiska realism.

Anmärkningar på texten

1. Stilla havet *Тихий океан*, ett hav *море, океан*. Названия океанов образуются как со словом *havet*, например: Norra Ishavet *Северный Ледовитый океан*, tak i s помощью слова *en ocean* [use 'a:n], например: Indiska oceanen *Индийский океан*.

2. ett industriföretag *промышленное предприятие*. Сложное слово, состоящее из двух слов: *en industri* а) *промышленность*; б) *отрасль промышленности* и ett företag *предприятие*. Род сложного слова определяется по последнему компоненту.

* См. урок 8 (количественные числительные).

** См. урок 8 (порядковые числительные).

3. ett statsjordbruk *совхоз*. Сложное слово, состоящее из слов *en stat* *государство* и *ett jordbruk* *земледелие, сельское хозяйство*.

4. Ett stort antal nya moderna industrigrenar. *Большое количество новых отраслей промышленности*. После слова *ett antal* *количество* не требуется предлога для связи с последующими словами (ср. *en kopp kaffe, ett stycke krita*).

5. tioårig obligatorisk skola *обязательное десятилетнее обучение*.

6. *en fackskola* в шведском языке этим термином обозначаются профессиональные технические учебные заведения.

7. tusentals *тысячи*, hundratal *сотни*, tiotal *десятки*. Сложные слова, обозначающие количественный состав: в качестве первого компонента сложного слова употребляется числительное, обозначающее определенное количество, в качестве второго — слово *tals*. При сочетании сложного слова такого типа с существительным во множественном числе не требуется предлога: *tusentals böcker* *тысячи книг*, *hundratal delegationer* *сотни делегаций*.

KOM INÅG FÖLJANDE FÖRKORTNINGAR

etc. = et cetera

и т. д. = и так далее

f n = för närvarande

в настоящее время

ca = cirka

приблизительно, около

* Övning 19. Säg det på svenska.

большое количество людей, большое количество библиотек, небольшое количество театров, небольшое количество промышленных предприятий, большое количество нефти, большое количество угля, большое количество автомобилей, большое количество машин, небольшое количество высших учебных заведений

* Övning 20. Säg det på svenska.

тысячи колхозов, сотни совхозов, десятки промышленных предприятий, десятки городов, сотни студентов, сотни музеев, тысячи библиотек по (во) всей стране, сотни языков

Övning 21. Byt ut aktiv konstruktion mot passiv.

1. Skogar upptar 20% av unionens territorium. 2. De 15 unionsrepublikerna bildar tillsammans Sovjetunionen. 3. RSFSR producerar över 60% av elkraften, 80% av oljan och 80% av bilarna. 4. Sovjetunionen koncentrerar mer än hälften av sin bilproduktion till PSFSR. 5. Man bygger upp nya moderna industrigrenar i RSFSR. 6. RSFSR:s förlag utger över en miljard böcker om året. 7. Man trycker böcker på många språk.

Övning 22. Ange adjektiv till följande substantiv. Adjektiven finner du i text 2.

socialism, territorium, administration, politik, kultur, vetenskap, stat, industri, språk

Övning 23. Skriv en kort text om följande ämnen.

1. Olika slags städer (industristad, huvudstad, vetenskaplig stad).
2. Något intressant där ni bor (t.ex. ett museum, en teater, en biograf).
3. Beskriv den stad, som du är född i.
4. Beskriv den stad, som du tycker mest om.

** Övning 24. Översätt till svenska.*

1. Советский Союз состоит из 15 республик. Российская Советская Федеративная Социалистическая Республика является самой крупной из всех республик. 2. Территория РСФСР занимает 3/4 всей территории Советского Союза. Советский Союз, в свою очередь, занимает 1/6 часть (всей территории) земного шара. 3. Столицей РСФСР и одновременно столицей всего Советского Союза является Москва. В Москве проживает 8,7 миллионов человек. 4. Москва является административным, политическим, научным и культурным центром Советского Союза. В Москве находится крупнейший научный центр — Академия наук СССР. 5. 2/3 промышленного производства СССР находится (производится) в РСФСР. Здесь находятся тысячи промышленных предприятий, тысячи колхозов и совхозов. 6. Более половины электроэнергии Советского Союза производится в пределах РСФСР. Здесь производится свыше 80% машин, выпускаемых в Советском Союзе. 7. В РСФСР создано большое количество новых отраслей промышленности. Здесь имеется электронная и радиотехническая промышленность. 8. В РСФСР выпускаются миллионы книг. Эти книги печатаются не только на русском языке, но и на языке тех народов, которые живут в РСФСР.

Övning 25. Översätt till ryska med hjälp av ord som står nedanför:

Moskva

Kreml är Moskvas äldsta historiska centrum. I Kreml finns V. I. Lenins arbetsrum och lägenhet på tredje våningen som numera är museum. Lägenheten är mycket enkel. Den består av fem rum. Det finns kartor, telefoner och massor av böcker i arbetsrummet. Klockorna har stannat vid den timme då V. I. Lenin sista gången lämnade Kreml, 8. 15. Almanacken visar den 12 december 1922.

Yngst i Kreml är Kongresspalatset, en modern byggnad av glas, marmor och stål. Den började byggas 1960 och blev färdig efter ett år. Salen har 6000 platser. Här hålles internationella kongresser och partikongresser, olika slags möten och filmfestivaler.

Det ligger många vackra kyrkor och katedraler i Kreml, här finns Tsarklockan som aldrig har ringt och som med sina cirka 200 ton är världens största klocka. Minst lika fotograferad av turisterna är Tsarkanonen på nära 40 ton, som aldrig har skjutit.

Kreml ligger vid Röda torget, namnet på torget betyder Vackra Torget, där ordet "röd" har sin gammalryska betydelse. Röda torget är 695 meter långt och 130 meter brett. Vid Kremlmuren står Leninmausoleet, som är V. I. Lenins sista vilorum.

Vid den stora militärparaden den 7 november varje år står de sovjetiska ledarna på mausoleet. Till höger och till vänster om mausoleet finns marmorläktare för framstående personer, Sovjetunionens hjältar, bästa arbetare och kollektivbönder, kända artister och vetenskapsmän, diplomater och utrikeskorrespondenter.

Det finns många andra märkliga byggnader vid Röda torget, t. ex. Historiska museet, GUM, som är Sovjetunionens största varuhus, och Vasiljkatatedralen som byggdes av Ivan den förskräcklige till minne av hans seger över tatarerna.

Inte långt från Röda torget ligger Centrala Leninmuseet. Här finns tusentals utställningsföremål: V. I. Lenins personliga saker, hans arbeten översatta till mer än 100 språk i världen, partihistoriska dokument, fotografier, tidningar och tidskrifter.

en artist артист, мастер своего дела (актер, художник, музыкант)
att betyda (2) означать
en betydelse значение
Ivan den förskräcklige Иван Грозный
en katedral собор
Kongresspalatset Дворец съездов
en ledare руководитель
en läktare трибуна; en marmorläktare трибуна из мрамора
en militärparad военный парад

numera [nɯˈmɛrɐ] в настоящее время, теперь
partihistoriska dokument исторические партийные документы
personlig личный
en seger победа
en utrikeskorrespondent иностранный корреспондент
ett utställningsföremål экспонат
ett vilorum zd.: место успокоения
en värld [væːɖ] мир, земной шар

Övning 26. Översätt till ryska.

Hotell Regina vid Drottninggatan är nu borta. Vid tiden för Lenins besök var det ganska nytt och hörde till (относиться) stadens modernaste. I det stora matsalen serverades under dagen två måltider för den manstarka (многочисленный) delegationen och dess svenska värdar. Här deltog också en del andra svenska sympatisörer och utländska gäster. Omedelbart efter ankomsten åt man en gemensam frukost och senare på dagen lunch med svensk biffstek — Ström berättade hur Lenin kryddade (приправлять) sin biffstek så kraftigt med salt och peppar (перец) att en bordsgranne varnade (предостерегать) honom. Också i den situationen hade den revolutionäre ledaren vad som väntade i hemlandet i tankarna: "Man behöver mycket salt och peppar, när man ska hem och slåss (сражаться) med tsargeneralerna och kerenskijopportunisterna", replikerade Lenin skratande.

(Lenin i Stockholm)

SVENSK HUMOR

ORD OCH UTTRYCK TILL TEXTEN

arg сердитый
en ficka карман
ett misstag ошибка

ohövlig невежливый
att peka (på) (1) указывать (на)
ett skyltfönster витрина

att stoppa (1) in засунуть в
att stöta (2) ihop med столкнуться
att ta in på hotellet остановиться в гости-
нице

en tjuv вор, жулик
trött усталый
att tvinga (4) принуждать

Misstag

En gång kom en engelsman med sin fru till Sverige. När de kom till Stockholm tog de in på ett av de bästa hotellen där. På kvällen åt de middag i hotellets matsal och sedan gick engelsmannen ut för att promenera lite i friska luften och titta på den svenska huvudstaden. Hans fru som var mycket trött efter resan gick till sitt rum.

Engelsmannen gick längs gatorna, tittade sig omkring, stannade framför skyltfönster. Plötsligt stötte en man ihop med honom och gick förbi.

— Så ohövliga dessa svenskar är, — tänkte engelsmannen för sig själv.

Svensken var på andra sidan gatan, när engelsmannen stoppade sin hand i fickan för att ta fram sin klocka.

— Min klocka! — sa han. — Den man, som gick förbi mig, har tagit min klocka. Han tog den ur min ficka när han stötte ihop med mig. Jag ska tvinga honom att ge den tillbaka!

Han sprang så fort han kunde och snart kom han fram till svensken.

— Ge mig min klocka! — sade han. Svensken tittade på honom och svarade något på svenska.

— Jag förstår er inte, men ni måste förstå mig! — sade engelsmannen och pekade på svenskens bröstficka.

Återigen tittade svensken på honom och svarade något på svenska.

Engelsmannen blev ännu mera arg och svensken tog fram sin klocka och gav den till engelsmannen, som stoppade den in i sin ficka och gick hem.

När han kom tillbaka till hotellet, berättade han om denna episod för sin fru. Hon tittade på honom utan att säga något och pekade sedan på ett litet bord bredvid sängen. Där på bordet låg klockan! Engelsmannen tog fram den andra klockan ur sin ficka och tittade på den. Han förstod, att det var han som var tjuv.

Svara på följande frågor.

1. Vilken tid gick engelsmannen ut för att titta på Stockholm? 2. Varför följde engelsmannens fru inte med honom? 3. Tyckte engelsmannen om Stockholm? 4. Vilken mening hade han om svenskar efter sitt möte med dem? 5. Vem var tjuv i den här historien? 6. Varför heter historien "Misstag"?

1. Отложительные глаголы. 2. Модальные значения глаголов *få, låta*. 3. Глагол *skola*. 4. Согласование времен в сложноподчиненном предложении. 5. Классификация наречий. 6. Особые случаи образования наречий.

Отложительные глаголы

В шведском языке есть группа глаголов, имеющих окончания флективной формы страдательного залога, т. е. *-s*, а значение действительного залога, например: *att minnas* *помнить*, *att andas* *дышать* и др. Такие глаголы называются отложительными (или депонентными) глаголами.

Большинство отложительных глаголов непереходные. Они относятся, главным образом, к 1-му и 2-му спряжениям. При образовании основных форм эти глаголы сохраняют окончание *-s* во всех временных формах. Их можно разделить на 2 группы:

а) отложительные глаголы, имеющие параллельную неотложительную форму:

att träffas (1) *встречаться* —

att samlas (1) *собираться* —

att slåss (4) *драться* —

Vi träffas varje fredag.

Vi träffades i går.

Vi skall träffas i morgon.

att träffa *встречать*

att samla *собирать*

att slå *ударять*

Мы встречаемся каждую пятницу.

Мы виделись вчера.

Мы встретимся завтра.

б) отложительные глаголы, не имеющие параллельной неотложительной формы: *att lyckas* (1) *удаваться*, *att hoppas* (1) *надеяться*, *att minnas* (2) *помнить*, например:

Jag minns det alltid.

Jag mindes det förra veckan.

Jag kommer att minnas det under hela livet.

Я это помню всегда.

Я помнил это на прошлой неделе.

Я буду помнить это всю жизнь.

Наличие отложительных глаголов характерно для скандинавских языков.

Образование основных форм отложительных глаголов

Инфинитив	Презенс	Претерит	Перфект	Будущее время
<i>att hoppas</i> (1) <i>надеяться</i> <i>att minnas</i> (2) <i>помнить</i> <i>att slåss</i> (4) <i>драться</i>	<i>hoppas</i> <i>minns</i> <i>slåss</i>	<i>hoppades</i> <i>mindes</i> <i>slogs</i>	<i>har hoppats</i> <i>har minns</i> <i>har slagits</i>	<i>ska hoppas</i> <i>ska minnas</i> <i>ska slåss</i>

Övning 1. Ange tema på följande verb.

att träffas (1), att lyckas (1), att kallas (1), att slåss (4), att finnas (4), att minnas (2).

***Övning 2. Översätt följande meningar till svenska.**

1. Я надеюсь, что ты придешь. 2. Мы встретились вчера в парке. 3. Я прекрасно помню этот урок. 4. Стокгольм часто называют «городом на воде». 5. Я не знаю, когда мы встретимся.

Модальные значения глаголов få, låta

Отличительной чертой обоих глаголов является то, что они, наряду с собственным лексическим значением (*att få* *получать*, *att låta* *разрешать, позволять*), выражают ряд значений, обычно передающихся модальными глаголами.

Основные формы глаголов få, låta

Инфинитив	Презенс	Претерит	Супин	Причастие II ¹
att få att låta	får låter	fick lät	fått låtit	fången låten

Сочетания глагола *få* с инфинитивом других глаголов употребляются:

а) для выражения завершенности действия, главным образом, с глаголами чувств (*att se*, *att höra*, *att veta*, *att känna* и др.) и передают значения, соответствующие русским глаголам совершенного вида: *увидеть, услышать, узнать*. В этом случае инфинитив глагола после глагола *få* употребляется без частицы *att*, а сам глагол образует временные формы.

Jag fick se den här boken först i går. Я увидел эту книгу только вчера.

Ni ska få veta det lite senare. Об этом вы узнаете немного позднее.

б) в значении *сметь, иметь право*. В этом случае глагол *få* передает те же значения, что и глагол *dürfen* в немецком языке и глагол *may* в английском языке:

Шведский язык	Немецкий язык	Английский язык
Får jag komma in? Får jag fråga?	Darf ich herein? Darf ich fragen?	May I come in? May I ask?

¹ Форма причастия II характерна при употреблении собственных лексических значений этих глаголов.

Инфинитив глагола после глагола **få** стоит без частицы **att**.

В некоторых случаях в вопросе после глагола **få** следует прямое дополнение, выраженное местоимением **det**: **Får jag det?** Вопрос соответствует русскому *можно, разрешите?* и употребляется, когда из контекста ясно, о чем идет речь.

Шведский язык	Немецкий язык	Английский язык	Русский язык
Jag vill tala med honom. Får jag det?	Ich möchte mit ihm sprechen. Darf ich das machen?	I want to talk to him. May I?	Я хочу поговорить с ним. Можно?

в) в отрицательных предложениях для выражения запрещения:

Man får inte röka här.

Здесь нельзя курить.

Kungen får inte arbeta med politik.

Королю нельзя заниматься политикой.

г) в значении *быть вынужденным, принужденным (сделать что-либо)*:

Han fick betala 50 kronor för hotellrummet.

Ему пришлось заплатить 50 крон за комнату в гостинице.

д) в значении *заставить сделать что-л.* В данном случае глагол **få** отделен от инфинитива другого глагола существительным или личным местоимением в объектном падеже. В этом случае инфинитив употребляется с частицей **att**.

Jag hoppas att jag ska få honom att göra det.

Я надеюсь, что смогу заставить его сделать это.

Boken fick mig att skratta mycket.

Книга заставила меня много смеяться.

Övning 3. Översätt följande meningar till ryska och säg vilken betydelse verbet att få har i dem.

1. Trots att det inte var svårt att få veta vad hon hette, tyckte han att det var roligare att inte veta det. 2. Han har sagt att han ska göra det, så gör han det också, ska du få se. 3. Jag ville gärna få henne att svara på min fråga. 4. Får jag fråga dig? 5. Fick du honom att göra det?

** Övning 4. Översätt följande meningar till svenska med hjälp av verbet att få.*

1. Если я смогу заставить его помочь вам, будет очень хорошо. 2. Можно помочь тебе? 3. Она открыла дверь и увидела Виктора, который играл на пианино. 4. Здесь нельзя громко разговаривать. 5. Мне пришлось купить две газеты, потому что у Виктора тоже не было газеты.

Глагол **läta** употребляется:¹

а) когда субъект предложения заставляет (допускает), чтобы другое лицо, выполняющее функцию дополнения в предложении, осуществило какое-либо действие:

Läraren låter eleverna läsa högt. Учитель говорит, чтобы ученики читали вслух.

б) когда субъект предложения побуждает другое лицо выполнить какое-либо действие:

Han lät verkstaden reparera bilen. Он отдал машину в ремонтную мастерскую (букв.: Он разрешил мастерской починить машину).

Подобная конструкция употребляется, когда само подлежащее не является исполнителем действия. Сравните со следующим предложением:

Han reparerade bilen. Он починил машину (сам).

Övning 5. Översätt följande meningar till ryska.

1. Låt honom vara! Ser du inte att han är upptagen? 2. Låt oss tala om detta problem ordentligt! 3. Låt mig hjälpa dig med översättningen! 4. Jag har låtit göra mig en ny hatt. 5. Han lät boken falla. 6. Hon lät oss förstå att hon kände sig dålig.

** Övning 6. Översätt följande meningar till svenska.*

1. Давайте поговорим немного о нашем уроке шведского языка. 2. Давайте я понесу эту сумку. 3. Позвольте мне посмотреть эту книгу. 4. Он дал понять, что разговор окончен. 5. Она щел (заказала) себе новое пальто.

Глагол **skola**

Наряду с модальными значениями долженствования, намерения, приказа², глагол **skola** в разных формах может служить для передачи других значений.

Форма настоящего времени глагола **skola** — **ska(II)** употребляется:

а) для обозначения простого будущего времени:

Jag ska gå på bio i kväll. Я пойду сегодня вечером в кино.

б) для передачи чужого мнения или утверждения:

Hon visade mig en artikel som Она показала мне статью, кото-

¹ О значении побуждения, передаваемого глаголом **läta** см. урок 6 (повелительное наклонение).

² См. урок 11.

skall vara av V. I. Lenin.

рая, по ее словам, была написана В. И. Лениным.

Форма прошедшего времени глагола *skola* — *skulle* употребляется:

а) для передачи вежливой просьбы, пожелания:

Jag skulle vilja dricka en kopp kaffe. Я хотел бы выпить чашечку кофе.

б) для передачи неуверенности, сомнения:

Jag skulle knappast tro det. Я едва могу поверить этому.

в) для обозначения действия, являющегося прошлым по отношению к моменту высказывания, но которое было будущим по отношению к какому-либо другому моменту в прошлом:

Han sa att det skulle bli regn. Он сказал, что будет дождь.

Övning 7. Översätt följande satser till ryska och säg vilken betydelse verbet skola har i dem.

1. Jag skulle just gå när du kom till mig. 2. Varför är du hemma? Vad ska det betyda? 3. Han sa till mig att jag skulle promenera så mycket som möjligt i friska luften och vädra rummet oftare. 4. "Du ska inte dricka kaffe, drick te i stället", sa doktorn. "Du ska äta mycket och vila mycket, om du vill vara frisk." 5. Du vill att jag ska veta det. Men jag har varit borta en hel månad. 6. Min vän sa att jag absolut skulle besöka doktorn. 7. Han sade att han skulle ringa om han inte kunde komma.

** Övning 8. Översätt följande satser till svenska.*

1. Здесь нельзя так громко разговаривать. 2. Вы должны помочь ему. Он долго болел и многое забыл. 3. Доктор сказал: «Ты должен есть медленно и не читать книгу, когда ты ешь». 4. Она сказала, что она была в читальном зале и писала статью, которую она должна сдать на следующей неделе.

Согласование времен в сложноподчиненном предложении

В шведском языке время глагола в дополнительном придаточном предложении, как правило, зависит от времени, согласуется со временем, в котором стоит глагол в главном предложении.

Согласование времен заключается в следующем: в языке существует два временных плана: план настоящего и план прошедшего (*nu-planet* и *då-planet*). К плану настоящего относятся: настоящее время, перфект и будущее время. К плану прошедшего относятся: претерит, плюсквамперфект и будущее в прошедшем.

Зависимость временных форм главного и придаточного предложений можно представить следующим образом:

Главное предложение	Придаточное предложение		
	Время действия	Форма сказуемого	Примеры
Presens	совпадает с главным предшествует действию главного следует за действием главного	Presens Perfekt Futurum	Jag tror att { han kommer. han har kommit. han ska komma.
Preteritum (Imperfekt)	совпадает с главным предшествует действию главного является будущим по отношению к действию главного	Preteritum Pluskvam-perfekt Futurum preteriti	Jag trodde att { han kom. han hade kommit. han skulle komma.

Согласование времен существует также в английском и немецком языках, но отсутствует в русском языке.

Сопоставительная таблица согласования времен в шведском, немецком и английском языках

Шведский язык	Немецкий язык	Английский язык
Jag trodde att han var hemma. Jag trodde att han redan hade kommit hem.	Ich glaubte, daß er zu Hause war. Ich glaubte, daß er schon nach Hause gekommen war.	I thought that he was at home. I thought that he had already come home.

Обратите внимание, что согласование времен в шведском языке отсутствует, если:

а) сообщается общеизвестная истина:

Han sade, att jorden är rund.

Он сказал, что Земля — круглая.

б) говорящий выражает уверенность в том, что высказанное им суждение справедливо вообще, а не только для момента речи:

Och doktorn berättade, att det finns tre läkare, som är ännu skickligare än han och just de

И доктор рассказал, что существует три врача, которые еще более искусны, чем

kan göra oss friska, glada och starka.

он, и именно они могут сделать нас здоровыми, веселыми и сильными.

* Övning 9. Sätt verben i rätt tempus.

1. Han sa att han (tänka) resa österut nästa sommar. 2. De förklarade att de (hälsa) på oss, därför att de inte (vara) långt från vårt hus. 3. Hon tänkte på vad roligt det (vara) att få börja studera igen. 4. Flickan satt och läste innan mor (komma) hem. 5. Den unga flickan sa att hon (göra) det om hon (kunna). 6. Mannen berättar att han redan (besöka) de två städer som står i programmet.

Классификация наречий

В зависимости от значения, выражаемого наречиями, среди них различают следующие группы:

а) наречия времени. Они указывают на время действия, длительность действия и т. п., например: **tidigt** рано, **länge** долго, **idag** сегодня, **ibland** иногда, **ofta** часто и др.;

б) наречия места. Эти наречия указывают на место действия, направление к какому-либо месту или от него и т. п., например: **hemma** дома, **hem** домой, **bort** прочь, **borta** вдали, **här** здесь, **där** там и др.;

в) наречия образа действия. Они дают качественную характеристику действия, например: **bra** хорошо, **dåligt** плохо, **långsamt** медленно и др.;

г) усилительные наречия. Чаще всего они являются определением к прилагательному, причастию или другому наречию и самостоятельно не употребляются, например: **mycket** много, **helt** целиком, **ganska** довольно, **alldeles** совершенно и др.;

д) наречия причины, например: **alltså** таким образом, **därför** поэтому, **följaktligen** следовательно и др.

Особые случаи образования наречий¹

От прилагательных, оканчивающихся на **-lig**, наречия образуются разными способами:

а) путем прибавления суффикса **-t**: **rolig** — **roligt** весело, **tydlig** — **tydligt** отчетливо;

б) путем прибавления суффикса **-en**: **vanlig** — **vanligen** обычно, **tydlig** — **tydligt** вероятно;

в) путем прибавления суффиксов **-t + vis**: **vanlig** — **vanligtvis** обычно, **möjlig** — **möjligtvis** возможно.

Образованные таким образом наречия несколько отличаются по значению: **vanligt** распространено, **vanligen** обычно, **vanligtvis** большей частью.

При помощи суффикса **-vis** можно образовывать наречия от ряда существительных: **ett exempel** пример — **exempelvis** к примеру, **en jämförelse** сравнение — **jämförelsevis** сравнительно.

¹ Об образовании наречий см. урок 6.

От существительных, обозначающих дни недели, а также время года, можно при помощи суффиксов *-s, -as* образовать наречия времени, указывающие на соответствующие дни на прошедшей неделе или соответствующее время года в прошлом году. Образовавшиеся словосочетания всегда употребляются с предлогом *i*: *i måndags в прошлый понедельник, i torsdags в прошлый четверг, i somras прошлым летом, i vintras прошлой зимой.*

Имеются также наречия с суффиксом *-s*, типа *utomlands за границей, за границу.* В шведском языке существует также ряд наречий, представляющих собой устойчивые сочетания существительного в форме родительного падежа с предлогом *till*, оставшиеся в виде застывших оборотов от ранее существовавшей в языке системы склонения: *till bords за стол, till sängs в кровать, till fots пешком* и др. Эти устойчивые сочетания выполняют в современном шведском языке функцию наречия.

Övning 10. Bilda adverb av följande adjektiv.

klar, varm, rolig, vacker, dum, klok, hård, kall, ny, svår, kort, röd

* Övning 11. Översätt följande meningar till svenska.

1. В прошлый вторник я видел очень интересный фильм. 2. Прошлой зимой я много работал. 3. В прошлое воскресенье мне пришлось много заниматься. 4. Прошлым летом я все время был (находился) на даче. 5. В прошлый понедельник у нас был первый урок английского языка. 6. Прошлым летом она ездила отдыхать к Балтийскому морю. 7. Возьми, к примеру, наш город. Он очень красив. 8. Обычно он приходит в библиотеку днем и занимается там два-три часа. 9. Он спросил об этом так естественно, что никто не удивился. 10. Разумеется (естественно) я хожу на работу пешком.

ORD OCH UTTRYCK TILL TEXTEN

att använda (2) использовать, употреблять, применять
 en avkastning урожай, сбор, надои
 en barrskog хвойный лес
 befolkad населенный
 begränsad ограниченный
 ett berg гора
 betydande значительный
 bördig плодородный
 en chef (för) глава
 ett fläsk свинина
 att förädla (1) обрабатывать, перерабатывать
 gles редкий, неплотный
 huvudsakligen главным образом
 en järngruva железный рудник
 en järnmalm железная руда
 kontorsmaskiner конторское оборудование
 ett kullager шарикоподшипник
 kylig прохладный, холодный

en makt власть
 en mejeriproduktion производство (продукты) молочной промышленности
 en metallindustri металлургическая промышленность
 en monarki [-'ki] монархия
 obearbetad необработанный
 att odla (1) обрабатывать, возделывать (землю)
 en pappersmassa бумажная масса, целлюлоза
 rik богатый
 en råvara сырьё
 att rösta (1) (på) голосовать (за)
 ett slättland равнина
 en spannmål хлеб, зерновые, зерно
 att specialisera (1) sig (på) специализироваться (на)
 en statsminister премьер-министр (в скандинавских странах)

synnerhet: i synnerhet в особенности, особенно
 sågad распиленный
 sågade trävaror пиломатериалы
 att sälja (2) продавать
 ett tankfartyg танкер, наливное судно
 ett trä *соби́р.* древеси́на, дерево (материал)
 att täcka (2) покрывать

att uppta (4) занимать (место)
 utvecklad развитый
 en vattenkraft гидроенергия
 en verkstadsindustri машиностроение,
 машиностроительная промышленность
 ett åkerjord пахотная земля
 en älv река (порожистая)

Text 1. Sverige

Sverige är till ytan ett av de största länderna i Europa. Men det är glest befolkat och har över 8 miljoner invånare. 10 procent av Sveriges yta är vatten. Det finns alltså många älvar och sjöar i Sverige. Några stora sjöar är Vänern, Vättern och Mälaren. Klimatet i Norrland är kyligt och i Svealand och Götaland är det varmare.¹

Den största delen av Sverige är täckt med skogar och berg. Bördig åkerjord finns dock i Götaland och i Svealand. Där är jordbruket betydande. Den odlade jorden upptar mindre än en tiondel av landets yta och finns huvudsakligen på slättlandet kring de stora mellansvenska sjöarna samt längs kusterna.

När det gäller² t. ex. spannmål, mejeriprodukter, kött och fläsk, är avkastningen i Sverige god, både per hektar och per sysselsatt³.

Sverige är rikt på järnmalm, skog och vattenkraft. Sveriges skog är huvudsakligen barrskog. Skogarna ger råvaran för de största exportindustrierna⁴. I Sverige låter man förädla träet till pappersmassa, i synnerhet kemisk massa. Drygt 30%⁵ av världens export av pappersmassa kommer från Sverige. Sverige exporterar också sågade trävaror och papper. Världens tidningspappersexport kommer till 6% från Sverige.

Järngruvorna är berömda. En stor del av malmen exporteras obearbetad, men betydande mängder förädlas inom landet i den högt utvecklade metallindustrin. Den svenska verkstadsindustrin har låtit specialisera sig på ett begränsat antal produkter, som tillverkas i stora serier och säljs över hela världen. Sådana exportvaror av högkvalitet är t. ex. tankfartyg, kullager, separatorer, kontorsmaskiner och elektriska apparater.

Sverige är ett industriland. Det finns t. ex. skogsindustri, gruvor och metallindustri. Sverige exporterar järnmalm, trä, papper och maskiner. Industrierna använder mycket energi. Älvarna ger vattenkraft, men Sverige måste importera mycket olja.

Sverige är en monarki. Kungen har ingen makt. Han får inte arbeta med politik. Parlamentet i landet kallas riksdag. Det finns många politiska partier i Sverige, men alla finns inte i riksdagen. Ett parti, som får under 4% av rösterna, får ingen plats i riksdagen. Partierna i riksdagen heter: socialdemokratiska arbetarpartiet(s)⁶, vänsterpartiet kommunisterna (vpk), folkpartiet (fp), centerpartiet (c) och moderata samlingspartiet (m). 40-50% av svenskarna brukar rösta på socialdemokraterna. I regeringen finns alltid cirka 20 ministrar. Statsministern är chef för regeringen.

(Efter Säg det på svenska)

1. Klimatet i Norrland är kyligt och i Svealand och Götaland är det varmare. *Климат в Норрланде прохладный, а в Свеаланде и Ёталанде климат теплее.* Швеция с давних пор делится на три основных географических района: Норрланд (северная часть), Ётaland (средняя часть) и Свеaland (южная часть) страны. Названия трех основных районов по-прежнему употребляются в средствах массовой информации Швеции.

2. När det gäller... *Когда речь идет...* Глагол att gälla⁽²⁾ передает ряд значений, например: 1) иметь силу, быть действительным: biljetten gäller två månader *билет действителен два месяца*; 2) значить, цениться: hans ord gäller mycket *его слово много значит*; 3) считаться, слыть: han gäller för att vara ett geni *он слытит (считается) гением*; 4) относиться к кому-л., чему-л., касаться: nu gäller det dig *теперь это касается тебя*; 5) долженствовать: här gäller det att veta *здесь нужно знания*.

3. både per hektar och per sysselsatt *как на (один) гектар, так и на (одного) занятого (в производстве).* Сочинительный союз både ... och: («как ... так и», «и ... и») служит для выражения связи между однородными членами предложения. Ср. Hon vill både gå på bio och på utställning. *Она хочет пойти и в кино и на выставку.*

4. ...för de största exportindustrierna *...для крупнейших отраслей промышленности, работающих на экспорт.* В словаре не всегда можно найти значение сложного существительного. В таком случае следует исходить из значений его компонентов, которые имеются в словаре.

5. drygt 30% *свыше 30%.* Наречие drygt указывает на количество, немного превышающее указанную цифру. Наречие knappt указывает на количество, не достигающее указанной цифры. Ср. Drygt 60 människor var på mötet. *На собрании было более 60-и человек.* Knappt 20 personer kom på föreläsningen. *На лекцию пришло едва ли 20 человек.*

6. Запомните названия шведских партий, представленных в риксдаге: socialdemokratiska arbetarpartiet *Социал-демократическая рабочая партия*, vänsterpartiet *Левая партия — коммунисты*, moderata samlingspartiet *Умеренная коалиционная партия*, folkpartiet *Народная партия*, centerpartiet *Партия центра*, miljöpartiet *Партия окружающей среды — зеленые.* Три последние партии представляют интересы крупной финансовой буржуазии, крупных и мелких землевладельцев, военных.

KOM INÅG HUR FÖLJANDE PREPOSITIONER ANVÄNDS

till utan по территории
per hektar на гектар

vara rik på иметь что-л. в большом количестве, быть богатым чем-л.

inom landet в пределах страны
att rösta på ngn голосовать за кого-л.

vara chef för ngt быть главой чего-л.

Övning 12. Sätt in lämpligt ord (in/inne, bort/borta, ut/ute, dit, där, hit, här) i följande meningar:

1. "Har du varit ... i Götaland och Svealand?" — "Nej, jag har varit bara i Norrland, men jag tänker resa ... till Norrland på måndag." 2. ... i Götaland finns det bördig jord. 3. Vilka naturtillgångar finns det ... i denna del av Sverige? 4. Sven bor i Kiruna. ... har han bott i tio år. 5. Ska vi stanna kvar ... eller ska vi gå ... bort? 6. Lena går ... i lägenheten. 7. Kläderna hänger ... i rummet. 8. Åke är ... i Stockholm. 9. Han reser ... om en timme.

*** Övning 13.** Översätt följande meningar till svenska med hjälp av konjunktionen både ... och:

1. Швеция богата как железной рудой, так и гидроэнергией. 2. Швеция экспортирует как древесину, так и пиломатериалы. 3. Швеция ввозит и нефть, и уголь. 4. Когда я был в Стокгольме, я посетил и ратушу, и национальный музей.

Övning 14. Gör en sats av två satser enligt exemplet.

Exempel: Karin går i skolan. Sven går också i skolan.
Både Karin och Sven går i skolan.

1. Lena läser historia i skolan. Viktor läser också historia i skolan. 2. Ulla promenerar. Karin promenerar också. 3. Ulla lagar mat på morgonen. Hon lagar också mat på kvällen. 4. Eva bor på Dalgatan fyra. Erik bor också där. 5. Sverige är rikt på järnmalm. Landet är också rikt på skogar.

Övning 15. Översätt följande meningar till ryska.

1. Sven vill få se dig i kväll. 2. Får jag skriva översättningen i morgon? 3. När han berättade denna historia fick han mig att skratta. 4. Man får inte gå över gatan här. 5. Sven fick betala mycket pengar för denna ordbok. 6. När ska vi få träffa dig igen?

Övning 16. Använd verbet att bruka i stället för adverbet vanligen, som vanligt. Översätt meningarna till ryska.

1. Vanligen stiger han upp klockan åtta på morgonen. 2. Som vanligt kommer han hem vid niotiden. 3. Vanligen läste han på hemläxorna sent på kvällen. 4. Vad gör du vanligen på kvällarna? 5. Vanligen träffade jag honom en gång i veckan.

Övning 17. Skriv tema på följande verb.

att hoppas, att låtsas, att skämmas, att träffas, att minnas, att kallas, att slåss, att finnas

Övning 18. Översätt följande meningar till ryska.

1. Låt oss gå på bio i kväll. 2. Låt Sven hjälpa dig med översättning. 3. Jag lät honom läsa texten om Sverige en gång till eftersom han gjorde många fel, när han läste. 4. Föräldrarna lät barnen stanna uppe till

klockan tolv. 5. Mamma lät barnen sätta sig och serverade te och kakor. 6. Sverige låter förädla en stor del av malmen inom landet.

* *Övning 19. Översätt följande meningar till svenska.*

1. Как называются основные географические районы Швеции?
2. Я надеюсь, что ты помнишь его. 3. Вы не помните, какой климат в Швеции? 4. Он обычно стыдится, когда он чего-либо не знает. 5. Когда мальчики встречаются, они иногда начинают драться. 6. Как называются крупнейшие озера Швеции?

* *Övning 20. Sätt i prepositioner i stället för punkter.*

1. Sverige är ... ytan cirka 450 000 kvadratkilometer. 2. Sverige är ett... de största länderna ... Europa. 3. Denna del ... Sverige är täckt ... skogar och berg. 4. Den odlade jorden ... Sverige finns ... slättlandet och ... kusterna. 5. Sverige är rikt ... naturtillgångar. 6. Den största naturtillgången är skogen som ger råvaran ... exportindustrierna. 7. Man förädlar träet ... pappersmassa och ... synnerhet kemisk massa. 8. Betydande mängder ... järnmalm förädlas ... landet. 9. Verkstadsindustrin har specialiserat sig ... ett begränsat antal produkter. 10. Vilket parti röstar många svenskar ...? 11. Vad kallas chefen ... regeringen ... Sverige?

* *Övning 21. Översätt följande meningar till svenska.*

1. По территории Швеция является одной из крупнейших стран Европы. 2. Население Швеции составляет немного более 8-и миллионов жителей. 3. Столицей Швеции является Стокгольм, где проживает более 1 миллиона человек. 4. В Швеции много рек и озер, особенно в северной части страны. 5. Возделанная земля дает хорошие урожаи, как на гектар, так и на одного занятого в хозяйстве человека. 6. Швеция богата ресурсами: железной рудой, лесом, гидроэнергией. 7. Более 30% мирового экспорта целлюлозы приходится на долю Швеции. 8. Швеция экспортирует также железную руду. Часть руды экспортируется переработанной. Значительная часть (железной руды) перерабатывается в самой Швеции. 9. Швеция специализируется на производстве ограниченного числа товаров, которые выпускаются крупными партиями и экспортируются в разные страны. 10. Промышленность использует большое количество энергии. 11. Страна использует гидроэнергию, но вынуждена покупать большое количество нефти. 12. В шведском парламенте, который называется риксдаг, 6 основных партий. 13. Около половины шведов голосуют за социал-демократическую партию и левую партию-коммунисты. 14. В шведское правительство входит 20 министров. 15. Премьер-министр является главой правительства.

ORD OCH UTTRYCK TILL TEXTEN

ett begrepp понятие, представление, идея
att bruka (1) возделывать, обрабатывать
en båthyggare судостроитель
exakt точно

ett folk народ
att framställa (2) изображать, описывать
en frank *ист.* франк (народность)
ett fynd находка, открытие

en förening объединение, союз
 en grav могила
 att gå till происходить, иметь место
 att gå i land сойти на берег
 en göt *ист.* гаут (народность, жившая на территории нынешней Швеции)
 en handelsman торговец
 att hitta (1) находить, отыскивать
 en jordbrukare земледelec
 en kommunikation сообщение
 kraftig сильный, крепкий, здоровый
 en krigare воин
 ett lejon лев
 en lyx роскошь
 en navigatör мореплавец
 omkring около, вокруг
 ett område район, область, территория
 ovanpå поверх, на (*предлог*)
 platt плоский, ровный
 att plundra (1) грабить

en rest остаток
 ett rike государство, страна
 att ro (3) грести
 en romare римлянин
 att segla (1) плавать (на судне), идти под парусами
 att skapa (1) создавать
 att ske (3) случаться, происходить
 skicklig искусный, ловкий
 svear, *pl.* svei (одно из нескольких племен, живших на территории древней Швеции)
 en symbol ['o:] символ
 att undersöka (2) исследовать, осматривать
 ett vapen оружие
 en vattenväg водный путь
 ett vikingaskepp корабль викингов, ладья
 vikingatiden эпоха викингов

Text 2. Varför heter Sverige Sverige?

Namnet Sverige betyder Svea rike d v s svearnas land. Ett rike betyder samma som ett land. Samma ord finns i namnet Frankrike, vilket betyder frankernas land, samt i namnet Österrike, landet i öster.¹

Svearna var ett folk, som bodde omkring den stora sjön Mälaren för länge sedan². Enligt romaren Tacitus³, var svearna ett folk med starka män, effektiva vapen och snabba båtar.

Söder om svearna⁴ bodde götarna, vars område kallades Götaland. Någon gång före 1000-talet blev Götaland en del av svearnas rike. Man vet inte exakt, när detta skedde, men man vet att svearna och götarna hade samma kung omkring år 1000. Man vet inte heller säkert, hur föreningen gick till. Senare hade Svea blivit ett kvinnoamn⁵, och man har skapat begreppet moder Svea som en symbol för Sverige. Moder Svea brukar framställas som ett kraftigt fruntimmer⁶, ofta med ett lejon som ligger vid hennes fötter.

Vikingatiden

Omkring år 800 började den period i Skandinavien historia som kallas vikingatiden och som varade ett par hundra år. Vikingarna var krigare, som åkte ut i sina stora båtar till olika delar av Europa och plundrade rika byar och städer. Men de var också jordbrukare och handelsmän.

På den tiden bodde människorna i Skandinavien bara vid kusterna och vid älvarna. Resten av landet var stora skogar. Därför var båtar och vattenvägar viktiga för kommunikationen mellan byarna, och skandinaverna blev skickliga båtbyggare och navigatörer.

Man vet inte, varför vikingarna blev krigare och började resa ut i Europa.

Vikingaskeppen var byggda av trä och var 20-25 meter långa. Man kunde både ro och segla med dem. Eftersom de var breda och ganska

platta, låg bara en halv meter av båten under vattenytan. Man kan nästan säga, att vikingaskeppen gick ovanpå vattnet⁷.

Därför var de mycket snabba. Eftersom en så liten del av båten låg under vattnet, kunde vikingarna också gå i land nästan var som helst.

Mellan sina resor var vikingarna hemma och brukade jorden. Man har hittat och undersökt många vikingagravar. Fynden från de undersökta gravarna visar, att vikingarna inte alls levde i lyx. Kläderna var enkla och vapnen var mer praktiska än vackra⁸.

(Förkortad efter Säg det på svenska)

Anmärkningar på texten

1. Samma ord finns i namnet Frankrike, vilket betyder frankernas land, samt i namnet Österrike, landet i öster. *То же самое слово содержится и в названии "Frankrike" (Франция), что означает «земля франков», а также и в названии "Österrike" (Австрия), страна на востоке.*

2. för länge sedan *много лет тому назад, давно.* Обратите внимание, что för и sedan образуют рамочную конструкцию, которая обозначает определенный срок протекания действия: för tolv år sedan *12 лет тому назад*; för en vecka sedan *неделя тому назад.*

3. Tacitus Тацит, римский историк, живший ок. 58—117 гт.

4. söder om svearna *к югу от свеев.* Запомните также: norr om *к северу от*; öster om *к востоку от*, väster om *к западу от.*

5. Senare hade Svea blivit ett kvinnonamn. *Позднее слово Svea стало женским именем.*

6. Moder Svea brukar framställas som ett kraftigt fruntimmer. *Мать Svea обычно изображается в виде сильной (крепкой) женщины.* Слово ett fruntimmer *женщина* имеет несколько шутливое значение и чаще всего употребляется при описании мужеподобной женщины.

7. ...att vikingaskeppen gick ovanpå vattnet ... *что корабли викингов скользили (шли) по поверхности воды*

8. ...och vapnen var mer praktiska än vackra *и оружие было скорее практичным, чем красивым*

KOM IHÅG FÖLJANDE FÖRKORTNING

dvs = det vill säga *то есть* (т. е.)

Övning 22. Ange pluralformen av följande substantiv.

ett namn, ett rike, ett land, ett folk, en sjö, en man, en båt, ett område, en förening, ett begrepp, ett fruntimmer, en fot, en krigare, en stad, en jordbrukare, en handelsman, en älv, en kust, en viking, ett skepp, ett fynd, en grav

Övning 23. Byt ut aktiv konstruktion mot passiv.

1. Man har skapat begreppet moder Svea som en symbol för Sverige.
2. Man brukar framställa moder Svea som ett kraftigt fruntimmer. 3. Vi-

kingarna brukade plundra rika byar och städer. 4. Vikingarna byggde sina skepp av trä. 5. Medan vikingarna var hemma, brukade de jorden. 6. Man har hittat och undersökt många vikingagravar. 7. Var har du hittat det här fyndet?

** Övning 24. Översätt till svenska.*

1. Викинги жили много-лет тому назад. 2. Прошлой весной было найдено крупное захоронение (большая могила) викингов. 3. Неделю назад я был в музее, в котором рассказывали об эпохе викингов. 4. Более 900 лет тому назад в Швеции начался период, который называется «эпохой викингов». 5. Много лет тому назад суда и водные пути были единственным средством сообщения. 6. Где ты был два часа тому назад? 7. Мы встретились два года тому назад.

Övning 25. Använd particip II i pluralis.

1. Brevet blev aldrig skrivet. Breven blev aldrig... 2. Moder Svea brukar bli framställd som ett kraftigt fruntimmer. Nästan alla kraftiga fruntimmer brukar bli ... i böckerna som Moder Svea. 3. Båten blev byggd för en vecka sedan. Båtarna blir... här varje år. 4. Översättningen är gjort av Siv Ullman. Du får inte gå på bio eftersom dina läxor inte är ... 5. En undersökt vikingagrav ligger inte långt från Uppsala. Fynden från ... gravarna visar att vikingarna inte alls levde i lyx.

Övning 26. Sätt in vem som helst, vad som helst, var som helst, vilken (vilket, vilka) som helst i följande meningar.

1. "Vad vill du ha för mat?" — "Det spelar ingen roll. Ge mig ..."
2. "Vilken buss går till Skansen härifrån?" — "Alla som stannar här går dit. Du kan ta ... buss ..." 3. "Ah, vad jag är törstig! Ge mig något att dricka är du snäll!" — "Vad vill du ha?" — "...bara det är kallt." 4. Vikingaskippen kunde gå i land nästan ... 5. Vikingarna plundrade inte ... byar ... utan bara rika. 6. Det står i tidningen att alla kan lära sig ett nytt språk på 60 timmar. Tror du verkligen att ... kan göra det? 7. Hon tycker om att vara ute på sjön och segla. Det spelar ingen roll hur långt det är. Hon är ute i ... väder ... 8. "Vilken dag passar dig?" — "Jag kan komma ... dag ..."

** Övning 27. Översätt till svenska med hjälp av ordet alls.*

1. Картина была совсем неинтересной. 2. Мне совсем не нравится этот памятник. 3. Он вовсе не болен. Он просто надеется, что ты не будешь спрашивать его об эпохе викингов. 4. Он совсем не представляет себе, что означает этот символ. 5. Эта ладья викингов совсем не плоская, поэтому она идет так медленно.

Övning 28. Fyll i konjunktioner som passar (Välj bland: därför att, eftersom, medan, innan, när, om, som, att, hur, vad):

1. Jag kom för sent ... min väckarklocka inte ringt. 2. Flickan kom för sent ... hon tog fel buss. 3. ... jag läser röker jag. 4. ... jag åker på semester ringer jag dig. 5. ... vi inte har några främmande i huset, brukar vi äta

middag i köket. 6. Jag har en vän, ... inte har någon cykel. 7. ... jag syr lyssnar jag på radio. 8. Jag brukar göra mig i ordning ... jag går till jobbet. 9. ... jag hinner så kommer jag. 10. Hon säger ... det finns många ... älskar hundar. 11. ... han lagar mat spelar hon piano. 12. Vet du ... du måste säga till läraren? 13. Man vet inte säkert ... föreningen mellan svearna och götarna gick till. 14. ... vikingaskeppen var breda och platta kunde de gå ganska snabbt. 15. Jag förstår inte ... det betyder.

Övning 29. Svara på frågorna och använd de ord som står inom parentes. Lägg märke till prepositionerna.

Exempel: När kom han hit? (tre år). Han kom hit **för** tre år **sedan**.

När kom hon hit? (fredag). Hon kom hit **i** fredags.

När reser du? (en vecka). Jag reser **om** en vecka.

När brukar de komma hit? (sommar). De brukar komma hit **på** sommaren.

1. När reste de till Norrland? (två veckor) 2. När kom han tillbaka? (torsdag) 3. När brukar de ha lektionerna? (kväll) 4. När hade du semester? (sommar) 5. När vill du få boken? (en vecka) 6. När träffade du henne? (fem år) 7. När brukar du dricka kaffe? (morgon) 8. När är han född? (januari) 9. När ska du tala med honom? (några dagar)

ORD OCH UTTRYCK TILL TEXTEN

att delta (4) принимать участие
jobbigt [job-] трудно, требует много усилий
ett mål цель, зод.: финиш
komma i mål финишировать

en skidlöpare лыжный гонщик
en skidtävling лыжное состязание
en skidåkare лыжник
att tävla (1) соревноваться, состязаться
att vinna (4) выигрывать, побеждать

Text 3. Vasaloppet

Ett av världens största och längsta skidtävlingar är Vasaloppet¹, som alltid går första söndagen i mars. Mellan 10 000 och 15 000 skidåkare brukar tävla varje år. Man åker från Sälen till Mora, som ligger 8,5 mil² från startplatsen. En skicklig skidåkare kan åka till Mora på drygt 4 timmar, men många behöver 10—12 timmar och mera. De kan inte vinna och det vet de. De vill bara visa, att de orkar åka skidor så långt. De åker tillsammans och pratar, och de stannar ofta och äter och vilar.

Man tror att det första "Vasaloppet" åktes i januari 1521 av Gustaf Eriksson Vasa³, som senare blev svensk kung. Det första Vasaloppet i modern tid gick år 1923. I Vasaloppet brukar delta skidlöpare från olika länder: finländare, norrmän, danskar, ryssar, tyskar, fransmän, italienare, österrikare, schweizare, tjecker, jugoslaver, amerikaner och många andra. Det är jobbigt att åka 8,5 mil, och många kommer inte alls i mål.

Anmärkningar på texten

1. Vasaloppet ежегодные лыжные гонки, проводимые в марте в Швеции. В гонках принимают участие лыжники многих стран. Дис-

танция 85 км. Гонки начинаются около городка Сэлен (Sälen) и заканчиваются в Муре (Mora). Первым пробежал эту дистанцию Г. Васа в 1521 г., поэтому гонки носят его имя.

2. 8,5 mil 8,5 миль. В Швеции расстояние исчисляют не в километрах, а в милях. Одна шведская миля = 10 км.

3. Gustaf Eriksson Vasa Густав Эрикссон Васа (1496/97—1560) король Швеции, основатель династии Васа.

KOM INÅG FÖLJANDE SUBSTANTIV

en amerikan американец	en norrman норвежец
en dansk датчанин	en guss русский
en finländare житель Финляндии	en schweizare швейцарец
en fransman француз	en tjeck чех
en italienare итальянец	en tysk немец
en jugoslav югослав	en österrikare австриец

Övning 30. Sätt adjektiven i superlativform.

1. Vasaloppet är världens ... och ... skidtävlingar. (stor, lång) 2. De ... skidåkarna kan åka från Sälen till Mora på drygt fyra timmar (skicklig) 3. De ... skidåkarna vill bara visa att de orkar åka skidor så långt. (mången) 4. De ... skidåkrarna kommer aldrig i mål. (långsam) 5. Volga är den ... floden i Europa. (lång).

* Övning 31. Översätt följande meningar till svenska.

1. Я надеюсь, что наша страна примет участие в этой лыжной гонке. 2. Я помню, что Матти Куоско финишировал первым в лыжных соревнованиях в 1976 г. 3. Тысячи лыжников из многих стран мира приезжают в Швецию, чтобы принять участие в ежегодных лыжных гонках Васалопет. 4. Первые лыжные гонки в Швеции состоялись в 1923 г. 5. Многие лыжники знают, что они не смогут выиграть в соревновании, но они хотят показать, что они могут так далеко пробежать на лыжах.

Övning 32. Ge synonymer.

en skidåkare, drygt 4 timmar, att orka, 10 mil, jobbigt

Övning 33. Förklara på svenska vad följande ord betyder.

startplatsen, Vasaloppet, komma i mål, en skidtävling, en skicklig skidlöpare

SVENSK HUMOR ORD OCH UTTRYCK TILL TEXTERNA

gråta (4) плакать	ett steg шаг
det kunde du ha skrottat åt ты мог бы по-смеяться над этим	att tappa (1) ронять
slå (4) av en tand выбить зуб	en tå палец (на ноге)
	en tår слеза

Foto

- Mamma kommer hem med lille Olle från fotografen.
— Nå, säger pappa. Fick fotografen Olle att skratta?
— Nej, säger mamma. Men Olle fick fotografen att gråta.

Det var just vad han gjorde

- Lille Pelle kom ut i köket till sin mamma och grät.
— Vad är det med dig? frågade mamma.
— Pappa hängde upp en tavla och så tappade han den på sin tå.
— Det var väl ingenting att gråta för, det kunde du ha skrattat åt.
— Det var just vad jag gjorde.

Första ordet

- En ung man kom hem från arbetet och fann sin fru i tårar:
— Vilken dag! Vår son har fått sin första tand och tagit sitt första steg. Så föll han och slog av tanden. Och då—då sa(de) han sitt första ord—och det här ordet har han lärt sig av dig!

Svara på följande frågor.

1. Varför kunde fotografen inte få Olle att skratta? 2. Varför ville fotografen få Olle att skratta? 3. Hur kunde Olle få fotografen att gråta? 4. Varför grät lille Pelle? 5. Hurdan var Pelles pappa? 6. På vilket sätt skulle du reagera i en sådan situation (i pappas ställe, i mammas ställe)? 7. Varför var den unge mannens fru i tårar? 8. Hur gammal var deras son? 9. Vad var det för ett ord som pojken lärt sig av fadern?

УРОК 17

1. Словообразование в шведском языке. 2. Образование множественного числа существительных общего и среднего рода при помощи суффикса *-er*. 3. Предельные и неопределённые глаголы. 4. Выражение протяжённости действия.оборот *hålla på* + *+ infinitiv*. 5. Выражение действия при помощи глаголов с модификаторами *till*, *ut*, *upp*. 6. Образование и употребление причастия I.

Словообразование в шведском языке

Слова современного шведского языка образуются различными способами, среди которых можно выделить два основных:

1. словосложение;
2. словопроизводство (включающее несколько способов, среди которых основное место занимают префиксация и суффиксация).

Существует несколько способов образования сложных слов:

а) наиболее распространенным является образование сложных слов (чаще существительных) путем сложения двух или более основ полнозначных слов: *ett sjukhus* *больница* (*sjuk* *больной*, *ett hus* *дом*), *ett hembesök* *посещение на дому* (*ett hem* *дом*, *жилище*, *ett besök* *посещение*);

б) при словосложении первый элемент сложного слова несколько отличается по форме от исходного слова: либо теряет конечный звук, либо изменяет его на другой, преимущественно на *и*, *о*, *е*: *ett varuhus* (*en vara* *товар*) *универмаг*, *en hälsovård* (*en hälsa* *здоровье*) *здравоохранение*, *en högskoleutbildning* (*en högskola* *институт*, *высшая школа*) *высшее образование*;

в) очень часто первым элементом сложного слова (в частности, существительного) является существительное в форме родительного падежа на *s*, что не препятствует употреблению всего сложного слова с определенным постпозитивным артиклем: *en distriktsläkare* — *distriktsläkaren* (*ett distrikt* *участок*, *район*) *участковый врач*, *en fabrikskata* — *fabriksgatan* (*en fabrik* *завод*, *фабрика*) *заводская улица*.

На русский язык сложные слова, как видно из примеров, чаще всего переводятся сочетанием прилагательное + существительное, хотя возможны и другие варианты.

Следует обратить внимание на некоторые моменты при словосложении глаголов. Это, в первую очередь, касается глаголов с модификаторами: *att se ut* *выглядеть*, *att komma ihåg* *помнить*.

При образовании основных форм глагола данного типа модификатор пишется отдельно от глагола во всех основных формах, за исключением причастия II. В причастии II модификатор предшествует собственно-глагольной форме и пишется слитно с ней: *att skriva ner* *записать* (*skrev ner* — *har skrivit ner* — *nerkskriven*).

Модификатор в сложном глаголе обычно несет на себе ударение, и поэтому причастия II, образованные от глагола такого типа, имеют музыкальное ударение *г р а в и с*: *ner'skriven*, *om'talad*.

Сложные слова также имеют, как правило, музыкальное ударение *г р а в и с*. При этом на первый компонент сложного слова падает основное ударение, а на второй компонент — второстепенное, *ett 'hög'hus* *небоскреб*, *en 'järn'väg* *железная дорога*, *en 'bok'hylla* *книжная полка*, *att högtidlig'hålla* *торжественно проводить*; *'ljus'brun* *светлокоричневый*.

Правила образования сложных слов в шведском языке такие же, как в немецком.

Шведский язык	Немецкий язык	Английский язык	Русский язык ¹
en bokhylla en järnvägsstation en landsväg	ein Bücherbrett eine Eisenbahnstation ein Landweg	a book-shelf a railway station a highway	книжная полка железнодорожная станция шоссейная дорога
ett varuhus	ein Warenhaus	a department store	универсам
en sagobok	ein Märchenbuch	a book of fairy tales	книжка } сказоч-
ett flickrum	ein Mädchenzimmer	a girl's room	сборник } зок комната } девочек

Словопроизводство

В шведском языке широко распространено образование слов при помощи суффиксов и префиксов. При помощи суффиксов чаще всего образуются существительные, прилагательные и наречия, а глаголы чаще всего образуются при помощи префиксов.

Основные суффиксы существительных

Суффиксы	От каких частей речи образованы существительные	Значение существительных	Примеры
-are, -man, -bo	от существительных, от глаголов	действующее лицо, житель какой-л. местности, города	en läkare, en vetenskapsman, en moskvabo
-inna, -ska	от существительных	лица женского пола	en lärarinna, en studentska
-dom, -het, -lek	от прилагательных, реже от существительных	название качества, состояния, связанного с данным качеством	en sjukdom, en frihet, en storlek
-an, -skap, -else, -ing, -ning, -ande	от глаголов, реже от существительных	название действия, состояния или результата действия	en början, en vetenskap, en berättelse, en läsning, ett byggnade
-eri	от глаголов	место, где происходит производственная деятельность	ett tryckeri, ett bageri

¹ Сложные слова шведского языка соответствуют в английском и в русском языках в большинстве случаев словосочетаниям.

Производные слова (существительные и прилагательные) с неударными суффиксами **aktig, -are, -bar, -dom, -ska, -för, -het, -ig, -ing, -ling, -ning, -lek, -lig, -lös, -sam, -skap** имеют, как правило, музыкальное ударение гравис: en *läkare* врач, en *stùdentska* студентка, *kärleksfull* полный любви, *felaktig* ошибочный, *fruktbar* плодотворный, en *sjukdom* болезнь, en *frihet* свобода, *flitig* прилежный, en *läsning* чтение, en *storlek* размер, *sorglös* беспечный, ar *bet sam* трудолюбивый, en *vetenskap* наука.

Основные суффиксы прилагательных

Суффиксы	От каких частей речи образованы прилагательные	Значение прилагательных	Примеры
-aktig, -ig, -isk, -sam	от существительных от существительных от глагола	наличие того, что выражено корневым словом	<i>felaktig, flitig, kritisk, arbetsam</i>
-bar, -lig	от существительных от существительных	способность к чему-л. свойство, связь с предметом	<i>fruktbar, vänlig, livlig</i>
-lös, -fri, -full	от существительных от существительных	отсутствие свойства или состояния, обозначенного основой наличие свойства или состояния, обозначенного основой	<i>partilös, avgiftsfri, kärleksfull</i>
-sk, -isk	от существительных	обозначает национальность или территориальную принадлежность	<i>tysk, svensk, bulgarisk, grekisk, lundsk</i>
-sk	от глаголов	характеризует лиц, которым свойственно делать то, что выражено глаголом	<i>glömsk</i>

Производные слова (существительные и прилагательные) с ударными суффиксами **-ant, -eri, -tion, -tet**, как правило, имеют ударение акут. К этой группе обычно относятся слова, которые являются заимствованными из других языков, например: *intresant* интересный, *ett tryckeri* типография, en *station* станция, en *kvalitet* качество.

Основные суффиксы наречий

Суффиксы	От каких частей речи образованы наречия	Примеры
-en -t -vis	от прилагательных от прилагательных от существительных, от прилагательных	dagligen, vanligen djupt, vackert, hårt exempelvis naturligtvis

Основные суффиксы глаголов

Суффиксы	От каких частей речи образованы	Примеры
-er	от существительных	kontrol'lera, bombar'dera

Основные префиксы существительных и прилагательных

Префиксы	Значение существительных и прилагательных	Примеры
bi- miss-	побочный, второстепенный отрицание того признака (состояния), которое обозначено существительным или прилагательным	bisats, biflod missförstånd, missbelåten
o-, van-	противоположное по значению тому существительному или прилагательному, от которых оно образовано	olycka, olycklig, vanmakt, vanmaktig

Основные префиксы глаголов ¹

Префиксы	Примеры
av-, -an-, be- efter-, för-, in- med-, miss-, sam- om-, till-, und- under-, upp-, ut-	avgå, angripa, beskriva efterapa, förbereda, inleda medarbeta, misslyckas, samtala, ombygga undgå, tillstå, undergå, uppstå, utbilda

Производные слова с безударными префиксами **be-, för-** имеют, как правило, ударение а к у т: *be'stå состоять, för'stå понимать*. Производные слова с ударными префиксами **an-, av-, ef-, ter-, in-, med-, miss-, om-, till-, under-, und-, upp-, ut-, van-, sam-** имеют обычно музыкальное ударение г р а в и с: *ett 'antal количество, att 'avgå отходить, att 'efterfråga спрашивать, intressera't sig интересоваться, 'missbe'låten недовольный, 'olycka несчастье, 'omarbета переработать*.

¹ Приведенные ниже префиксы глаголов характерны также и для производных слов от глаголов, существительных и прилагательных.

В области суффиксации и префиксации шведский язык имеет большое сходство с немецким языком. Почти все перечисленные префиксы присущи и немецкому языку, при этом эти префиксы обнаруживают сходство и в значениях: *att betänka* — *bedenken*, *att underskriva* — *unterschreiben* и т. д.

В области префиксации и суффиксации шведский язык имеет незначительное сходство с английским языком. Лишь исконно германские префиксы типа *o-*, *miss-* имеют параллели в английском языке.

Övning 1. Översätt följande ord till ryska.

en stadsdel, en väckarklocka, en husvägg, en huvudstad, en ordföljd, en golvlampa, en hamnstad, en ordbok, en fotboll, en Sverigekarta, en universitetsstad, en universitetsbyggnad, ett söndagsmöte, en hundscola, en lekplats, en arbetsplats, ett riksdagsmöte, en handväska

Övning 2. Bilda nya ord och översätt dem till ryska.

Exempel: barn: barn — barnbarn, bibliotek — barnbibliotek

1. **arbets-:** tid, bord, maskin, dag, minister, vecka, år. 2. **hem:** arbete, land, resa, sjuk, väg, läkare. 3. **sol:** bad, glasögon, hatt, ljus, sida. 4. **sjuk:** hus, bädd, besök, rum, vård, hjälp.

** Övning 3. Skriv sammansatta substantiv i stället för följande uttryck.*

Exempel: en lampa i taket — en taklampa

vågor i havet, boken med sagor, ett hörn vid en gata, en maskin att skriva på, en sjö i skogen, en lärare i historia

Övning 4. Säg vad de olika adjektiven betyder.

politisk, arbetsam, användbar, vänlig, felaktig, arbetslös, hemlös, svarslös, felfri, handfull, taktlös, partilös, isfri

Образование множественного числа существительных общего и среднего рода при помощи суффикса -er

Множественное число с помощью суффикса **-er** образуют существительные как общего, так и среднего рода.

Существительные общего рода:

а) ряд существительных, оканчивающихся в единственном числе на одну или несколько согласных: *en dam* *дама* — *damer*, *en sak* *вещь* — *saker*, *en sång* *песня* — *sånger*;

б) существительные с суффиксами **-nad**, **-när**, **-het**, **-skap**, **-else**, **-ion** в единственном числе: *en byggnad* *здание* — *byggnader*, *en konstnär* *художник* — *konstnärer*, *en bekantskap* *знакомство* — *bekantskaper*, *en frihet* *свобода* — *friheter*, *en ändelse* *окончание* — *ändelser*, *en station* *станция* — *stationer*;

в) существительные иностранного происхождения, которые, как правило, являются интернациональными словами: *en fabel* *басня* — *fabler*, *en kommunist* *коммунист* — *kommunister*, *en bibliotekarie*

библиотекарь — bibliotekarier, en agronom *агроном* — agronomer, en fabrik *фабрика* — fabriker, en station *станция* — stationer, en soldat *солдат* — soldater.

В некоторых словах типа en doktor, en professor наблюдается перемещение ударения на последующий слог и изменение гласного звука в связи с прибавлением суффикса множественного числа -er: doktor [ˈdɔktɔr] *доктор* — doktorer [dɔkˈtuːrer] *доктора*, professor [prɔˈfɛsɔr] *профессор* — professorer [prɔˈfɛːsuːrer] *профессора*.

Существительные среднего рода образуют множественное число с помощью суффикса -er:

а) существительные с суффиксами -eri, -ori в единственном числе (ударение в словах этого типа падает на суффикс): ett draperi [drapɛˈriː] *занавеска* — draperier, ett konditori [kɔndituˈriː] *кондитерская* — konditorier.

б) существительные латинского происхождения с суффиксами -eum, -ium, причем при прибавлении суффикса множественного числа конечное -um выпадает:¹ ett museum *музей* — museer, ett studium *занятия* — studier, ett auditorium *аудитория* — auditorier.

Все существительные обоих родов, оканчивающиеся во множественном числе на -er, прибавляют определенный постпозитивный артикль -na: saker — sakerna, stationer — stationerna, kommunister — kommunisterna, tryckerier — tryckerierna, а при наличии определения к существительному прибавляют в определенной форме также и определенный препозитивный артикль de: de stora stationerna, de vackra museerna, de gamla kommunisterna.

Övning 5. Översätt följande substantiv till ryska.

en bibliotekarie, en stenograf, en grammofon, en monografi, en epidemi, en medicin, en delikatess, en diagnos, en cyklon, en duett

Övning 6. Bilda pluralis av följande substantiv (bestämd och obestämd form).

en sats, en ingenjör, en rad, en student, en delegation, en lektion, en dikt, en unionsrepublik, ett konstmuseum, en tid, ett mausoleum, en måltid, en grupp, ett parti, en betydelse

Предельные и непредельные глаголы

По характеру протекания действия глаголы в шведском языке делятся на предельные и непредельные. К предельным и непредельным глаголам относятся как переходные, так и непереходные глаголы.

Предельные глаголы (terminativa) обозначают действие, внутренне ограниченное каким-либо пределом, т. е. действие, которое должно привести к переходу его субъекта или объекта в новое состояние: att säga *сказать*, att lägga *класть*, att sätta (*no*) *ставить* и т. п.

¹ -um выпадает также и при прибавлении определенного постпозитивного артикля в единственном числе: ett museum — museet, ett auditorium — auditoriet.

Непредельные глаголы (*durativa*) обозначают действие, не предполагающее перехода в новое состояние: *att ligga* *лежать*, *att stå* *стоять*, *att sitta* *сидеть* и т. п.

Непредельные глаголы соответствуют в русском языке, в основном, глаголам несовершенного вида, в то время как предельные глаголы могут соответствовать глаголам как совершенного, так и несовершенного вида.

Некоторые глаголы могут быть как предельными, так и непредельными.

Jag går på gatan.

Я иду по улице, (непредельный гл.)

Jag går hem.

Я иду домой. (предельный гл.)

Выражение протяженности действия.

Оборот *hålla på + infinitiv*

Отсутствие категории вида, свойственной глаголам русского языка, компенсируется использованием в шведском языке различного рода оборотов, дополняющих фраз, модификаторов, передающих те или иные видовые оттенки. Например:

Eva satt och skrev, när Karin kom in i rummet.

Ева сидела и писала, когда Карин вошла в комнату.

Jag är på väg att bli förkyld.

Я заболеваю. (Я на пути к простуде).

Vi håller på att läsa en ny text.

Мы читаем (сейчас) новый текст.

Оборот *hålla på + infinitiv* употребляется для передачи продолжающегося незаконченного действия. Инфинитив в этом обороте всегда употребляется с частицей *att*:

Han höll på att säga något, när läraren kom in i rummet.

Он что-то говорил, когда учитель вошел в комнату.

Этот оборот преимущественно встречается в форме настоящего времени (*håller på*) и претерита (*höll på*). В других временных формах этот оборот встречается значительно реже.

Вариантом оборота *hålla på + infinitiv* является сочетание *hålla på och göra något*, где оба глагола соединены при помощи союза *och*:

Vi håller på och läser grammatik nu.

Сейчас мы изучаем грамматику.

Обе части оборота изменяются по временам: *Vi höll på och läste grammatik*. Оборот *hålla på att göra något* употребляется в разговорной речи.

Словосочетание *hålla på (+ med)*, стоящее без инфинитива, обозначает *заниматься чем-л., делать что-л.*

Vad håller du nu på med?

Чем ты сейчас занима-
ешься? (Что ты сей-
час делаешь?)

Оборот с **hålla på**, как правило, сочетается с инфинитивом не предельных глаголов. Если же этот оборот сочетается с инфинитивом предельных глаголов, то при переводе на русский язык следует добавлять *чуть не*, *едва не* и др.

Han höll på att dö av svält.
Jag höll på att berätta hemligheten
men sedan ändrade jag mig och
teg.

Он чуть не умер от голода.
Я чуть было не рассказал тайну,
но затем передумал и про-
молчал.

Выражение действия при помощи глаголов с модификаторами **till**, **ut**, **upp**

Модификатор **till** употребляется с рядом глаголов для передачи краткого или внезапного действия. В этих случаях **till** находится под ударением:

Flickan hostade till och sen blev det tyst.	Девушка кашлянула, а затем стало тихо.
Jag hoppade till när telefonen plöt- sligt ringde.	Я вздрогнул, когда вдруг зазвонил телефон.
Han skrek till när han fick se mig.	Он вскрикнул, увидев меня.

Модификаторы **ut** и **upp** в сочетании с рядом глаголов указывают на то, что действие полностью закончено:

Äntligen läste hon ut boken.	Наконец она дочитала книгу.
Mannen drack upp sitt kaffe.	Мужчина допил кофе.
Nu vill jag tala ut med dig.	Сейчас я хочу высказать тебе всё.

Övning 7. Skriv om följande meningar och använd "hålla på + infinitiv".

1. Den lilla flickan var och lekte i trädgården. 2. Han satt och arbetade när du kom. 3. Vi sitter och lär denna dikt utantill. 4. Hon sitter och skriver ett brev till sin vän. 5. Det var en söndagsmorgon hemma hos Erik och de båda kamraterna satt och läste sina hemläxor.

Övning 8. Översätt följande meningar till ryska.

1. Alla höll på att fråga vad han hade sett i Sverige. 2. Just nu håller hon på att skriva en ny text för sin nästa lektion i svenska. 3. Vera håller på och lagar mat ute i köket nu. 4. Vad håller du nu på med?

Övning 9. Översätt följande meningar till ryska.

1. Flickan skrek till när hon föll. 2. Han blinkade till när han sade detta. 3. Pojken skrattade till när tavlan föll på pappas tå. 4. Om man sover ut känner man sig frisk och glad. 5. Han gick ut och handlade och märkte inte att han hade köpt upp alla pengar. 6. Du måste springa ut och köpa något att äta. Vi har ju ätit upp all mat.

* *Övning 10. Översätt följande meningar till svenska med hjälp av att hålla på + infinitiv och verbpårtiklarna ut, upp och till:*

1. (Как раз сейчас) она переводит эту статью на шведский язык.
2. Он кашлянул по просьбе врача (когда его попросил врач).
3. Мне надо выпастся.
4. Она выплакалась, и ей сразу стало легче (лучше).
5. Эта часть города сейчас строится.
6. Мы все вздрогнули, когда прозвенел звонок в дверь.

Образование и употребление причастия I

Причастие I (particip I) образуется от основы инфинитива при помощи суффиксов **-ande** для двусложных и многосложных глаголов и **-ende** для односложных глаголов: att köpa *покупать* — köpande, att ställa *ставить* — ställande, att gå *идти* — gående, att stå *стоять* — stående.

Причастие I не изменяется. Оно, как правило, не образуется от модальных, безличных и отложительных глаголов. Причастие I обычно имеет значение незавершенного действия, происходящего одновременно с действием сказуемого предложения. Причастие I используется в предложении в функции:

а) определения:

ett lekande barn *играющий ребенок*, ständigt växande boksamling *постоянно увеличивающаяся коллекция книг*;

б) в именной части именного составного сказуемого:

Han är närvarande här.

Он здесь присутствует (букв. присутствующий).

в) обстоятельства:

Hon var strålande
vacker.

Она была ослепительно
красива.

После глаголов **att komma** *приходить*, **att gå** *идти* и **att bli** *становиться* причастие I употребляется также в функции обстоятельства для характеристики протекания действия.

Сочетание глагол **att komma** + причастие I указывает на способ совершения действия.

Hon kom cyklande.
Han kom gående.

Она приехала на велосипеде.
Он пришел пешком.

В сочетании глагол **att gå** + причастие I последнее выступает в функции обстоятельства образа действия. Причастие I в этих случаях часто передается на русский язык деепричастным оборотом:

De går sjungande.

Они идут напевая.

Сочетание глагол **att bliva** + причастие I выполняет функцию обстоятельства и указывает на состояние, в котором находится подлежащее:

Hon blev stående vid tidtabellen. Она осталась стоять у расписания.

Причастие I может субстантивироваться. В таких случаях оно обозначает:

- 1) отглагольное действие (изменяется по 4-му склонению):
ett meddelande (от meddela) *сообщение, извещение*; ett påstående (от påstå) *утверждение*;
- 2) лицо, осуществляющее какое-либо действие (изменяется по 5-му склонению):
en gående (от gå) *идуший*; en studerande (от studera) *учащийся*.

Övning 11. Bilda particip I av följande verb.

att gå, att se, att köpa, att ringa, att hjälpa, att undersöka, att berätta, att skicka, att glömma, att kämpa, att stå

Övning 12. Översätt följande meningar till ryska.

1. En arbetande man är en man, som arbetar. 2. Ett lekande barn är ett barn, som leker. 3. En inneboende student är en student, som bor hos en familj. 4. En sovande hund är en hund, som sover. 5. En gående person är en person, som går till fots på gatan. 6. En ung kvinna som väntar barn är en blivande mor.

ORD OCH UTTRYCK TILL TEXTEN

att agera (1) действовать
allsidigt всесторонне
att anslå (4) (anslog, anslagit, anslagen) ассигновать; vara anslagen быть ассигнованным
att belägra (1) осаждать
en brist нехватка; rå brist (på) нехватать
en distriktsläkare участковый врач
ett erbjudande предложение
en granne сосед
en kardiolog кардиолог
ett krig война
att kämpa (1) бороться
lockande заманчивый
att lägga (2) in класть, положить; att lägga in på sjukhuset положить в больницу

en läkarbana врачебное поприще
en mottagning прием
en månad месяц
en patient больной, пациент
en remiss зд.: направление к врачу-специалисту
en reumatolog ревматолог
att rå (3) царить, господствовать
ett sjukhus больница
självständig самостоятельный
ett slag род, вид, сорт
uppgifter зд.: данные
en utkant окраина; i utkanten av staden на окраине города
vederbörande надлежащий
Vitryssland Белоруссия
ett vårdhem зд.: санаторий

Text 1. Husläkaren

Olga Verzijbitskaja kunde inte glömma kriget, de svåra månaderna i det belägrade, kämpande Leningrad¹. Kanske var det det som fick henne att välja läkarbanan.

När Olga var klar med studierna tackade hon nej till ² ett erbjudande om en lockande plats på ett vårdhem vid Svarta havet. I stället började hon arbeta som distriktsläkare i Vitryssland.

Det var för 20 år sedan. Hon fick göra mycket, eftersom det rådde brist på läkare med specialutbildning. Hon höll på att bli van vid att agera självständigt.

Verzjbitskajas distrikt är en fabriksgata i utkanterna av den vitryska huvudstaden Minsk. Här bor hon granne med sina patienter ³. Hennes arbetsdag är enkel — hon håller på med hembesök på förmiddagen och på eftermiddagen har hon läkarmottagning på polikliniken.

Till läkarens förfogande står uppgifter från laboratorieundersökningar. På polikliniken kan man snabbt och kvalificerat göra allt som behövs för att undersöka en patient allsidigt.

På polikliniken arbetar specialister av alla slag. Till dem kan Verzjbitskaja skicka sina patienter om det behövs. "För konsultation", skriver hon på remisserna till kardiologen eller reumatologen eller till öron- och halsläkaren.

Polikliniken ligger vid ett sjukhus. Där kan Verzjbitskaja lägga in vem som helst av sina patienter eller om det behövs låta dem konsultera olika specialister.

En arbetsdag i veckan går Verzjbitskaja med sina patienter till vederbörande professorer vid medicinska högskolan för konsultation. Professorerna hjälper henne vid undersökningen av patienterna i svåra fall.

(Nyheter från Sovjetunionen)

Anmärkningar på texten

1. ...i det belägrade, kämpande Leningrad ...*в осажденном борющемся Ленинграде*. Namnet på staden, som regel, har ingen artikel, men när det finns en bestämmelse före stadens namn används prepositivbestämd artikel av midslag.

2. ...*tackade hon nej (till) ... она отказалась от...* I svenskt språkbruk är uttryck som *tacka ja till* och *tacka nej till* vanliga. I ryska används dock inte sådana uttryck. För att uttrycka att man tackar någon för något används verbet *благодарить* (att tacka). För att uttrycka att man tackar någon för något används verbet *спасибо* (tack). För att uttrycka att man tackar någon för något används verbet *благодарю* (tackar).

3. Här bor hon granne med sina patienter. *зд.: Она живет по соседству со своими пациентами.*

Övning 13. Ge alla former av följande substantiv (bestämd och obestämd).

ett krig, en månad, en läkarbana, ett studium, ett museum, ett erbjudande, en plats, ett vårdhem, en distriktsläkare, en utkant, en uppgift, en mottagning, en huvudstad, en patient, en konsultation, en professor, ett distrikt

Övning 14. Ändra platserna i huvudsatsen mellan verb som står inom parentes och predikat så att verbet inom parentes blir predikat och satsens predikat blir particip I.

Exempel: När han fick höra det, bilade han till oss (komma).
När han fick höra det kom han bilande till oss.

1. När Bo ger en signal, springer hunden fram till honom (komma).
2. På gatan träffade jag en flicka som sjöng en sång (komma). 3. När Viktor hörde nyheten, sprang han uppför trappan (komma). 4. När Eva är glad på väg hem, skrattar hon (komma).

Övning 15. Komplettera följande meningar med hjälp av konstruktionen hålla på + infinitiv.

1. ... fick hon plötsligt ett erbjudande om en lockande plats på ett vårdhem vid Svarta havet. 2. ... när någon ringde på dörren. 3. ... när det är svårt fall. 4. ... med hembesök på förmiddagen.

Övning 16. Ange particip I av de verb som står inom parentes.

Viktor kör till arbetet. Så här tidigt är det inte så stark trafik. Men han ser några (gå⁴), som skyndar sig till arbetet. En man kommer (promenera¹). Han är ute med sin hund. Hunden är livlig och mannen måste gå snabbare för att hinna med den (springa⁴) hunden. Viktor kör förbi två (cykla¹) flickor. När han närmar sig arbetet ökar den (möta²) trafiken. Han parkerar nära sin arbetsplats. Samtidigt kommer en av hans kamrater som (skratta¹) hälsar på honom.

Övning 17. Sök motsatsord till följande ord och uttryck.

glömma, lägga in på sjukhuset, födas, ta, noga, ofta, först, snabbt, allsidigt

Övning 18. Sök synonymer till följande ord. Bilda meningar där det passar.

det rädde brist på; när Olga var klar med studier; hon tackade ja till ett arbete; hon tackade nej till en kopp kaffe; läkaren bor granne med sina patienter

** Övning 19. Översätt följande meningar till svenska.*

1. Ольга не могла забыть войну. Эти трудные годы она провела в осажденном Ленинграде. 2. Все, что она видела там, заставило ее выбрать профессию врача. 3. Она отказалась от работы в Крыму и осталась в Минске. Она стала участковым врачом. 4. В городе была нехватка врачей, и поэтому Ольге пришлось много работать после окончания института. 5. Поликлиника находится недалеко от больницы. В трудных случаях врач может поместить больного в больницу или направить на консультацию к различным специалистам. 6. Пациент вскрикнул, когда Ольга положила руку на его живот. 7. Многие старые люди приходят к врачу, чтобы как следует поговорить (выговориться) о своих болезнях. 8. Ты должен как следует выспаться, прежде чем пойти к врачу на консультацию.

Övning 20. Ändra till indirekt anföring.

1. Olga sade till patienten: "Ni måste konsultera med kardiologen."
2. Läkaren sade till mig: "Om det behövs kan vi lägga in er på stadssjukhuset."
3. Nils undrade: "När är vi framme i Köpenhamn?"
4. "Har ni dusch hemma?" frågade skoldoktorn.
5. "Hur kan man göra detta arbete?" frågade pojken.
6. "Vad vill du?" undrade Sven.
7. "Har de varit här tidigare?" frågade lärarinnan.
8. "Varför gör du så?" frågade mamma.

ORD OCH UTTRYCK TILL TEXTEN

en blankett бланк
en feber температура, лихорадка
att fylla (2) i (t ex en blankett) заполнить (бланк)
en försäkringskassa страховая касса
en hälsovård здравоохранение, забота о здоровье
jourhavande [jur-] zd.: дежурный
en jourhavande läkare дежурный врач
ett läkarintyg свидетельство (справка) от врача

att meddela (1) сообщать, уведомлять
att sjukanmäla (2) sig сообщить о болезни;
сообщить о том, что ты заболел
sjukanmälan уведомление о болезни
en sjukpenning деньги, получаемые во время болезни
en sjukvård лечение, уход за больным
ett yrke профессия

Text 2. Sjukvård i Sverige

Både utländska och svenska medborgare har rätt till hälsovård och sjukvård i Sverige. Man kan få vård på sjukhuset, på läkarmottagningen och i hemmet. Om man känner sig dålig kan man gå till en läkarmottagning. Om man har hög feber och känner sig mycket dålig, är det kanske bäst att ringa till jourhavande läkare. Det är en läkare som kommer hem till sjuka, också på natten.

Om man ringer och sjukanmäler sig, ska man samtidigt ringa till försäkringskassan. Man får ingen sjukpenning, förrän man har sjukanmält sig.¹ Man meddelar försäkringskassan alla uppgifter om sig själv — sitt namn och adress, när man är född, var man arbetar och vilket yrke man har samt berättar om vilken sjukdom man har. Om några dagar får man en blankett med posten, som man fyller i och skickar tillbaka, när man är frisk eller efter sju dagar, om man är sjuk längre. Men då måste man också skicka in ett läkarintyg.

(Efter Svenska för er)

Anmärkning på texten

1. Man får ingen sjukpenning, förrän man har sjukanmält sig. *Нельзя получить причитающиеся тебе во время болезни деньги, пока не сообщишь о том, что ты заболел.* Союз *förrän* «прежде чем» употребляется только после предложения, содержащего отрицание. В страховую кассу необходимо сообщать о болезни, т.к. деньги за те дни, когда человек болен, выплачиваются страховой кассой.

Övning 21. Svara på följande frågor.

1. Vad gör man om man känner sig mycket dålig? 2. Varför måste man ringa till försäkringskassan när man sjukanmäler sig? 3. Vilka uppgifter ska man meddela försäkringskassan? 4. Vad ska man göra med den blankett, som man får med posten? 5. Vad ska man göra när man blir sjuk längre tid?

Övning 22. Använd particip I när du svarar på frågorna.

Exempel: Vad kallas en man, som arbetar? —

— Det är en arbetande man.

1. Vad kallas en läkare, som har jour? 2. Vad kallas ett barn, som skrattar? 3. Vad kallas en människa, som förstår? 4. Vad kallas vatten, som kokar? 5. Vad kallas människor, som promenerar? 6. Vad kallas en elev, som undrar?

Övning 23. Översätt följande meningar till ryska.

1. En motor, som går tyst, är en tystgående motor. 2. Ett land, som exporterar vin, är ett vinexporterande land. 3. En läkare, som har jour, är en jourhavande läkare. 4. Ett djur, som äter kött, är ett köttätande djur. 5. Eva kom körande på gatan. 6. Barnen kom gråtande fram till sin mor.

* Övning 24. Översätt meningarna med hjälp av konjunktionen fögrän:

1. Она не уходит на работу, пока не прочитает газету. 2. Девочка не идет гулять, пока не приготовит уроки. 3. Ты не получишь деньги по болезни, пока не позовишь в страховую кассу. 4. Пока ты не сообщишь все данные о себе, страховая касса не пришлет тебе бланки по почте. 5. Не следует беспокоить дежурного врача, пока не почувствуешь себя очень плохо.

ORD OCH UTTRYCK TILL TEXTEN

ett apotek аптека
en arbetskamrat товарищ по работе, со-
служивец
en bilmekaniker автомеханик
genast тотчас, сразу же
att frysa (4) замерзать, мерзнуть
en huvudvärk головная боль
en influensa грипп, инфлюэнца
en jourläkarcentral центр оказания первой
помощи
att klara (1) sig справляться

att konstatera (1) констатировать
en medicin лекарство
ett recept рецепт
att sjukskriva (4) выдать бюллетень,
справку о болезни
en snuva насморк
att somna (1) заснуть
att svettas (1) потеть
vanlig обычный
ett vitaminpreparat витаминный препарат

Text 3. Influensa

Det var en helt vanlig fredagseftermiddag på fabriken. Sten Eriksson, som arbetade där som bilmekaniker, hade känt sig dålig hela dagen. Han hostade och hade snuva, ibland frös han och ibland svettades han och han hade huvudvärk och ont i halsen. När han avslutat arbetet på en bil, träffade han sin arbetskamrat Erik.

Erik: Mår du inte bra? Du ser så trött ut.

Sten: Jag känner mig inte riktigt bra.

E.: Vad är det med dig? Har du ont någonstans? ¹

S.: Ja, jag har ont i huvudet och i halsen, och jag fryser och svettas om vartannat ². Jag tror att jag håller på att bli sjuk.

E.: Oh, din stackare! ³ Har du några tabletter?

S.: Nej, det har jag inte. Jag brukar aldrig äta medicin och tabletter. Men jag ska gå in på apoteket på hemvägen och köpa något.

E.: Orkar du gå? Du ser ju väldigt dålig ut. Jag kan köra dig hem.

S.: Nej tack, det behövs inte. Jag klarar mig nog själv. Men tack i alla fall för erbjudandet.

På hemvägen köpte Sten huvudvärkstabletter, hostmedicin, halsmedicin och vitaminpreparat. När han kom hem, hade han 39 graders feber. Han gick och lade sig, men han blev sämre på kvällen. Eftersom det är mycket svårt att få hem en läkare, körde hans fru honom till jourläkarcentralen. Där fick han vänta en stund, innan han kom in till jourhavande läkaren. Läkaren undersökte honom och konstaterade att han hade fått influensa. Doktorn sjukskrev Sten i tio dagar ⁴ och skrev ut ett recept på medicin. När Sten kom hem somnade han genast och sov sedan i tio timmar.

(Fritt efter Svenska för alla (6))

Anmärkningar på texten

1. Har du ont någonstans? *У тебя где-нибудь болит?* Суффикс наречия -stans указывает на место: Han har aldrig haft någonstans att bo. *У него никогда не было места для жилья.*

2. ...jag fryser och svettas om vartannat *я то мерзну, то потею*

3. Oh, *din* stackare! *Ох ты бедняга!* Обращайте внимание на употребление притяжательного местоимения в подобных конструкциях. Ср. также: *Din* dumbom! *Глупец!* Jag, *min* idiot, har skrivit fel adress på kuvertet. *Я, глупец, написал неправильный адрес на конверте.*

4. Doktorn sjukskrev Sten i tio dagar... *Врач выдал Стену справку о болезни на 10 дней...*

KOM IHÅG HUR FÖLJANDE PREPOSITION ANVÄNDS

att ha ont i huvudet

болит голова

” ” i halsen

болит горло

att sjukskriva någon i tio dagar

выдать справку о болезни на
10 дней

att sova i tio timmar

проспать 10 часов

Övning 25. Ändra meningar i det andra avsnittet till indirekt anföring.

Övning 26. Ändra de aktiva meningarna till passiva så att de visar vad som hänt.

Exempel: Mamma har tagit fram kläderna ur garderoben.

Kläderna har tagits fram av mamma ur garderoben.

Kläderna har blivit framtagna (av mamma) ur garderoben.

1. Jourhavande läkaren har undersökt Sten. 2. Han har skrivit ut ett recept på medicin åt Sven. 3. Sven har köpt huvudvärkstabletter och vitaminpreparat på apoteket. 4. Hans fru hade kört honom till jourläkarcentralen. 5. Läkaren har sjukskrivit Sten i tio dagar. 6. Sven har avslutat arbetet på en bil. 7. Barnen har ätit upp alla smörgåsarna.

Övning 27. Översätt till svenska och böj i rätt form de ord som står inom parentes.

Herr Blom är sjuk. (У него болит) halsen och han (кашляет) mycket. Han går till läkaren. Läkaren, som (зовут) doktor Ask arbetar (в поликлинике).

Doktor Ask: (Добрый день) herr Blom! Varsågod och sitt.

Herr Blom: (Спасибо).

Doktor Ask: (Как вы себя чувствуете?)

Herr Blom: Tack, inte så bra. Jag har ont i halsen och (сильно кашляю).

Doktor Ask: (Разрешите) titta i halsen. Varsågod och (скажите) "aah",

Herr Blom: Aah.

Doktor Ask: Ja, tack. Jag ska lyssna (сердце) också. (Вы можете) hosta?

Kan ni hosta (еще раз?) (Дышите) djupt.

Doktor Ask (выписывает) ett recept på (лекарство от кашля).

Herr Blom tackar doktorn och går.

Övning 28. Svara på följande frågor. Använd de adjektiv eller particip som står inom parentes.

Exempel: Hur ser han ut? (lycklig). Han ser lycklig ut.

1. Hur känner pojkarna sig? (trött) 2. Hur känner Sven sig? (dålig)
3. Hur ser hans fru ut? (frisk och stark) 4. Hur ser Sven ut? (blek och trött)
5. Hur ser Svens arbetskamrater ut? (glad) 6. Hur ser jourhavande läkarna ut? (utarbetad)

Övning 29. Översätt följande meningar till ryska.

1. Du har väl läst hela texten i boken? 2. Du har väl inte glömt något?
3. Jag har nog inte varit så flitig hela tiden. 4. Stockholm ligger ju i Sverige.
5. Det blir nog svårt för mig att gå hemifrån. 6. Om Sven känner sig sämre i kväll, får vi väl ringa till jourhavande läkare. 7. Jag har ju frågat dig om det tusen gånger. 8. Det är söndag i morgon, då är ju affärerna stängda.

Övning 30. Översätt till ryska med hjälp av ord som står nedanför.

Barnen är sjuka

Maria: 25 22 52.

Olle: Hej, det är Olle. Förlåt att jag stör er så här tidigt på morgonen.

Maria: För all del. Jag skulle ändå stiga upp och svara i telefonen.

Olle: Ja, ursäkta att jag ringer så här tidigt. Men jag behöver verkligen hjälp. Du förstår, tvillingarna är sjuka. Anna har 38,2, och Eva hostar och säger att hon har ont i halsen. De kan inte gå till daghemmet. Jag ringde och försökte få en barnvårdare, men det fanns ingen. Jag kan inte ta ledigt från arbetet, och Anita kan inte heller stanna hemma. Hon har sex lektioner i skolan idag, och det är redan svårt för henne att hinna med allt. Och Anitas föräldrar är på landet, så de kan inte heller komma. Så nu undrar jag om du skulle kunna hjälpa oss. Har du tid att vara här idag?

Maria: Ja, det går bra. Det är klart att man vill hjälpa till. Hur dags ska jag komma?

Olle: Kan du komma genast? Vi måste gå om en timme, annars kommer vi för sent.

Maria: Ja, jag tar bussen direkt. Men jag måste få en kopp kaffe först, annars blir jag inte människa. Ja, då träffas vi om tre kvart. Hälsa barnen!

Olle: Ja, det ska jag göra. Och tack ska du ha för hjälpen.

en barnvårdare эд.: няня

ett daghem детский сад

att störa² беспокоить, мешать, нарушать

покой

tvillingar близнецы

Övning 31. Säg vilka delar följande ord består av.

en fredagseftermiddag, huvudvärkstabletter, en arbetskamrat, en hemväg, ett vitaminpreparat, en jourläkarcentral, att sjukskriva

Övning 32. Bilda substantiv som betecknar invånare i.

Sovjetunionen, Danmark, Sverige, Norge, Finland, Tjeckoslovakien, Österrike, Jugoslavien, Frankrike

Övning 33. Ändra till indirekt anföring.

1. Erik undrade: "Mår du inte bra?" 2. Sven svarade: "Jag känner mig riktigt dålig." 3. Läkaren frågade: "Har du ont någonstans?" 4. Kvinnan sade: "Jag tror att jag håller på att bli sjuk." 5. Patienten sa till läkaren: "Jag fryser och svettas om vartannat."

Övning 34. Ändra till direkt anföring.

1. Min väninna lovade att göra det så snart hon kunde. 2. Patienten frågade läkaren om vad det var för fel med honom. 3. Läkaren bad patienten att ta skjortan av sig och låta honom lyssna på hjärtat. 4. Mannen bad läkaren om att skriva ut ett recept på hostmedicin. 5. Vi undrade om han kunde åka skidor. 6. Han sa till Sven att Sven skulle vänta till nästa morgon och gå till doktorn sen.

Övning 35. Företräda följande meningar. Använd konjunktionerna medan, förrän, innan.

Exempel: 1. Jag läser detta brev. Du äter frukost.
Jag läser detta brev medan du äter frukost.

Medan du äter frukost, läser jag detta brev.

2. Du äter frukost innan jag läser detta brev.
Innan jag läser detta brev äter du frukost.
3. Han kommer inte hem. Hon går.
Han kommer inte hem förrän hon går.

1. Han väntar på jourhavande läkare. Han känner sig allt sämre.
2. Han hade knappt hunnit komma hem. Telefonen ringde. 3. Du ska göra vad du tänkt. Det är för sent. 4. Jag går inte. Du kommer. 5. Han tar aldrig någon tablett. Han har ätit något. 6. Han fick vänta en lång stund. Han kom in till jourhavande läkare.

** Övning 36. Fyll i prepositioner.*

1. "Har du ont någonstans?"—"Ja, jag har ont ... huvudet och ... halsen." 2. Jag måste gå in ... apoteket ... hemvägen och köpa huvudvärkstabletter. 3. Tack ... alla fall ... erbjudandet. 4. Sten har blivit sjukskriven ... sju dagar. 5. Han sov ... åtta timmar. 6. Vi har arbetat ... 10 timmar ... dag. 7. Alla sovjetmedborgare har rätt ... hälsovård och sjukvård. 8. Ska du inte ringa ... försäkringskassan? 9. Du ska få en blankett ... posten ... några dagar. Du måste fylla ... blanketten och skicka den tillbaka.

Övning 37. Översätt till ryska med hjälp av ord som står nedanför.

Kaunas är ett industri-, forsknings- och kulturcentrum i Litauen med 390 000 invånare. Staden har ett fint hälsovårdssystem med 2 739 läkare och 5 178 läkarassistenter, sjuksköterskor och annan personal. Det finns tre allmänna sjukhus med polikliniker, ett läkarhögskola med klinik, ett infektionssjukhus och två förlossningshem. Några industrier har egna sjukhus. Allt som allt är det 6 300 vårdplatser. Dessutom finns det tre tbc-sanatorier, en tandpoliklinik och en kosmetologisk sjukvårdsinrättning. Alla större industriföretag, skolor och daghem har sjukstugor.

ett infektionssjukhus инфекционная больница
ett förlossningshem роддом
en sjukstuga амбулатория

en sjukvårdsinrättning лечебница
ett tbc-sanatorium туберкулезный санаторий

SVENSK HUMOR

ORDEN TILL TEXTERNA

en boxningsmatch матч по боксу
en föreställning сеанс; sju föreställningen семичасовой сеанс
gångbar ходовой, употребительный
ett latin latinский язык
att passera (1) проходить мимо

en passersedel пропуск
ett recept рецепт
att sticka (4) засунуть
att supa (4) злоупотреблять спиртным
en vakt сторож, zd.: контролёр

Gångbart recept

Har ni hört historien om mannen, som var hos doktorn och fick ett recept? Det var en gammal skicklig läkare, men hans recept var oläsliga för vanliga människor. Mannen gick till apotekaren, som gav honom en medicin, och sedan stoppade han receptet i fickan.

En dag skulle han in på en boxningsmatch. Han stack handen i fickan och tog upp receptet. Vakten tittade på det en stund, så gjorde han ett tecken och sa:

— Passera!

Det tyckte mannen var underbart. Under åtta månader använde han receptet som passersedel vid fotboll, boxning, teaterrepetitioner m. m. Det var först när han skulle in på en bio, som det misslyckades. Vaktmästaren studerade receptet, sen sa han:

— Nej, det går inte! Det här gäller bara till sjuföreställningen.

Nyttigt språk

Doktor P. avslutar sin grundliga undersökning.

— Säg mig diagnosen på ren svenska, ber patienten. Vad är det för fel med mig?

— Ni röker och super för mycket, säger doktor P.

— Tack! svarar patienten. Och så får doktorn vara snäll och säga det på latin också, så att jag kan tala om det för min fru!

Svara på följande frågor.

1. Är alla recept lika oläsliga som det i historien "Gångbart recept"?
2. Skulle du vilja ha ett recept som passersedel?
3. Är latin verkligen ett nyttigt språk?
4. I vilka fall är det nyttigt att kunna latin?

УРОК 18

1. Употребление причастия II. 2. Распространенное определение, имеющее в своем составе причастие II.

Употребление причастия II¹

Причастие II изменяется в основном как прилагательное и выступает в роли определения или именной части составного сказуемого. Значение причастия II зависит от характера глагола, формой которого оно является.

Причастие II от переходных глаголов всегда является пассивным: ett målat bord (= ett bord som har målats) *крашеный стол*.

¹ Об образовании причастия II см. урок 15.

Причастие II от непереходных глаголов является активным: en bortsprungn hund (= en hund som har sprungit bort) *убежавшая собака*.

Причастие II от предельных глаголов обозначает состояние, возникающее в результате закончившегося действия: en sönderslagen vas *разбитая ваза* (от slå sönder *разбивать*).

Причастие II от непереходных глаголов обозначает состояние, вызванное продолжающимся действием:

Hon är omtyckt av alla. Ее любят все.

Распространенное определение, имеющее в своем составе причастие II

Типичным для шведского письменного языка является частое употребление распространенных определений, имеющих в своем составе причастие II. Употребление распространенного определения способствует сокращению предложения. При этом стержневому определяемому слову предшествуют в определенном порядке все относящиеся к нему слова. В разговорной речи такие распространенные определения часто заменяются придаточными предложениями:

Den av mig igår översatta texten (texten som jag översatte igår) har skickats till tidningen.

Переведенный мной вчера текст был послан в газету.

De i förra veckan inledda förhandlingarna (Förhandlingarna som inleddes i förra veckan) har varit framgångsrika.

Начатые на прошлой неделе переговоры были успешными.

Запомните: распространенное определение обычно начинается с артикля, затем указывается кем, когда, где совершено действие, далее следует причастие и, наконец, существительное, например:

Den av henne förra året skrivna boken hade stor succe.

Написанная ею в прошлом году книга имела большой успех.

I går läste vi alla en av honom skriven artikel.

Мы вчера все читали статью, написанную им.

Övning 1. Bilda particip II av följande verb och ange dess pluralform:

att grunda, att uppkalla, att samla, att utgöra, att bära, att skriva in, att sköta, att utge, att byta ut, att sända, att samarbeta

Övning 2. Byt ut mot en annan passivform (particip II + hjälpverb):

1. Biblioteket grundades år 1862. 2. Museet uppkallades efter den ryske statsmannen Rumjantsev. 3. Hela arbetet sköttes av fyra tjänstemän. 4. Bibliotekets samlingar kompletteras varje år med i runt tal en miljon böcker och tidskrifter. 5. Biblioteket uppkallades efter V. Lenin tre dagar efter hans död — den 24 januari 1924. 6. Exemplaret sänds tillbaka till Moskva.

* Övning 3. Översätt till svenska.

1. Рассказанный вчера учителем рассказ. 2. Купленные мной на прошлой неделе книги. 3. Прочитанная на прошлой неделе известным профессором лекция. 4. Заданный студентом на уроке вопрос. 5. Написанное два дня назад письмо. 6. Основанные много лет тому назад города.

ORD OCH UTTRYCK TILL TEXTEN

att anteckna (1) отмечать, записывать
ett bokmagasin книгохранилище
att bära (4) носить
att effektuera (1) выполнять (заказ)
ett förfogande распоряжение
att stå till förfogande иметь в распоряжении
förutom помимо, кроме
att förvara (1) хранить
en handskrift рукопись
ett huvudbibliotek главная (центральная) библиотека
inredd оборудованный
en intelligentia [-tsia] интеллигенция
att komplettera (1) комплектовать
att korta (1) сократить срок
att kräva (2) требовать
en leveranstid срок поставки
en lokal помещение
en medverkan содействие
en myndighet власть
en notsal нотный зал, зал нот
en orden [o:ðən] орден
praktiskt taget практически
en praxis практика
radikal радикальный
en registreringsbok книга для регистрации

ett samarbete сотрудничество
ett samtycke согласие
att skriva in sig записываться
en statsman государственный деятель
ett sällskap общество, объединение
sällsynt редкий
en tidskriftssal зал периодики
att tilldela (1) присуждать
att tilldra(ga) (4) sig привлекать (к себе)
en titel титул, заглавие
en tjänsteman служащий, чиновник, сотрудник
en tur очередь
i sin tur в свою очередь
ett uppehåll остановка
att uppkalla (1) называть, назвать
en uppmärksamhet внимание
ett utbyte обмен
att utgöra (2) составлять
att utkomma (4) выходить (о периодическом издании)
en utställning выставка
en volym том
ytterligare ['yt:ərligə] еще
årligen ежегодно
ett årtionde десятилетие
en överenskommelse соглашение

Text 1. Leninbiblioteket

Sovjetunionens statsbibliotek i Moskva – Leninbiblioteket — är landets huvudbibliotek. Det är ett av de allra största biblioteken i världen. Biblioteket var grundat år 1862 och ganska länge var en del av Rumjantsev-museet. N. Rumjantsev var en rysk statsman, som samlade böcker, handskrifter, etnografiska och arkeologiska material, vilka från början utgjorde museets och bibliotekets samlingar.

I början hade biblioteket bara en enda läsesal med 20 platser. Under de första årtiondena sköttes hela arbetet av fyra tjänstemän. Men de rika boksamlingarna, som redan vid denna tid omfattade 100 000 volymer, tilldrog sig tidigt den radikala ryska intelligentias uppmärksamhet. En av bibliotekets läsare var Vladimir Lenin. I registreringsboken, där de nya läsarna fick anteckna sina namn, skrev han in sig den 26 augusti 1893, då han under en resa från Samara till Petersburg gjorde ett uppehåll i Mosk-

va. Den 19—21 februari 1897 besökte han på nytt flera gånger bibliotekets läsesal ...

Läsaren kan i Leninbiblioteket finna praktiskt taget varenda bok av de 550 000 titlar som utkom i Ryssland från 1550 till 1917 och av de 32 miljoner titlar som utgivits i Sovjetunionen sedan 1917. Massor av utländska böcker står också till läsarnas förfogande ...

Mellan 7000 och 8000 personer — moskvabor, folk från andra sovjetiska städer och byar samt utlänningar från alla delar av världen — besöker varje dag bibliotekets läsesalar ...

För närvarande har biblioteket 18 läsesalar som samtidigt kan ta emot 2330 läsare.

De olika specialsalarna är bekvämt inredda. Det gäller särskilt tidsnings- och tidskriftssalarna, salen för läsning av mikrofilmer, salarna för handskrifter och sällsynta böcker samt not- och musiksalen.

Leninbibliotekets samlingar kompletteras varje år med i runt tal en miljon böcker och tidskrifter. Det krävs årligen 14 kilometer nya hyllor för att förvara dem i bokmagasinen.

Biblioteket uppkallades efter V. Lenin tre dagar efter hans död den 24 januari 1924 och bär sedan dess Lenins namn. Den 29 mars 1945 tilldelades biblioteket Leninorden.

Bokutbyte Stockholm — Moskva

Leninbiblioteket i Moskva och KB¹ i Stockholm har ett utmärkt samarbete ifråga om² utbyte av böcker. De båda biblioteken får varje år ca 1000 böcker från varandra. Enligt överenskommelse får KB från Moskva varje vecka två ex³ av Knizjnoje obozrenie och antecknar på ett av exemplaren vilka böcker det önskar få. Detta exemplar sänds tillbaka till Moskva. Från Sverige får Leninbiblioteket i sin tur Svensk Bokhandel⁴ och beställer ifrån den de böcker det behöver. Sedan böckerna valts ut och vederbörande myndigheter gett sitt samtycke effektueras beställningarna. Genom ett sådant system kan man korta leveranstiderna betydligt.

Medverkan vid utställningar på de båda biblioteken har också blivit praxis.

KB är inte den enda institutionen som samarbetar med Leninbiblioteket, och förutom Leninbiblioteket finns det ytterligare ett femtiotal sovjetiska bibliotek som har utbyte med Sverige. I Sverige har universitetsbiblioteken i Uppsala, Lund, Göteborg och Umeå, ett forskningsinstitut och mer än 15 olika sällskap samarbete med Sovjetunionen.

(Nyheter från Sovjetunionen och Sovjetkontakt)

Anmärkningar på texten

1. KB = Kungliga biblioteket Королевская библиотека в Стокгольме — центральное хранилище шведской и иностранной литературы.

2. ifråga om ... по вопросу о ...

3. två ex два экземпляра. Ex — сокращение от слова ett exemplar.

4. Svensk Bokhandel библиотечный журнал, издающийся ежемесячно в Швеции. Соответствующее издание в Советском Союзе называется Книжное обозрение «Knizjnoje obozrenie».

KOM INÅG FÖLJANDE PREPOSITIONER

att stå till förfogande
uppkallat efter V. I. Lenin

находиться в распоряжении
названная именем В. И. Ленина

Övning 4. Svara på följande frågor.

1. Vilket bibliotek är störst i Sovjetunionen? 2. Varför bär detta bibliotek V. Lenins namn? 3. Hur ofta besökte V. Lenin det här biblioteket? 4. Använde V. Lenin sitt namn när han besökte biblioteket? 5. Hur många böcker och broschyrer har Leninbiblioteket nu? 6. Hur många personer besöker biblioteket varje dag? 7. Kommer utländska turister till Leninbiblioteket? 8. Hur ser salarna i Leninbiblioteket ut? 9. Vilka salar finns det i Leninbiblioteket? 10. Hur ofta kompletteras bibliotekets samlingar?

Övning 5. Förvandla från aktiv till passiv form.

1. Han talade om bokutbyte med andra länder. 2. Hon talade särskilt om Sverige, då det gällde bokutbyte. 3. De 18 läsesalarna kan ta emot 2330 besökare. 4. KB antecknar på ett särskilt exemplar av Knizjnoje obozrenie vilka böcker det önskar ha. 5. Åren 1966—68 skickade Leninbiblioteket 2303 böcker.

** Övning 6. Översätt till svenska.*

1. Библиотека имени В. И. Ленина является одной из крупнейших библиотек в мире. 2. Один из экземпляров шведского библиотечного журнала отсылается обратно в Швецию. 3. Одним из постоянных читателей библиотеки был В. И. Ленин. 4. Одним из имен, на которое я обратил внимание, читая книгу для регистрации читателей библиотеки, было имя В. И. Ленина. 5. Одна из служащих принесла мне заказанные книги.

Övning 7. Översätt följande text till ryska med hjälp av ord som står nedanför.

V. Lenin besökte den svenska huvudstaden fem gånger, nämligen 1905, 1906, 1907, 1910 och 1917. Lenins intresse för böcker och bibliotek är allmänt känt. När han var i en främmande stad sökte han ofta upp stadens bibliotek. I Stockholm var det då som nu Kungliga biblioteket i Humlegården. Byggnaden var dock betydligt mindre än nu ... I varje fall vid två av sina Stockholms besök 1907 och 1910 var Lenin på Kungliga biblioteket. Då som fram till våra dagar antecknade alla besökande sina namn i en särskild bok. Det var intressant att söka Lenins namn i dessa besöksböcker. Det var inte alltid lätt, då han ofta använde sig av täcknamn för att undvika eventuella agenter för den ryska polisen. Besöksböckerna för 1905 och 1906 har blivit genomläs-

ta utan att man funnit Lenins namn. För 1906 kan man mycket exakt bestämma när V. Lenin kom till Stockholm — genom ett i Stadsarkivet bevarat polisprotokoll. En ryss, som skrev in sig som Petrov, kom till Stockholms hamn kl. 9 på morgonen den 26 april med båt från Finland.

att bevara (1) сохранять
eventuell возможный
noggrant тщательно

ett täcknamn псевдоним
att undvika (4) избегать

* Övning 8. Översätt till svenska.

1. Этот зал может принять около ста человек. 2. Я получил около 20-ти книг от своего приятеля в Швеции. 3. Около 70-ти человек участвовало в читательской конференции в Библиотеке имени В. И. Ленина. 4. Около 50-ти студентов пришло на лекцию о шведской литературе. 5. Около 15-ти зарубежных библиотек проводят книгообмен с библиотекой Московского университета.

Övning 9. Tala om följande ämnen.

1. Högskolans bibliotek (var det ligger — när det är öppet — hur böckerna står ordnade — hur man lånar böcker — hur länge man kan ha böckerna). 2. Mitt bibliotek (böckerna hemma — antalet böcker — ordning på böckerna — de mest omtyckta böckerna — hur ofta jag köper böcker osv.). 3. Hur man ska sköta sina och bibliotekets böcker.

Övning 10. Översätt till ryska.

1. Man får god ordning i det man skriver, om man berättar färdigt om en sak, innan man går vidare till nästa. 2. Vill man tillägga något, när man har skrivit färdigt, gäller det att placera in detta på rätt ställe. 3. Den som låg bakom utbytet med Sverige var V. Lenin, som under sina besök i Sverige ofta tittade in på KB. 4. När Lenin talade om bokutbyte med andra länder berättade han särskilt om Sverige, som senare blev ett av de första länder Sovjetunionen började byta böcker med.

ORD OCH UTTRYCK TILL TEXTEN

ett arbetsrum рабочий кабинет
en avdelning отдел, раздел
en avhandling трактат, сочинение
en bekant знакомый
billig дешевый
bland среди (предлог)
daglig ежедневный
ett damm пыль
en detektivroman детективный роман
att dö (4) (dog, dött) умирать
en facklitteratur литература по специальности
att gifta sig (2) выйти замуж, жениться
att hoppa (1) över перепрыгивать
ett humör [hʏˈmœ:r] настроение

att innehålla (4) содержать
en ledare передовица (в газете)
en litteratur литература
en nyhet новость
pengar деньги
att prenumerera (1) på подписаться (на)
en rubrik заголовок, заглавие (в газете)
en skönlitteratur художественная литература
ett tidsfördriv времяпрепровождение
tunn тонкий
tydligt очевидно
att verka (1) казаться, выглядеть
att älska (1) любить
att ögna (1) igenom просматривать

Text 2. Herr Lundberg och litteraturen

Herr Lundberg är mycket intresserad av att läsa.¹ Det märker man, då man kommer in i hans arbetsrum, där väggarna är täckta med bokhyllor från golv till tak. Det är facklitteratur, som Lundberg behöver för sitt arbete. På en hylla står det många tjocka avhandlingar, som inte ser så roliga ut². Men Lundberg tar tydligen ofta fram dem, för det ligger inte något damm på dem.

En annan avdelning verkar intressantare; det är den som innehåller skönlitteratur. Herr Lundberg köper ofta engelska romaner, och han tycker, att en spännande detektivroman är det bästa och trevligaste tidsfördriv som finns.

Några av böckerna är tunnare och mindre än de andra: det är diktsamlingarna. När Lundberg är på särskilt gott humör,³ t. ex. då vårsolen börjar lysa, brukar han läsa poesi. Mest älskar han Gustaf Frödings⁴ dikter. Han kan många av dem utantill.

Tidigt varje morgon kommer den dagliga tidning som han prenumererar på. Han ögnar igenom rubrikerna⁵ på första sidan men läser ledaren noggrant. Sportsidorna hoppar han ofta över. Till slut tittar han efter bland familjenyheter, om någon av hans bekanta har gift sig eller dött.

Tyvärr kostar nya böcker mycket pengar, så Lundberg har inte råd att köpa alla böcker han skulle vilja ha. I stället går han till biblioteket och lånar böcker: det är billigare. Han får ha böckerna till låns⁶ en hel månad, och han kan också låna om dem,⁷ om han inte har hunnit läsa dem under månaden.

(Ur Learn Swedish)

Anmärkningar på texten

1. Herr Lundberg är mycket intresserad av att läsa. *Г-н Лундберг очень любит читать.* Инфинитивный оборот с предлогом *av* чаще всего выступает в качестве дополнения.

2. ... som inte ser så roliga ut ... *которые не выглядят такими интересными.* Прилагательное *rolig* забавный, веселый часто употребляется в значении *интересный, увлекательный.*

3. När Lundberg är på särskilt gott humör ... *Когда у Лундберга особенно хорошее настроение...* Быть в хорошем настроении соответствует в шведском языке выражению *vara på* (vid) gott humör. Обратите внимание на возможность употребления двух предлогов.

4. Gustaf Fröding *Густав Фрёдинг* (1860—1911). Известный шведский поэт и критик. Писал философскую, гражданскую, любовную и пейзажную лирику.

5. Han ögnar igenom rubrikerna ... *Он просматривает заголовки ... en rubrik заглавие, заголовков* (в газете). Помните, что в словах, оканчивающихся на *-ik* (*rub'rik, poli'tik, gymnas'tik*), конечный слог всегда является ударным.

6. Han får ha böckerna till låns ... *Он может держать книги у себя ...*

7. ... han kan också låna **om** dem *он может также продлить срок, на который книга взята в библиотеке*. Наречие-модификатор **om** употребляется с рядом глаголов для передачи повторного действия, например: *göra om* переделать (чтобы улучшить), *skriva om* переписать (чтобы было чище), *fråga om* переспросить (чтобы понять) и т. п.

Övning 11. Översätt följande meningar till ryska.

1. Jag är mycket intresserad av att läsa. 2. Han är intresserad av att skriva berättelser. 3. Hon är intresserad av att promenera. 4. Vi är intresserade av att sjunga. 5. Flickorna är mycket intresserade av att gå på bio. 6. Min vän är mycket intresserad av att besöka museer.

Övning 12. Ange rätt form av adjektiven.

Herr Lundberg har ett (stor) rum. Det finns många (lång) hyllor. Vägarna täcks av bokhyllor från tak till golv. På några av dem står många (tjock) avhandlingar, som inte ser så (rolig) ut. De ena avhandlingarna är (tjock) än de andra. Herr Lundberg läser tydligen dem, för det finns inte något damm på dem. Herr Lundberg har flera avdelningar i sitt bibliotek. Den första är facklitteratur, den andra verkar (intressant), för den innehåller skönlitteratur. Herr Lundberg tycker (mycket) om att läsa detektivromaner och han tycker att en spännande detektivroman är(bra), och (trevlig) tidsfördriv som finns. Diktsamlingarna är (tunn) än detektivböcker.

* Övning 13. Översätt till svenska.

1. Библиотека имени В. И. Ленина является одной из крупнейших библиотек мира. 2. Это одно из самых красивых стихотворений, которое мне приходилось читать. 3. Больше всего я люблю поэзию. 4. Здание библиотеки имени В. И. Ленина является одним из красивейших зданий в Москве. 5. Эта газета интереснее, чем та, которую мы читали вчера. 6. На самый интересный вопрос он так и не получил ответа. 7. Этот зал в библиотеке самый старый.

Övning 14. Svara på följande frågor.

1. Vilka tidningar prenumererar du på? 2. Vad slags böcker finns det i ditt bibliotek? 3. Kostar nya böcker mycket i Sovjetunionen? 4. Hur ofta köper du böcker? 5. Vad slags böcker är du särskilt intresserad av att läsa? 6. Har du varit i Leninbiblioteket? 7. Vilket tidsfördriv tycker du mest om? 8. Lånar du ofta böcker i biblioteket? 9. Vilket bibliotek lånar du böcker i? 10. Vilken författare tycker du mest om?

* Övning 15. Översätt följande satser till svenska.

1. Ровно в 9 часов утра открывается библиотека имени В. И. Ленина, и первые читатели садятся за столы различных залов. 2. Открываются и начинают работать различные специальные залы, зал периодики, зал микрофильмов и др. 3. Библиотека имени В. И. Ленина ежедневно получает множество газет и журналов, издан-

ных в разных странах мира. 4. Библиотека имени В. И. Ленина обменивается книгами с Королевской библиотекой в Стокгольме. 5. Около сотни различных шведских книг переведены за последние годы на русский язык. 6. В библиотеке имени В. И. Ленина меня особенно интересует литература об изучении языка. Но я также охотно читаю и художественную литературу. 7. Когда у меня особенно хорошее настроение, я читаю стихи. Я знаю много стихотворений наизусть. 8. Когда я получаю новый журнал, я сначала просматриваю все заголовки и лишь после этого читаю то, что мне кажется наиболее интересным. 9. Я подписываюсь на три ежедневных газеты и с особым интересом читаю передовицы. 10. Спортивную страницу в газете я обычно пропускаю, потому что спорт меня не интересует. 11. Я часто захожу в нашу библиотеку в институте, чтобы взять на дом какую-нибудь книгу. Если я не успеваю ее прочесть, то мне приходится продлевать срок пользования книгой. 12. В нашей библиотеке можно взять три-четыре книги сразу. Их можно держать дома один месяц, а затем их надо сдавать в библиотеку или же продлевать срок, на который они выданы.

SVENSK HUMOR

ORDEN TILL TEXTERNA

Dumas den äldre	Дюма-отец	en resumé	резюме, краткое содержание
ett fängelse	тюрьма	ett skådespel	пьеса
att föreslå	(4) предлагать	att spänna för	(2) запрягать лошадь
ett innehåll	содержание	sömnig	сонный
att knarka	(1) употреблять наркотики	en åsna	осел

Taktik

En författare sände Dumas den äldre en resumé av sitt skådespel och ett brev i vilket han bad Dumas om att börja ett samarbete.

Så snart han fått brevet tog Dumas pennan och skrev ett svar med en enkel mening:

— Vad menar ni, min herre, med att föreslå att spänna en häst och en åsna för samma vagn?

Nästa dag fick Dumas den äldre följande svar:

— Vad menar ni, min herre, med att kalla mig för en häst?

Och ännu om en dag fick författaren följande svar från Dumas:

— Min käre vän, sänd mig ert skådespel.

På lektionen

Klassen var sömnig för TV-skådespelet hade hållit på till sent förra kvällen.

— Berätta litet om innehållet, bad läraren.

Bo började berätta:

— Det handlade om en helt vanlig, normal svensk familj där pappa sitter i fängelse, mamma går på gatan och barnen knarkar...

Svara på följande frågor.

1. Kan du berätta något om Dumas den äldre? 2. Vad anser du om Dumas' svar till författaren? 3. Vad anser du om författarens svar till Dumas? 4. Varför var klassen sömnig? 5. Var TV-skådespelet intressant? 6. Vad handlade det om? 7. Tror du att det handlade om en vanlig normal svensk familj?

УРОК 19

1. Образование и употребление перфектного инфинитива. 2. Порядок слов в бессоюзном условном придаточном предложении. 3. Порядок слов в восклицательных предложениях. 4.оборот «подлежащее с инфинитивом». 5.оборот «дополнение с инфинитивом».

Образование и употребление перфектного инфинитива

Перфектный инфинитив, или инфинитив II образуется сочетанием глагола **att ha** в форме инфинитива и супина смыслового глагола: **att ha läst, att ha frågat, att ha gått.**

Перфектный инфинитив обозначает действие, закончившееся до начала другого действия:

Efter att ha läst (-Sedan han hade läst)
tidningen lade han det på bordet.

Прочитав газету, он положил
ее на стол.

Slutligen gick han sin väg utan att ha
sagt ett enda ord.

Наконец он ушел, не сказав ни
единого слова.

В сочетании с предлогами **efter, genom, av, utan** перфектный инфинитив часто употребляется в качестве замены придаточного предложения. На русский язык инфинитивные обороты с предлогом обычно переводятся при помощи деепричастного оборота или придаточного предложения:

Genom att inte ha lagats i tid gick bi-
len helt sönder.

Поскольку машину вовремя
не починили, она совсем
развалилась.

Hon mådde illa av att ha ätit så mys-
ket.

Ее тошнило от переедания
(букв. от того, что она так
много съела).

Модальные глаголы также употребляются в сочетании с перфектным инфинитивом. Так, модальный глагол **borde** в сочетании с перфектным инфинитивом передает сожаление о том, что желаемое действие не произошло.

Han borde ha kommit tidigare.

Ему следовало бы прийти раньше.

Du borde ha gjort det.

Тебе следовало бы это сделать.

Глагол **måste** в сочетании с перфектным инфинитивом передает вероятность совершающегося действия:

Sven måste ha blivit förkyld. Han är röd i ansiktet och har lite snuva.

Свен, должно быть, простудился. У него красное лицо и небольшой насморк.

Глагол **skulle** в сочетании с перфектным инфинитивом передает необходимость осуществления какого-либо действия:

Jag skulle ha besökt mina föräldrar för länge sedan.

Мне следовало бы уже давно посетить родителей.

Сочетания модальных глаголов с перфектным инфинитивом переводятся на русский язык при помощи слов *вероятно, возможно, должно быть*.

Перфектный инфинитив используется для образования предварительного будущего (*futurum Exaktum*) или будущего II¹. Будущее II обозначает предстоящее действие, которое будет закончено к определенному моменту:

Jag ska ha skrivit brevet färdigt, när du går till posten.

Я закончу письмо к моменту, когда ты пойдешь на почту.

Порядок слов в бессоюзном условном придаточном предложении

В шведском языке в бессоюзных условных придаточных предложениях порядок слов обратный, т. е. предложение начинается с глагола-сказуемого, за которым следует подлежащее:

Svarar du bra kan du få ett gott betyg. (Если ты) ответишь хорошо, ты можешь получить хорошую оценку.

Övning 1. Översätt följande meningar till ryska.

1. Du kunde ha ringt och berättat för mig om det. 2. Han skulle ha skickat ett brev till sin mor. 3. Flickan borde ha avlagt examen i historia. 4. Han borde ha talat om det för er men han hann inte. 5. Du borde ha gett mig pengar. Då kunde jag köpa denna sak. 6. När vi har ätit, ska vi gå på bio.

¹ В настоящее время вместо формы предварительного будущего чаще употребляется форма перфекта:

Du kan titta på TV, när du har läst dina läxor.

Ты можешь посмотреть телевизор, после того как ты сделаешь уроки.

**Övning 2. Översätt följande meningar till svenska.*

1. Ты, должно быть, простудился. У тебя хриплый голос и насморк. 2. Нам следовало бы придти сюда раньше, теперь все места заняты. 3. Вы, должно быть, ошиблись номером. Это не кинотеатр. 4. Я мог бы написать тебе и раньше, но у меня совсем не было времени.

Övning 3. Förvandla följande meningar till konjunktionslösa.

1. Om du kan svara på frågan, gör det! 2. Om du kommer till mig, så får du boken. 3. Om du lär dig svenska ordentligt, kan du arbeta som guide. 4. Om du lämnar in ditt arbete i god tid, kan du vila dig. 5. Om du önskar något, säg det!

Порядок слов в восклицательных предложениях

В шведском языке в восклицательных предложениях порядок слов всегда прямой. Восклицательные предложения, выражающие удивление, могут начинаться с местоименного наречия **vad** что, за которым следует наречие, после чего ставится подлежащее, сказуемое и другие члены предложения:

Vad bra du talar svenska!

Как хорошо ты говоришь по-шведски!

Если восклицание, удивление и т. п. относятся к определению, то на первом месте в восклицательном предложении стоит местоименное прилагательное **vilken** (vilket, vilka) или **så**, за которым следует прилагательное с определяемым существительным, затем подлежащее, сказуемое и другие члены предложения.

Vilket dåligt väder det är idag!

Какая сегодня плохая погода!

Vilken intressant berättelse jag har läst!

Какой интересный рассказ я прочитал!

Vilka vackra blommor du har!

Какие у тебя красивые цветы!

Så mycket snö vi har fått!

Сколько выпало снега!

Så dum jag är!

Как я глуп!

Övning 4. Översätt följande meningar till ryska.

1. Vad det är vackert här! 2. Vilken vacker hatt du har på dig! 3. Vad klok du är! Du förstår allt så bra. 4. Vilka fina målningar hon har hemma! 5. Så sött barnet är! 6. Vad bra jag känner mig!

** Övning 5. Översätt följande meningar till svenska.*

1. Какая у вас замечательная комната! Как здесь светло и удобно! 2. Какие у вас красивые цветы! 3. Как сегодня холодно! 4. Как здесь весело! 5. Как хорошо он переводит! 6. Как хорошо он читает!

Оборот «подлежащее с инфинитивом»

В шведском языке довольно широко распространена конструкция типа Biografen väntas vara öppen i maj. *Ожидается, что кинотеатр будет открыт в мае.* Данная конструкция состоит из существительного в общем падеже (возможно также употребление личного местоимения в именит. падеже). Сказуемое обычно состоит из двух глаголов: первый из них имеет форму пассива на -s (или является отложительным глаголом), второй является инфинитивом (зачастую с примыкающей к нему именной частью).

В этой конструкции чаще всего используются глаголы типа att vänta (1) *ожидать*, att visa (1) *sig оказываться*, att synas (2), att tyckas (2) *казаться*, att anse (2) *считать*, att uppges (4) *указывать* и др. Эти глаголы обычно употребляются в любом времени действительного залога:

Non påstods i sin ungdom ha varit en mycket vacker flicka. Утверждали, что в молодости она была красавицей.

Non tycks vara sjuk. Кажется, она больна.

Övning 6. Översätt följande meningar till ryska.

1. Delegationen anses komma till Moskva i slutet av maj. 2. Han tycks vara upptagen med sin nya bok. 3. Studenterna väntas få höga betyg på examina. 4. Den här boken uppges vara den bästa, när det gäller medicinska frågor. 5. Han syns vara mycket trött efter sin resa.

* Övning 7. Översätt följande meningar till svenska.

1. Ожидается, что в декабре будет очень холодно. 2. Кажется, что она забыла все, что она выучила. 3. Оказалось, что она прекрасная преподавательница. 4. Утверждали, что в молодости она великопно пла.

Оборот «дополнение с инфинитивом»

В шведском языке распространено употребление инфинитивного оборота, состоящего из существительного в общем падеже или местоимения в косвенном падеже и инфинитива. Этот оборот передает те же значения, что и придаточное дополнительное предложение, и поэтому на русский язык обычно переводится придаточным дополнительным предложением с союзами *что, чтобы, как* (реже оборотом с творительным падежом). Инфинитив глагола в этом случае употребляется без частицы *att*. Чаще всего эти обороты встречаются после глаголов, обозначающих чувства, ощущения и т. п.

Man kan höra brasilianskan Nora Ney sjunga. Можно услышать, как поет бразильская певица Нора Ней.

Vi såg tåget komma. Мы видели, как подходил поезд.

Этот оборот встречается также после глаголов att anse (4) *считать*, att förklara (1) *объявлять, заявлять*, att påstå (4) *утверждать*, att säga (2) *говорить*, att tro (3) *полагать, считать*, att veta (4) *знать* и ряда других.

Lärarinnan anser Peter vara en flitig student. Преподавательница считает, что Петр — прилежный студент.

Vi anser Vera vara den bästa eleven i klassen. Мы считаем, что Вера — лучшая ученица в классе.

Разновидностью этого оборота является случай, когда дополнение выражено возвратным местоимением sig:

Hon sade sig vara sjuk. Она сказала, что она больна.
De förklarade sig vara belättna. Они заявили, что они довольны.

Övning. 8. Översätt följande meningar till ryska.

1. Han kommer strax. Jag såg honom stiga in i hissen. 2. Lärarinnan förklarade sig vara belåten med våra framgångar. 3. Har du hört honom säga hennes namn? 4. Siv kom inte på lektionen utan ringde och sade sig vara sjuk.

Övning 9. Byt ut konstruktionen med infinitiv mot en bisats.

1. Peter ansåg sig ha rätt att göra det. 2. Vi ansåg honom vara bra för denna uppgift. 3. Såg du verkligen honom tala med läraren? 4. Hörde du någon säga mitt namn? 5. Hon förklarade sig vara belåten med sin resa.

*Övning 10. Översätt följande meningar till svenska.

1. Дети видели, как в дом вошел какой-то молодой человек. 2. Я слышу, как она поет в соседней комнате. 3. Лида сказала, что она больна. 4. Они считали себя счастливыми от того, что они посетили эту выставку.

ORD OCH UTTRYCK TILL TEXTEN

acceptabel приемлемый
att bege (4) sig отправиться
ett biträde продавец
en bottenvåning нижний этаж
emellan (mellan) между
att emigrera (1) эмигрировать
en folkmelodi народная мелодия
att framföra (2) исполнять
en frånvaro отсутствие
en försäljningschef руководитель отдела по сбыту товаров
ett försäljningstrick уловка, хитрость, применяемая для продажи чего-л.
ett galleriräck перила вдоль галереи
härondagen на днях
en högtidsdag праздник, торжественный

den
ett inköp покупка
en jul рождество
en julafon сочельник
en julbrådska, en julrusning предрождественская суэта
en julklapp рождественский подарок
en kontorslokal служебное помещение
en kund покупатель
en kö [kø:] очередь
en köprush zd.: наплыв покупателей
att ljuda (4) звучать
lurar наушники
en LP-skiva долгоиграющая пластинка
en present подарок
ett pris цена

en rond obход; en butiksround посещение
 магазинов
en sekreterare секретарь
en skivplatta проигрыватель
att skriva under подписывать

en typ тип
att uppleva (2) переживать
en överblick обзор, осмол
att överväga (2) обдумывать

Text 1. En butiksround i Moskva

Barnen i Sovjet¹ får inga julklappar den 24 december. Men ändå borde alla svenska barn överväga att emigrera till Sovjet. Där får barnen nämligen julklappar tre gånger om året, även om det inte blir på julafton. De får dem i stället när man firar första maj², sjunde november och till nyåret². Den 24 december är och har alltid varit en vanlig dag i Sovjet.

Men vill man se julrusning i affärerna så går det också bra i Moskva. Nyåret ligger ju alldeles bredvid³. Vi (Julius Rolander, artikelförfattare, med sällskap—N. P.) gick ut häromdagen för att uppleva den.⁴ Vi gick till GUM, varuhuset vid Röda torget, som anses vara Sovjets största. Och det är verkligen rätt stort.

Man får gå en kvartsmil om man vill gå och hälsa på alla de tusen bi-träderna bakom diskarna. Men det gjorde inte vi, vi gick i stället upp i tredje våningen för att få en överblick från galleriräcket.

De olika avdelningarna i GUM ligger i två våningar längs tre gator in-ne i huset. Uppe längs tredje våningens galleri ligger kontorslokaler, personalens klubblokaler⁵, bibliotek och annat som inte är för kunderna. På en dörr stod det "Försäljningschef" och då gick vi naturligtvis in. Det var en upptagen men vänlig man, något mer än 30 år.

— Det är väl väldiga kassor nu i december⁶, undrade vi.

— Vi klagar inte, men det är ingen toppmånad⁷, sa försäljningsche-fen.

— Vilken är det då?

— De största försäljningsmånaderna har vi i juli, augusti och okto-ber, svarade försäljningschefen.

Oktober, det kunde vi förstå, det är köprushen inför årets största hög-tisdag här, den 7 november. Men juli — augusti?

— Det är inte så märkvärdigt, sa försäljningschefen, skrev under ett pap-per åt sekreteraren och fortsatte artigt samtalet med oss.

Det visade sig finnas fler orsaker till "julbrådsken" i juli — augusti.⁸ Men den viktigaste av dem är att juli och augusti är de stora semestermå-naderna. Sitter man i Murmansk, Jakutsk eller Vladivostok och ska till Svar-ta havet på semestern — och det ska man till stor del⁹ — får man åka genom Moskva, och det är klart man stannar några dagar här på ner- eller återre-san¹⁰. Det finns nog mycket att titta på i Moskva. Och naturligtvis vill man köpa presenter i landets största varuhus. På så sätt får GUM utom julbråd-sken också julbrådska.

Vi begav oss till närmaste frågetelefon¹¹, där man kan få veta hur man ska hitta bland de 130 avdelningarna. En fyllig dam hann före oss. Vi bildade en liten kö bakom henne. Hon frågade till hattavdelningen.

Vi följde efter till hattavdelningen tillsammans med hennes man och

många paket. Hon provade ganska många hattar, och vi och mannen blev ganska trötta. Damen köpte en liten trevlig sak, lätt som en vårvind.

Det hade stått i tidningen att det kommit in nya typer av TV-apparater och vi gick ner i bottenvåningen för att se på dem.

Sen begav vi oss till skivavdelning. Där var det som vanligt mycket folk. Avdelningen består av sex salar utan dörrar emellan, och en skivplatta vid varje disk. Lurar används inte. Ställer man sig mitt emellan två salar kan man som vi få höra brasilianskan Nora Ney sjunga "Mig älskar ingen" och samtidigt en rysk folksmelodi framförd av Uralkören.¹²

Vi upptäckte att det där med frånvaro av lurar nog är ett försäljnings-trick. För när någon kund lät en särskilt acceptabel melodi ljuda var det genast flera kunder som gick till kassan och betalade 1 : 45 eller 2 : 50 som är ett billigt pris på en LP-skiva här i Sovjetunionen.

(Ny Dag)

Anmärkningar på texten

1. Sovjet (Sovjetunionen) очень распространенное в разговорном шведском языке сокращенное название Советского Союза.

2. ... första maj, а также första majfesten. ...праздник 1-го Мая. Sjunde november, также Sjunde novemberfesten. Праздник 7-го ноября. Nyåret, также Nyårsfesten. Праздник Нового года.

3. Nyåret ligger ju alldeles bredvid. Новый год ведь уже не за горами.

4. Vi gick ut häromdagen för att uppleva den. На днях мы вышли на улицу, чтобы почувствовать его (приближение Нового года).

5. personalens klubblokaler комнаты для отдыха персонала

6. Det är väl väldiga kassor nu i december ... Должно быть, сейчас в декабре очень большая выручка ...

7. en torppmånad в практике торговли месяц, который дает наибольшую выручку.

8. Det visade sig finnas fler orsaker till "julbrådskan" i juli—augusti. Оказалось, что существует много причин для «рождественской» толчеи в июле-августе. Автор сравнивает количество людей в советских магазинах в июле-августе с тем, что бывает в шведских магазинах незадолго до рождества.

9. ... och det ska man till stor del ... а это в большинстве случаев и делают...

10. ner- eller återresan zd.: в поездке на юг или обратно.

11. en frågetelefon telefon för svar (по которому можно узнать, где находятся различные отделы в ГУМе).

12. Uralkören Уральский хор. Обратите внимание на произношение слова en kör [kœ:r] хор. В ряде слов иностранного происхождения [k] перед i, e, ä, ö, у сохраняет свое произношение [k].

tre gånger om året	три раза в год
vi gick till GUM	мы пошли в ГУМ
priset på skivan	цена за пластинку

Övning 11. Översätt följande sammansatta ord till ryska och skriv meningar med dem.

julklass, julfest, julrusning, julafton, julbrådska, skivfabrik, skivsamling, försäljningschef, försäljningssiffra, försäljningstrick, försäljningspris, semestermånad, semestertid, semesterhem, semesterplaner, semesterresa

** Övning 12. Översätt till svenska.*

a) вам следует подумать; праздновать Новый год; девушка 20-ти лет; конторские помещения; за отсутствием чего-л.;

b) 1. Мы стояли в очереди. 2. Дайте мне наушники. 3. Сколько стоит эта вещь? 4. Мы попали в отдел грампластинок. 5. Конторские помещения находятся на 3-м этаже.

Övning 13. Ge synonymer eller förklara följande ord och uttryck.

en klapp, att ge i klapp, att överväga, en julrusning, att hälsa på, vi gick upp i (till) tredje våningen, en upptagen man, att undra, på en gång, häromdagen

Övning 14. Bilda utropssatser av följande meningar.

1. Det var många människor på skivavdelningen. 2. Han köpte en bra LP-skiva. 3. Det är en vacker rysk melodi. 4. Den unga kvinnan hade en vacker hatt på sig. 5. Jag köpte många julklappar. 6. Försäljningschefen är ung.

** Övning 15. Översätt följande meningar till svenska.*

1. Какая у тебя красивая сумка! 2. Как ты, должно быть, устал! 3. Считается, что ГУМ — самый популярный универмаг в Москве. 4. Свен сказал, что он купил себе новую долгоиграющую пластинку. 5. Придешь вовремя, мы поедem в ГУМ и купим тебе новые ботинки. 6. Вам следовало бы самому сходить в универмаг и посмотреть, как там много народу.

Övning 16. Byt ut konstruktionerna substantiv + infinitiv mot satser, innehållande huvudsats och bisats.

1. Moskvaborna väntas se en riktig julrusning i affärerna före nyåret. 2. Han påstod sig kunna tala med försäljningschefen. 3. Vi såg honom gå fram till en frågetelefon. 4. De såg mannen gå in i läsesalen för någon tid sedan. 5. Den här avdelningen anses vara den bästa på hela varuhuset. 6. Jag hör flickan sjunga och spela piano.

Övning 17. Svara på följande frågor.

1. Vad heter Moskvas största varuhus? 2. Hur många våningar finns

det i GUM? 3. Hur långa är korridorerna på GUM? 4. Till vilka dagar får barnen klappar i Sovjetunionen? 5. När är rusningstider i affärerna? 6. Vad är orsak till rusningen vid nyåret? 7. Varför förekommer det rusning på GUM under juli och augusti? 8. Vilka andra stora varuhus känner du till? 9. Var ligger det centrala varuhuset? 10. Vad kan man köpa på GUM? 11. Hur kan man få veta var någon avdelning ligger på GUM? 12. Varför vill människorna besöka GUM? 13. Vad brukar man göra för att köpa en kapp eller ett par skor? 14. Vad kallas den person som betjänar kunderna? 15. Finns det många biträden på GUM? 16. Hurdana är biträdena på GUM?

** Övning 18. Översätt till svenska.*

1. Тебе следует пойти в ГУМ. Там имеется много подарков на выбор к Новому году. 2. В магазинах всегда наплыв народа (много людей) перед праздником. 3. ГУМ — очень большой универсальный магазин. Там можно купить всевозможные товары, а также подарки для детей. 4. ГУМ находится в Москве на Красной площади, напротив Кремля. 5. Многие гости Москвы часто посещают этот универмаг, чтобы купить подарки для своих знакомых. 6. Тебе следует купить эту шляпку, если она тебе нравится. 7. На третьем этаже ГУМа находятся конторские помещения, комнаты отдыха для продавцов и библиотека. 8. Корреспондент газеты «Нью Даг» беседовал с руководителем отдела по сбыту товаров, который ответил на вопросы корреспондента. 9. Июль и август — самые горячие месяцы года, потому что в это время ГУМ посещают приезжие из разных частей Советского Союза. 10. Перемерив много шляпок, молодая женщина решила купить одну из них. 11. В газете было написано, что в ГУМ поступили телевизоры новых марок, но в этом отделе было так много народа, что у нас не было возможности как следует рассмотреть новые телевизоры. 12. В отделе грампластинок не было свободных наушников, чтобы послушать новую пластинку. 13. Как только кто-либо слушал популярную пластинку, многие покупатели шли в кассу, чтобы оплатить ее.

Övning 19. Översätt följande text till ryska.

Det finns några fester i Sverige. De viktigaste av dem är: Julen — Då gratulerar (поздравляют) alla varandra och säger "God Jul", man ger varandra julkappar och klär julgranen (en julgran елка). Jultomten (Дед Мороз) går runt och delar ut julkappar till barnen. Första januari är Nytt År. Då säger man: "Gott Nytt År!" Sedan kommer Påsken (пасха) i slutet av april. Den sista april är Valborgsmässoafton (День встречи весны) — då tar studenterna vita mössor på sig och samlas för att hälsa våren. På sommaren firar svenskarna Svenska Flaggans Dag (День шведского флага). Den infaller (падает) på den 6 juni. I slutet av juni är det Midsommardagen (Праздник по случаю середины лета), som firas på den lördag som infaller under tiden 20—26.

Första Maj är arbetarnas dag. Sedan 1890 har arbetarna i hela världen firat första maj som sin högtidsdag. 1938 blev den en ledig dag i Sverige.

Arbetarna samlas till demonstrationer för att framföra sina krav (предъявлять свои требования). Man sjunger arbetslåtar och håller tal (выступать с речами). Första Maj firas i Sverige som den internationella arbetarfesten.

ORD OCH UTTRYCK TILL TEXTEN

en ansträngning усилие
ett avgörande решение
beige [be] [be] беж (färg)
en disk mytje посуда
att diska (1) mytje посуду
att driva (4) эд.: слоняться
en expedit продавец
att få syn (på) увидеть что-л.
att gräva (2) выкапывать
hemsk ужасный
en hög kуча
en kvalitet качество
att känna (2) чувствовать
att lyfta (2) поднимать
en midja талия
osynligt незаметно

en rulltrappa эскалатор
en rygg спина
sakkunnig опытный, уменый
smärt тонкий, стройный
att sno (3) снова
snygg красивый
en spegel зеркало
att stöna (1) стонать
en syn вид
en terrass терраса
att tillägga (2) добавлять
en tonårsflicka девушка-подросток
att trava (1) складывать
ett tyg ткань
ytterkläder верхняя одежда
att ändra (1) менять

Text 2. I varuhuset

Helga stod och diskade när det ringde på dörren. Vem kan det vara? tänkte hon. Hon gick och öppnade. Det var Vera. Helga blev förvånad.

Vera tog inte av sig ytterkläderna.

— Jag ska och köpa en kappor¹, sa hon, och jag kom bara för att höra om du möjligen har tid att följa med och hjälpa mig välja. Du brukar alltid hitta sådana snygga saker. Om du har tid, förstås, tillade hon.

— Javisst, sa Helga. Gärna.

Och Vera satt på en stol i köket och väntade medan Helga klarade av disken ... När Helga var färdig gick de genast. Vid hållplatsen tog de spårvagnen till centrum av stan.

— Du var med mig sist också när jag köpte den bruna². Minns du det? sa Vera.

— Javisst ja, det är väl snart två år sen, sa Helga.

— Det är mer än två år sen. Den har varit hemskt bra.

— Den var snygg, sa Helga.

— Det var du som fick syn på den, sa Vera. Vi var och drack kaffe sen. Kommer du ihåg det? På terrassen. Det ska vi göra idag med³ om du hittar en lika bra ...⁴

I det stora varuhuset fanns det mycket folk. Vera gjorde sig ingen brådska. Hon tyckte om att driva från disk till disk och titta och fråga och känna.

— Att gå i affärer är nästan det roligaste jag vet, sa Vera när de stod i rulltrappan.

I avdelningen för damkappor tog det dem nästan en timme. Vera provade många kappor, tog med ansträngning på sig den ena efter den andra, snodde framför spegeln och frågade Helga.

— Vad tycker du om den här då?

Och Helga kände på kvaliteten och tyg med sakkunniga fingrar och var säker i sitt avgörande:

— Nej, den tycker jag inte sitter bra i ryggen, sa hon.

Eller:

— Fallet är inte som det ska ⁵.

— Det kan vi så lätt ändra genom att lyfta lite i midjan ⁶, sa expediten snabbt.

— Nej då tycker jag den andra var bättre, sa Helga.

Men Vera hade under tiden fått syn på en annan kappa, en röd som hängde inträngd i den långa raden.

— Men den då? sa hon.

Expediten log nästan osynligt. Det var femte gången damen förtjust lyckats glömma att det var länge sen hon var arton år och vad man kallar smärt. Den röda som hon pekade på var ett uddaplagg ⁷ med modell för en tonårsflicka ...

— Om jag var du ⁸ skulle jag ta den beige, sa Helga.

— Den beige ja, var är den nu? sa Vera.

Den låg nästan underst i högen av kappor som provats och travats på disken. Det var den tredje de tittade på. Expediten grävde fram den. Vera tog den på sig.

— Den är snygg, sa hon.

— Och den sitter bra, sa Helga ...

(Efter Brott i ungdomsmålet av Yngve Björnström)

Anmärkningar på texten

1. Jag ska och köpa en kappa ... *Я иду купить пальто* ... В разговорной речи глагол, обозначающий движение (komma, gå и т. д.), при наличии модального глагола может опускаться, если контекст ясно указывает на движение.

2. ... när jag köpte den bruna ... *когда я купила коричневое* (пальто). Смысл фразы виден из контекста, поэтому в разговорной речи употребление слова kappa излишне.

3. Det ska vi göra idag med ... *Мы сделаем это и сегодня* ... Med в данном случае является наречием со значением *тоже, также*.

4. ... om du hittar en lika bra ... *если ты найдешь еще одно, такое же хорошее* ... En употребляется для замены какого-либо существительного, подразумеваемого или уже упомянутого ранее в контексте, во избежание повторения этого слова.

5. Fallet är inte som det ska. *Складка лежит не так, как надо*.

6. Det kan vi så lätt ändra genom att lyfta lite i midjan ... *Но мы можем это легко устранить, забрав немного в талии* ...

7. ett uddaplagg *единичная модель, оставшаяся в магазине после продажи остальных размеров*

8. Om jag var du ... *Если бы я был(а) на твоём месте* ...

В тексте автор пользуется лексикой, принятой в разговорном шведском языке, например: snygg = vacker, hemskt bra = mycket bra,

i dag med = också i dag. Разговорный язык нашел свое отражение также и в написании слов: jovisst = jo, visst, javisst = ja, visst, sen = sedan, arton = aderton.

Övning 20. Svara på följande frågor.

1. Vad ville Vera göra i varuhuset? 2. I vilket syfte kom hon till Helga? 3. Hade Helga god smak i kläder? 4. Var det Helga eller någon annan som hjälpte Vera köpa den bruna kappan för två år sedan? 5. Hur var det inne i det stora varuhuset? 6. Var Vera van vid att gå i affärer? 7. Hur länge stannade de i avdelningen för damkappor? 8. Varför stannade de så länge i den här avdelningen? 9. Var det någon rolig episod medan damerna höll på att välja en kappa?

Övning 21. Förvandla till indirekt anföring.

— Jag ska gå och köpa en kappa, sa Vera.— Jag kom bara för att höra om du kan följa med mig och hjälpa mig välja.

— Jovisst, sa Helga. Gärna.

— Du var med mig sist när jag köpte den bruna. Minns du det, frågade Vera.

— Ja visst, ja, svarade Helga. Det var för två år sedan.

— Det är mer än två år sedan, sa Vera. Den har varit hemskt bra.

— Den var snygg, sa Helga.

Övning 22. Sätt in lämpligt adverb.

Exempel: Hon gick ... Hon gick fort.

1. Helga blev ... förvånad. 2. Du brukar ... hitta så snygga saker, sa Vera. 3. När Helga var färdig, gick de 4. I det stora varuhuset drev människorna ... från disk till disk. 5. Det tog dem ... en timme att välja en snygg kappa. 6. Expediten log nästan

** Övning 23. Översätt till svenska.*

этот универмаг, продавец из этого универмага, отделы универмага, стены и прилавки универмага, продавцы этого отдела, продавцы отдела женских пальто, пальто для девушки-подростка, это единичная оставшаяся модель пальто для очень молодой девушки, пальто было примерено, пальто сидит хорошо

Övning 24. Förvandla följande meningar till konjunktionslösa.

1. Om Vera ville köpa någon ny sak, bad hon alltid Helga att hjälpa till. 2. Om du hittar boken hos dig, ring upp mig och säg det. 3. Om du hittar en lika bra kappa som förut ska vi dricka kaffe efteråt uppe på takterrassen, sa Vera. 4. Om du hittar en lika bra skiva, köp den åt mig.

Övning 25. Översätt texten till ryska. Skriv sedan texten i form av en berättelse.

Viktor och Karin står framför ett skyltfönster.

K.: Titta, vilken snygg kappa!

V.: Vilken kapp menar du?

K.: Den där till vänster. Den är underbar. Och billig. Jag måste köpa den.

V.: Har du ingen kapp?

K.: Jo, jag har en, men inte lika snygg. Och titta där! Vilka snygga skor!

V.: Menar du de där röda! Nej, jag tycker inte om dem. Finns de inte i någon annan färg!

K.: Jag vet inte. Vi kan gå in och fråga.

** Övning 26. Översätt följande meningar till svenska.*

1. Завтра мы пойдем в магазин купить нашей дочери новое пальто. 2. Мы пойдем в ГУМ, потому что там всегда много различных товаров. 3. ГУМ удобен потому, что там можно купить все — и пальто, и туфли, и шляпу, и блузку и многое другое. 4. Наша дочь — подросток. Ей 16 лет. Она любит ходить в магазины и покупать себе что-нибудь. 5. Прежде чем выбрать пальто, она примеряет несколько пальто разных фасонов. 6. Ей нравится ходить из отдела в отдел, смотреть на вещи, трогать их. «Ходить в магазины — это самое интересное занятие на свете», — говорит она. 7. Я не люблю ходить по магазинам. Наплыв людей меня утомляет.

ORD TILL TEXTEN

en ask коробка
ett frimärke почтовая марка
en handske перчатка
en näsduk носовой платок
ett nothäfte нотная тетрадь, ноты

en pipa трубка
en ring кольцо
ett smycke украшение
en vas ваза
ett vinglas бокал

Text 3. Herr och fru Nilsson köper julklappar

Fru Eva Nilsson går till ett varuhus för att köpa julklappar. Hon köper en penna till sin far, strumpor till Lena och två skjortor — en skjorta till Olle och en till Åke (Åke är fru Nilssons man). Två trappor upp köper fru Nilsson en ring till Lena, en fotboll till Olle, sex tennisbollar till Åke och näsdukar till sin mamma. Tre trappor upp köper hon en vas till sin mamma, en bok och cigaretter till sin man. Fyra trappor upp köper hon ett nothäfte till Lena och frimärken till Olle. Fem trappor upp köper fru Nilsson brevpapper och kuvert¹ till sin man.

Herr Åke Nilsson går också till varuhuset för att köpa julklappar. Han köper en pipa till Evas far, en klocka till Olle och två grammfonskivor — en skiva till Eva och en till Evas mor. Två trappor upp köper han handskar till Lena och två askar choklad — en ask till Eva och en till Evas mor. Sedan köper herr Nilsson två böcker — en bok om fransk film till Lena och en annan bok till Olle. Fyra trappor upp finns det smycken. Där köper herr Nilsson örhängen av silver² till sin fru. Fem trappor upp köper han vinglas till Evas föräldrar.

(Swedish by Radio)

Anmärkningar på texten

1. kuvert [ku'væ:r] *конверт*. При произношении иностранных слов, оканчивающихся на *rt*, конечное *-t* не произносится.

2. örhängen av silver *серьги из серебра*. При указании на материал, из которого изготовлен предмет, используется предлог *av*.

* Övning 27. Fyll i prepositioner.

1. Igår gick min mor ... ett varuhus ... att köpa klappar ... nyåret.
2. Vad ska du köpa ... din man? 3. Vilka frimärken har du köpt ... Olle?
Jag har köpt honom frimärken ... Polen och Bulgarien. 4. Jag vill köpa en bok ... polsk film ... dig. 5. Vill du inte köpa en bok ... de små barnens äventyr ... din flicka? 6. Dessa örhängen är gjorda ... silver.

Text 4. Herr Nillson köper grammafonskivor

Expediten: Vad får det lov att vara? ¹

Herr N.: Jag skulle vilja ha en grammafonskiva med Jussi Björling ².

Exped.: Jaha, önskar min herre en skiva med svensk musik eller med operaarior?

Herr N.: Jag skulle vilja ha en med svensk musik.

Exped.: Här har vi fem olika skivor.

Herr N.: Åh, finns det så många.—Ja, kan jag få lyssna på den här?

Exped.: Det går bra det. Varsågod.

Herr N.: Ja, den låter bra. Hur mycket kostar den?

Exped.: Den kostar 59:90.

Herr N.: Jag tar den.

Exped.: Var det bra så? ³

Herr N.: Nej, jag skulle vilja ha en skiva till min mor också.

Exped.: Ska det också vara svensk musik?

Herr N.: Ja, och jag tror att hon gärna skulle vilja ha en skiva med klassisk musik.

Exped.: Kanske någonting av Roman eller Berwald ⁴.

Herr N.: Vad finns det av Roman?

Exped.: Vi har till exempel "Drottningholmsmusiken".

Herr N.: Ja, kan jag få lyssna lite på den?

Exped.: Ja, varsågod.

Herr N.: Ja tack, jag tar den.

Exped.: Var det bra så?

Herr N.: Ja tack.

Exped.: Det blir 119:80 tillsammans.

Herr N.: Går det att växla 100 kronor? ⁵

Exped.: Ja, det går bra. Varsågod, här är 80:20 tillbaka. Tack så mycket.

Herr N.: Tack och adjö.

Exped.: Adjö.

(Swedish by Radio)

1. Vad får det lov att vara? ≈ *Вас уже обслуживают?* — обращение продавца к покупателю в магазине.

2. Jussi Björling (p. 1911) шведский оперный тенор. Получил известность во всем мире благодаря многочисленным гастрोलам в Европе и в США.

3. Var det bra så? *Это все? Этого достаточно?* Обычная фраза, употребляемая шведским продавцом после окончания покупки.

4. J. H. Roman Ю. X. Роман (1694—1758) композитор, которого называли «отцом шведской музыки». Жил и работал в Стокгольме. F. A. Berwald Ф. А. Бервальд (1796—1868) шведский композитор, скрипач, дирижер. Первый шведский симфонист. Профессор Королевской Академии музыки и консерватории в Стокгольме.

5. Går det att växla 100 kronor? *Можно разменять 100 крон?*

** Övning 28. Översätt följande text till svenska.*

— Вас уже обслуживают?

— Я бы хотел сделать подарок своему другу ко дню рождения. Что бы вы могли мне порекомендовать?

— У нас (есть) много рубашек. Подарите ему рубашку. Новая рубашка всегда ему пригодится.

— У него 42-й размер. Он высокий молодой человек 26-ти лет, волосы темные. Какой цвет ему подойдет, как вы считаете?

— Я думаю что ему подойдет темная или голубая рубашка. У нас есть сейчас рубашки разных цветов. Вот, посмотрите, пожалуйста.

— Мне нравится эта бежевая рубашка. Она совсем неплохая. Как вы думаете, бежевый цвет ему подойдет?

— Я думаю, что подойдет. Это очень хорошая рубашка, она легко стирается. И стоит совсем недорого.

— Сколько она стоит?

— 12 рублей.

— Я беру ее.

— Это всё?

— Нет, мне еще нужен галстук к этой рубашке.

— Галстуки продаются в соседнем отделе. Пройдите туда, пожалуйста. Там вам помогут выбрать галстук.

Övning 29. Skriv ett samtal mellan en expedit — en ung livlig flicka — och en äldre herre som kommer till skåavdelningen för att köpa sig ett par skor för sommaren.

Övning 30. Diskutera:

1. Vad jag vill ha av en bra expedit. 2. Ett besök i Barnens värld. 3. Det största varuhuset i Moskva. 4. Olika slags affärer som ligger på den gata, där du bor.

ORDEN TILL TEXTERNA

ett flaggfrimärke	почтовая марка с изображением флага	att skilja åt (2)	различать
att lägga (2) sig på knä	встать на колени	att skura (1)	мыть (скрести) пол
en postexpeditör	экспедитор (в почтовом отделении)	en skurborste	щетка (для пола, посуды)
ett postkontor	почта, почтовое отделение	en ytterst förnärmad min	крайне презрительная мина на лице
		ett öre	эре (монета)

I affären

Gamla mormor hade bjudits på resa till Amerika för att hälsa på barn och barnbarn. Hon kunde naturligtvis inte engelska. Men en dag skulle hon gå ut och köpa en skurborste. Vad skurborste hette på engelska visste hon inte. När hon kom till affären, lade hon sig på knä och låtsades skura så mycket hon kunde.

— Jaså, en skurborste, sa expediten.

— Va, sa den gamla kvinnan. Kan ni tala svenska? Och här ligger jag och talar engelska.

Svarslös

Den 6 juni i år kom en äldre dam till ett av Stockholms postkontor och frågade:

— Har ni flaggfrimärken?

— Ja.

— Hur mycket kostar de?

— 1:20 och 1:50.

— Kan jag få se på dem?

Postexpediten räckte henne en karta 1:20 och 1:50 flaggfrimärken. Efter att ha tittat på frimärkena länge och väl, såg damen upp och sade med en ytterst förnärmad min.

— Vad menar ni egentligen! Frimärkena ser precis lika ut och är exakt lika stora, det enda som skiljer dem åt är färgen och ändå tar ni 30 öre mer för det ena än för det andra! Hur kan det vara?

Postexpeditören blev svarslös.

Svara på följande frågor.

1. Varför hade gamla mormor bjudits på en resa till Amerika? 2. Hur kunde hon förklara vad hon ville ha, om hon inte kunde engelska? 3. Varför förstod expediten henne? 4. Vilken festdag är det den 6 juni i Sverige? 5. Varför bad den äldre damen om flaggfrimärken? 6. Kan du i stället för postexpeditören svara på den äldre damens frågor?

1. Предлоги шведского языка. 2. Образование и употребление сослагательного наклонения. 3. Глагол *må*.

Предлоги шведского языка

Предлог — это служебное слово, выражающее отношения между именем существительным (или местоимением) и другими частями речи в предложении. Шведский язык характеризуется развитой системой предлогов, которые в целом ряде случаев выражают те отношения, которые в русском языке передаются падежными формами, например:

Han är mycket intresserad av att läsa. Он очень интересуется чтением.
(Он очень любит читать.)

Предлог, как правило, стоит непосредственно перед существительным:

Han bor i staden. Он живет в городе.

Существенным для шведского языка является то, что предлог может быть отделен от слова, к которому он относится, несколькими словами. Такое явление наблюдается:

а) в вопросительном предложении, если предлог выражает отношение к вопросительному слову.

Vilket hotell bor han på? В какой гостинице он живет?

б) в придаточном предложении, если предлог выражает отношение к союзному слову *som*:

Stolen, som jag sitter på är brun. Стул, на котором я сижу, коричневый.

в) в инфинитивах, выступающих в качестве определения:

De har många trevliga grammafonskivor att lyssna på. У них много хороших пластинок, которые можно послушать.

В шведском языке к одному и тому же слову может относиться два или более предлогов, выражающих разные отношения:

Från dessa platser far människor till och från arbete i stan med tåg. Из этих мест люди ездят на работу в город и приезжают с работы из города на поезде.

Многие шведские предлоги характеризуются многозначностью, и каждый из них может передавать различные отношения (временные, пространственные, целевые, причинные и др.).

Употребление предлога может определяться предшествующим словом. Некоторые слова (глаголы, существительные, прилагательные) требуют после себя определенных предлогов, связывающих их с другими словами. Это так называемые «фиксированные» предлоги или «предлоги управления», как их иногда называют.

<i>Шведский язык</i>	<i>Немецкий язык</i>	<i>Английский язык</i>	<i>Русский язык</i>
bero på tänka på	abhängen von + Dat. denken an + Akk. bestehen aus + Dat.	depend on think about	зависеть от думать о
bestå av skratta åt	bestehen aus + Dat. sich lustig machen über + Akk.	consist of laugh at	состоять из смеяться над
kämpa för	kämpfen für + Akk.	fight for	бороться за

Ряд шведских слов (глаголы, существительные, прилагательные), имеющие при себе подобные предлоги, при переводе на другие языки передаются с помощью падежных или беспредложных словосочетаний.

<i>Шведский язык</i>	<i>Немецкий язык</i>	<i>Английский язык</i>	<i>Русский язык</i>
en lärare i svenska	Lehrer der schwedischen Sprache	a teacher of Swedish	учитель шведского языка
far till en flicka	der Vater eines Mädchens	a girl's father	отец девочки
en karta över Sverige	eine Karte Schwedens	a map of Sweden	карта Швеции
Ge den här boken till mig.	Gib mir dieses Buch!	Give this book to me.	Дай эту книгу мне.
Vi ringde efter läkaren.	Wir haben den Arzt angerufen.	We called up the doctor.	Мы вызвали врача.
Ska du vänta på mig?	Wirst du auf mich warten?	Will you wait for me?	Ты подождешь меня?

Предлоги подразделяются на: 1. простые (av, på) или сложные (framför, omkring); 2. составные, состоящие из нескольких слов (i stället för) и 3. слова, представляющие собой застывшие формы глагола, существительного или прилагательного (beträffande, enligt, medelst, oavsett).

Некоторые простые наиболее употребительные предлоги шведского языка передают следующие значения:

Предлог **av** указывает на:

1. агента, исполнителя действия, создателя (какого-либо произведения и т. п.):

Tavlan målades av en berömd målare.
en pjäs av Bergman
en novell av Söderberg

Картина была написана известным художником.
пьеса Бергмана
новелла Сёдерберга

2. материал, вещество, из которого сделан предмет:
örhängen är av silver серыгн из серебра

3. причину:
Jag gjorde det av nyfikenhet. Я сделал это из любопытства.

4. одного из ряда людей, предметов и т. п.:
en av flickorna одна из девушек
ett av (de) svenska landskapen одна из шведских провинций

5. принадлежность или происхождение:
en bit av kakan кусок пирога
ägaren av bilen владелец машины

Особые случаи:

а) после существительных:

av utseende att döma судя по внешнему виду
av brist på mat из-за отсутствия еды

б) после прилагательных (или причастий):

grön av avund зеленый от зависти
röd av ilska красный от злости

в) после глаголов:

dra slutsatser av ett faktum сделать выводы из одного факта
Läxan bestod av två sidor text. Урок состоял из двух страниц текста.

Предлог **efter** указывает на:

1. место:

Bilarna står i rad **efter** varandra. Машины стоят одна за другой.

2. время:

Kom **efter** klockan tre! Приходи после трех часов.

3. цель:

Flickan gick **efter** vatten. Девочка пошла за водой.

4. некоторые другие значения:

Av var och en **efter** förmåga, åt var och en **efter** arbete. От каждого — по способностям, каждому — по труду.

Предлог från передает значение отделения от чего-либо:	
Hur dags går tåget från Stockholm?	В котором часу отходит поезд из Стокгольма?
Barnen stod en bit från mannen.	Дети стояли недалеко (на небольшом расстоянии) от мужчины.
Vi ska sälja julkort från den 10 december.	Мы будем продавать рождественские открытки с 10 декабря.

С некоторыми глаголами (прочие значения):

Avstå från att röka — lev längre.	Откажись от курения — живи дольше!
--	------------------------------------

Предлог **för** указывает на:

1. пространственные отношения:

Dra gardinerna för fönstren!	Закрой окна занавесками!
-------------------------------------	--------------------------

2. временные отношения:

ta farväl för alltid	распрощаться навсегда
-----------------------------	-----------------------

3. принадлежность:

Representanten för kommunistiska partiet	представитель компартии
---	-------------------------

4. способ действия:

Han fyllde blanketten för hand.	Он заполнил бланк от руки.
--	----------------------------

För употребляется также после:

а) ряда прилагательных:

vara rädd för någon	бояться кого-либо
vara orolig för någon	беспокоиться за кого-либо
vara känd för något	быть известным чем-либо
vara svag för något	иметь слабость к чему-либо

б) существительных:

ha intresse för ngt	иметь интерес к чему-либо
vara ledare för ett parti	быть руководителем партии
en bok för 20 kronor	книга за 20 крон
vara föremål för beundran	быть предметом восхищения

в) глаголов:

tacka för något	благодарить за что-либо
läsa för en professor	заниматься у профессора
varna någon för något	предостеречь кого-либо от чего-либо

Предлог **genom** указывает на:

1. пространственные отношения:

Han kom in genom fönstret men gick ut genom dörren.	Он влез (вошел) через окно, но ушел через дверь.
Han körde genom staden.	Он проехал (на машине) через город.

2. способ, средство, каким было совершено действие:

Hon iakttog mig genom spegeln.	Она наблюдала за мной через (при помощи) зеркало.
Jag har träffat henne genom en gemensam bekant.	Я познакомился с ней через общего знакомого.

Предлог **hos** выражает:

1. пространственные отношения:

Hon bor hos sina föräldrar.	Он живет у своих родителей.
Sätt dig hos mig!	Сядь со мной!

2. прочие значения:

Hos V. Rasputin finner man en del exempel på dialektala uttryck.	У В. Распутина можно найти примеры диалектальных выражений.
--	---

Предлог **i** указывает на:

1. пространственные отношения:

På vintern bor vi i staden.	Зимой мы живем в городе.
Hon satte sig i länstolen.	Она села в кресло.

2. временные отношения:

Jag har bott här (i) tre år.	Я прожил здесь три года.
---------------------------------------	--------------------------

3. причинные отношения:

Hon dog i tyfus.	Она умерла от тифа.
-------------------------	---------------------

4. прочие значения:

а) после некоторых прилагательных:

Han var kär i henne.	Он был влюблен в нее.
-----------------------------	-----------------------

б) с некоторыми существительными:

lärare i svenska	преподаватель шведского языка
Hon delade äpplet i fyra delar.	Она поделила яблоко на четыре части.

I употребляется в различных словосочетаниях, обозначающих определенный отрезок времени:

komma i tid
i somras
mitt i vintern
en gång i veckan

прийти вовремя
прошлым летом
в середине зимы
раз в неделю и др.

Предлог **inom** указывает на:

1. пространственные отношения:

Lagen gäller **inom** hela landet.

Закон действует по всей стране.

2. временные отношения:

Ni måste resa dit **inom** en vecka.

Вы должны поехать туда через неделю.

Предлог **med** указывает на:

1. средство, способ действия:

Han skriver **med** penna.

Он пишет ручкой.

Vi reste till Malmö **med** buss.

Мы поехали в Мальмё автобусом (на автобусе).

Vi börjar lektionen **med** läsning och avslutar den **med** en skrivning.

Мы начинаем занятие с чтения (чтением), а заканчиваем его письменной работой.

2. то, что действие производится (или произведено) совместно с:

De kom hit **med** föräldrarna.

Они пришли сюда со своими родителями.

3. прочие значения:

Hon är bekant **med** honom.

Она знакома с ним.

Jag vill prata **med** dig.

Я хочу поговорить с тобой.

Предлог **mellan** указывает на:

1. место нахождения предмета:

Parken ligger **mellan** biografen och tunnelbanestationen.

Парк находится между кино-театром и станцией метро.

2. временные отношения:

Jag ska vara hemma **mellan** kl. 3 och 5.

Я буду дома между 3 и 5 часами.

De kom natten **mellan** torsdag och fredag.

Они приехали в ночь (ночью) между четвергом и пятницей.

Предлог **mot** указывает на:

1. пространственные отношения:

Hon stod och lutade sig **mot** väggen.

Она стояла, прислонившись к стене.

Läraren gick **mot** dörren.

Han körde bilen **mot** centrum.

Учитель пошел (по направлению) к двери.

Он поехал (на машине) к центру.

2. временные отношения:

Fram **mot** kvällen blev det kallare.
Mot slutet av april brukar våren
komma till Moskva.

К вечеру стало прохладнее.
Весна приходит в Москву
к концу апреля.

3. сравнение:

Vad är pizza **mot** pannkakor?

Что такое пицца по сравнению
с оладьями?

Mot употребляется в сочетании с рядом прилагательных и существительных для выражения отношения к чему-л., к кому-л.: *vara snäll* (vänlig, artig, grum, ohövlig) **mot någon** *быть любезным (дружелюбным, вежливым, жестоким, невежливым)* по отношению к кому-либо.

Hon visade fiendskap **mot** mig.

Она проявила враждебность по
отношению ко мне.

4. после некоторых глаголов:

Kan jag få byta den här lilla lampan
mot en större?

Не могу ли я поменять эту
маленькую лампу на лампу
большого размера?

Предлог **om** указывает на:

1. временные отношения:

Jag ska resa hem **om** ett par dagar.

Я поеду домой через несколько
дней.

Om vinter åker han skidor.

Зимой он катается на лыжах.

2. прочие значения:

а) указание на части тела:

Vi var smutsiga **om** händerna.
De frös **om** fötterna.

У нас были грязные руки.
У них замерзли ноги.

б) после некоторых прилагательных:

Hon är rädd **om** sin son.

Она беспокоится за своего сына.

в) после некоторых глаголов:

Sven bad **om** råd.

Свен попросил совета.

3. прочие значения:

En bok **om** Selma Lagerlöf.

Книга о Сельме Лагерлёф.

Предлог **på** указывает на:

1. пространственные отношения:

Han bor **på** landet.
Vi gav oss ut **på** resa.

Он живет на даче.
Мы отправились в поездку.

2. временные отношения:

Jag ska komma till dig **på** lördag. Я приду к тебе в субботу.

3. отношения принадлежности:

taket **på** huset крыша дома

4. некоторые прочие значения:

а) после некоторых прилагательных:

Jag är ond **på** henne för att hon lurade mig. Я сержусь на нее за то, что она обманула меня.

б) после некоторых глаголов:

Vad tänker du **på**? О чем ты думаешь?

в) перед некоторыми существительными:

Han gör det **på** uppdrag av sin chef. Он делает это по заданию своего начальника.

г) прочее:

Hon är flicka **på** åtta år. Она девочка восьми лет.
Han har en våning **på** tre rum och kök. У него квартира из 3-х комнат и кухни.

Предлог **till** указывает на:

1. временные отношения:

Kan du vänta **till** i morgon? Ты можешь подождать до завтра?

De ska flytta **till** julen. К рождеству они переедут.

2. пространственные отношения:

Jag kom **till** Moskva för två dagar sedan. Я приехал в Москву два дня назад.

Det här är vägen **till** Uppsala. Это дорога в Упсалу.

De åkte **till** teatern. Они поехали в театр.

3. отношения между людьми:

en vän **till** mig мой друг

4. прочие значения:

а) после некоторых глаголов:

Många sjöar har förvandlats **till** myrar. Многие озера превратились в болота.

Han valdes **till** ordförande.

Его выбрали председателем.

б) перед некоторыми существительными:

Han är lärare **till** yrket.

Он преподаватель по профессии.

Jag vill dit **till** varje pris.

Я хочу добраться туда любой ценой.

De går **till** fots.

Они идут пешком.

Предлог **under** указывает на:

1. временные отношения:

Under min resa till Sverige.

Во время моей поездки в Швецию.

Det hände **under** kriget.

Это случилось во время войны.

2. пространственные отношения:

Katten sitter **under** soffan.

Кошка сидит под диваном.

Предлог **ur** передает значение пространства:

Hon gick ut **ur** rummet.

Она вышла из комнаты.

Предлог **utan** указывает на отсутствие чего-либо:

Mannen gick ut i kylan **utan** hatt och rock.

Мужчина вышел на мороз без шляпы и пальто.

Han kom **utan** sin hund idag.

Сегодня он пришел без собаки.

Предлог **vid** указывает на:

1. пространственные отношения:

Han bor **vid** torget.

Он живет на площади.

2. временные отношения:

Han kommer hem **vid** sjutiden.

Он приходит домой около семи часов.

Han reste hem **vid** midnatt.

Он уехал домой около полуночи.

3. прочие значения:

а) после некоторых прилагательных:

Han var van **vid** henne.

Он привык к ней.

б) после некоторых глаголов:

Du vänjer dig snart **vid** hennes dåliga humör.

Ты скоро привыкнешь к ее плохому настроению.

Han är **vid** gott lynne.

Он в хорошем настроении.

Предлог **åt** указывает на:

1. направление движения:

Ška jag vika av åt höger?
Åt vilket håll for bilen?

Мне повернуть направо?
В какую сторону повернула машина?

2. адресата действия:

Jag ska hämta en penna åt dig.

Я принесу тебе ручку.

После некоторых глаголов:

Hon glädde sig åt danskvällen.

Она радовалась вечеру с танцами.

Предлог *över* указывает на:

1. пространственные отношения:

Berget ligger 2000 meter *över* havets yta. Гора находится на высоте 2-х тысяч метров над уровнем моря.

Lena sprang *över* gatan. Лена перебежала улицу.

2. временные отношения:

Klockan är *över* elva. Сейчас больше одиннадцати.

3. прочие значения:

a) после некоторых прилагательных:

Jag är glad *över* att se dig. Я рад видеть вас.

b) после некоторых глаголов:

Flickan glädde sig *över* betyget. Девочка радовалась оценке.

Hon är förälskad upp *över* öronen. Она влюблена по уши.

Некоторые слова в роли обстоятельства времени употребляются без предлога в шведском языке, в то время как в других языках (русском, английском, немецком) они употребляются с предлогом, например:

Шведский язык	Немецкий язык	Английский язык	Русский язык
Han kommer hem klockan sex.	Er kommt nach Hause um 6 Uhr.	He comes home at six.	Он приходит домой в 6 часов.
Vi träffas nästa morgon.	Wir treffen uns am nächsten Morgen.	We shall meet tomorrow morning.	Мы встретимся на следующее утро.
Skolan börjar den 25 augusti.	Der Schulunterricht beginnt am 25. August.	The school year begins on August 25.	Занятия в школе начинаются 25-го августа.
Hon vill inte åka tåg.	Sie will nicht mit dem Zug fahren.	She doesn't want to go by train.	Она не хочет ехать поездом.

Övning 1. Översätt till ryska.

1. Jag ska berätta hur det ser ut i min lägenhet. Jag har blommor i fönstret. Det hänger en fin lampa i taket. 2. Jag har varit på några varuhus i dag. Jag har också varit på posten, på banken och på stationen. 3. Det är svårt att cykla bland alla bilar på gatan. Det är svårast när man befinner sig mellan två bilar. 4. Åt vilket håll ska jag gå för att komma till stationen? 5. En resa genom Sverige går genom många städer, men också genom stora skogar. 6. Fryser du inte om fötterna i de där tunnå skorna? 7. En moster till mig dog i cancer. 8. Vill du översätta det här brevet från-svenska till engelska? 9. Jag är van vid kalla vintrar, men det är svårt att vänja sig vid decembermörkret. 10. Är du nöjd med ditt arbete? — Jag trivs med kamraterna men jag är missnöjd med själva arbetet. 11. Ingmar Bergman har fått mycket beröm för sina filmer, men många kritiserar dem för att de är svåra att förstå. 12. Varför ringer du inte efter en läkare? — Jag har letat efter telefonnumret, men jag kan inte hitta det. 13. Hej, vad sysslar du med nu? — Jag håller fortfarande på med min utbildning. 14. Stavar du ditt namn med ett eller två s?

* Övning 2. Fyll i prepositioner.

1. ... våningen finns det ett rum och kök. Mina böcker står ... bokhyllan. 2. Ibland äter jag middag ... en självservering, men ... en restaurang har jag aldrig varit. 3. Ställ cykeln ... väggen. 4. När jag var liten, ville jag inte gå ... gatan ensam. 5. Jag sitter och tittar ut ... fönstret. 6. Tvätta dig ... händerna, är du snäll. 7. Kan du dela äpplet ... tre delar? 8. Hon kan få mig ... vad som helst. 9. Jag ska ta ledigt ... studierna ett år. 10. Alla ... Eva kom till festen. 11. Jag tror jag kommer hem ... 6-tiden. 12. Man dör inte ... lite frisk luft. 13. Jag ber ... ursäkt för att jag kom för sent. 14. Ring 90 000 och fråga ... jourhavande läkare. 15. Kan du hjälpa mig ... tvätten? Jag måste bli klar ... den idag. 16. Han har lärt sig svenska ... att läsa tidningar. 17. Ge mig en kopp kaffe ... grädde men ... socker, tack.

Образование и употребление сослагательного наклонения

В шведском языке существует два типа сослагательного наклонения (konjunktiv): флективное сослагательное, которое подразделяется на две формы, и аналитические формы сослагательного наклонения.

Флективное сослагательное

Первая форма флективного сослагательного (presens konjunktiv) образуется от основы инфинитива с помощью окончания *-e*, например: man ställe *следует* *поставить*.

Презенс конъюнктива мало употребителен (за исключением форм *leve* от глагола *leva*). Формы презенса конъюнктива обычно используются для выражения осуществимого желания, например:

Leve Sovjetunionen!

Да здравствует Советский
Союз!

Презенс конъюнктива встречается в текстах религиозного или юридического содержания, в инструкциях по использованию каких-либо предметов, и т. п. Например:

Följe lyckan dig genom livet!

Пусть тебя по жизни будет сопровождать счастье!

В современном шведском языке формы презенса конъюнктива заменяются оборотами с глаголами *må* или *måtte*, например:

Må du ha det bra!

Пусть у тебя все будет хорошо!

Måtte han bara vara frisk!

Пусть бы он только был здоров!

Вторая форма флективного сослагательного наклонения (*preteritum konjunktiv*) совпадает по форме с *preteritum*: *frågade*, *läste*. Эти формы однако различаются по временному значению: формы претеритума выражают факт прошедшего времени, а омонимичные им формы флективного сослагательного наклонения передают факт настоящего времени. Например:

Du frågade mig om det igår.

Ты меня об этом спрашивал вчера.

Frågade du mig, skulle jag svara.

Если бы ты меня спросил, я бы ответил.

Раньше сильные глаголы образовывали претеритум конъюнктива путем прибавления окончания *-e* к основе глагола в прошедшем времени во множественном числе: *fann* — *funno* — *funne* *нашел бы*. В настоящее время эти формы вышли из употребления и заменены формами, совпадающими с претеритумом, например: *bleve* — *blev*, *stode* — *stod*, *låge* — *låg*, *såge* — *såg*, *finge* — *fick*, *ginge* — *gick* и др. Лишь форма *vore* от глагола *vara* по-прежнему употребима как в разговорном, так и в письменном языке, например:

Vore jag i ditt ställe...

Был бы я на твоём месте...

Аналитические формы сослагательного наклонения

Аналитические формы сослагательного наклонения образуются по-разному:

1) смысловой глагол в форме инфинитива без частицы *att* соединяется со *skulle* для обозначения действия, относящегося к настоящему или будущему:

Jag skulle köpa en bil om jag hade pengar.

Я бы купил машину, если бы у меня были деньги.

Om han kunde, skulle han säkert hjälpa dig.

Если бы он мог, он наверняка помог бы тебе.

2) смысловой глагол в форме перфектного инфинитива соеди-

няется со **skulle** для обозначения действия, предшествовавшего моменту высказывания:

Jag skulle aldrig ha gjort så.
Hon skulle ha varit här nu.

Я бы никогда так не сделал.
Ей бы следовало уже быть
сейчас здесь.

3) супин смыслового глагола соединяется со вспомогательным глаголом **hade** для выражения нереальности совершения действия:

Om du hade läst svenska, skulle du ha förstått vad de säger. Если бы ты изучал шведский язык, ты бы понял, что они говорят.

Аналитические формы сослагательного наклонения чаще всего встречаются в условных и сравнительных придаточных предложениях. В условных придаточных предложениях употребляются формы, совпадающие с претеритумом (плюсquamперфектом), а в главном — сочетание глагола **skulle** с простым (или перфектным) инфинитивом.

Например:

Om jag hade tid skulle jag gärna promenera. Если бы у меня было время, я бы охотно прогулялся.

Om han hade kommit hem tidigare skulle vi ha gått på bio. Если бы он пришёл домой раньше, мы бы пошли в кино.

В сравнительном придаточном предложении:

Han ser så ut som om han inte lagt sig hela natten. Он выглядит так, как будто бы он не ложился спать.

Övning 3. Översätt följande meningar till ryska.

1. Om han hade köpt biljetten på tåget, skulle han inte ha varit här nu. 2. Hade jag haft mer tid skulle jag ha sett mer av Stockholm. 3. Om hon inte hade glömt att köpa bröd, skulle vi ha någonting att äta nu. 4. Om jag fick pengar skulle jag köpa en ny TV-apparat. 5. Leve den stora socialistiska Oktoberrevolutionen! 6. Om vi hade väntat dem på besök skulle vi ha stannat hemma.

*Övning 4. Översätt följande meningar till svenska.

1. Я был бы рад, если бы ты купил мне эту вещь. 2. Мы были бы рады, если бы вы пришли вовремя. 3. Он был бы рад, если бы отец помог ему советом. 4. Она была бы рада, если бы вы поздравили ее. 5. Я был бы рад, если бы смог прочитать эту книгу.

*Övning 5. Översätt följande meningar enligt exempel.

Exempel: a) Om jag vore du (om jag vore i ditt ställe), skulle jag sluta röka. Если бы я был на твоём месте, я бы перестал курить.

Если бы я был на твоём месте,
(На твоём месте)...

{ я бы выучил шведский язык.
я бы купил себе этот плащ.
я бы пошел в кино.

Exempel: б) Om jag hade varit du (om jag hade varit i ditt ställe) skulle jag ha berättat för honom om det för länge sedan. На вашем месте я бы давно рассказал ему об этом.

На твоём месте
(Если бы я был на твоём месте,)...

{ я бы не купил этот костюм. Он тебе велик.
я бы не поехал к Черному морю в эту погоду. Поэтому ты теперь болен.
я бы послал ему нисымо. Он ведь не знает, что ты его ждешь и поэтому не придет.

Глагол **må**

Модальный глагол **må** имеет следующие формы:

Инфинитив —	Настоящее время må	Претерит måtte	Супин —
----------------	------------------------------	--------------------------	------------

Глагол **må** употребляется для выражения волеизъявления, пожелания и в целях экспрессии и передает:

а) желание, осуществление которого возможно, например:

Må du leva ut i hundra år! Живи до ста лет.

б) категоричное долженствование, например:

Bland Stockholms museer **må** nämna Nationalmuseum. Среди музеев Стокгольма следует выделить Национальный музей.

в) допущение, например:

Vem han än **må** vara. Кто бы это ни был.
När du än **må** komma. Когда бы ты ни пришел.

Форма **måtte** употребляется для выражения предположения со значительной степенью уверенности, например:

Det **måtte** vara ett misstag. Это, должно быть, ошибка.

Формы **må**, **måtte** в сочетании с инфинитивом в ряде случаев теряют свое модальное значение и передают те же значения, что и аналитическая форма сослагательного наклонения:

Du må ha lärt dikten utantill, men Ты, может быть, и учил стихо-
den kan du inte. творение наизусть, но ты его
не знаешь.

Övning 6. Översätt följande meningar till ryska.

1. Du må tro, att vi har en vacker karta i vårt klassrum, sa Ulla.
2. Man må tro, vad man vill men jag har min egen mening om det.
3. Släpp inte in honom till mig, vem han än må vara.
4. Du säger, att han inte trivs hemma hos dig och vill åka därifrån. Vill han det, så må han göra det.
5. Må vara att han är klok och ser bra ut, men jag tycker inte om honom.
6. Hur du än må göra, ska jag ändå tro, att du har rätt.

Övning 7. Ändra följande meningar så att de uttrycker antagande eller önskemål (med hjälp av verbet må).

1. Gör vad du vill men jag tror att du inte kommer att lyckas.
2. Gå vart du önskar, men jag trivs bäst hemma.
3. Låt honom inte se boken vem han än är.
4. Jag säger dig att du har orätt.
5. Jag hoppas att det inte upprepas.

* Övning 8. Översätt följande meningar till svenska med hjälp av verbet må.

1. Возможно это и так, но я вам не верю.
2. Пусть тебе в твоей работе сопутствует удача!
3. Среди фильмов, которые демонстрировались в прошлом году, следует особенно отметить фильм о советской молодежи.
4. Покупай себе, что хочешь. Мне все равно.
5. Разрешите поздравить тебя! Будь всегда здоров. Желаю тебе успехов в работе.
6. Может быть ты и спешишь, но мы обязательно должны поговорить друг с другом.

ORD OCH UTTRYCK TILL TEXTEN

en anda дух, сущность
i en anda av förtroende в духе доверия
en ankomst приход
att bidra (4) способствовать, содействовать
att bromsa (1) [-с-] тормозить
att bryta (4) ut вспыхнуть, разразиться
kriget bröt ut разразилась война
dåvarande тогдашний
att eftersträva (1) (sträva efter) стремиться к чему-л., добиваться чего-л.
en erfarenhet опыт
en fara опасность
att framhålla (4) указывать, подчеркивать
en fred мир
en förbindelse связь, сношения
att förbättra (1) улучшать
att fördjupa (1) углублять
att försöka (2) стараться, пытаться
ett förtroende доверие

ett grannförhållande } добрососедские
en grannsämja } отношения
gynnsamt выгодно, благоприятно
att gästa (1) гостить
en hållning позиция, отношение
en händelse событие
inflytelserik влиятельный
en inledning начало
att inträda (2) i вступить, войти (в какую-л. организацию, союз и т. п.)
ett inträde вступление, вхождение
de jure де-юре, юридически
kommersiell торговый
en krets круг
att leva (2) жить
att lösa (2) решать (задачу, проблему, вопрос и т. п.)
en minister *дин.* посланник
en misstro недоверие
en monark монарх
nuvarande нынешний, теперешний

att oroa (1) беспокоить
 regelbunden регулярный
 en regeringschef глава правительства
 en relation отношение, связь
 en session сессия, заседание
 en situation положение
 en strävan inv. стремление
 att stärka (2) укреплять, усиливать
 ett stöd поддержка
 en svårighet трудность
 att tillspetsa (1) обострять
 ett uppgå (4) till доходить, достигать
 att upprätthålla (4) сохранять

att uppskatta (1) оценивать
 en utrikesminister министр иностранных дел
 en utrikespolitik внешняя политика
 en utsikt перспектива, виды на...
 att utså (3) посеять
 att utveckla (1) развивать
 en välvilja доброжелательность
 en vändpunkt поворотный пункт
 vänskaplig дружественный
 ett världskrig мировая война
 även также
 att öka (1) расти

Text. De sovjetisk-svenska diplomatiska förbindelserna

Den 15 mars 1924 erkände Sverige Sovjetunionen de jure. Under alla de 60 år som gått sedan dess¹ har de båda länderna levt i fred och grannsamja. Sovjetunionen har hela tiden byggt sina relationer med Sverige på principen om fredlig samlevnad mellan stater med skilda samhällssystem². Och Sverige har för sin del alltid eftersträvat ett gott grannförhållande och utvecklat kontakter med sin stora granne i öster.

Under 30-talet fortsatte de svensk-sovjetiska förbindelserna att vara vänskapliga. Hitlers ankomst till makten i Tyskland 1933 oroade regeringarna i både Sverige och Sovjetunionen.

1934 inträdde Sovjetunionen i Nationernas förbund³ och den dåvarande svenske utrikesministern framhöll i ett samtal med Sovjetunionens minister i Stockholm Alexandra Kollontaj att det sovjetiska inträdet i Nationernas förbund enligt Sveriges uppfattning hade stor betydelse för fredens upprätthållande i Europa.

Den svenske utrikesministerns besök i Sovjetunionen sommaren 1937 blev en viktig händelse i de sovjetisk-svenska relationerna. Det var det första svenska utrikesministerbesöket i Sovjetunionen och det bidrog till att utveckla de goda grannförbindelserna mellan de båda länderna.

September 1939 blev en vändpunkt i Europas historia—det andra världskriget bröt ut. Nu var också Sverige i fara.

Våren 1940 framhöll den sovjetiska regeringen för Tysklands regering att den var klart intresserad av att Sveriges neutralitet skulle bevaras. Sveriges folk och regering uppskattade detta sovjetiska stöd och från svensk sida framfördes till den sovjetiska regeringen ett varmt tack för den förståelse som Sovjetunionen hade visat för den svenska hållningen till stöd för Sveriges neutralitet⁴.

Även under krigsåren visade man från svensk sida en strävan att upprätthålla och förbättra förbindelserna med Sovjetunionen.

Under efterkrigsperioden har de båda länderna samlat positiva erfarenheterna av politiska kontakter. Våren 1956 kom en svensk regeringschef för första gången på besök till Sovjetunionen. Detta besök blev inledningen till ett regelbundet besöksutbyte på stats- och regeringschefsnivå mellan de båda länderna.

Åren 1964, 1968 och 1973 var de sovjetiska regeringscheferna på officiella besök i Sverige. 1965, 1970 och 1976 var det svenska statsministerbesök⁵ i Sovjetunionen och 1978 gästades Sovjetunionen för första gången av en svensk monark, kung Carl XVI Gustaf⁶.

De möten och samtal, som Sovjetunionens utrikesminister hade med svenska statsmän i januari 1984, bidrar till att stärka kontakterna på hög politisk nivå och till att ytterligare bredda de sovjetisk-svenska förbindelserna.

De kommersiella, ekonomiska och vetenskaplig-tekniska samarbetet mellan de båda länderna har utvecklats gynnsamt. Handeln har sedan 1970 ökat med 250% och uppgick 1984 till drygt 900 miljoner rubel. Den nyligen avslutade 15-nd sessionen med regeringskommissionen för ekonomiskt och vetenskaplig-tekniskt samarbete⁷ har visat att det finns goda utsikter att bredda och fördjupa de ekonomiska förbindelserna och att de problem som uppstår kan lösas.

Men i relationerna mellan Sovjetunionen och Sverige har det förekommit både svårigheter och problem. Såväl i som utanför Sverige⁸ finns det inflytelserika kretsar, som klart ogillar den gynnsamma utvecklingen av samarbetet mellan våra länder. De försöker att bromsa en breddning av de sovjetisk-svenska förbindelserna och utså misstro mot Sovjetunionens utrikespolitik. Och deras verksamhet går tyvärr inte alltid spårlöst förbi.⁹ Men Sovjetunionen strävar ständigt efter att fördjupa samarbetet så att det skulle bli stabilare och utvecklas i en anda av förtroende och välvilja. Detta är särskilt viktigt i den nuvarande starkt tillspetsade internationella situationen.

(Förkortad efter Norrskensflamman och
Nyheter från Sovjetunionen)

Anmärkningar på texten

1. ... som gått sedan dess *которые прошли с тех пор*. Dess *является наречием и употребляется в ряде выражений типа: innan dess — до того; till dess — до тех пор* и др.

2. principen om fredlig samlevnad mellan stater med skilda samhällssystem *принцип мирного сосуществования между государствами с различными общественными системами*.

3. Nationernas förbund *Лига Наций* (1920—1946). Международная организация, существовавшая в период между первой и второй мировыми войнами. Советский Союз вступил в Лигу Наций в 1934 г., рассчитывая на то, что сможет хотя бы в некоторой степени помешать развязыванию войны.

4. ... ett varmt tack för den förståelse som Sovjetunionen hade visat för den svenska hållningen till stöd för Sveriges neutralitet. *глубочайшую благодарность за высказанное Советским Союзом понимание шведской позиции и поддержку линии нейтралитета*.

5. ... var det svenska statsministerbesök *это был визит премьер-министра Швеции*. Во всех скандинавских странах для обозначения

понятия «премьер-министр» används ett särskilt ord *en statsminister*

6. Carl XVI Gustaf *король Карл XVI Густав*. Namnet på kungen i Sverige skrivs på två sätt: Carl den sextonde Gustaf eller Carl Gustaf den sextonde.

7. *regeringskommissionen för ekonomiskt och vetenskaplig-tekniskt samarbete* *межправительственная комиссия по экономическому и научно-техническому сотрудничеству*

8. Såväl i som utanför Sverige *как в самой Швеции, так и за ее gränser*. Parvis förbindelse såväl ... som «*как ... так и*» kan koppla ihop vilka delar av en mening, inklusive förslag.

9. Och deras verksamhet går tyvärr inte alltid spårslöst förbi. *И их деятельность, к сожалению, не всегда проходит бесследно.*

Övning 9. Bilda sammansatta substantiv enligt följande exempel och överförl dem till ryska.

Exempel: grann: -förhållande — grannförhållande

grann: -sämja, -förbindelse, -folk, -land, -stat

regerings: -chef, -makt, -parti, -politik, -år

utrikes: -minister, -politik, -handel, -relation, -frågor, -korrespondent

krigs: -åren, -makt, -fara, -industri, -makt, -tid, -period

stats: -man, -bank, -chef, -makt, -företag, -minister, -system

Övning 10. Vilket genus har följande substantiv och vilken form har de i singularis.

länderna, samhällssystem, förbindelserna, krigsåren, statsmän, kontakter, år

Övning 11. Sök efter synonymer till följande ord och uttryck.

sedan dess, leva i grannsämja, skilda, ett samtal, enligt Sveriges uppfattning, svensk-sovjetiska relationer, att förbättra, att bli inledningen till ngt, att gästa något land, ytterligare, kommersiellt samarbete, drygt, såväl... som; att ogilla ngt, att sträva efter

Övning 12. Svara på följande frågor.

1. När erkände Sverige Sovjetunionen de jure? 2. Vilken princip bygger Sovjetunionen sina relationer med Sverige på? 3. Hurdana relationer har det varit mellan Sovjetunionen och Sverige under de 60 år som gått sedan Sverige erkände Sovjetunionen? 4. Vilken roll spelade Sovjetunionen i Nationernas förbund? 5. På vilket sätt hjälpte Sovjetunionen bevarandet av den svenska neutraliteten i början av det andra världskriget? 6. Vad slags erfarenheter har Sovjetunionen och Sverige samlat under efterkrigsperioden? 7. Vilka år var de sovjetiska regeringscheferna på officiella besök i Sverige? 8. Vad bidrog de möten och samtal, som Sovjetunionens utrikesminister hade med svenska statsmän i januari 1984 till? 9. Vad visar den nyligen avslutade 15-nde sessionen med regeringskommissionen för

ekonomiskt och vetenskaplig-tekniskt samarbete? 10. Utvecklas relationerna mellan Sovjetunionen och Sverige utan svårigheter? 11. Vilka steg företar vissa kretsar i Sverige för att bromsa en breddning av de sovjetisk-svenska förbindelserna? 12. Vad strävar Sovjetunionen ständigt efter i sina relationer med Sverige?

Övning 13. Sätt verbformerna i passiv.

1. Den 15 mars 1924 erkände Sverige Sovjetunionen de jure. 2. Hitlers ankomst till makten i Tyskland 1933 oroadе regeringarna såväl i Sovjetunionen som i Sverige. 3. Sveriges folk och regering uppskattade det sovjetiska stödet. 4. Under efterkrigsperioden har de båda länderna samlat positiva erfarenheter av politiska kontakter. 5. Inflytelserika kretsar i Sverige ogillar den gynnsamma utvecklingen av samarbetet mellan Sovjetunionen och Sverige.

Övning 14. Förklara vad följande ord och uttryck betyder.

att leva i fred och grannsämja, princip om fredlig samlevnad mellan stater med skilda samhällssystem, Sovjetunionens minister i Stockholm, ett regelbundet besöksutbyte, en statsman, det finns goda utsikter, att utså misstro, utrikespolitik, en tillspetsad internationell situation

** Övning 15. Översätt till svenska.*

1. Шестьдесят лет назад, 15 марта 1924 года, правительство Швеции признало де-юре молодую Советскую республику. 2. До того времени советско-шведские торгово-экономические связи развивались успешно. 3. Швеция первой из капиталистических государств начала торговать с нашей страной. 4. В послевоенный период было сделано многое для развития советско-шведских отношений. 5. В 60-е и 70-е годы о советско-шведских отношениях стали говорить как о примере реализации принципов мирного сосуществования государств с различными общественными системами. 6. Картина советско-шведских отношений была бы неполной, если бы мы не затронули политические связи. 7. Развивались контакты между руководителями двух государств. 8. Обмен визитами приобрел регулярный характер. 9. Сотрудничество между Советским Союзом и Швецией в укреплении мира могло бы быть более значительным. 10. Но как в самой Швеции, так и за ее пределами имеются влиятельные круги, которым не по душе советско-шведское добрососедство. 11. Они сеют недоверие к советской внешней политике на севере Европы, они пытаются затормозить развитие советско-шведских отношений. 12. И к сожалению, их деятельность не всегда проходит бесследно. 13. Но Советский Союз постоянно стремится к углублению сотрудничества между нашей страной и Швецией. 14. Это особенно важно в нынешнем, значительно обострившемся международном положении.

** Övning 16. Fyll i rätt preposition:*

1. Drygt 60 år lever Sovjetunionen och Sverige ... fred och grannsam-
ja. 2. Vårt land bygger sina relationer ... alla stater ... världen ... prin-
cipen... fredlig samlevnad ... stater ... skilda samhällssystem. 3. ... efterkrigs-
åren har de båda länderna samlat positiva erfarenheter ... politiska kon-
takter ... varandra. 4. En svensk regeringsdelegation kom ... första gång-
en ... besök ... Sovjetunionen ... våren 1956. 5. Besöket lade början ... ett
regelbundet besöksutbyte ... stats- och regeringschefsnivå ... de båda län-
derna. 6. Men såväl ... som ... Sverige finns det inflytelserika kretsar som
skulle vilja bromsa en breddning ... relationerna ... de båda länderna.
7. De utsår misstro ... Sovjetunionens utrikespolitik. 8. Men Sovjetunio-
nen strävar ständigt ... att fördjupa samarbetet ... Sverige så att det blir
stabilare och utvecklas ... en anda ... förtroende och välvilja.

Övning 17. Översätt följande meningar till ryska.

1. Leve vänskap mellan våra länder! 2. Följ lyckan dig genom livet!
3. Han förklarade att han inte fann anledning till att fortsätta samtalet.
4. Om han kunde skulle han säkert hjälpa dig. 5. Det skulle inte smaka
dumt med en kopp kaffe nu! 6. Hon skulle ha varit här nu om hon hade
kommit i tid. 7. Må du ha tur i ditt arbete! 8. Må han leva ut i hundra-
de år! 9. Han skulle ha stannat här om han hade haft tid.

Övning 18. Översätt följande text med hjälp av ord som står nedanför.

Alexandra Kollontay

Alexandra Kollontay var i femton år (1930—1945) Sovjetunionens sändebud i Sverige. Hennes namn är välkänt i de skandinaviska länderna. Hon föddes och växte upp i en tsarrysk välbärgad familj i Petersburg och fick en fin uppfostran i hemmet. Men från unga år var hennes sympatier på de fattiga arbetande människornas sida. År 1899 anslöt sig Kollontay till Rysslands socialdemokratiska arbetarparti och blev revolutionär. Efter Oktoberrevolutionen 1917 blev hon folkkommissarie (minister) i Lenins första sovjetregering men övergick några år senare till diplomatbanan.

1930 kom hon som sovjetiskt sändebud till Sverige, där hon hade många vänner sedan sin vistelse i landet under första världskriget. Som diplomat gjorde hon mycket för att utveckla de sovjetisk-svenska förbindelserna. Välkänt är det energiska arbete som Kollontay under tre års tid lade ned på att föra Finland ut ur kriget och ut ur koalitionen med Hitler-tykland.

Det andra världskriget satte sina spår också på Kollontay. Det ständiga intensiva arbetet undergrävde hennes hälsa. Sommaren 1942 blev hon svårt sjuk. Men hon stannade kvar på sin post ändå fram till krigets sista år. Den 18 mars 1945, några veckor före krigsslutet i Europa, avreste hon

med flyg från Stockholm till Moskva. Så slutade hennes femtonåriga verksamhet i Sverige som diplomat och aktiv främjare av den leninistiska politiken för fredlig samlevnad mellan länder med skilda samhällssystem.

att ansluta (4) sig вступить, присоеди-
ниться к
en diplomatbana дипломатическое по-
прище
en främjare лицо, содействующее чему-л.

att lägga (2) ned отдать чему-л., положить
на что-л.
ett sändebud *дил.* посланник, диплома-
тический представитель

Таблица глаголов, имеющих отклонения
при образовании основных форм

Инфинитив	Наст. вр.	Прошед. время	Супин	Причастие прошед. времени	Перевод
be(dj)a binda bita bjuda bli(va) brinna brista	be(de)r binder biter bjuder bli(ve)r brinner brister	bad band bet bjöd blev brann brast	bett bundit bitit bjudit blivit brunnit brustit	bedd bunden biten bjuden bliven brunnen brusten	просить связывать кусать приглашать становиться гореть лопаться, не- доставать
bryta bära dra(ga) dricka driva dyka	bryter bär dra(ge)r dricker driver dyker	bröt bar drog drack drev dök (dykte)	brutit burit dragit druckit drivit dykit (dykt)	bruten buren dragen drucken driven —	ломать носить тащить пить гнать нырять
dö dölja falla fara finna flyga flyta frysa få försvinna giva (ge)	dör döljer faller far finner flyger flyter fryser får försvinner giver (ger)	dog dolde föll för fann flög flöt frös fick fått försvann gav	dött dolt fallit farit fannit flugit flutit frusit fått försvunnit givit (gett)	— dold fallen faren funnen flugen fluten frusen fången försvunnen given	умирать скрывать падать ехать находить лететь плыть мерзнуть получать исчезать давать
gjuta glida glädfä gnida gripa gråta gå göra heta hinna	gjuter glider glädfä gnider griper gråter går gör heter hinna	gjöt gled gladde gned grep grät gick gjorde hette hann	gjutit glidit glatt gnidit gripit gråtit gått gjort hetat hunnit	gjuten gliden — gniden gripen -gråten gången gjord — hunnen	лить скользить радовать тереть хватать плакать идти делать называться достигать

Инфинитив	Наст. вр.	Прош. вр.	Супин	Причастие прошед. времени	Перевод
hugga hålla knyta komma krypa le leva lida ligga ljuda ljuga låta lägga njuta	hugger håller knyter kommer kryper ler lever lider ligger ljuder ljuger låter lägger njuter	högg höll knöt kom kröp log levde led låg ljöd ljög lät la(de) njöt	huggit hållit knutit kommit krupit lett lev(a)t lidit legat ljudit ljugit lätit lagt njutit	huggen -hållen knuten kommen krupen — lev(a)d liden -legad — -ljugen -låten lagd njuten	рубить держать завязывать приходить ползти улыбаться жить страдать лежать звучать лгать разрешать класть наслаж- даться
rida rinna riva se simma	rider rinner river ser simmar	red rann rev såg sam (simmade)	ridit runnit rivit sett summit (simmat)	riden runnen riven sedd summen (simmad)	ехать верхом течь рвать видеть плавать
sitta sjuda sjunga sjunka skina skjuta skrika skriva skryta skära slita sluta slå smyga smörja snyta sova spinna spricka sprida	sitter sjuder sjunger sjunker skiner skjuter skriker skriver skryter skär sliter sluter slår smyger smörjer snyter sover spinner spricker sprider	satt sjöd sjöng sjönk sken sköt skrek skrev skröt skar slet slöt slog smög smorde snöt sov spann sprack spred	suttit sjudit sjungit sjunkit skinit skjutit skrikit skrivit skrutit skurit sltit slutit slagit smugit smort snutit sovit spunnit spruckit { spritt spridit	-suttin sjuden sjungen sjunken — skjuten -skriken skrivin skruten skuren sliten sluten slagen -smugen smord snuten — spunnen sprucken spridd	сидеть бурлить петь тонуть светить стрелять кричать писать хвастать резать рвать заключать ударять красться мазать сморкаться спать прясть лопаться распро- страняться
springa sticka stiga stjåla strida stryka stå stödjå	springer sticker stiger stjål strider stryker står stödjå	sprang stack steg stal stred strök stod stödde	sprungit stuckit stigit stulit stridit strukit stått stött	sprungen stucken stigen stulen -stridd strukin -stådd stödd	бежать колоть подниматься красть биться гладить стоять поддержи- вать

Инфинитив	Наст. вр.	Прошед. вр.	Супин	Причастие прошед. времени	Перевод
supa svika svälta	super sviker svälter	söp svek svalt (svälte)	supit svikit svultit (svält)	-supen sviken svulten (svält)	пьянствовать предавать голодать
svär(j)a säga sälja sätta ta(ga) tiga	svär(jer) säger säljer sätter ta(ge)r tiger	svor sa(de) sälde satte tog teg	svurit sagt sält satt tagit tigt (tegat)	svuren sagd såld satt tagen -tegen	клясться сказать продавать сажать брать молчать
tvinga	tvingar	tvingade (tvang)	tvingat (tvungit)	tvingad (tvungen)	принуждать
vara veta vika	är vet viker	var visste vek	varit vetat vik(i)t	— viken (vikt)	быть знать сгибать
vinna vrida välja vänja växa	vinner vrider väljer vänjer växer	vann vred valde vande växte	vunnit vridit valt vant växt (vuxit)	vunnen vriden vald vand vuxen	выигрывать вертеть выбирать приучать расти
äta	äter	ät	ätit	äten	есть, кушать

КЛЮЧИ К УПРАЖНЕНИЯМ (FASIT)

Till lektion 2

13. 1. Han sover. 2. Pojken svarar. 3. Han har en vacker väska. 4. Pojken kommer ofta. 5. Han äter. 6. Hon vill läsa. 7. Hon tar en bok (boken). 8. Pojken läser boken. 9. Han har en vacker klocka. 10. Hon har ett grönt äpple. 11. Han röker.

Till lektion 3

22. 1. En gammal lärare kommer in i salen och ser en pojke. 2. Han kommer fram till pojken och säger: "Goddag". 3. Ni kan komma in i salen. 4. Han talar med Anna. 5. Viktor räcker läraren en bok och säger: "Var så god!" 6. Läraren tackar Viktor. 7. En stor svart soffa står vid bordet (Vid bordet står en stor svart soffa). 8. På soffan ligger en skrivbok. 9. Pojken skriver i skrivboken. 10. Flickan skriver ett brev. 11. Han kan tacka Viktor. 12. Han räcker Viktor en penna. 13. Viktor tar pennan och säger: "Tack." 14. Hon talar med Karin. 15. Han ser en almanacka på bordet.

Till lektion 4

9. 1. En ung flicka sitter på soffan. Hon läser en bok. 2. Vi ser en karta på väggen. Den är stor. 3. Pojken sitter vid bordet. Han skriver. 4. Jag ser en student. Han talar med läraren. 5. Det finns ett bord i salen. Det står vid väggen. 6. Jag ser en golvampa. Den är vacker.

16. 1. Kan du komma fram till bordet? 2. Skriver du inte texten? 3. Står läraren vid tavlan? 4. Läser du boken? 5. Kan du inte svara? 6. Talar du svenska? 7. Har ni rast? 8. Vill ni inte fråga läraren? 9. Kommer du hem sent? 10. Hjälper du inte Viktor? 11. Träffar du inte Vera? 12. Har du en son? 13. Skriver du i skrivboken? 14. Tar du inte boken? 15. Uttalar du ordet "skola" bra? 16. Läser du svenska? 17. Hjälper du Viktor? 18. Är gruppen stor? 19. Bor han i Sverige nu? 20. Sover du inte? 21. Kan du inte komma? 22. Är han hemma nu? 23. Har flickan ett äpple? 24. Har du en fråga? 25. Kan du hjälpa Viktor? 26. Ligger boken på bordet? 27. Är han där? 28. Svarar läraren på frågan?

Till lektion 5

16. 1. Hon läser bra och det gör han också. 2. Hon läser en bok och jag läser också en bok. 3. Jag ger pojken en skrivbok och flickan en bok (Jag ger en skrivbok till pojken och en bok till flickan). Pojken tackar mig och det gör flickan också. 4. Han svarar på frågan och det gör hon också.

21. 1. Har du någon bok? — Nej, jag har ingen bok. 2. Har han någon skrivbok? — Nej, han har ingen skrivbok. (Nej, det har han inte). 3. Har hon något rum? — Nej, hon har inte något rum. (Hon har inget rum). 4. Har de någon son? — Nej, de har ingen son. 5. Har du något brev? — Nej, jag har inte något brev. 6. Har flickan något äpple? — Nej, flickan har inget äpple. (Nej, flickan har inte något äpple.)

26. 1. Vad är det (här)? — Det (här) är ett fönster. 2. Är det också ett fönster? — Nej, det är inget fönster. Det är en dörr. 3. Är det (här) en bok? — Nej, det (här) är ingen bok, det är en skrivbok. 4. Är han lärare? — Nej, han är inte lärare. 5. Är det (här) en väska? — Nej, det är ingen väska. 6. Är det ett fel här? — Nej, det är det inte. 7. Är det en övning? — Nej, det är ingen övning, det är en text.

29. 1. i; 2. vid; 3. på; 4. i; 5. till; 6. bredvid; 7. på; 8. på; 9. på; 10. på; 11. till.
 30. 1. Hej, Erik! — Hej, Viktor! 2. Hur går det? — Tack. Mycket bra. 3. Hur mår du? — Tack, jag mår bra. 4. Är du hungrig? — Nej, men jag är törstig. 5. Var bor du nu? — Jag bor i Leningrad. 6. Vill du inte ha en kopp te? — Tack, gärna. 7. Jag är hungrig. 8. Är du törstig?

Till lektion 6

12. 1. i; 2. i; 3. vid (framför); 4. till, om; 5. ovanför; 6. ovanför; 7. på; 8. på; 9. i; 10. vid (bredvid); 11. till, om; 12. framför

14. 1. Jag bor i en liten stad. 2. Jag har ett rum. 3. Jag bor en trappa upp. 4. Jag har en säng. Den är stor och bekväm. 5. Han har ingen soffa. 6. Är det en bokhylla? — Ja, det är det. (Ja, det är en bokhylla). 7. Du har en mycket vacker tavla. 8. Har du ett runt bord? 9. Jag har en mycket rymlig hylla. 10. Tycker du om att läsa? 11. Tycker du om att titta på teve? 12. Tycker du om att lyssna på radio? 13. Jag tycker inte om att titta på teve. 14. Jag tycker om att lyssna på radio.

17. 1. Vad för en människa är han? 2. Hurdant är rummet? 3. Vilken text läser vi nu? 4. Vilket ord upprepar han? 5. Vad för en väska har hon? 6. Vad är det för en pojke? 7. Vad är det för en människa? 8. Vad är det för en karta?

22. 1. Det finns ett bord i rummet. 2. Det finns en bok på bordet. 3. Det finns en penna i väskan. 4. Det finns en ny park vid huset. 5. Det finns inte något fel i övningen. 6. Det finns inte något barn i rummet.

29. 1. Förstår du dem? 2. De förstår oss bra. 3. Kan du svenska? 4. Varför tackar du mig? 5. Skriver du (till) henne? 6. Han vill träffa er. 7. Vill du inte gå fram och tacka dem? 8. Vill du säga det till dem?

32. 1. Svara på frågan! (Var snäll och svara på frågan!) 2. Gå fram till dörren! (Var god och gå fram till dörren!) 3. Skriv på tavlan! (Var god och skriv på tavlan!) 4. Häng tavlan på väggen! (Var vänlig och häng tavlan på väggen!) 5. Möt Karin! (Var snäll och möt Karin!) 6. Läs inte! (Var god och läs inte!) 7. Prata inte! (Var snäll och prata inte!) 8. Säg det inte! (Säg inte det!) 9. Öppna fönstret! (Var god och öppna fönstret!) 10. Stäng dörren! (Var god och stäng dörren!) 11. Väck Viktor klockan tre! (Var vänlig och väck Viktor klockan tre!) 12. Skicka brevet! (Var god och skicka brevet!) 13. Fråga Viktor! (Var vänlig och fråga Viktor!) 14. Säg det! (Var snäll och säg det!)

Till lektion 7

7. 1. Jag bor i ett nytt hus. Det nya huset ligger vid parken. 2. Jag har en rymlig bokhylla. Den rymliga bokhyllan är ny. 3. Hon har en stor lägenhet. Den stora lägenheten ligger en trappa upp. 4. Jag har en ny teve(apparat). Den nya teven (teveapparaten) är bra. Jag är belåten med den. 5. Vi har en bekväm soffa. Vi tycker om att vila på den bekväma soffan.

8. 1. городок — с неоопределенным артиклем; 2. человек — с неоопределенным артиклем; коридор — с определенным артиклем; письмо — с неоопределенным артиклем; 3. словарь — с определенным артиклем; в шкафу — с определенным артиклем; 4. мальчик — с определенным артиклем; сын — с неоопределенным артиклем; преподаватель — с неоопределенным артиклем; 5. женщина — с неоопределенным артиклем; в библиотеке — с определенным артиклем; 6. аудитория — с определенным артиклем (возможно — с неоопределенным артиклем); дверь — с определенным артиклем; человек — с неоопределенным артиклем; 7. друзей — без артикля; по городам — без артикля, Советского Союза — с определенным артиклем; жизни — с определенным артиклем, советских людей — с определенным артиклем.

10. Flickans svenska ordbok, bokens text, studentens fel, student Petrovs gamla väska, lärarens nya klocka, lärarens svåra fråga, flickans korta svar, lektionens nya text, den lilla flickans vackra blomma; högskolans stora moderna läsesal.

14. 1. Min nya vän bor i Moskva. 2. Var är din gamla bok? 3. Din svenska grupp studerar(läser) språket bra. 4. Han ger mig sin skrivbok. 5. Var är din nya klocka? 6. Ge mig ditt äpple. 7. Jag ger dig gärna min bok. 8. Tycker du om hennes nya kjol? 9. Det är hennes syster. Hon läser. 10. Det är en fåtölj. Jag tycker inte om dess färg. 11. Läs din övning. 12. Svara själv på din fråga! 13. Skriver du till din bror?

18. 1. Låt oss gå och besöka honom. 2. Låt oss titta på hans rum. 3. Låt oss hänga tavlan på väggen. 4. Låt oss sitta här. 5. Låt oss dricka en kopp kaffe. 6. Låt oss fråga Vik-

tor. 7. Låt oss prata. 8. Låt oss titta på teve eller höra på radio. 9. Låt oss besöka hans egen våning (lägenhet).

19. 1. Det är min vän. Jag läser hans bok. 2. Det är hennes färd. Dess form är bekväm. 3. Är det din egen tavla? Jag tycker om dess färg. 4. Det är hennes son. Han går i skolan.

20. 1. av; 2. på; 3. på; 4. i; 5. på, till; 6. i; 7. på; 8. på (under, vid); 9. till, om

21. Uno Bergs lilla och bekväma våning, Karins bekväma färd, min nya bokhylla, min svenske vän, det nya intressanta programmet i teve, din gamla radio(apparat), hennes eget lilla runda bord

Till lektion 8

10. 1. på, i; 2. i; 3. vid, för; 4. på; 5. på, till; 6. i; 7. i; 8. på; 9. vid; 10. med; 11. i, med

12. Leningraduniversitetet, Kievuniversitetet, Gorkijgatan, Tjechovgatan, Kirovgatan, Pusjkingatan, Uppsalauniversitetet

13. Nils träffar sin vän på gatan.

"Hej, Olaf! Hur står det till med dig?"

"Hej, Nils! Det är bra, tack. Och du (då)?"

"Tack, det är också bra hos mig. Vart är du på väg?"

"Jag går på bio. Vill du göra mig sällskap?"

"Nej, jag kan inte. Jag är upptagen. Jag måste (gå) hem och sköta om barnen. Men varför är du ensam? Varför är din fru inte med?"

"Hon är i Stockholm nu. Hon hjälper sin mor med födelsedagskalaset för sin far. Han fyller 70."

Till lektion 9

3. 1. på; 2. till; 3. på; 4. på; 5. vid; 6. med; 7. till; 8. till; 9. i; 10. på; 11. på, på

4. 1. Läs texten en gång till. 2. Ge mig ännu en smörgås (en smörgås till). 3. Jag vill dricka en kopp kaffe till (ännu en kopp kaffe). 4. Svara på en fråga till (svara på ännu en fråga). 5. Jag vill äta ännu ett kokt ägg. 6. Gå på ännu en föreläsning. 7. Vi har ett seminarium till (ännu ett seminarium).

6. 1. Var är dina böcker? 2. Era böcker ligger på bordet. 3. Hans bok ligger på mitt bord. 4. Det (här) är hennes syster. 5. Han talar med sin vän. 6. Vad gör ni på era lektioner i svenska? 7. Vad kan du berätta för oss om ditt land? 8. Tycker du om hans nya sång?

10. 1. Skynda dig! Vi måste skynda oss. 2. Varför skyndar ni er inte? Ni kan komma för sent. 3. Ta det lugnt! Jag kommer inte för sent. 4. Klockan är tio i fem nu. Tåget kommer klockan fem. 5. När kommer tåget? — Tåget kommer fem minuter över halv åtta. 6. Varför springer du? — Jag kommer för sent till tåget. 7. Går din klocka efter? — Nej, min klocka går före och din klocka går efter. 8. Tack för upplysningen. Nu måste vi skynda oss. 9. Hur dags kommer ni hem? 10. Hur dags kommer tåget? 11. Hur dags äter ni middag?

12. 1. Har du lite tid? 2. Har du många vänner i högskolan? 3. Jag har få böcker på svenska. 4. Vi har lite krita. 5. Hon har många föreläsningar idag. 6. Jag dricker mycket kaffe på morgonen. 7. Det finns få blommor här.

15. 1. Hur många böcker har ni? 2. Hur många frågor kan vi ställa (till) er? 3. Hur mycket krita har du? 4. Hur mycket ost har ni? 5. Hur mycket tid har du? 6. Jag har lite tid. 7. Hon har få böcker.

Till lektion 10

2. 1. att; 2. hur; 3. som; 4. som; 5. hur; 6. där

4. 1. Han visar mig vad jag ska (måste) skriva. 2. Om ni tar tåget är ni framme om en timme. 3. Jag vet att jag måste komma hit om en halvtimme. 4. Kan ni säga mig var universitetet ligger?

7. 1. till, vid; 2. på; 3. på; 4. förbi; 5. med; 6. vid, om; 7. för

9. 1. När ni är på stationen, köp en karta åt mig. 2. Om ni tar buss nummer 7, är ni vid järnvägsstationen om 15 minuter. 3. Jag kan inte komma till er, eftersom (därför att) jag är sjuk. 4. Visa mig här på kartan, var Moskvauniversitetet ligger. 5. Var god och säg mig var järnvägsstationen ligger. 6. Var god och visa mig på kartan, var ni bor. 7. Var snäll och svara på min fråga om ni kan. 8. Jag vet vad jag måste göra.

13. 1. Läser ni denna bok? 2. Jag tycker inte om denna färg. 3. Denna sång är mycket bekväm. 4. Denna hamn är mycket stor. 5. Jag ska vara i Moskva dessa dagar. 6. Jag kan inte öppna detta fönster. 7. Dessa pojkar sitter här (i) två timmar. 8. Jag ska skriva denna del av övningen.

14. 1. Det är den gata, där jag är född. 2. Det är de flickor, som hjälper mig i arbetet. 3. Det är det hus, som min yngsta syster bor i. 4. Det är den byggnad, som jag arbetar i (där jag arbetar). 5. Det är de studenter, som alltid kommer för sent på lektionerna.

16. 1. Vad heter den student, som står vid fönstret? 2. Pojken, vars far är lärare läser bra. 3. Barnen, vilkas föräldrar arbetar i skolan är duktiga elever. 4. Det är allt (vad) jag kan säga om det. 5. Han läser bra, vilket gläder hans föräldrar. 6. Huset där jag bor (som jag bor i) är gammalt. 7. Här är den elev, vars namn jag inte känner till.

19. 1. Det är tyst och lugnt hemma hos Nilssons. 2. Herr Nilsson sitter i en fåtölj (i fåtöljen) och läser en amerikansk tidning (tidskrift). 3. Fru Nilsson sitter i (på) soffan och läser en bok om modern tysk musik. 4. Lena är inte hemma. Hon är på bio. 5. Olle är hemma hos sin vän och de spelar gitarr. 6. Det ringer i telefonen och fru Nilsson kommer fram till den. 7. Hon talar med sin mor. 8. "Låt oss fira jul tillsammans," säger fru Nilssons mor. 9. "Utmärkt", säger herr Nilsson. "Vi kommer till er." 10. Olle kommer hem, eftersom hans kamrats föräldrar har främmande. 11. Olle frågar sin mamma om de kan få spela gitarr hemma hos dem. 12. Mamma svarar "ja" men ber pojkarna att inte spela för högt.

21. 1. Vad är det för en bok? — Det är en bok om Moskva. 2. Vad är det för en karta? — Det är en karta över Sverige. 3. Vilka intressanta fakta finns det i denna bok? 4. Vad heter Sovjetunionens huvudstad? 5. Vad heter Sveriges huvudstad? 6. Vilka stora städer finns det i Sovjetunionen? 7. Vilka stora städer finns det i Sverige?

Till lektion 11

4. 1. Han öppnade boken och började läsa. 2. Igår talade han med mig. 3. Varför väckte du inte mig klockan åtta på morgonen? 4. När såg du honom? — Jag såg honom förra veckan. 5. Jag skickade ditt brev igår.

10. 1. Jag kan inte avsluta arbetet idag. 2. Kan ni översätta denna text? 3. Jag måste skicka honom ett brev. 4. Vet ni det? 5. Jag måste göra det. 6. Jag bör göra det. 7. Ni kan stå här. 8. Bör (måste) jag svara på er fråga? 9. Jag kan inte hjälpa er nu. 10. Vill du inte läsa denna text? 11. Ska jag öppna dörren? 12. Han kunde inte svara på frågan. 13. Ni borde skriva denna övning.

14. 1. Vad är det (för fel) med honom? Varför är han inte här idag? 2. Är du sjuk? — Jag har ont i huvudet. 3. Läs denna sida och översätt alla frågor. 4. Lär dessa ord utantill till nästa lektion och skriv fem meningar med dem. 5. Skriv inte detta ord. 6. Slå inte igen boken. 7. Lämna in alla arbeten till Sven. 8. Kunde du inte läxa till idag? 9. Var god (snäll) och ge mig en bok till. 10. Vem är frånvarande idag? Viktor? Vad är det (för fel) med honom? 11. Läs texten! Börja på andra raden uppifrån och fortsätt till slutet av sidan. 12. Du måste höra på mig. Annars får du (ett) dåligt betyg i detta ämne. 13. Nå, hur står det till? (Hur går det?) Reser du snart?

20. 1. Ni bör läsa två sidor i denna läsebok. 2. Kan ni lämna in arbetet nu? 3. Du kan göra (ett) fel. 4. Jag vill tala med dessa unga flickor. 5. Du bör studera bra. 6. Vill ni inte gå hem? 7. Ni kan slå igen böckerna. Lektionen är slut. 8. Ni bör vädra (rummet) ordentligt under rasten. 9. Vill ni dricka en kopp kaffe till? 10. Kan du tyska? 11. Jag måste läsa texten.

21. 1. till; 2. på; 3. på; 4. på; 5. under, från, till; 6. i; 7. i; 8. på; 9. under, i; 10. med; 11. i, i.

24. 1. Nästa vecka blir det skrivning. 2. Han kommer nästa dag. 3. Jag ska lära mig allt till nästa lektion. 4. Nästa lektion blir på tisdag. 5. Skolka inte nästa lektion. 6. Jag ska träffa dig nästa fredag.

27. 1. Man kan äta gott här. 2. Man kan vila här. 3. Äter man det (om man äter det), kan man bli sjuk. 4. Man syr bra här. 5. Man tycker om blommor här.

Till lektion 12

2. 1. igen; 2. in; 3. om; 4. in; 5. in; 6. upp; 7. bort; 8. ner (ned)

3. 1. Kom in i rummet. 2. Var (så) god och sätt dig. 3. Skriv ner det här nya ordet i skrivboken. 4. Slå igen böckerna, vi ska ha skrivning. 5. Gå fram till tavlan och skriv detta ord. 6. Gå ut ur rummet.

6. 1. Han kunde inte svaret på den här frågan och inte jag heller. 2. Hur mår du? — Tack, bra. Och hur mår du? — Jag mår också bra. 3. Sven var frånvarande idag och Viktor också var frånvarande. 4. Måste du också komma till högskolan klockan fem?

8. 1. Han sade inte ett ord (han sade ingenting) utan bara räckte mig boken. 2. Jag läste denna bok förra veckan. 3. Han gick ut utan att svara på vår fråga. 4. Vi kan inte gå utan att tala med honom. 5. Jag måste säga det till honom, men han är inte här. 6. Hon såg inte på oss utan fortsatte att sy.

9. 1. Vem som helst kan svara på den här frågan. 2. Han kan säga vad som helst. 3. Ni kan komma fram till vem som helst och fråga var denna gata ligger. 4. Var kan vi träffa varandra? — Var som helst. 5. Kom när som helst (vilken tid som helst). Jag ska vara hemma. 6. Gör det på vilket sätt som helst (hur som helst). 7. Jag kan gå vart som helst. 8. Jag kan komma till dig vilken dag som helst.

14. 1. på, för; 2. för, om, till; 3. på; 4. av, på, under; 5. för, om; 6. i; 7. i, på; 8. för

15. 1. Han inte bara slutade tala med oss utan också bad alla (att) lämna rummet (att gå ut ur rummet). 2. Han kom i god tid men hann inte (att) skriva denna text. 3. Peter är på landet och Sven är också där. 4. Jag träffade honom i läsesalen igår. Han var där (tillsammans) med sin fru. Han såg dålig ut och det gjorde hon också. 5. Peter kunde inte svara på min fråga. Och inte heller Sven kunde göra det. 6. Han gick utan att tacka för boken. 7. Det var inte Karl utan Vera som berättade för mig om det. 8. Han hälsade inte och såg inte heller på mig, när han kom in i rummet.

16. 1. Vi läste en text om Stockholm igår. Studenterna berättade allt vad de visste. Viktor, som var i Stockholm förra året, svarade på frågor(na). Sedan gick vi alla på bio och såg en film om Sverige. 2. Har ni varit i Kiev? Det är en mycket vacker stad. 3. Han har redan berättat den här nyheten för oss. Vi vet redan om det. 4. Förra veckan kom Vera till oss och berättade att hon hade varit svårt sjuk. 5. Jag har aldrig hört något om det. Vem har berättat för er om det?

Till lektion 13

3. 1. Han brukar komma hem vid sju-tiden. 2. Vi brukade ofta tala om det. 3. Han brukar ställa den här frågan. 4. Vad brukar ni göra på sommaren? 5. Brukade ni besöka detta museum? 6. Om kvällarna brukade vi stanna hemma och läsa någon bok.

6. 1. Så synd att du inte hört honom. Han talade så bra. 2. När han blir hungrig brukar han gå in i en självservering som ligger på (vid) vår gata. Där kan man äta fort, gott och billigt. 3. Man bör veta hur och var man ska lägga gafflar, knivar och skedar när man serverar för middag. 4. Gå förbi det där går huset och titta om Vera är på gården. 5. Ska vi sätta oss till bords eller vänta lite till på Uno? 6. Jag brukar äta frukost klockan åtta på morgonen, och middag äter jag klockan sex på kvällen.

9. 1. Han har inte varit på någon självservering förut. Han har alltid ätit middag hemma. 2. Så synd (det var synd) att du inte kunde komma igår. Vi hade mycket roligt. 3. Ni har inte gett mig kniv och gaffel, och inte heller sked. Vad ska jag äta med? 4. Smaka inte på den här kakan utan smaka på den där. Den är mycket god. 5. Jag var på självserveringen vid bron för första gången igår. Man kommer in i matsalen, tar en bricka, gaffel, kniv och sked och går sedan längs disken och väljer den mat man tycker om. Sedan betalar man i kassan, sätter sig vid ett rent blätt bord, äter och går (sin väg). Det tog mig bara en halvtimme (för) att äta middag.

12. 1. Vi kom överens med våra vänner om att äta middag tillsammans. 2. Vi gick in på en restaurang för att äta middag. 3. Vi satte oss till bords. Vi var fyra. 4. Snart kom en kypare fram till oss för att ta emot beställningen. 5. Min vän beställde tomatsoppa och renstek. Jag beställde också renstek. Soppa tog jag inte (soppa ville jag inte beställa) eftersom jag inte var så hungrig. 6. Middagen var mycket god. Efter maten drack vi en kopp kaffe var (drack vi var sin kopp kaffe). 7. Min vän ropade på kyparen och bad om notan.

Till lektion 14

3. 1. Medan han gjorde morgongymnastik, duschade hon. 2. Medan hon åt frukost, lagade (kokade) han kaffe. 3. Medan de drack kaffe, lyssnade de på radio. 4. Hon hade gjort gymnastik innan hon satte sig till bords. 5. Medan hon var sjuk läste hon hela boken till slut. 6. Ring (upp) honom innan du går till honom.

9. 1. Medan vi äter middag, diskuterar vi ständigt något. 2. Innan hon skulle börja sjunga, kom hon in i rummet och satte sig i (på) soffan. Hon hade en nalle i knän. 3. "Var har du fått dessa träskor ifrån?" frågade jag henne när hon kom in i rummet. 4. "Varför heter det så då?" undrade hon. 5. "Om jag sa det, så måste den här formen finnas", svarade min dotter. 6. "Vi ger namn åt alla saker som finns kring oss, t ex åt blommor," förklarade jag. 7. "Gå och lägg dig," sa jag (till) henne en vacker kväll. 8. "Jag ska lägga mig strax", svarade hon medan hon drog av sin nalle. 9. "Innan du lägger dig ta pyjamas på dig," sa jag.

Till lektion 15

4. 1. Boken blev översatt till ryska. 2. Frågan blev ställd. 3. Notan var betalad. 4. Bordet är inte dukat. 5. Läroböckerna var skrivna av en känd professor. 6. Han blev inte trodd.

6. 1. Texten lästes upp. 2. Kaffe serverades, och alla satte sig till bords. 3. Under sommaren besöks vårt land av många turister. 4. Många broar som förenar olika stadsdelar har byggts i Leningrad. 5. Sedan den här hamnen har byggts har stora båtar börjat komma hit.

10. 1. Stockholm är den största staden i Sverige. 2. Moskva är större än Leningrad. 3. Den här bussen är vackrare än den där (bussen). 4. Den här tunnelbanelinjen är nyare än den där. 5. Det är det minsta rummet i det här huset. 6. Det finns fler människor (mer folk) på det här tåget än på det där. 7. Gatorna är smalast i denna del av staden (i denna stadsdel). 8. Gatan, där jag bor, är bredast i staden.

13. 1. i; 2. om; 3. av; 4. för; 5. till; med; 6. vid; i, med; 7. på; 8. av, på

14. 1. den nyligen köpta teveapparaten — teveapparaten är nyligen köpt; 2. den överfyllda bussen — bussen är överfylld; 3. den överfyllda salen — salen var överfylld; 4. den ökade trafiken — trafiken har ökat; 5. det nyligen avtäckta monumentet — monumentet har nyligen blivit avtäck

17. 1. Stockholm ligger på många öar. Därför har staden så många broar. 2. Stockholm är en stor hamnstad, dit båtar från många länder kommer. 3. Stockholm ligger på stranden av Mälaren, en av de största sjöarna i Sverige. 4. Stockholms befolkning uppgår till cirka en miljon. 5. Många svenskar bor i Stockholms förorter och kommer till arbetet med tåg, tunnelbana eller buss. 6. Det finns många parker i Stockholm. Hagaparken är förknippad med Bellman, en framstående svensk diktare. 7. I stadens centrum ligger Kungliga biblioteket, där V. I. Lenin arbetade under sina Stockholmsbesök. 8. I stadens centrum vid Konserthuset står sagofiguren Orfeus. Den skapades av C. Milles. 9. I Konserthuset hålls ofta konserter, där man kan njuta av vacker musik. Konserthallen rymmer 2000 människor.

19. Ett stort antal människor, ett stort antal bibliotek, ett litet antal teatrar, ett litet antal industriföretag, mycket olja, mycket kol, ett stort antal bilar, ett stort antal maskiner, ett litet antal högsolor.

20. tusentals kollektivjordbruk, hundratals statsjordbruk, tiotals industriföretag, tiotals städer, hundratals studenter, hundratals museer, tusentals bibliotek i hela landet, hundratals språk.

24. 1. Sovjetunionen består av 15 unionsrepubliker. Ryska Socialistiska Federativa Sovjetrepubliken är den största av republikerna. 2. RSFSR:s territorium upptar tre fjärdedelar av Sovjetunionens territorium. Sovjetunionen i sin tur upptar en sjättedel av jorden. 3. RSFSR:s och samtidigt hela Sovjetunionens huvudstad är Moskva. Moskva har 8,7 miljoner invånare. 4. Moskva är Sovjetunionens administrativa, politiska, vetenskapliga och kulturella centrum. Här finns den största vetenskapliga institutionen — Sovjetunionens Vetenskapsakademi. 5. Två tredjedelar av Sovjetunionens industriproduktion tillverkas i RSFSR (ligger i RSFSR). Här finns (det) tusentals industriföretag, tusentals stats- och kollektivjordbruk. 6. Över hälften av Sovjetunionens elenergi (elkraft) produceras i RSFSR. (RSFSR producerar drygt hälften av Sovjetunionens elkraft.) Här tillverkas över 80% av bilar, som produceras i Sovjetunionen. 7. Ett stort antal nya industribranscher har byggts upp i RSFSR. Här finns (det) elektronisk och radioteknisk industri. 8. Miljontals böcker utges i RSFSR. De här böckerna trycks inte bara på ryska utan också på de folks språk som bor i RSFSR.

2. 1. Jag hoppas att du kommer. 2. Vi träffades i parken igår. 3. Jag minns mycket bra den här lektionen. 4. Stockholm kallas ofta (brukar ofta kallas) staden på vattnet. 5. Jag vet inte när vi träffas.

4. 1. Om jag får honom att hjälpa er, blir det mycket bra. 2. Får jag hjälpa dig? 3. Hon öppnade dörren och fick se Viktor som spelade piano. 4. Man får inte tala högt här. 5. Jag fick köpa två tidningar eftersom Viktor inte heller hade någon tidning.

6. 1. Låt oss tala lite om vår lektion i svenska. 2. Låt mig bära den här väskan. 3. Låt mig titta på den här boken. 4. Han lät förstå att samtalet var slut. 5. Hon lät sig en ny kappa.

8. 1. Man får inte tala så högt här. 2. Ni bör hjälpa honom. Han har länge varit sjuk och glömt mycket. 3. Doktorn sa: "Du ska äta långsamt och inte läsa när du äter. 4. Hon sade att hon hade varit i läsesalen och skrivit den artikel, som hon måste lämna in nästa vecka.

9. 1. tänkte; 2. hälsade, var; 3. skulle vara; 4. kom; 5. skulle göra, kunde; 6. besökt
11. 1. Jag såg en mycket intressant film i tisdags. 2. I vintras arbetade jag mycket. 3. Jag fick studera mycket i söndags. 4. I somras var jag hela tiden på landet. 5. I måndags hade vi vår första lektion i engelska. 6. I somras åkte hon till Östersjön för att vila. 7. Ta exempelvis vår stad. Den är mycket vacker. 8. Han brukar komma till biblioteket på dagen och studera där i två-tre timmar. 9. Han frågade om det så naturligt att ingen blev förvånad. 10. Naturligtvis går jag till fots till arbetet.

13. 1. Sverige är rikt både på järnmalm och på vattenkraft. 2. Sverige exporterar både trä och sågade trävaror. 3. Sverige importerar både olja och kol. 4. När jag var i Stockholm, besökte jag både stadshuset och nationalmuseet.

19. 1. Vad heter (kallas) Sveriges viktigaste geografiska delar? 2. Jag hoppas att du minns honom. 3. Minns ni inte vad för klimat Sverige har (vad Sverige har för klimat)? 4. Han brukar skämmas, när han inte vet något. 5. När pojkarna träffas, börjar de slåss ibland. 6. Vad heter (kallas) de största öarna i Sverige?

20. 1. till; 2. av, i; 3. av, med; 4. i, på, längs(vid); 5. på; 6. för; 7. till, i; 8. av, inom; 9. på; 10. på; 11. för, i

21. 1. Sverige är till ytan ett av de största länderna i Europa. 2. Sverige har drygt åtta miljoner invånare. 3. Sveriges huvudstad är Stockholm, där mer än en miljon människor lever. 4. Sverige har många älvar och sjöar, särskilt i sin norra del (i norden). 5. Den odlade jorden ger goda avkastningar både per hektar och per sysselsatt. 6. Sverige är rikt på naturtillgångar: järnmalm, skog och vattenkraft. 7. Drygt 30% av världens export av pappersmassa faller på (kommer från) Sverige. 8. Sverige exporterar också järnmalm. En del av malmen exporteras obearbetad. Betydande mängder förädlas inom Sverige. 9. Sverige specialiserar sig på att producera ett begränsat antal varor (produkter), som tillverkas i stora serier och exporteras till olika länder. 10. Industrin använder mycket energi. 11. Landet använder vattenkraft men måste importera mycket olja. 12. Det finns fem huvudpartier i det svenska parlamentet som heter riksdag. 13. Cirka hälften av svenskarna röstar på socialdemokratiska partiet och vänsterpartiet kommunisterna. 14. 20 ministrar ingår i den svenska regeringen. 15. Statsministern är chef för regeringen.

24. 1. Vikingarna levde för många år sedan. 2. I våras hittade man en stor vikingagrav. 3. För en vecka sedan var jag på museum, där man berättade om vikingatiden. 4. För drygt 900 år sedan började den period i Sverige som kallas vikingatiden. 5. För många år sedan var båtar och vattenvägar de enda kommunikationerna. 6. Var var du för två timmar sedan? 7. Vi träffades för två år sedan.

27. 1. Målningen (filmen) var inte alls intressant. 2. Jag tycker inte alls om detta monument. 3. Han är inte alls sjuk. Han hoppas helt enkelt, att du inte frågar honom om vikingatiden. 4. Han föreställer sig inte alls vad detta symbol betyder. 5. Detta vikingaskepp är inte alls platt, därför går det så långsamt.

31. 1. Jag hoppas, att vårt land kommer att delta i denna skidtävling. 2. Jag minns, att Matti Kuosko kom först i mål i skidtävlingen 1976. 3. Tusentals skidlöpare från många stater i världen kommer till Sverige för att delta i Vasaloppet. 4. De första skidtävlingarna i Sverige ägde rum 1923. 5. Många skidåkare vet att de inte kan vinna i tävlingar men de vill visa att de kan åka skidor så långt.

3. havsvågor, en sagobok, ett gatuhörn, en skrivmaskin, en skogssjö, en historielärare
 10. 1. Hon håller på att översätta (håller på och översätter) den här artikeln till svenska. 2. När läkaren bad honom, hostade han till. 3. Jag måste sova ut. 4. Hon grät ut och kände sig bättre. 5. Den här stadsdelen håller på att byggas nu. 6. Vi alla hoppade till när det ringde på dörren.

19. 1. Olga kunde inte glömma kriget. Hon tillbringade dessa svåra år i det belägrade Leningrad. 2. Allt hon såg där fick henne att välja läkaryrket. 3. Hon tackade nej till en arbetsplats i (på) Krim och stannade kvar i Minsk. Hon blev distriktsläkare. 4. Det rädde brist på läkare i staden och därför fick Olga arbeta mycket sedan hon avslutat högskolan. 5. Polikliniken ligger inte långt från sjukhuset. Läkaren kan i svåra fall lägga in sin patient på sjukhus eller låta honom konsultera olika specialister. 6. Patienten skrek till när Olga la sin hand på hans mage. 7. Många gamla människor kommer till läkaren för att tala ut om sina sjukdomar. 8. Du måste sova ut ordentligt innan du går till läkaren för konsultation.

24. 1. Hon går inte till sitt arbete förrän hon har läst tidningen. 2. Flickan går inte ut för att promenera förrän hon har läst sina läxor. 3. Du får ingen sjukpenning förrän du har ringt till försäkringskassan. 4. Försäkringskassan sänder dig ingen blankett med posten förrän du har meddelat alla uppgifter om dig själv. 5. Man ska inte besvara jourhavande läkaren förrän man känner sig mycket dålig.

36. 1. i, i; 2. på, på; 3. i, för; 4. i; 5. i; 6. i, i; 7. till; 8. till; 9. med, om, i

Till lektion 18

3. 1. Den av läraren i går berättade historien. 2. De av mig förra veckan köpta böckerna. 3. Den av en känd professor förra veckan hållna (lästa) föreläsningen. 4. Den av en student på lektionen ställda frågan. 5. Det för två dagar sedan skrivna brevet. 6. De för många år sedan grundade städerna.

6. 1. Leninbiblioteket är ett av de största (biblioteken) i världen. 2. Ett av exemplaren av Svensk Bokhandel sänds tillbaka till Sverige. 3. En av bibliotekets ständiga läsare var V. Lenin. 4. V. Lenins namn var ett av namnen som jag riktade min uppmärksamhet på när jag läste igenom bibliotekets registreringsböcker. 5. En av de kvinnliga tjänstemännen kom med de beställda böckerna (hämtade mig de beställda böckerna).

8. 1. Denna sal kan ta emot ett hundratal människor (personer). 2. Jag fick ett tjugotal böcker från min vän i Sverige. 3. Ett sjuttiofemtal människor tog del i en läsarkonferens i Leninbiblioteket. 4. Ett femtiotal studenter kom på en föreläsning om svensk litteratur. 5. Ett femtontal utländska bibliotek har bokutbyte med Moskvauniversitetets bibliotek.

13. 1. Leninbiblioteket är ett av de största (biblioteken) i världen. 2. Det är en av de vackraste dikter jag läst. 3. Mest av allt tycker jag om poesi. 4. Leninbibliotekets byggnad är en av de vackraste (byggnaderna) i Moskva. 5. Den här tidningen är intressantare än den som vi läste igår. 6. Han har aldrig fått något svar på den mest intressanta frågan. 7. Denna sal är äldst i biblioteket.

15. 1. Exakt (precis) klockan nio öppnas Leninbiblioteket och de första läsarna sätter sig vid borden i de olika salarna. 2. De olika specialsalarerna, tidnings- och tidskriftssalen, salen för läsning av mikrofilmer m. fl. öppnas och börjar sitt arbete. 3. Leninbiblioteket får dagligen massor av tidningar och tidskrifter, utgivna i olika delar av världen. 4. Leninbiblioteket har bokutbyte med Kungliga biblioteket i Stockholm. 5. Ett hundratal svenska böcker har blivit översatta till ryska under de senare åren. 6. Jag är särskilt intresserad av att läsa böcker om språkstudier i Leninbiblioteket. Men jag läser lika gärna skönlitteratur. 7. När jag är på särskilt gott humör läser jag dikter. Jag kan många dikter utantill. 8. När jag får någon ny tidskrift, ögnar jag igenom rubrikerna och först därefter läser jag det som intresserar mig mest (vad jag tror är mest intressant). 9. Jag prenumererar på tre dagliga tidningar och läser med särskilt intresse ledare. 10. Jag brukar hoppa över sportsidan eftersom jag inte är intresserad av sport. 11. Jag besöker ofta vårt bibliotek vid högskolan för att låna hem några böcker. Om jag inte hinner läsa böckerna, då måste jag låna om dem. 12. Man kan låna tre eller fyra böcker åt gången på vårt bibliotek. Man kan behålla dem en månad och sen lämna in eller låna om dem.

2. 1. Du måste ha blivit förkyld. Du är hes och har snuva. 2. Vi borde ha kommit hit tidigare, nu är alla platser upptagna. 3. Ni måste ha fått fel nummer. Det här är ingen biograf. 4. Jag kunde ha skrivit dig tidigare men jag hade ingen tid alls.

5. 1. Vilket underbart rum ni har! Vad ljust och bekvämt det är här! (Vad det är ljust och bekvämt här!) 2. Vilka vackra blommor ni har! 3. Så kallt det är idag! 4. Vad roligt det är här! 5. Vad bra han översätter! 6. Vad bra han läser!

7. 1. Det väntas bli mycket kallt i december. 2. Hon syntes ha glömt allt vad hon lärt sig. 3. Hon visade sig vara en underbar lärare. 4. Hon påstods ha sjungit underbart, när hon var ung.

10. 1. Barnen såg någon ung man komma in i huset. 2. Jag hör henne sjunga i rummet intill. 3. Lida sa sig vara sjuk. 4. De trodde sig vara lyckliga eftersom de hade besökt denna utställning.

12. a) ni bör tänka (överbäga); att fira nyår; en 20-årig flicka (en flicka på 20 år), kontorslokaler; i brist på något; 6) 1. Vi stod i kö. 2. Vill ni ge mig lurarna. 3. Vad kostar denna sak? 4. Vi kom till skrivavdelningen. 5. Kontorslokalerna ligger två trappor upp (ligger på tredje våningen).

15. 1. Vilken vacker väska du har! 2. Vad trött du måste ha blivit! 3. Gum anses vara det mest populära varuhuset i Moskva. 4. Sven sa att han köpt sig en ny LP-skiva. 5. Kommer du i tid, ska vi åka till GUM och köpa dig nya skor (köpa nya skor åt/till/dig). 6. Ni borde själv gå till varuhuset och se, vad mycket folk det är där.

18. 1. Du bör gå till GUM. Det finns många presenter där för att välja emellan till nyåret. 2. Det är alltid mycket folk i affärerna före festdagarna. 3. GUM är ett mycket stort varuhus. Man kan köpa alla möjliga varor där samt presenter för barn. 4. GUM ligger vid Röda torget i Moskva, mitt emot Kreml. 5. Många av Moskvas gäster besöker ofta detta varuhus för att köpa presenter till sina bekanta. 6. Du bör köpa denna hatt om du tycker om den. 7. Upp på tredje våningen i GUM ligger kontorslokaler, personalens klubblokaler och bibliotek. 8. Ny Dags korrespondent talade med försäljningschefen som svarade på korrespondentens frågor. 9. Juli och augusti är årets toppmånader eftersom människor från olika delar av Sovjetunionen besöker GUM just den här tiden. 10. Efter att ha provat många hattar, bestämde sig den unga kvinnan för att köpa en av dem. 11. Det stod i tidningen att det kommit in nya typer av TV-apparater till GUM men det var så mycket folk på denna avdelning att vi inte hade möjlighet att närmare se de nya TV-apparaterna. 12. Det fanns inga lediga lurar för att höra på en ny skiva på skrivavdelningen. 13. Då någon hörde på en populär skiva gick flera kunder till kassan för att betala för skivan.

23. detta varuhus, biträdet från detta varuhus, varuhusets avdelningar, varuhusets vägar och diskar, avdelningens biträden; biträdena (expediterna) på avdelningen för damkappor, en kappa för en tonårsflicka, det är ett uddaplagg för en mycket ung flicka, kappan har provats, kappan sitter bra

26. 1. Vi ska gå till varuhuset i morgon för att köpa vår dotter en ny kappa för att köpa en ny kappa åt (till) vår dotter. 2. Vi ska gå till GUM, eftersom det finns många olika varor där. 3. Det är bekvämt att köpa i GUM därför att man kan köpa allt där — både kappa, och skor, och hatt, och blus mm. 4. Vår dotter är tonårsflicka. Hon är 16 år. Hon tycker om att gå i affärer för att köpa sig någonting. 5. Innan hon väljer en kappa provar hon flera stycken av olika modeller. 6. Hon tycker om att gå från den ena avdelningen till den andra, titta på sakerna och känna på dem. — "Att gå i affärer är det roligaste jag vet", säger hon. 7. Jag tycker inte om att gå i affärer. Jag blir trött av köprushen.

27. 1. till, för, till; 2. till (åt); 3. till (åt); från; 4. om, till (åt); 5. om, till (åt); 6. av

28. — Vad får det lov att vara?

— Jag skulle vilja ha en födelsedagsgåva till min vän. Vad skulle ni rekommendera mig att ge honom?

— Vi har många skjortor. Ge honom en skjorta i present. En ny skjorta är bra vid alla tillfällen (duger alltid).

— Han har storlek 42. Han är en ung man på 26 år, lång och mörkhårig.

Vilken färg tycker ni är bra för honom?

— Jag tror att en mörk eller en ljusblå skjorta skulle passa bra för honom. Vi har skjortor i olika färger. Var snäll och titta!

— Jag tycker om denna ljusbruna skjorta. Den är inte alls dålig. Tror ni att beige passar honom?

— Det tror jag. Det är en mycket bra skjorta, och lätt att tvätta. Och den är inte alls dyr.

— Hur mycket kostar den?

— 12 rubel.

— Jag tar den.

— Var det bra så?

— Nej, jag behöver också en slips till den här skjortan.

— Man kan köpa slipsar i avdelningen intill. Var snäll och gå dit. Man hjälper er att välja en slips där.

Till lektion 20

2. 1. i, i; 2. på, på; 3. mot; 4. över; 5. genom; 6. om; 7. i; 8. till; 9. från; 10. utom; 11. vid; 12. av; 13. om; 14. efter; 15. med, med; 16. genom; 17. med, utan

4. 1. Jag skulle vara glad om du köpte mig denna sak. 2. Vi skulle vara glada om ni kom i tid. 3. Han skulle vara glad om far hjälpte honom med råd. 4. Hon skulle vara glad om ni gratulerade henne. 5. Jag skulle vara glad om jag kunde läsa denna bok.

5. a) Om jag vore du (om jag vore i ditt ställe)

skulle jag lära mig svenska.
skulle jag köpa mig denna regnrock.
skulle jag gå på bio.

b) Om jag hade varit du (om jag hade varit i ditt ställe)

skulle jag inte ha köpt denna kostym. Den är för stor åt dig.
skulle jag inte ha åkt till Svarta havet i detta väder. Därför är du sjuk nu.
skulle jag ha skickat honom ett brev. Han vet ju inte att du väntar på honom och därför kommer han inte.

8. 1. Det må vara så men jag tror er inte. 2. Måtte du ha tur i ditt arbete! 3. Bland de filmer som visades förra året må man särskilt lägga märke till en film om sovjetiska ungdomar. 4. Du må köpa vad du vill. Det gör mig detsamma. 5. Låt mig gratulera dig! Må du vara frisk. Jag önskar dig framgång i ditt arbete. 6. Må vara att du har bråttom men vi måste absolut tala med varandra.

15. 1. För 60 år sedan, den 15 mars 1924, erkände Sverige den unga sovjetrepubliken de jure. 2. Innan dess utvecklades de sovjetisk-svenska handelsekonomiska relationerna framgångsrikt. 3. Sverige var den första kapitalistiska staten som började handla med vårt land. 4. Mycket har gjorts under efterkrigsperioden för att utveckla de sovjetisk-svenska relationerna. 5. På 60 och 70-talet började man tala om de sovjetisk-svenska relationerna som exempel på att realisera principen om fredlig samlevnad mellan stater med olika samhällssystem. 6. Bilden av de sovjetisk-svenska relationerna vore ofullständig om vi inte berörde politiska förbindelser. 7. Kontakterna mellan ledarna för de två staterna höll på att utvecklas. 8. Besöksutbytet har blivit regelbundet. 9. Samarbetet mellan Sovjetunionen och Sverige i stärkandet av freden kunde vara ännu betydligare. 10. Såväl i som utanför Sverige finns det inflytelserika kretsar, som ogillar den sovjetisk-svenska grannsämjan. 11. De utsär miss-tro mot Sovjetunionens utrikespolitik i Nordeuropa, de försöker (att) bromsa utvecklingen av de sovjetisk-svenska förhållandena. 12. Och deras verksamhet går tyvärr inte alltid spår-löst förbi. 13. Men Sovjetunionen strävar ständigt efter att fördjupa samarbetet mellan vårt land och Sverige. 14. Detta är särskilt viktigt i den nuvarande starkt tillspetsade internationella situationen.

16. 1. i; 2. med, i, på, om, mellan, med; 3. under, av, med; 4. för, på, till, på; 5. till, på, mellan; 6. i, utanför, av, mellan; 7. mot; 8. efter, med, i, av

АЛФАВИТНЫЙ УКАЗАТЕЛЬ

Алфавитный указатель содержит слова, встречающиеся в текстах пособия. Цифра обозначает урок, в котором встречается данное слово в поурочном словаре или в пояснениях к тексту. Две цифры обозначают слова-омонимы или разные значения одного и того же слова, встретившиеся в разных уроках.

Существительные даны в форме именительного падежа единственного числа. Изменяемая часть слова отделена косой линией. При существительном дан определенный постпозитивный артикль, указывающий на род существительного и суффикс множественного числа. Дефис после определенного постпозитивного артикля означает, что существительное во множественном числе имеет форму, омонимичную форме единственного числа. Если существительное во множественном числе имеет перегласовку, то форма множественного числа приводится полностью. Помета *pl* означает, что данное существительное употребляется только в форме множественного числа.

Прилагательные даны в форме общего рода, т. е. в так называемой словарной форме. Глаголы даны в инфинитиве. Помета *vi* указывает на переходность глагола, помета *vi* — на непереходность. Цифра в скобках, стоящая после помет *vi*, *vi*, показывает, к какому спряжению относится глагол.

УСЛОВНЫЕ СОКРАЩЕНИЯ

- a* — adjektiv имя прилагательное
- adv.* — adverb наречие
- dep.* — deponens деponentный (или отложительный) глагол
- inf.* — infinitiv инфинитив, неопределенная форма глагола
- interj.* — interjektion междометие
- inv.* — invariabel неизменяемый, неизменяемое (слово)
- konj.* — konjunktion союз
- mod.* — modal модальный
- ngn* — någon кто-либо
- ngt* — något что-либо
- o* — och и
- ock.* — också также
- pa* — particip причастие
- pl.* — plural(is) множественное число
- räkn.* — räkneord имя числительное
- posses. pron.* — possessiv pronomen притяжательное местоимение
- prep.* — preposition предлог
- pres.* — presens настоящее время
- pron.* — pronomen местоимение
- pron. adj.* — pronominellt adjektiv местоименное прилагательное

indef. pron.— indefinit pronomen неопределенное местоимение
interrog. pron.— interrogativt pronomen вопросительное местоимение
refl.— reflexiv возвратный
rel. pron.— relativt pronomen относительное местоимение
v.— verb глагол
vi— intransitivt verb непереходный глагол
vt— transitivt verb переходный глагол
v impers.— impersonellt verb безличный глагол

A

acceptabel [aks-] *a* 19
 aderton *räkn.* 8
 adjektiv -et, - 12
 adjö (ajö) *interj.* 10
 administrativ *a* 15
 adverb -et, - 12
 affär -en, -er 10
 affärs/stad -en, -städer 15
 agera *vt, vi* (1) 17
 aktiebolag -et, - 15
 akvilej/a -n, -or 14
 aldrig *adv.* 13
 all (allt, alla) *pron. o. adj.* 6
 allesammans *pron. o. adj. pl.* 12
 alls *adv.* 12
 allsidig *a* 17
 alltid *adv.* 8
 alltså *adv.* 15
 almanack/a -an, -or 3
 amerikan -en, -er 16
 anda -n 20
 andra *räkn.* 8
 aning -en, -ar 13
 ankomst -en 20
 annan (annat, andra) *pron.* 6
 annars *adv.* 9
 anse *vt* (4) 19
 ansikte -t, -n 15
 ansluta sig *vi* (4) 20
 anslå *vt* (4) 17
 ansträngning -en, -ar 19
 anställning -en, -ar 15
 antal -et - 15
 anteckna *vt* (1) 18
 använda *vt* (2) 16
 ap/a -an, -or 15
 apotek -et, - 17
 april *inv.* 8
 arbeta *vi, vt* (1) 8
 arbetsdag -en, -ar 9
 arbetskamrat -en, -er 17
 arbetsrum -mit, - 18
 arg *a* 15

arkitektonisk *a* 15
 artig *a* 13
 artik/el -eln, -lar 12
 ask -en, -ar 19
 att (частица при инфинитиве 1) 1
 att *konj.* 10
 augusti [aug-] *inv.* 8
 av *prep.* 7
 avdelning -en, -ar 18
 avgörande *pa* 19
 avhandling -en, -ar 18
 avkastning -en, -ar 16
 avlägga *vt* (2) 12
 avsluta *vt* (1) 12
 avsnitt -et, - 11
 avtäckta *vt* (2) 15

B

bada *vt, vi* (1) 12
 badrum -met, - 9
 balett -en, -er 15
 bana *vt* (1) 19
 bank -en, -er 10
 bara *adv.* 5
 barn -et, - 3
 barnvårdare -n, - 17
 barrskog -en, -ar 16
 be(dja) *vt, vi* (4) 1
 bebygga *vt* (2) 15
 befolkad *pa* 16
 bege (4) sig *vi* 19
 begrepp -et, - 16
 begränsad *pa* 16
 behov -et, - 18
 behövas *dep. vi* (2) 13
 beige [beʃ] *a* 19
 bekant *inv.* 18
 bekväm *a* 6
 belåten *a* 7
 belägra *vt* (1) 17
 belöna *vi* (1) 18
 beredd *pa* 13
 berg -et, - 16

berätta *vt* (1) 10
 berättelse -n, -r 19
 besluta *vt* (4) 12
 bestå *vi* (4) 7
 beställa *vt* (2) 13
 beställning -en, -ar 13
 besvara *vt* (1) 10
 besök -et, - 7
 betala *vt* (1) 13
 beträffa *vt* (1) 12
 betyda *vi, vt* (2) 15
 betydande *pa* 16
 betydelse -n, -r 15
 betyg -et, - 8
 bibliotek -et, - 10
 bidra *vi* (4) 20
 bidrag -et, - 17
 bil -en, -ar 15
 bilda *vt* (1) 15
 billig *a* 18
 bilmekaniker -n, - 17
 bio -n 8
 biograf -en, -er 8
 bit -en, -ar 13
 beträde -t, -n 19
 björk -en, -ar 15
 björn -en, -ar 15
 bland *prep.* 18
 blank *a* 13
 blankett -en, -er 17
 bli(va) *vi* (4) 7
 blomm/a -an, -or 1
 blå *a* 6
 blålock/a -an, -or 14
 bo *vi* (3) 2
 bok -en, böcker 2
 bokhyll/a -an, -or 6
 bokmagasin -et, - 18
 bok/stav -en, -stäver 15
 boll -en, -ar 1
 bonde -n, bönder 1
 bord -et, - 3
 bordsgrann/e -en, -ar 13
 borsta *vt* (1) 9
 bort *adv.* 11
 borta *adv.* 10
 bortkommen *pa* 13
 botanist -en, -er 15
 bottenvåning -en, -ar 19
 boxningsmatch -en, -er 17
 bra *adv. o a* 2
 bred *a* 1
 bredda *vt* (1) 15
 brev -et, - 2
 brick/a -an, -or 13
 brist -en, -er 17
 bro -n, -ar 10
 bromsa *vi, vt* (1) 20
 bror, brodern, bröder 2
 bruka *I vi* (1) + *inf.* 13

bruka *II vt* (1) 16
 brun *a* 4
 bryta *vt* (4) 20
 brådska ['bröska] -n 9
 bråka *vi* (1) 10
 bröd -et, - 13
 bröst -et, - 12
 bullersam *a* 12
 bulta *vi* (1) 12
 buss -en, -ar 10
 butiksronde -en 19
 bygga *vt* (2) 15
 byggnad -en, -er 6
 byxor *pl.* 9
 både ... och *konj.* 16
 båt -en, -ar 2
 båtbyggare/e -n, -na 16
 bädda *vt, vi* (1) 9
 bänkfack -et, - 12
 bära *vt* (4) 18
 böra *mod. vi* (2) 5
 bördig *a* 16
 börja *vt, vi* (1) 5

C

centralbibliotek -et, - 18
 centralkommitté -n, -er 15
 centr/um [sen-] -umet/et, -a (-; -er) 10
 chef -en, -er 16
 choklad [ʃɔk'la:d] -en 13
 cirka *adv.* 10
 citronskiv/a -an, -or 13
 cykla [syk:] *vi* (1) 15

D

dag -en, -ar 2
 daghem -met, - 17
 daglig *a* 18
 damm -et, - 18
 dansk *a* 16
 de *pron.* 4
 december *inv.* 8
 deklamera *vt* (1) 11
 del -en, -ar 1
 dela *vt* (1) 1
 delegation -en, -er 6
 delta *vi* (4) 16
 dem *pron.* 6
 den *pron.* 6
 deras *posses. pron.* 8
 dess *posses. pron.* 7
 dessert -en, -er 13
 det *pron.* 6
 detektivroman -er, -er 18
 dig *pron.* 6
 dikt -en, -er 11
 diktamen, diktamina 11
 din *posses. pron.* 7

diplomatban/a -an, -or 20
 direkt *adv.* 9
 disk I -en, -ar 13
 disk II -en 19
 diska *vt, vi* (1) 19
 diskussion -en, -er 14
 distriktsläkare -n, - 17
 dit *adv.* 10
 ditt *posses. pron.* 7
 djup *a* 15
 djurpark -en, -er 15
 dofta *vi* (1) 13
 dotter -n, döttrar 2
 dra(ga) av *vi* (4) 14
 dramatisk *a* 18
 dricka *vt* (4) 3
 drickspengar *pl.* 13
 driva *vt* (4) 19
 dryck -en, -er 15
 drygt *adv.* 15
 du *pron.* 4
 duga *vi* (2, 4) 11
 duk -en, -ar 6
 duka *vt, vi* (1) 13
 duktig *a* 8
 dum *a* 13
 dyrt *adv.* 13
 då *adv.* 8
 dåligt *adv.* 6
 dåvarande *pa* 20
 där *adv.* 3
 därefter *adv.* 9
 däremot *adv.* 11
 därför *adv.* 13
 därifrån *adv.* 9
 dö *vi* (4) 18
 döpa *vt* (2) 14
 dörr -en, -ar 5

E

effektiv *a* 16
 effektuera *vt* (1) 18
 efter *prep.* 5
 efterkrigsperiod -en, -er 20
 eftermiddag -en, -ar 10
 eftersom *konj.* 10
 eftersträva *vt* (1) 20
 egen (eget, egna) *a* 7
 ekonomi -(e)n [-nóm] 9
 eld -en, -ar 19
 elefant -en, -er 15
 elev [e'le:v] -en, -er 11
 elektronisk *a* 15
 elkraft -en 15
 eller *konj.* 6
 elva *räkn.* 6
 emellan *prep.* 19
 emigrera [-re:ra] *vi* (1) 19
 en I *obest. art.* 1

en II *räkn.* 8
 engelsk *a* 8
 enkel *a* 5
 enligt *prep.* 11
 ens *adv.* 15
 ensam *a* 7
 entonig *a* 11
 er *pron.* 6
 er *posses. pron.* 7
 erbjudande -t, -n 17
 erfarenhet -en, -er 20
 ett I *obest. art.* 1
 ett II *räkn.* 8
 eventuell *a* 18
 exakt *adv.* 16, 18
 examen, examina 12
 exemplar -et, - 18
 expedit -en, -er 19
 export -en 15

F

fabrik -en, -er 8
 facklitteratur -en 18
 fackskola/a -an, -or 15
 fader -n, fäder 2
 fakta *pl.* 10
 faktiskt *adv.* 13
 fall -et, - 14
 falla *vi* (4) 2
 familj -en, -er 8
 far (fadern, fäder) 2
 far/a -n, -or 20
 farbror (farbrodern, farbröder) 14
 farfar (farfadern, farfäder) 13
 farligt *adv.* 12
 farmor (farmodern, farmödrar) 13
 fast *konj.* 15
 fast *a* 6
 fast/er -ern, -rar 13
 feb/er -ern 17
 februari *inv.* 8
 federativ *a* 15
 fel -et, - 1
 fem *räkn.* 8
 femte *räkn.* 8
 femtio *räkn.* 8
 femton *räkn.* 8
 fest -en, -er 19
 fick/a -an, -or 15
 film -en, -er 8
 fin *a* 13
 fing/er -ret/-ern, -rar (-) 13
 finländare -n, - 16
 finnas *dep. vi* (4) 6
 fira *vt* (1) 10
 fira jul 10
 fisk -en, -ar 13
 fjorton *räkn.* 8
 fjärde *räkn.* 8
 fjärdedel -en, -ar 15

flagg/a -an, -or 12
 flera *pron. pl.* 8
 flick/a -an, -or 3
 flod -en, -er 2
 flyga *vi* (4) 11
 flygindustri -(e)n 15
 flygplan -et, - 15
 flytta sig *vi* (1) 13
 fläsk -et 16
 folk -et, - 16
 folkfest -en, -er 15
 folksmelodi -n, -er 19
 forska *vt* (1) 15
 fort [-u-] *adv.* 6
 fortsätta *vt, vi* (2) 6
 fot -en, fötter 2
 fotboll -en 9
 fotograf -en, -er 11
 fram *adv.* 3
 framför *prep.* 6
 framföra *vt* (2) 19
 framhålla *vt* (4) 20
 framme *adv.* 12
 framstående *pa* 15
 framställa *vt* (2) 16
 framåt *adv.* 13
 frank -en, -er 16
 franska -n 13
 frans/man -mannen, -män 13
 fred -en 20
 fredag -en, -ar 9
 friluftsmuse/um -et, -er 15
 frimärke -t, -n 19
 frisk *a* 12
 fru -n, -ar 8
 frukost -en, -ar 9
 frukt -en, -er 13
 fruntim/mer -ret, - 16
 frysa *vi, vt* (4) 17
 fråg/a -an, -or 2
 fråga *vt, vi* (1) 2
 frågetelefon -en, -er 19
 från *prep.* 6
 frånvarande *pa* 11
 frånvaro -n 19
 främjare -n, - 20
 främmande *pa* 8
 ha främmande 10
 frök /en, -nar 12
 fullständig *a* 15
 fylla *vt* (2) 8
 fylla år 8
 fylla i 17
 fyllig *a* 19
 fynd -et, - 16
 fyra *räkn.* 8
 fyrtio *räkn.* 8
 få I *adv.* 9
 få II *vt* (4) 11
 fätölj -en, -er 6

fängelse -t, -r 18
 färdig *a* 15
 färg -en, -er 4
 färj/a -an, -or 9
 följa *vt, vi* (2) 10
 fönst/er -ret, - 2
 för *prep.* 9
 för *adv.* 9
 förbereda (2) sig *vi* 9
 förbi *prep.* 10
 förbindelse -n, -r 20
 förbjuda *vt* (4) 15
 förbättra *vi* (1) 10
 fördjupa *vt* (1) 20
 före *prep.* 15
 föreläsning -en, -ar 9
 föreläsningssal -en, -ar 9
 förening -en, -ar 16
 föreslå *vt* (4) 18
 föreställa *vt* (2) 15
 föreställning -en, -ar 17
 företag -et, - 15
 författare -n, - 18
 förfogande -t, -n 18
 förfölja *vt* (2) 19
 förhör -et, - 11
 förhöra *vt* (2) 12
 förklara *vt* (1) 5
 förknippad *pa* 15
 förkorta *vt* (1) 18
 förkyld *pa* 17
 förlag -et, - 15
 förlossningshem -met, - 17
 förlåta *vt* (4) 9
 förlägga *vt* (2) 15
 förort -en, -er 15
 förr *adv.* 10
 förra (förr) *a* 12
 förrän *konj.* 9
 förskräcklig *a* 12
 för/sta *räkn.* 8
 förstad -en, -städer 15
 försäkringskass/a -an, -or 17
 försäljningschef -en, -er 19
 försäljningstrick -et, - 19
 försöka *vt* (2) 20
 förstå *vt* (4) 5
 förtjust *pa* 13
 förtroende -t, -n 20
 förut *adv.* 13
 förutom *prep.* 18
 förvara *vt* (1) 18
 förväning -en 13
 förädla *vt* (1) 16
 föräldrar *pl.* 8

G

gaff/el -eln, -lar 13
 galleriräck -et, - 19
 gammal *a* 3

ganska *adv.* 10
 gat/a -an, -or 2
 ge *vt* (4) 4
 genast *adv.* 17
 genom *prep.* 13
 genomgå *vt* (4) 17
 gift *pa* 8
 gifta sig *vi* (2) 18
 gitarr -en, -er 10
 giva *vt* (4) 4
 glad *a* 12
 glas -et, - 13
 glashytt/a -an, -or 15
 glass -en, -er 13
 glasögon *pl* 11
 gles *a* 16
 glömma *vt* (2) 11
 god *a* 2
 goddag *interj.* 3
 golv -et, - 1
 golvlamp/a -an, -or 3
 goss/e -en, -ar 3
 gott *adv.* 15
 grammatik -en, -er 11
 grann/e -en, -ar 17
 grannförhållande -t, -n 20
 grannsämja -n 20
 grav -en, -ar 16
 grund -en, -er 15
 grunda *vt* (1) 15
 grundare -n, - 15
 grundläggare -n, - 15
 grundskol/a -an, -or 15
 grupp -en, -er 4
 grå *a* 6
 gråta *vi* (4) 16
 gräns -en, -er 15
 gräva *vt* (2) 19
 grön *a* 2
 guide -n, -er 15
 gul *a* 6
 gurk/a -an, -or 13
 gynna *vt* (1) 15
 gynnsamt *adv.* 20
 gå *vi* (4) 2
 hur går det 11
 gå i land 16
 gå in (på något) 17
 gå till 16
 gång -en, -er 5
 gångbar *a* 17
 gås -en, gäss 15
 gälla *vt, vi* (2) 16
 gärna *adv.* 5
 gäst -en, -er 13
 gästa *vi, vt* (1) 20
 gödningsämne -t, -n 15
 göra *vt* (2) 5
 göt -en, -ar(-er) 16
 Göteborg 10

H

ha(va) *vt* (2) 2
 hals -en, -ar 2
 halt *a* 14
 halv *a* 2
 halvtimm/e -en, -ar 9
 hamn -en, -ar 2
 han *pron.* 2
 hand -en, händer 2
 handel -n 15
 handelsläge -t, -n 15
 handels/man -nen, -män 16
 handla *vt, vi* (1) 14
 handsk/e -en, -ar 19
 handskrift -en, -er 18
 hans *posses. pron.* 7
 hastig *a* 9
 hatt -en, -ar 9
 hej *interj.* 3
 hel (helt, hela) *a* 13
 helg -en, -er 9
 heller *adv.* 12
 hellre *adv.* 13
 helst 12
 som helst 12
 hem *adv.* 2
 hem -met, - 15
 hemifrån *adv.* 9
 hemläx/a -an, -or 7
 hemma *adv.* 2
 hemsk *a* 19
 hemskrivning -en, -ar 11
 henne *pron.* 6
 hennes *posses. pron.* 7
 hes *a* 2
 het *a* 7
 heta *vi, vt* (2) 8
 hinna *vt, vi* (4) 11
 hissa *vt* (1) 12
 histori/a -en, -er 9
 hit *adv.* 10
 hitta *vt* (1) 16
 hjälpa *vt* (2) 4
 hjälpverb -et, - 11
 hjält/e -en, -ar 4
 hjärta -t, -n 12
 holm/e -en, -ar 15
 hon *pron.* 2
 honom *pron.* 6
 hoppa *vi* (1) 18
 hoppas *dep. vi* (1) 16
 hos *prep.* 9
 hosta *vi* (1) 9
 hotell -et, - 15
 humor -n 11
 humör -et, - 18
 hund -en, -ar 4
 hundra *räkn.* 8
 hungrig *a* 5

hur *adv.* 4
 hur dags *pron.* 6
 hurdan *pron.* 6
 hus -et, - 4
 hus/mor -modern, -mödrar 8
 huvud -et, - 11
 huvudbibliotek -et, - 18
 huvudsakligen *adv.* 16
 huvud/stad -staden, -städer 10
 huvudvärk -en 17
 hålla *vt* (4) 1
 hålla sig 12
 hållning -en 20
 hård *a* 3
 hälft -en, -er 13
 hälsa *vi*, *vt* (1) 9
 häls/a -an 17
 hälsovård -en 17
 händelse -n, -r 20
 hänga *vt*, *vi* (2) 5
 här *adv.* 3
 härifrån *adv.* 9
 häromdagen *adv.* 19
 häst -en, -ar 13
 hög -en, -ar 19
 hög *a* 2
 höger *a* 6
 högskola/a -an, -or 5
 högtidsdag -en, -ar 19
 höra *vi*, *vt* (2) 5
 hörn -et, - 6
 hösttermin, -en, -er 12

I

i *prep.* 3
 ibland *adv.* 4
 idag *adv.* 6
 ifråga om 18
 igen *adv.* 13
 imorgon *adv.* 9
 import -en 15
 in *adv.* 3
 industri -(e)n, -er 10
 industrigren -en, -ar 15
 industriföretag -et, - 15
 industriproduktion -en 15
 infalla *vi* (4) 19
 infektionssjukhus -et, - 17
 influensa -n 17
 inflytelserik *a* 20
 ingen *pron.* 5
 ingenting *indef. pron.* 11
 ingenjör -(e)n, -er 6
 inköp -et, - 19
 inledning -en, -ar 20
 innan *konj.* 12
 innanför *adv. o. prep.* 13
 inne *adv.* 13
 innehåll -et 18

innehålla *vt* (4) 18
 inredd *pa* 18
 insjö -n, -ar 15
 institution -en, -er 15
 inte *adv.* 4
 intelligentia [-tsia] 18
 intelligent *a* 11
 intressant *a* 7
 intresserad *pa* 18
 inträda *vi* (2) 20
 inträde -t 20
 intyg -et, - 11
 inviga *vt* (2) 15
 invånare -n, - 10
 italienare -n, - 16

J

ja *interj.* 4
 jag *pron.* 4
 januari *inv.* 8
 ja så *interj.* 10
 jo *interj.* 4
 jobbigt *adv.* 16
 jordbruk -et 16
 jourhavande *pa* 17
 jourläkarcentral -en 17
 journalist -en, -er 8
 ju *adv.* 9
 jugoslav -en, -er 16
 jul -en, -ar 19
 julaft/on -nen, -nar 19
 julbrådska -n 19
 julgran -en, -ar 19
 juli *inv.* 8
 julklapp -en, -ar 19
 julrusning -en 19
 jultomt/e -en, -ar 19
 juni *inv.* 8
 just *adv.* 15
 järngruv/a -an, -or 16
 järnmalm -en 16
 järnvägsstation -en, -er 10

K

kaffe -t 5
 kall *a* 1
 kalla *vt*, *vi* (1) 11
 kallas *dep. vi* (1) 16
 kamma (1) sig *vi* 9
 kamrat -en, -er 11
 kan 1
 kanske *adv.* 10
 kardiolog -en, -er 17
 kart/a -an, -or 3
 kass/a -an, -or 13
 kasta *vt* (1) 1
 katedral -en, -er 15
 kavaj -en, -er 9

kemisk *a* 16
 kjol -en, -ar 7
 klaga (på) *vi, vt* (1) 15
 klar *a* 2
 klara *vt* (1) 12
 klara sig 17
 klart *adv.* 6
 klassa *vt* (1) 15
 klassrum -met, 5
 klock/a -an, -or 1
 klok *a* 2
 klä(da) på (2) sig *vi* 9
 klä av sig 9
 kläder *pl.* 13
 klänning -en, -ar 14
 knacka *vt, vi* (1) 11
 knapp -en, -ar 13
 knappt *adv.* 15
 knarka *vi* (1) 18
 kniv -en, -ar 13
 knä -(e)t, -n 14
 kokt *pa* 9
 kol [-o-] -et 15
 kolleg/a -an, -er 13
 kollektivjordbruk -et, - 15
 komma *vi* (4) 3
 komma fram 3
 komma in 3
 komma på besök 7
 kommersiell *a* 20
 kommunikation -en, -er 16
 kommunist -en, -er 8
 kommunistisk *a* 8
 komplettera *vt* (1) 18
 koncentrera *vt* (1) 15
 kondukt/ör -örn, -orer 9
 kongresspalats -et, - 15
 konsert -en, -er 15
 konserthall -en, -ar 10
 konst -en, -er 15
 konstatera *vt* (1) 17
 konstig *a* 13
 konstmuse/um -et, -er 15
 konstnär -en, -er 15
 konstverk -et, - 15
 kontakt -en, -er 20
 kontor -et, - 15
 kontorslokal -et, - 19
 kontorsmaskin -en, -er 16
 kontrollera *vt* (1) 17
 kopi/a -an, -or 15
 kopp -en, -ar 5
 koppla av *vt, vi* (1) 12
 kors *interj.* 13
 kort *a* 3
 korta [-o-] *vt* (1) 18
 kosta *vi* (1) 1
 kraftig *a* 16
 krets -en, -ar 20
 krig -et, - 17

krigare -n, - 16
 kring *prep.* 15
 krit/a -an, -or 3
 kritisk *a* 15
 krokig *a* 15
 kron/a -an, -or 10
 kräva *at* (2) 18
 kullag/er -ret, - 16
 kulturell *a* 15
 kulturhus -et, - 10
 kund -en, -ar 19
 kung -en, -ar 15
 kunna *mod. v.* 4
 kuvert -et, - 19
 kvadratkilometer -n, - 10
 kvalitet -en, -er 19
 kvalitetsstål -et 15
 kvar *adv.* 10
 kvart -en, -er 9
 kvinn/a -an, -or 3
 kväll -en, -ar 7
 kyckling -en, -ar 13
 kylig *a* 16
 kypare -n, - 13
 kyrk/a -an, -or 10
 kämpa *vi* (1) 17
 känna I *vt, vi* (2) 7
 känna II *vt, vi* 19
 kär *a* 12
 kö [k-] -n, -er 19
 kök -et, - 7
 köksklock/a -n, -or 14
 köpa *vt* (2) 7
 Köpenhamn [ç-] 9
 köprush -en 19
 köra *vt* (2) 7
 kött -et 13

L

laga *vt* (1) 7
 lamp/a -an, -or 1
 land -et, länder 2
 vara(bo) på landet 12
 lands/man -mannen, -män 13
 latin -et 17
 le *vi* (4) 14
 ledare I -n, - 15
 ledare II -n, - 18
 lejon -et, - 16
 leka *vi, vt* (2) 11
 lekskol/a -an, -or 14
 lektion -en, -er 5
 Leninhöjden *inv.* 10
 leva *vi* (2) 20
 leveranstid -en, -er 18
 ligga *vi* (4) 3
 lika *a* 12
 lite *adv.* 7
 liten *a* 3

litteratur -en, -er 18
 livlig *a* 15
 tjuda *vi* (4) 19
 ljus -et, - 6
 lockande *pa* 17
 lokal -en, -er 18
 lov -et, - 12
 LP-skiv/a -n, -or 19
 luft -en 15
 lugnt *adv.* 10
 lunch -en, -er 9
 lurar *pl.* 19
 lyckas *dep. vi* (1) 16
 lyfta *vt* (2) 19
 lyssna *vi* (1) 9
 lyx -en 16
 låg *a* 15
 lång *a* 5
 långsam *a* 15
 låta I *vt* (4) 15
 låta II *vi* (4) 17
 låtsas *dep. vi* (1) 16
 lägenhet -en, -er 6
 lägga *vt* (2)
 lägga in 17
 lägga ned 20
 lägga sig 14
 lägga sig på knä 19
 läkare -n, - 17
 läkarban/a -an, -or 17
 läkarintyg -et, - 17
 läktare -n, - 15
 lämna *vt* (1) 9
 lämna in 11
 länge *adv.* 15
 längs *prep. o. adv.* 8
 lära sig *vi* (2) 12
 lärare -n, - 3
 lärarinn/a -an, -or 8
 läsa *vi, vt* (2) 1
 läsa vid högskolan 11
 läsa upp 11
 läse/bok -en, böcker 11
 läsesal -en, -ar 6
 läsår -et, - 12
 läx/a -an, -or 6
 lösa *vt* (2) 20
 lördag -en, -ar 9

M

mag/e -en, -ar 17
 magist/er -ern, -rar 11
 maj *inv.* 8
 makt -en 16
 mamm/a -an, -or 11
 man -nen, män 1
 mars *inv.* 8
 maskin -en, -er 15

mass/a -an, -or 15
 mat -en 7
 matematik -en 8
 maträtt -en, -er 13
 matsal -en, -ar 9
 matsed/el -eln, -lar 13
 matt/a -an, -or 6
 med *prep.* 5
 medan *konj.* 14
 medborgare -n, - 17
 meddela *vt* (1) 17
 medelpunkt -en 15
 medföra *vt* (2) 18
 medicin -en, -er 17
 medlem -men, -mar 8
 medverkan *inv.* 18
 mejeriproduktion -en 16
 mellan *prep.* 19
 mellanskol/a -an, -or 10
 men *konj.* 5
 mena *vi, vt* (1) 14
 mening -en, -ar 11
 mer *a* 11
 mest *a* 9
 metallindustri -n 16
 midj/a -an, -or 19
 mil -en, - 16
 militärparad -en, -er 15
 miljon -en, -er 8
 min *posses. pron.* 7
 minist/er -ern, -rar 20
 ministerråd -et, - 15
 minnas *dep. vi* (2) 16
 minnesmärke -t, -n 10
 minut -en, -er 9
 mig *pron.* 6
 misstro *vt* (3) 20
 mitt *posses. pron.* 7
 misstag -et, - 15
 mitt -en 6
 mjölk -en 13
 modal *a* 2
 modern *a* 6
 monark -en, -er 20
 monarki [-ki] -en, -er 16
 mor, modern, mödrar 8
 morbror, -brodern, -bröder 13
 morg/on -onen, -nar 9
 morgongymnastik -en 9
 mor/mor, mormodern, mormödrar 13
 most/er -ern, -rar 13
 mottagning -en, -ar 17
 muntligt *adv.* 6
 mus -en, möss 15
 muse/um -et, -er 10
 musik -en 15
 mycket *a o. adv.* 6
 myndighet -en, -er 18
 må I *vi* (3) 5

mål II, *mod. v.* 20
 mål -et, - 16; komma i mål 16
 målare -n, - 15
 målning -en, -ar 15
 måltid -en, -er 13
 smaklig måltid 13
 månad -en, -er 8
 måndag -en, -ar 9
 många *pron. o. adj. pl.* 9
 måste *mod. v.* 8
 måtte *mod. v.* 20
 Mälaren *inv.* 15
 människ/a -an, -or 6
 märka *vt* (2) 15
 märklig *a* 15
 möjligt *adv.* 15
 mörk *a* 5
 möss/a -an, -or 1
 möta *vt* (2) 1

N

nall/e -en, -ar 14
 namn -et, - 13
 natt -en, nätter 15
 naturligtvis *adv.* 12
 navigatör -(e)n, -er 16
 nedre *adj.* 15
 nej *interj.* 4
 ner *adv.* 13
 nere *adv.* 13
 nerför *adv. o. prep.* 13
 nerifrån *adv.* 9
 neutrum -et, - 12
 ni *pron.* 3
 nionde *räkn.* 8
 nittio *räkn.* 8
 nitton *räkn.* 8
 njuta *vi* (4) 15
 nog *adv.* 9
 noga *adv.* 12
 noggrant *adv.* 18
 norr/man -nen, -män 16
 norsk *a* 3
 norska -n 5
 not/a -an, -or 13
 nothäfte -t, -n 19
 notsal -en, -ar 18
 november *inv.* 8
 nu *adv.* 4
 num/mer -ret, - 10
 numera *adv.* 15
 nuvarande *pa* 20
 ny *a* 6
 nyhet -en, -er 18
 nyligen *adv.* 18
 nyåret *inv.* 15
 någon *pron.* 6
 någonting *pron.* 12
 nåja *interj.* 11

nämligen *adv.* 8
 när *adv.* 5
 närvarande *pa* 11
 näsduk -en, -ar 19
 nästa *a* 6
 nästan *adv.* 12

O

obearbetad *pa* 16
 obligatorisk *a* 15
 och *konj.* 1
 också *adv.* 3
 odla *vt* (1) 16
 offentlig *a* 15
 ofta *adv.* 1
 ohövligh *a* 15
 oktober *inv.* 8
 olik *a* 15
 olja -n 15
 om *prep.* 3
 omfatta *vt* (1) 15
 omgivning -en, -ar 15
 omkring *prep. o. adv.* 16
 omsorg -en, -er 17
 område -t, -n 16
 onsdag -en, -ar 9
 ont *adv.* 9
 ord -et, - 3
 ord/en [o-] -, -nar 18
 ordentligt *adv.* 11
 ordföljd -en 12
 ordlist/a -an, -or 11
 ordna [o-] *vt* (1) 12
 ordning [o-] -en, -ar 12
 ora *vt* (1) 20
 orsak -en, -er 10
 oss *pron.* 6
 ost -en, -ar 9
 osynlig *a* 19
 otroligt *adv.* 11
 ovanför *prep. o. adv.* 6
 ovanpå *adv. o. prep.* 16
 oväsen *inv.* 12

P

papp/er -ret, - 11
 pappersmassa -n 16
 par -et, - 2
 park -en, -er 7
 parlament -et, - 15
 parti -(e)t, -er 8
 partihistorisk *a* 15
 passera *vt* (1) 17
 passersed/el -eln, -lar 17
 patient -en, -er 17
 peka *vi* (1) 15
 pengar *pl.* 18
 penn/a -an, -or 1

per *prep.* 16
 period -en, -er 16
 person -en, -er 10
 personlig *a* 15
 pip/a -an, -or 19
 plats -en, -er 12
 platt *a o. adv.* 16
 plocka *vt* 1
 pluralis -en, -er 12
 plötsligt *adv.* 11
 pojk/e -en, -ar 1
 poliklinik -en, -er 17
 politisk *a* 9
 post -en, -er 17
 postexpedit -en, -er 19
 postexpeditör -en, -er 19
 postkontor -et, - 15, 19
 potatis -en, -ar 13
 praktiskt taget *adv.* 18
 prata *vi, vt* (1) 7
 praxis -en 18
 precis *adv.* 11
 prenumerera *vi* (1) 18
 presens *inv.* 12
 present -en, -er 19
 presentera (1) *sig vi* 13
 pris -et, -er(-) 19
 producera *vt* (1) 15
 program -met, - 7
 promenera *vi* (1) 7
 prov -et, - 17
 prova *vi, (vt)* (1) 14
 prästkrage -en, -ar 14
 pyjamas -en, - 14
 på *prep.* 2
 påsk -en, -ar 19
 påstå *vt* (4) 19

R

rad -en, -er 2
 radikal *a* 18
 radioapparat -en, -er 6
 radioteknisk *a* 15
 rak *a* 2
 raka (1) *sig vi* 9
 rakvatt/en -net, - 14
 randig *a* 14
 rast -en, -er 2
 recept -et, - 17
 redan *adv.* 9
 regel -eln, -ler 14
 regelbunden *a* 20
 regering -en, -ar 15
 regeringschef -en, -er 20
 registrerings/bok -boken, -böcker 18
 rekt/or -orn, -örer 12
 relation -en, -er 20
 remiss -en, -er 17
 renstek -en, -ar 13

repetition -en, -er 11
 res/a -an, -or, 2
 resa I *vi* (2) 13
 resa II *vt* (2) 19
 rest -en, -er 16
 restaurang -en, -er 13
 resumé -n, -er 18
 reumatolog -en, -er 17
 revolution -en, -er 6
 rik *a* 16
 rike -t, -n 16
 riksdag -en, -ar 15
 riktigt *adv.* 9
 ring -en, -ar 19
 ringa *vi* (2) 6
 rita *vt* (1) 14
 ro *vi, vt* (3) 16
 rock -en, -ar 9
 roligt *adv.* 10
 ha det roligt 12
 romare -n, - 16
 rond [rönd] -en, -er 19
 ropa *vt* (1) 2
 rubrik -en, -er 18
 rulltrapp/a -an, -or 19
 rum -met, - 4
 rund *a* 6
 rygg -en, -ar 19
 rymlig *a* 6
 rymma *vt* (2) 15
 rysk *a* 6
 ryss -en, -ar 6
 rå *vi* (3) 17
 råvar/a -an, -or 16
 räcka *vt* (2) 2
 det räcker 6
 rädd *a* 13
 rätt *a* 6
 rätt -en 9
 att ha rätt 9
 röd *a* 2
 röka *vi, vt* (2) 2
 rörlig *a* 19
 röst -en, -er 11
 rösta *vi* (1) 16
 röva *vt* (1) 19

S

sagofigur -en, -er 15
 saft -en, -er 13
 sak -en, -er 12
 sakkunnig *a* 19
 sal -en, -ar 2
 sallad -en, -er 13
 samarbete *vi* (1) 18
 samarbete -t 18
 samhälle -t, -n 15
 samhällssystem -et, - 20
 samla *vi* (1) 15

samlevnad -en 20
 samling -en, -ar 15
 samma *pron.* 8
 samt *konj.* 15
 samtal -et, - 11
 samtidigt *adv.* 13
 samtycke -t 18
 sandwich -en, -er (-es) 13
 sats -en, -er 1
 schweizare -n, - 16
 se *vi, vt* (4) 1
 se ... ut 12
 seg/er -ern, -rar 15
 segla *vi* (1) 16
 sekreterare -n, - 19
 semest/er -ern, -rar 13
 semesterhem -met, - 12
 seminari/um -et, -er 9
 sen (sedan) *adv.* 7
 sent *adv.* 5
 separat/or -orn, -örer 16
 september *inv.* 8
 servera *vt, vi* (1) 13
 servett -en, -er 13
 servitris -en, -er 13
 session -en, -er 20
 sevärdhet -en, -er 15
 sex *räkn.* 6
 sexton *räkn.* 8
 sextio *räkn.* 8
 sid/a -an, -or 6
 sig *refl. pron.* 9
 sin *posses. pron.* 7
 sist *adv.* 13
 situation -en, -er 20
 sitt *posses. pron.* 7
 sitta *vi* (4) 3
 sitta ner 6
 sju *räkn.* 8
 sjuk *a* 9
 sjukannmäla *sig vi* (2) 17
 sjukannmälan *inv.* 17
 sjukhus -et, - 17
 sjukpenning -en, -ar 17
 sjukskriva *vt* (4) 17
 sjukstuga/a -an, -or 17
 sjukvård -en 15
 sjukvårdsinrättning -en, -ar 17
 sjunde *räkn.* 8
 sjunga *vt* (4) 14
 sjuttio *räkn.* 8
 sjutton *räkn.* 8
 själv *pron.* 6
 självservering -en, -ar 13
 självständig *a* 17
 sjätte *räkn.* 8
 sjö -n, -ar 15
 sjölejon -et, - 15
 sjötrafik -en 15
 ska *mod. v.* 11

Skandinavien *inv.* 16
 skapa *vt* (1) 16
 ske *vi* (3) 16
 sked -en, -ar 13
 skicka *vt* (1) 6
 skicklig *a* 16
 skid/a -an, -or 12
 skidlöpare -n, - 16
 skidtävling -en, -ar 16
 skidåkare -n, - 16
 skilja *vt, vi* 19
 skivavdelning -en, -ar 19
 skivplatt/a -an, -or 19
 skjort/a -an, -or 9
 skjuta *vt, vi* (4) 6
 sko -n, -r 9
 skog -en, -ar 12
 skol/a -an, -or 12
 skola *mod. vi* 11
 skolgård -en, -ar 12
 skola *vi* (1) 11
 skolpojke/e -en, -ar 11
 skriftligt *adv.* 6
 skrika *vi* (4) 15
 skriva *vi, vt* (4) 3
 skriva in 18
 skriva ner 6
 skriva under 19
 skriv/bok -boken, -böcker 3
 skrivning -en, -ar 11
 skulpturverk -et, - 10
 skura *vt* (1) 19
 skurborst/e -en, -ar 19
 skydda *vt* (1) 15
 skyltfönst/er -ret, - 15
 skynda (1) *sig vi* 9
 skådespel -et, - 18
 skämmas *dep. vi* (2) 16
 skönt *adv.* 10
 skönlitteratur -en 18
 sköta *vt* (2) 8
 slag -et, - 17
 slips -en, -ar 9
 slott -et, - 15
 slut -et, - 6
 till slut 13
 slut *a* 6
 sluta *vt* (1) 4
 slå *vt* (4) 11
 slå igen 11
 slåss *dep. vi* (4) 16
 slättland -et 16
 smaka *vt* (1) 13
 smaklig *a* 13
 smal *a* 15
 smidigt *adv.* 13
 smul/a -an, -or 10
 smycke -t, -n 19
 små *a* 8
 småningom *adv.* 15

smärt *a* 19
 smör -et 13
 smörblomm/*a* -an, -or 14
 smörgås -en, -ar 9
 smörgåsbord -et, - 13
 snabbt *adv.* 15
 snart *adv.* 3
 snett *adv.* 13
 sno *vt, vi* (3) 19
 snuva -n 17
 snygg *a* 19
 snäll *a* 6
 socialistisk *a* 15
 soff/*a* -an, -or 1
 solbränd *pa* 12
 som *rel. pron.* 8
 som/mar -marn, -rar 2
 sommarlov -et, - 12
 sommarminne -t, -n 12
 sommarstuga/*a* -an, -or 12
 somna *vi* (1) 17
 son -en, söner 2
 sopp/*a* -an, -or 12
 sova [so:-] *vi* (4) 2
 sovjetrepublik -en, -er 15
 Sovjetunionen 8
 spannmål -en 16
 sparrissopp/*a* -an, -or 13
 specialisera sig *vi* (1) 16
 specialisering -en, -ar 17
 speg/el -eln, -lar 19
 spel -et, - 15
 springa *vi* (4) 9
 språk -et, - 6
 spårvagn -en, -ar 10
 spänna *vt* (2) 18
 spännande *pa* 18
 stackare -n, - 17
 stad -en, städer 6
 stadshus -et, - 15
 stanna *vi* (1) 8
 stark *a* 9
 station -en, -er 6
 statistik -en 10
 statlig *a* 15
 statsbibliotek -et, - 18
 statsjordbruk -et, - 15
 stats/man -mannen, -män 18
 statsminist/er -ern, -rar 16
 stava *vi, vt* (1) 11
 steg -et, - 16
 stekt *pa* 13
 sten -en, -ar 12
 sticka *vt, vi* (4) 17
 stiga *vi* (4) 9
 stiga upp 9
 Stilla havet 15
 stol -en, -ar 2
 stoppa *vi* (1) 15
 stor *a* 2

storlek -en, -ar 15
 strand -en, stränder 15
 strax *adv.* 13
 strump/*a* -an, -or 9
 sträcka *vi, vt* (2) 15
 sträcka (2) sig, *vi, vt* 15
 strävan *inv.* 20
 student -en, -er 4
 studera *vi, vt* (1) 4
 stund -en, -er 14
 styra sig *vi* (2) 13
 stå *vi* (4) 2
 ståtlig *a* 15
 ställa *vt* (2) 4
 ställe -t, -n 13
 i stället för 13
 ständig *a* 14
 stänga *vt* (2) 5
 stärka *vt* (2) 20
 stöd -et, - 20
 stöna *vi* (1) 19
 störa *vt* (2) 17
 stöta *vt* (2) 15
 substantiv -et, - 12
 supa *vi, vt* (4) 17
 svamp -en, -ar 12
 svampsås -en, -er 13
 svar -et, - 2
 svara *vt* (1) 2
 svart *a* 3
 Svarta havet 17
 svear *pl.* 16
 svensk *a* 1
 svensk -en, -ar 4
 svenska -n 4
 Sverige *inv.* 4
 svetts *dep. vi* (1) 17
 svår *a* 2
 svårighet -en, -er 20
 sy *vt* (3) 6
 symbol -en, -er 16
 syn -et, - 19
 få syn (på) 19
 synd -en, -er 13
 synnerhet *inv.* 16
 syskon *pl.* 8
 syssla *vi* (1) 17
 syst/er -ern, -rar 6
 så *adv.* 2
 sågad *pa* 16
 sågade trävaror 16
 sång -en, -er 5
 såväl...som *konj.* 20
 säga *vt* (2) 3
 säkert *adv.* 11
 sälja *vt* (2) 16
 sällskap -et, - 8
 sällsynt *adv.* 18
 sända *vt* (2) 17

sändebud -et, - 20
 säng -en, -ar 6
 särskild *a* 13
 särskilt *adv.* 13
 sätt -et, -en 15
 sätta *vt* (2) 2
 sätta sig *vi* (2) 13
 söka *vt* (2) 17
 sömnig *a* 18
 söndag -en, -ar 9
 söt *a* 1
 sött vatten 15

T

ta(ga) *vt* (4) 2
 ta emot 13
 ta det lungt 9
 tack -et (-en) 1
 tack så mycket 8
 tacka *vt, vi* (1) 1
 tak -et, - 2
 tal -et, - 19
 hålla tal 19
 tala *vi* (1) 2
 tand -en, tänder 9
 tankfartyg -et, - 16
 tant -en, -er 13
 tappa *vt* (1) 16
 tatar -en, -er 15
 tavl/a -an, -or 6
 tavlan *inv.* 4
 tbc-sanatori/um -et, -er 17
 te -(e)t, -er 5
 teat/er -ern, -rar 9
 telefon -en, -er 9
 tentamen, tentamina 12
 termin -en, -er 12
 terrass -en, -er 19
 territori/um -et, -er 15
 teve (ock. TV) -n, - 6
 text -en, -er 3
 tid -en, -er 3
 i god tid 12
 tidigt *adv.* 9
 tidning -en, -ar 10
 tidsfördriv -et, - 18
 tidskriftssal -en, -ar 18
 tig/er -ern, -rar 15
 till *prep.* 2 *adv.* 6
 till och med 13
 tillbaka *adv.* 8
 tillbringa *vt* (1,2) 12
 tilldela *vt* (1) 18
 tilldra(ga) sig *vi* (4) 18
 tills *konj.* 16
 tillsammans *adv.* 8
 tillverka *vt* (1) 15
 tillägga *vt* (2) 19
 tillspetsa *vt* (1) 20

timme -en, -ar 12
 tio räkn. 8
 tionde räkn. 8
 tisdag -en, -ar 9
 titta *vi* (1) 7
 tit/el -eln, -lar 18
 tjeck -en, -er 16
 tjej -en, -er 14
 tjock *a* 7
 tjugo räkn. 8
 tjuv -en, -ar 15
 tjänste/man -mannen, -män 18
 tolfte räkn. 8
 tolv räkn. 8
 tomatsopp/a -an, -or 13
 tonårsflick/a -an, -or 19
 toppmånad -en, -er 19
 torg -et, - 10
 torsdag -en, -ar 9
 trafik -en 15
 trapp/a -an, -or 6
 trava *vi* (1) 19
 tre räkn. 5
 tredjedel -en, -ar 15
 trettio räkn. 8
 tretton räkn. 8
 trevligt *adv.* 8
 trick -et, - 19
 tro *vi, vt* (3) 10
 trohetsd -en 15
 trycka *vi, vt* (2) 15
 tryckeri -et, -er 15
 trång *a* 15
 trä -(e)t, -n 16
 träffa *vt, vi* (1) 2
 träffas *dep. vi* (1) 16
 träsko -n, -r 14
 tröj/a -an, -or 14
 trött *a* 15
 tung *a* 15
 tunn *a* 18
 tunnelban/a -an, -or 10
 tur -en, -er 18
 turist -en, -er 8
 tusen räkn. 8
 tvilling -en, -ar 17
 tvinga *vt* (1, 4) 15
 två räkn. 8
 tvåtta (1) sig *vi* 9
 tycka *vt, vi* (2) 6
 tycka om 6
 tydligen *adv.* 18
 tydligt *adv.* 11
 tyg -et, -(er) 19
 typ -en, -er 19
 typisk *a* 15
 tysk *a* 6
 tysk -en, -ar 16
 tyst *a* 10
 tyvärr *adv.* 8

tå -n, -r 16
 tåg -et, - 9
 tår -en, -ar 16
 tårt/a -an, -or 13
 täcka vt (2) 16
 täcknamn -et, - 18
 tänka vi, vt (2) 5
 tätt adv. 15
 tävla vi (1) 16
 törstig a 5

U

uddaplagg -et, - 19
 under prep. o. adv. 4
 undergräva vt (2) 20
 undersöka vi (2) 16
 undervisa vi, vt (1) 8
 undra vi (1) 14
 ung a 5
 ungdom -en, -ar 15
 unionsrepublik -en, -er 15
 universitet -et, - 8
 upp adv. 4
 uppdrag -et, - 13
 uppehåll -et, - 18
 uppfostran inv. 20
 uppför adv. 13
 uppgift -en, -er 17
 uppgå vi (4) 20
 uppfifrån adv. 11
 uppkalla vt (1) 18
 uppleva vt (2) 19
 upplysning -en, -ar 9
 uppmärksamhet -en 18
 upprepa vi (1) 4
 upprätthålla vt (4) 20
 uppskatta vt (1) 20
 uppstå vt (4) 15
 uppta(ga) vt (4) 15
 upptagen på 8
 ur prep. 12
 ursäkt vt (1) 10
 ut adv. 4
 utan konj. 12
 utantill adv. 11
 utbilda vt (1) 15
 utbyte -t, -n 18
 ute adv. 13
 utge (utgiva) vt (4) 15
 utgöra vt (2) 18
 utkant -en, -er 17
 utkomma vi (4) 18
 utlandet inv. 15
 utländsk a 11
 utmärkt på 15
 utom prep. o. adv. 12
 utrikeskorrespondent -en, -er 15
 utrikesminist/er -ern, -rar 20
 utrikespolitik -en 20

utrum -et 12
 utrustning -en 15
 uträtta vt (1) 13
 utsikt -en, -er 20
 utskeppa vt (1) 15
 utställning -en, -ar 18
 utställningsföremål -et, - 15
 utställningshall -en, -ar 10
 utså vt (3) 20
 uttala vt (1) 4
 utveckla vt (1) 20
 utvecklad på 16

V

vacker a 1
 vad interrog. pron. 5
 vad för en(ett) 6
 vaken a 9
 vakt -en, -er 17
 vaktmästare -n, - 13
 vanlig a 17
 vanligen adv. 7
 vap/en -net, - 16
 var adv. o. interrog. pron. 5
 vara I vi (4) 2
 vara framme 9
 vara på väg 8
 vara II vi (1) 12
 varandra pron. 9
 varför adv. o. interrog. pron. 5
 varje pron. 5
 varm a 9
 varmrätt -en, -er 13
 vars rel. pron. 18
 varsågod adv. 3
 vart adv. 5
 varuhus -et, - 15
 vas -en, -er 19
 Vasaloppet 16
 vattenkraft -en 16
 vattenväg -en, -ar 16
 vatt/en -net, - 9
 veck/a -an, -or 1
 vederbörande på 17
 vem interrog. pron. o. rel. pron. 6
 vems interrog. pron. 7
 verb -et, - 12
 verka vi, vt (1) 18
 verklig a 9
 verkligen adv. 8
 verkstadsindustri -(e)n 16
 verksamhet -en, -er 20
 veta vt (4) 6
 vetenskap -en, -er 10
 vetenskaplig a 15
 vetenskapsakademi -(e)n, -er 10
 vi pron. 3
 vid prep. 5
 vidsträckt på 18

viking -en, -ar 16
 vikingagrav -en, -ar 16
 vikingaskepp -et, - 16
 vikingatiden *inv.* 16
 viktig *a* 15
 vila *vi, vt* (1) 3
 vilja *vt* (20) 11
 vilken *rel. pron. o. interrog. pron.* 6
 vill *vt* (2) 5
 vilorum -met, - 15
 vinglas -et, - 19
 vinlist/a -an, -or 13
 vinna *vi, vt* (4) 16
 vint/er -ern, -rar 12
 visa *vt* (1) 10
 visst *adv.* 10
 vit *a* 3
 vitaminpreparat -et, - 17
 Vitryssland *inv.* 17
 volym -en, -er 18
 våning -en, -ar 7
 vår *posses. pron.* 7
 vårda *vt* (1) 17
 vårdhem -met, - 17
 vårtermin -en, -er 12
 våt *a* 17
 väcka *vt* (2) 1
 väckarklock/a -an, -or 9
 väd/er -ret 12
 vädra *vi, vt* (1) 11
 väg -en, -ar 1
 vägg -en, -ar 1
 väl *adv.* 8
 välbärgad *pa.* 20
 väldig *a* 13
 välja *vt* (2) 13
 välläsning -en 11
 välvilja -n 20
 vän -nen, -ner 7
 vändpunkt -en, -er 20
 vänlig *a* 6
 vänskaplig *a* 20
 vänster *a* 6
 värdinn/a -an, -or 13
 värld -en, -ar 15
 världskrig -et, - 20
 väsk/a -an, -or 1
 växa *vt, vi* (2, 4) 15
 växla *vt, vi* (1) 19

Y

yrke -t, -n 17
 yt/a -an, -or 10
 ytterkläder *pl.* 19
 ytterligare *adv.* 18
 ytterst *adv.* 19

Å

åh *intej.* 10
 åka *vi, vt* (2) 9
 åkerjord -en 16
 år -et, - 8
 årtigen *adv.* 18
 årtionde -t, -n 18
 åsn/a -an, -or 18
 åt *prep.* 13
 återuppliva *vt* (1) 15
 åtta *räkn.* 8
 åttio *räkn.* 8

Ä

ägg -et, - 9
 ägna sig *vi* (1) 13
 älska *vt* (1) 18
 älv -en, -ar 16
 ämbetsverk -et, - 15
 ämne -t, -n 11
 än *I adv.* 5
 än *II konj.* 10
 ändra *vt* (1) 19
 ännu *adv.* 5
 äpple -t, -n 1
 är 3
 ärende -t, -n 13
 äta *vi, vt* (4) 1
 även *adv.* 20
 äventyr -et, - 12

Ö

ö -n, -ar 15
 ög/a -t, ögon 13
 ögna *vt* (1) 18
 ögonblick -et, - 11
 öka *vt* (1) 20
 önska *vt* (1) 1
 öppna *vt* (1) 1
 örhänge -t, -n 19
 Östersjön *inv.* 15
 öre -t, -n 19
 österrikare -n, - 16
 över *prep.* 9
 överblick -en 19
 överens *adv.* 13
 komma överens om *ngt* 13
 överenskommelse -n, -r 18
 övergå *vi* (4) 20
 övergång -en 15
 överrock -en, -ar 19
 översätta *vt* (2) 6
 överväga *vi, vt* (2) 19
 övning -en, -ar 5
 övre *adv.* 17
 övrig *a* 15

СОКРАЩЕНИЯ, ВСТРЕТИВШИЕСЯ В ТЕКСТАХ ПОСОБИЯ

AB—aktiebolag акционерная компания
bl a—bland annat между прочим, в частности
ca, c:a—cirka около, примерно
dvs.—det vill säga т.е., то есть
etc.—et cetera и т.д., и так далее
ex.—exemplar экземпляр
f n—för närvarande в настоящее время
kl.—klockan час(ов)
m fl—med flera и др., и другие
m m—med mera др., и другие, и т.п. и тому подобное
osv—och så vidare и т.д., и так далее
s k—så kallad(e) так называемый (называемые)
t ex—till exempel например
t o m (tom)—till och med даже

Предисловие.	3
Основной курс	
Урок 1.	7
1. Шведский алфавит. 2. Согласные звуки. 3. Общие правила чтения гласных букв. 4. Гласные переднего, смешанного и заднего ряда. 5. Гласные звуки [a], [э], [u], [e:], [э:], [e], [e], [ø:], [ø]. 6. Род имен существительных, неопределенный артикль, согласование прилагательного с существительным в роде.	
Урок 2.	15
1. Согласные звуки [h], [r]. 2. Гласные звуки [a:], [o:], [u:]. 3. Ударение в слове. 4. Слоговое деление. 5. Два вида определенного артикля. 6. Спряжение глаголов в настоящем времени. 7. Употребление глагола <i>kunna</i> в настоящем времени в сочетании с инфинитивом глагола.	
Урок 3.	23
1. Какуминальные согласные звуки [d], [t], [n], [l], [s]. 2. Гласные звуки [i:], [i], [æ:], [æ]. 3. Интонация в предложении. 4. Порядок слов в повествовательном предложении.	
Урок 4.	32
1. Согласный звук [j]. 2. Согласные звуки [s], [k], [v] и сочетание согласных звуков [ks]. 3. Гласные звуки [ш:], [u]. 4. Личные местоимения. 5. Глагол-связка <i>vara</i> <i>быть</i> . 6. Вопросительные предложения без вопросительного слова. 7. Место отрицания <i>inte</i> в повествовательном предложении.	
Урок 5.	41
1. Согласный звук [ŋ] и звуко сочетание [ŋk]. 2. Гласные звуки [æ:], [æ]. 3. Форма настоящего времени глаголов 2-го и 4-го спряжений, основа которых оканчивается на -r. 4. Глагол-заместитель <i>att göra</i> . 5. Неопределенное местоимение <i>någon</i> . 6. Отрицательное местоимение <i>ingen</i> . 7. Специальный вопрос.	
Урок 6.	52
1. Гласные звуки [y:], [y]. 2. Согласный звук [ʃ]. 3. Еще раз о слогоделении. 4. Неопределенная форма прилагательного. 5. Вопрос с вопросительными словами <i>hurdan</i> , <i>vilken</i> , <i>vad för en (ett)</i> . 6. Конструкция <i>det finns</i> . 7. Объектный падеж личных местоимений. 8. Краткие сведения об образовании наречий. 9. Повелительное наклонение.	
Урок 7.	70
1. Согласный звук [ç]. 2. Определение грамматического рода существительных по значению существительного. 3. Определенный претеритивный артикль и определенная форма прилагательного. 4. Падежная система существительных. 5. Притяжательные местоимения единственного числа.	
Урок 8.	80
1. Сводная таблица звуков шведского языка. 2. Некоторые фонетические особенности шведской разговорной речи. 3. Множественное число существительных (общие сведения) и согласование прилагательных с существ-	

вительными в числе. 4. Количественные числительные. 5. Порядковые числительные. 6. Употребление притяжательных местоимений во множественном числе.

- Урок 9.** 95
1. Возвратное местоимение *sig*. 2. Обозначение времени. 3. Частицы *nog, ju, väl*. 4. Употребление наречий *mycket, många, lite, få*. 5. Вопрос с *hur många, hur mycket*.
- Урок 10** 105
1. Порядок слов в сложноподчиненном предложении. 2. Некоторые союзы и союзные слова, вводящие придаточные предложения. 3. Порядок слов, место отрицания *lite* и некоторых наречий в придаточном предложении. 4. Образование и употребление будущего времени. 5. Указательные местоимения. 6. Детерминативные местоимения. 7. Относительные местоимения.
- Урок 11** 118
1. Переходные и непереходные глаголы. 2. Образование формы претерита. 3. Употребление формы претерита. 4. Образование множественного числа существительных общего рода с помощью суффикса *-or*. 5. Образование множественного числа существительных общего рода с помощью суффикса *-ar*. 6. Модальные глаголы *kunna, vilja, skola, böra* и глагол *måste*. 7. Глагол *att veta*. 8. Неопределенно-личное местоимение *man*. 9. Конструкция с эмфатическим выделением.
- Урок 12** 133
1. Устойчивые сочетания глаголов с наречиями-модификаторами. 2. Употребление наречий *också* и *heller*. 3. Употребление союзов *men* и *utan*. 4. Местоимения со словосочетанием *som helst*. 5. Форма супин. 6. Образование и употребление временных форм перфекта и плюсквамперфекта.
- Урок 13** 145
1. Определение рода существительных по словообразовательным признакам. 2. Образование множественного числа существительных среднего рода. 3. Образование множественного числа существительных общего рода, оканчивающихся на суффикс *-are*. 4. Употребление глагола *att bruka*.
- Урок 14** 156
1. Прямая и косвенная речь. 2. Союзы *innan, medan*.
- Урок 15** 163
1. Образование множественного числа существительных общего рода при помощи перегласовки гласных. 2. Степени сравнения прилагательных. 3. Употребление степеней сравнения прилагательных. 4. Степени сравнения наречий. 5. Образование причастия II. 6. Страдательный залог (простая и составная формы).
- Урок 16** 181
1. Отложительные глаголы. 2. Модальные значения глаголов *få, låta*. 3. Глагол *skola*. 4. Согласование времен в сложноподчиненном предложении. 5. Классификация наречий. 6. Особые случаи образования наречий.
- Урок 17** 198
1. Словообразование в шведском языке. 2. Образование множественного числа существительных общего и среднего рода при помощи суффикса *-er*. 3. Предельные и непредельные глаголы. 4. Выражение протяженности действия.оборот *hålla på + infinitiv*. 5. Выражение действия при помощи глаголов с модификаторами *till, ut, upp*. 6. Образование и употребление причастия I.
- Урок 18** 217
1. Употребление причастия II. 2. Распространенное определение, имеющее в своем составе причастие II.

Урок 19	226
1. Образование и употребление перфектного инфинитива. 2. Порядок слов в бессоюзном условном придаточном предложении. 3. Порядок слов в восклицательных предложениях. 4. оборот «подлежащее с инфинитивом». 5. оборот «дополнение с инфинитивом».	
Урок 20	242
1. Предлоги шведского языка. 2. Образование и употребление сослагательного наклонения 3. Глагол <i>må</i> .	
Приложение	
Таблица глаголов, имеющих отклонения при образовании основных форм .	263
Ключи к упражнениям	266
Алфавитный указатель	276
Сокращения, встретившиеся в текстах пособия	292

Погодина *Нина Евгеньевна*

ПРАКТИЧЕСКИЙ КУРС ШВЕДСКОГО ЯЗЫКА

Научный редактор *Н.Я. Кракопольская*

Заведующий редакцией *Д.Л. Кортунов*

Редактор *М.В. Королькова*

Младшие редакторы *Л.Г. Яковлева, Н.А. Казак*

Художественный редактор *М.Г. Мицкевич*

Технический редактор *В.М. Романова*

Старший корректор *Н.А. Ильина*

ИБ № 5482

Изд. № Н-175. Сдано в набор 11.02.88. Подп. в печать 25.10.88. Формат 60 × 88/16.
Бум. кн. журн. имп. Гарнитура литературная. Печать офсетная. Объем 18,13 усл.
печ. л. 18,13 усл. кр.-отг. 18,89 уч.-изд. л. Тираж 13 000 экз. Зак. № 209. Цена 95 к.
Издательство «Высшая школа». 101430, Москва, ГСП-4, Неглинная ул., д. 29/14.

Отпечатано с диапозитивов Можайского полиграфкомбината Союзполиграфпрома
при Государственном комитете СССР по делам издательств, полиграфии и книжной
торговли. г. Можайск, ул. Мира, 93 в Московской типографии № 8 Союзполиграф-
прома при Государственном комитете СССР по делам издательств, полиграфии и
книжной торговли. 101898, Москва, Хохловский пер., 7. Зак. № 988.

